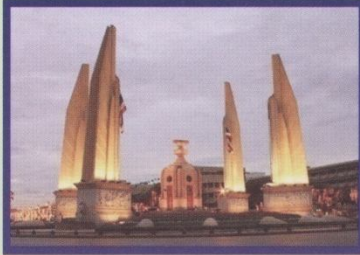




# สภานิติบัญญัติแห่งชาติ



## เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจुरะเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘๖/๒๕๖๑

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

อ.พ. ๘๘/๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

[www.senate.go.th](http://www.senate.go.th)



## บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

### ร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากล  
รวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

#### ๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” “ผู้อำนวยการ” และ “สำนักงาน” และแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อความเป็นหนังสือในกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายหากการใดไม่มีการทำเป็นหนังสือ และเพิ่มเงื่อนไขที่ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อรวมทั้งเงื่อนไขที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับเป็นของผู้ส่งข้อมูล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑))

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ การห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการติดต่อระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และกำหนดเงื่อนไขในการถอนการแสดงเจตนาในการลงข้อมูลผิดพลาดโดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ มาตรา ๑๓/๒ และมาตรา ๑๗/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขที่ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ (๔))

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดเพิ่มให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการแจ้ง การขึ้นทะเบียน การขอรับใบอนุญาต ในการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบทกำหนดโทษในกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ และเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ และมาตรา ๔๔/๑)

(๗) เพิ่มการกำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้กับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพิ่มวิธีการประชุม โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ และเพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

(๙) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ และเพิ่มมาตรา ๔๓/๑)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....  
 (ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)  
 (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



## ๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางประการในการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบกับการทำสัญญาในรูปแบบของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นระหว่างคู่สัญญาที่อยู่คนละประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงกลไกในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีเนื้อหารวมจำนวน ๒๗ มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากล

(๑.๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า “Automated message system” ในข้อ ๔ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) แก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้กับหน่วยงานของรัฐมีผลโดยชอบด้วยกฎหมาย เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๓ ร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕)

(๑.๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีผลทางกฎหมายในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่มีกรลงลายมือชื่อ หากได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ก็ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๙ วรรคสาม ของอนุสัญญาสหประชาชาติ และเพิ่มวิธีการที่จะถือว่ามีการลงลายมือชื่อโดยกำหนดวิธีการอื่นใดที่ใช้ยืนยันเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาเจ้าของลายมือชื่อด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับการใช้พยานหลักฐานอื่น (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙))

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๑.๓) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำคำเสนอและกรณีของการทำสัญญาโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องมาตรฐานสากล กล่าวคือ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ (ร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒))

(๑.๔) แก้ไขวิธีการตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล โดยให้ผู้รับข้อมูลตรวจสอบตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๓ (๓) (a) ของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce ๑๙๙๖) ที่ให้ความสำคัญกับความตกลงหรือความยินยอมของผู้ส่งข้อมูล ไม่ว่าผู้ส่งข้อมูลจะไปทำความตกลงกับบุคคลใดไว้ก็ตาม โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการทำความตกลงกับผู้รับข้อมูลเท่านั้น ทั้งนี้ ตามคำอธิบายในกฎหมายแม่แบบฯ ที่ใช้คำว่า “unilaterally or as a result of an agreement” ซึ่งจะรวมถึงกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้ประกาศให้ความยินยอมโดยฝ่ายเดียวด้วย (ร่างมาตรา ๙ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑)))

(๑.๕) เพิ่มการกำหนดให้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการลงข้อมูลโดยผิดพลาดและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่นซึ่งไม่มีช่องทางให้แก้ไขข้อผิดพลาด เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๔ ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ (ร่างมาตรา ๑๐ (เพิ่มมาตรา ๑๗/๑))

(๑.๖) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่ว่าไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีเพียงการกำหนดให้ลงลายมือชื่อเท่านั้น จึงแก้ไขจากเดิมที่กำหนดในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔)))

## (๒) ปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๒.๑) ปรับปรุงเกี่ยวกับเกณฑ์การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต ว่าจะต้อง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



พิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้นประกอบด้วย และเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามพระราชกฤษฎีกา จากเดิมที่ให้มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายปัจจุบัน โดยเพิ่มกรณีที่ไม่มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐไว้เป็นการเฉพาะในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลและสำนักงานมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒))

(๒.๒) แยกการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้งให้ทราบกับธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียนออกจากกัน ในส่วนของการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้งให้ทราบมีการกำหนดให้ขั้นตอนการแจ้งการประกอบกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน แต่หากต่อมาตรวจพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ก็ให้สั่งผู้แจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยเพิ่มการกำหนดให้นำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้แจ้งหยุดการให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และการประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด โดยหลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาให้กำหนดเรื่องการใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย ถ้าผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นให้บริการในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจนั้น จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนหรือไม่ประกอบธุรกิจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้แจ้งหยุดการให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน หรือในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ ก็ให้ออกคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการจนกว่าจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจถูกต้องและครบถ้วน และหากผู้แจ้งไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้ง (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓))

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๒.๓) กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียน โดยกำหนดให้ขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนการประกอบกิจการเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนไว้เป็นหลักฐานก่อน โดยยังไม่รับขึ้นทะเบียน และได้กำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียน ในกรณีที่เอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนครบถ้วน และถูกต้องจึงจะให้รับขึ้นทะเบียน ซึ่งผู้ยื่นคำขอสามารถประกอบธุรกิจบริการได้หลังจากได้รับขึ้นทะเบียน หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารและหลักฐานได้ภายในกำหนดเวลา ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจได้ตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียน นอกจากนั้น ได้กำหนดมาตรการในกรณีที่ตรวจพบว่าเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนก่อนรับขึ้นทะเบียนหรือในขั้นตอนที่ได้ประกอบธุรกิจบริการแล้ว ซึ่งหากผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน สิทธิในการประกอบธุรกิจจะเป็นอันระงับไปและคำขอขึ้นทะเบียนตกไป หรือมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ทั้งกำหนดให้การประกอบธุรกิจตามที่ได้ขึ้นทะเบียนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับผู้ประกอบการไม่เกินหนึ่งล้านบาทตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีคำสั่งให้ผู้ประกอบการนั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ส่วนวิธีการในการบังคับให้มีการชำระค่าปรับนั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา และหากยังไม่มีการชำระค่าปรับตามที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินเพื่อชำระแทนค่าปรับ แต่ไม่ให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้ ในกรณีที่ยังมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๓ (เพิ่มมาตรา ๓๓/๑))

(๒.๔) แก้ไขเพิ่มเติมการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต โดยกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด และตามเงื่อนไขในใบอนุญาต แก้ไขวิธีการบังคับให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ โดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ

เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



ตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับไม่เกินสองล้านบาท และให้นำวิธีการ บังคับให้มีการชำระค่าปรับและการออกคำสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม ตามที่กำหนดไว้ในกรณีของการขึ้นทะเบียนมาใช้โดยอนุโลม ในกรณีที่แก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๑๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔))

(๒.๕) เพิ่มการให้อำนาจคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐในการออกประกาศ กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๓๒ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดรายละเอียดในการกำกับประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดค่อนข้างมากและแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถ กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาได้ทั้งหมด การเพิ่มมาตรานี้จึงเป็นการกำหนดการมอบอำนาจต่อไป ยังกฎหมายลำดับรองให้สามารถกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้ (ร่างมาตรา ๑๕ (เพิ่มมาตรา ๓๔/๑))

(๒.๖) เพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากในการควบคุมการประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการติดตามตรวจสอบ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทผู้ตรวจรับ เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการและเป็นหลักประกันในการทำหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิให้มีการใช้อำนาจ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและตามสมควร จึงสมควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการ ดำเนินการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕ (เพิ่มมาตรา ๓๔/๒))

(๒.๗) กำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีดุลพินิจที่จะนำหลักเกณฑ์ในเรื่องใด ของพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน ของรัฐมาใช้แก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีอื่นของศาลหรือองค์กรตาม รัฐธรรมนูญนั้น ได้กำหนดให้อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ดังที่ได้กล่าวแล้วใน (๑.๑) (ร่างมาตรา ๑๖ (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม))

(๒.๘) เพิ่มบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และการ เพิ่มมาตรา ๓๗/๑ โดยแก้ไขมาตรา ๔๔ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องแจ้ง มาตรา ๔๕ ในกรณีการ ประกอบธุรกิจบริการที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเพิ่มมาตรา ๔๔/๑ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้อง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)





ขึ้นทะเบียน รวมทั้งเพิ่มอัตราโทษในกรณีที่เป็น การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องขึ้นทะเบียนหรือต้องได้รับใบอนุญาต เพื่อให้มีอัตราโทษลดหลั่นกัน (ร่างมาตรา ๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๔) ร่างมาตรา ๒๓ (เพิ่มมาตรา ๔๔/๑) และร่างมาตรา ๒๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕))

**(๓) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**

(๓.๑) แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

(๓.๑.๑) แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ให้มีประธานกรรมการ มาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนแปดคน เป็นกรรมการ กำหนดคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในด้านการเงิน การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นิติศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงาน โดยต้องมีบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดวิธีการได้มาซึ่ง ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)) รวมทั้งแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘)) เพื่อขยายวาระการดำรงตำแหน่งและ ตัดข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระ เพื่อแก้ปัญหาการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านนี้ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด แก้ไขการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและองค์ประกอบของคณะกรรมการในกรณี ที่ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐)) และเพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่ เพื่อให้คณะกรรมการสามารถประชุมโดยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดได้ (ร่างมาตรา ๑๙ (เพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่))

(๓.๑.๒) แก้ไขหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ โดยเพิ่มหน้าที่ และอำนาจให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สำนักงานจัดทำขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ และกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีในการให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗))

(๓.๑.๓) กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้น และรองรับการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไว้ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ใช้ได้ต่อไป ส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

(๓.๒) แก้ไขหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ และมีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและการจัดตั้งสำนักงานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓))

(๓.๓) เพิ่มรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ (ร่างมาตรา ๒๑ (เพิ่มมาตรา ๔๗/๑))

(๓.๔) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรัฐมนตรีรักษาการ นอกเหนือจากนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในช่วงการเปลี่ยนแปลงให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มารับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๗)

**๑.๔ บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

**ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

๑. ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการและประชาชนสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



๒. เมื่อมีการวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ที่เป็น soft infrastructure เพื่อรองรับการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) รวมทั้งการวางระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า (E-Trade Facilitation) ผ่านการนำเทคโนโลยีที่สำคัญมาใช้ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและผู้ประกอบการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างยั่งยืน

๓. เมื่อมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน โดยนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการย่อมช่วยลดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการได้

๔. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีส่วนช่วยให้การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทยดีขึ้น และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุน ในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และยังเป็นการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

๕. หน่วยงานของรัฐสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งประชาชน มีความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากมีระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนให้แก่หน่วยงานของรัฐในการทำธุรกรรมในแบบกระดาษ ทั้งค่าจัดทำ จัดส่ง และจัดเก็บ รวมทั้งลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานจากการขาดมาตรฐานกลาง จนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๑.๕ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว (ดังปรากฏอยู่ในส่วนข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... หัวข้อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน้า - ๑ - ถึง - ๕ -)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

## คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๖๑

### เอกสารประกอบการพิจารณา

#### จัดทำโดย

นายนัท ผาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวนภพร ชวรงค์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวกรรณิกา พัศระ	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาล น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

#### ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ [www.senate.go.th](http://www.senate.go.th)

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายฯ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

# สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... ก

## ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ๑

## ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ..... ๒๓

## ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ..... - ๑ -

- หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ..... - ๖ -

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ..... - ๒๐ -

- ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ..... - ๓๒ -

- เปิดร่างกฎหมายอีคอมเมิร์ซ ปรับ ๙ ประเด็นสำคัญ ..... - ๓๓ -

- การแสดงเจตนากับผลทางกฎหมายตาม พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ฯ ..... - ๓๕ -

- ปัญหาของคู่สัญญาในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ

: กรณีศึกษา อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสาร

ทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

บทที่ ๑ บทนำ ..... - ๓๘ -

บทที่ ๒ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมาย ..... - ๔๓ -

บทที่ ๓ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. ๒๐๐๕ ..... - ๖๓ -

## สารบัญ

หน้า

บทที่ ๔ วิเคราะห์ปัญหาของคู่สัญญาในการทำสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างประเทศโดยอาศัยอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้ การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ .....	- ๑๑๑ -
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ .....	- ๑๒๗ -

### ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ .....	(๑)
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๐๓๔๗ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ .....	(๒๑)
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) .....	(๒๓)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	(๓๗)
- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	(๔๓)
- การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	(๗๑)
- การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ผ่านช่องทางเว็บไซต์ .....	(๗๓)
- แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	(๘๑)

## ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



## ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากล  
รวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

### ๑. หลักการและเหตุผล

#### ๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” “ผู้อำนวยการ” และ “สำนักงาน” และแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อความเป็นหนังสือในกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายหากการใดไม่มีการทำเป็นหนังสือ และเพิ่มเงื่อนไขที่ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อรวมทั้งเงื่อนไขที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับเป็นของผู้ส่งข้อมูล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑))

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)





(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ การห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และกำหนดเงื่อนไขในการถอนการแสดงเจตนา ในการลงข้อมูลผิดพลาดโดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ อัตโนมัติ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ มาตรา ๑๓/๒ และมาตรา ๑๗/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขที่ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ (๔))

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับ ใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดเพิ่มให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้รับผิดชอบ ในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการแจ้ง การขึ้นทะเบียน การขอรับใบอนุญาต ในการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบทกำหนดโทษในกรณีฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ และเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ และมาตรา ๔๔/๑)

(๗) เพิ่มการกำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนำหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้กับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพิ่มวิธีการ ประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ และเพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

(๙) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน ธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ และเพิ่มมาตรา ๔๓/๑)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



## ๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางประการในการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบกับการทำสัญญาในรูปแบบของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นระหว่างคู่สัญญาที่อยู่คนละประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงกลไกในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

## ๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

## ๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

## ๔. บทจำกัดสิทธิ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล และรัฐสามารถกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและประโยชน์สาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

## ๕. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



## ๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๗ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

## ๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

- เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” แก่ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” (ร่างมาตรา ๓ ร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “ระบบข้อมูล” และคำว่า “การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” หมายความว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติอื่น ที่ใช้เพื่อที่จะทำให้เกิดการกระทำหรือการตอบสนองต่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการปฏิบัติการใด ๆ ต่อระบบข้อมูล ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยปราศจากการตรวจสอบหรือการแทรกแซงโดยบุคคลธรรมดาในแต่ละครั้งที่มีการดำเนินการหรือแต่ละครั้งที่ระบบได้สร้างการตอบสนอง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) รัฐวิสาหกิจที่ดั่งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

(๓) องค์การมหาชนที่ดั่งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

(๔) หน่วยงานของรัฐสภา

(๕) หน่วยงานของศาล ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

(๖) องค์การตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท

(๗) องค์การอิสระที่ดั่งขึ้นตามกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๘) นิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของรัฐ ไม่ว่าในการใด ๆ”

**มาตรา ๕** ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” ระหว่างบทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” และคำว่า “รัฐมนตรี” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

““ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
ตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

- แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง))

**มาตรา ๖** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด”

- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีผลทางกฎหมายในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่มีลายมือชื่อ หากได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ก็ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อ และเพิ่มวิธีการที่จะถือว่ามีลายมือชื่อโดยกำหนดวิธีการอื่นใดที่ใช้อยันเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาเจ้าของลายมือชื่อด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับการใช้พยานหลักฐานอื่น (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙))

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ  
เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมาย กรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ

(๒) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ

(ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อตาม (๑) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับพยานหลักฐานอื่น

วิธีการที่เชื่อถือได้ตามวรรคหนึ่ง (๒) (ก) ให้คำนึงถึง

(๑) ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระบุตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง ระดับของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรม วิธีการระบุตัวบุคคล ณ ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมและติดต่อสื่อสาร

(๒) ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ

(๓) ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประทับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำข้อเสนอและกรณีของการทำสัญญาโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน (ร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒))

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๑๓/๑ การเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ซึ่งไม่ได้ส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง แต่บุคคลทั่วไปที่ใช้ระบบข้อมูลนั้นสามารถเข้าถึงได้ รวมถึงการเสนอโดยให้ระบบข้อมูลสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ ในการทำคำสั่งผ่านระบบข้อมูลให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำข้อเสนอ เว้นแต่การเสนอเพื่อทำสัญญาระบุได้โดยแจ้งชัดถึงเจตนาของบุคคลที่ทำการเสนอที่จะผูกพันหากมีการสนองรับ

มาตรา ๑๓/๒ ห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน เพียงเพราะเหตุที่ไม่มีบุคคลธรรมดาเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการในแต่ละครั้งที่กระทำโดยระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติหรือในผลแห่งสัญญา”

- แก้ไขวิธีการตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล โดยให้ผู้รับข้อมูลตรวจสอบตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล (ร่างมาตรา ๙ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑)))

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หรือ”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- เพิ่มการกำหนดให้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการลงข้อมูลโดยผิดพลาดและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่นซึ่งไม่มีช่องทางให้แก่ไขข้อผิดพลาด (ร่างมาตรา ๑๐ (เพิ่มมาตรา ๑๗/๑))

**มาตรา ๑๐** ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีที่มีการลงข้อมูลผิดพลาดโดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่น และระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติไม่มีช่องทางให้บุคคลดังกล่าวแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนมีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในส่วนที่เกิดจากการลงข้อมูลผิดพลาดได้ หาก

(๑) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนได้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงข้อผิดพลาดโดยพลันหลังจากที่ตนได้รู้ถึงข้อผิดพลาดนั้น และแสดงให้เห็นว่าได้ส่งข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และ

(๒) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนไม่ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ใด ๆ จากสินค้า บริการ หรือสิ่งอื่นใดอย่างมีนัยสำคัญจากอีกฝ่ายหนึ่ง”

- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่ว่าไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีเพียงการกำหนดให้ลงลายมือชื่อเท่านั้น จึงแก้ไขจากเดิมที่กำหนดในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔)))

**มาตรา ๑๑** ให้ยกเลิกความใน (๔) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก้ไขข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้ นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- ปรับปรุงเกี่ยวกับเกณฑ์การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตว่าจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้นประกอบด้วย และมีการกำหนดให้ขั้นตอนการแจ้งการประกอบกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน แต่หากต่อมาตรวจพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ก็ให้สั่งผู้แจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยเพิ่มการกำหนดให้นำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้แจ้งหยุดการให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากผู้แจ้งไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้ง (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓))

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน ให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อน แล้วแต่กรณี

ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น ประกอบกับความเหมาะสมในการควบคุมดูแลและการป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

ในการนี้ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามวรรคหนึ่งก็ได้ หากไม่มีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแล ให้สำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)





บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งนี้ ให้นำหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามพระราชกฤษฎีกาหรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี แต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่รับมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าว ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้ง ให้ออกไปรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้ง ในวันที่ได้รับแจ้งนั้น และให้ผู้แจ้งประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้งดังกล่าว แต่ถ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้อง หรือครบถ้วนและนำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้นั้นหยุดการให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจนั้นนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง จนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการประกอบธุรกิจ ผู้แจ้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนด เรื่องการชดใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย

ถ้าผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสี่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี คำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจนั้น จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขตามวรรคสามหรือไม่ปฏิบัติตามวรรคห้าภายในระยะเวลา เก้าสิบวันนับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งของผู้นั้น ออกจากสารบบการรับแจ้งและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียน โดยกำหนดให้ขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนการประกอบกิจการเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีที่เอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนครบถ้วนและถูกต้องจึงจะรับขึ้นทะเบียน ในกรณีที่ตรวจพบว่าเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็ขั้นตอนก่อนรับขึ้นทะเบียนหรือในขั้นตอนที่ได้ประกอบธุรกิจบริการแล้ว ซึ่งหากผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน สิทธิในการประกอบธุรกิจจะเป็นอันระงับไปและคำขอขึ้นทะเบียนตกไป หรือมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ทั้งกำหนดให้การประกอบธุรกิจตามที่ได้ขึ้นทะเบียนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับผู้ประกอบธุรกิจไม่เกินหนึ่งล้านบาท ตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ (ร่างมาตรา ๑๓ (เพิ่มมาตรา ๓๓/๑))

**มาตรา ๑๓** ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๓๓/๑ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องขึ้นทะเบียน ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการขอขึ้นทะเบียนในวันที่ยื่นคำขอนั้น และหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนแล้วเห็นว่าครบถ้วนและถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้รับขึ้นทะเบียนและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าว และให้ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่รับขึ้นทะเบียน

หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจไปพลางก่อนได้ นับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนการรับขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง หรือตรวจพบหลังจากที่ผู้นั้นได้ประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว ว่าเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนของผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ให้แจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียน แล้วแต่กรณี เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ในการนี้ ถ้าผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน หรือไม่ดำเนินการจนพ้นกำหนดระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สิทธิในการประกอบธุรกิจของผู้ขอขึ้นทะเบียนตามวรรคสามเป็นอันระงับและให้ถือว่าคำขอขึ้นทะเบียนนั้นตกไป หรือให้มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ขึ้นทะเบียนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย ถ้าผู้ขึ้นทะเบียนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคห้า ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับผู้นั้นไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดค่าปรับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

ถ้าผู้ถูกปรับตามวรรคหกไม่ชำระค่าปรับ ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในการนี้ ถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับ หากผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับ แต่มีให้นำมาตรวจการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดตามวรรคหกไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคห้าซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ขึ้นทะเบียนนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- แก้ไขเพิ่มเติมการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต โดยกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด และตามเงื่อนไขในใบอนุญาต แก้ไขวิธีการบังคับให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ โดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับไม่เกินสองล้านบาท และให้นำวิธีการบังคับให้มีการชำระค่าปรับและการออกคำสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในกรณีของการขึ้นทะเบียนมาใช้โดยอนุโลม ในกรณีที่ไม่แก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๑๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔))

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการชดใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับผู้นั้นไม่เกินสองล้านบาท และให้นำความในมาตรา ๓๓/๑ วรรคหกและวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



ในกรณีที่ผู้กระทำผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสามซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ของผู้ได้รับใบอนุญาตนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว”

- เพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากในการควบคุมการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการติดตามตรวจสอบ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมิบัพัญญูติรองรับ เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการและเป็นหลักประกันในการทำหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิให้มีการใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและตามสมควร จึงสมควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕ (เพิ่มมาตรา ๓๔/๒))

**มาตรา ๑๕** ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ และมาตรา ๓๔/๒ ของหมวด ๓ ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๓๔/๑ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหมวดนี้ ให้คณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม ประกาศกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติม ในเรื่องที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๒ ได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว

มาตรา ๓๔/๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลและกำกับการประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๓๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแล การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ให้บริการ หรือบุคคลใด มาให้ข้อมูลหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการให้บริการนั้น

(๒) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ ในกรณีที่ ผู้ให้บริการได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชกฤษฎีกา ประกาศของคณะกรรมการ หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๓) เข้าไปในสถานที่ของผู้ให้บริการในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง และยึดหรืออายัดเอกสาร และหลักฐาน รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับการให้บริการที่สงสัยว่ามีไว้เพื่อใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง  
อำนวยความสะดวกตามสมควร”

- กำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีดุลพินิจที่จะนำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดของพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐมาใช้แก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีอื่นของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ได้กำหนดให้อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” (ร่างมาตรา ๑๖ (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม))

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“เมื่อได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอาจพิจารณานำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับหน้าที่และอำนาจของตนตามกฎหมายได้ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

- แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ให้มีประธานกรรมการมาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ กำหนดคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องความรู้ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในด้านการเงิน การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นิติศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน โดยต้องมีบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๖))

**มาตรา ๑๗** ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินสองคน

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการเงิน ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้านวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำร่วมเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

- แก้ไขหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ โดยเพิ่มหน้าที่และอำนาจให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานจัดทำขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ และกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีในการให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แก้ไขวาระการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



ดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากเดิมสามปีเป็นสี่ปีเพื่อขยายวาระการดำรงตำแหน่งและตัดข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระเพื่อแก้ปัญหาการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านนี้ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด แก้ไขการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและองค์ประกอบของคณะกรรมการในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐))

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานเสนอตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑)

(๓) กำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๔) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑) เพื่อรวบรวมข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการและพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) เสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๖) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๘) กำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)





(๙) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น  
ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ  
มีหนังสือเรียกหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมาชี้แจง ให้ข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร  
หลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการดำเนินงานได้

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงาน  
ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๘ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี  
เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ  
และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่ง  
ตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ  
ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการและกรรมการ  
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

มาตรา ๓๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๘ ประธานกรรมการ  
และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริต

ต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่  
ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง  
ก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งประธาน  
กรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้น  
แต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน  
อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ  
เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



- กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการอาจกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๙ เพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“การประชุมของคณะกรรมการอาจกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้”

- แก้ไขหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการและมีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและการจัดตั้งสำนักงานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓))

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการให้สำนักงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๓๗ (๑) และจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป”

- เพิ่มรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ (ร่างมาตรา ๒๑ (เพิ่มมาตรา ๔๓/๑))

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๑ ในหมวด ๕ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๔๓/๑ แผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานต้องจัดทำตามมาตรา ๔๓ วรรคสองต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๑) กลไกและมาตรการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

(๒) มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการให้มีระบบการบริการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

(๓) กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนามาตรฐานและกฎเกณฑ์การใช้งานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การทำงานของระบบมีการเชื่อมโยงกันอย่างมีความมั่นคงปลอดภัย พร้อมใช้งาน และมีความน่าเชื่อถือในการให้บริการ

(๔) แนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ รวมทั้งการประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง

(๕) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัลด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว”

## ๘. บทกำหนดโทษ

- เพิ่มบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และการเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ โดยแก้ไขมาตรา ๔๔ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องแจ้ง มาตรา ๔๕ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเพิ่มมาตรา ๔๔/๑ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องขึ้นทะเบียน รวมทั้งเพิ่มอัตราโทษในกรณีที่เป็นการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียนหรือต้องได้รับใบอนุญาต เพื่อให้มีอัตราโทษลดหลั่นกัน (ร่างมาตรา ๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔) ร่างมาตรา ๒๓ (เพิ่มมาตรา ๔๔/๑) และร่างมาตรา ๒๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕))

**มาตรา ๒๒** ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



โดยฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้หยุดการให้บริการหรือคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการ ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือตามมาตรา ๓๓ วรรคห้า แล้วแต่กรณี หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากพนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งตามมาตรา ๓๓ วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

**มาตรา ๒๓** ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๔๔/๑ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคหนึ่ง หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคสี่ หรือวรรคแปด แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

**มาตรา ๒๔** ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในระหว่างที่มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือภายหลังจากมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของคณะกรรมการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

#### ๙. บทเฉพาะกาล

- กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้น และรองรับการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ใช้ได้ต่อไป ส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งดำรงตำแหน่ง  
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง  
คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ บรรดาการใด ๆ ที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการไว้ก่อนวันที่  
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป และเมื่อได้มีการแต่งตั้ง  
คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แล้ว การนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ  
ให้การดำเนินการต่อไปเป็นไปตามที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(ปรับปรุงการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากลรวมทั้งปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ  
เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

## ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว

**ตารางเปรียบเทียบ**  
**พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔**  
**กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว**

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p style="text-align: center;"> <b>ร่าง</b>  <b>พระราชบัญญัติ</b>  <b>ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..)</b>  <b>พ.ศ. ....</b> </p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;"> <b>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย</b>  <b>ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</b> </p>	

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
	<p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล และรัฐสามารถกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและประโยชน์สาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า</p> <p>“พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”</p>	



<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มพินัยมคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” ระหว่างพินัยมคำว่า “ระบบข้อมูล” และคำว่า “การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” หมายความว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติอื่นที่ใช้เพื่อที่จะทำให้เกิดการกระทำ หรือการตอบสนองต่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการปฏิบัติการใด ๆ ต่อระบบข้อมูล ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยปราศจากการตรวจสอบหรือการแทรกแซงโดยบุคคลธรรมดาในแต่ละครั้งที่มีการดำเนินการหรือแต่ละครั้งที่ระบบได้สร้างการตอบสนอง”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในพินัยมคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มทบัญญัติที่รองรับสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน โดยกำหนดความหมายให้สอดคล้องกับคำว่า “Automated message system” ในข้อ ๔ ของ United Nations Convention on the Use of Electronic communications in International Contracts</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในการใด ๆ</p>	<p>“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า (๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น (๒) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา (๓) องค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา (๔) หน่วยงานของรัฐสภา (๕) หน่วยงานของศาล ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี (๖) องค์การตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท (๗) องค์การอิสระที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย (๘) นิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในการใด ๆ”</p> <p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มพินัยคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” ระหว่างพินัยคำว่า “คณะกรรมการ” และคำว่า “รัฐมนตรี” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้สามารถนำไปใช้บังคับกับการดำเนินการกับองค์การมหาชนตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาลในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และองค์การตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท และองค์การอิสระที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้จัดทำข้อมูลในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมาย</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้การทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการ จัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึง และนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐาน เป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว</p> <p>“ลา”</p>	<p>“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนา ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงาน พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”</p> <p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่ง ของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้การทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนด ผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็น หนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความ ขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมา ใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้น ได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสาร มาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด”</p> <p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วย</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้สำนักงาน พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน ธุรกรรมของคณะกรรมการ</p> <p>เพื่อให้ครอบคลุมถึงการทำธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์กรณีที่มีการกำหนดผลทางกฎหมาย ในกรณีที่ไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือ ไม่มีเอกสารมาแสดง หากมีการทำข้อความเป็นข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดไว้ ก็ถือว่ามีการทำข้อความนั้น เป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมา แสดงแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๙ วรรคสอง ของ United Nations Convention on the Use of Electronic communications in International Contracts</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๙ ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า (๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ (๒) วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้ โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อม หรือข้อตกลงของคู่กรณี</p> <p>วิธีการที่เชื่อถือได้ตาม (๒) ให้คำนึงถึง ก. ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการ หรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของ ทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อ</p>	<p>ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน “มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า (๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ (๒) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ (ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อ ตาม (๑) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับ พยานหลักฐานอื่น วิธีการที่เชื่อถือได้ตามวรรคหนึ่ง (๒) (ก) ให้คำนึงถึง (๑) ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการ หรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของ</p>	<p>เพื่อให้ครอบคลุมกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อ หากได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๙ วรรคสาม ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts และเพิ่มวิธีการที่จะถือว่ามีการลงลายมือชื่อ โดยกำหนดวิธีการอื่นใดที่ใช้ยืนยันเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อ ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับการใช้ พยานหลักฐานอื่น โดยหลักการตามร่างมาตรา ๙ (๒) (ข) ที่เพิ่มเติมนี้ เป็นข้อยกเว้นของหลัก reliability test ที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙ (๒) (ก)</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการรับตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง หรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระงับข้อพิพาท วิธีการระงับข้อพิพาทที่มีผลผูกพันบุคคล และติดต่อสื่อสาร</p> <p>ข. ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ</p> <p>ค. ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ทางเลือกในการระงับข้อพิพาท กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระงับข้อพิพาทผู้เป็นสื่อกลาง ระดับของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระงับข้อพิพาทในการทำธุรกรรม วิธีการระงับข้อพิพาทบุคคล ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรม และติดต่อสื่อสาร</p> <p>(๒) ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ</p> <p>(๓) ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโดยอนุโลม”</p> <p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“มาตรา ๑๓/๑ การเสนอเพื่อทำสัญญาผ่าน การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ซึ่งไม่ได้ส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง แต่บุคคลทั่วไป</p>	<p>เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ที่ใช้ระบบข้อมูลนั้นสามารถเข้าถึงได้ รวมถึงการเสนอ โดยให้ระบบข้อมูลสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ ในการทำคำสั่งผ่านระบบข้อมูลให้ถือเป็นคำเชิญชวน เพื่อทำคำเสนอ เว้นแต่การเสนอเพื่อทำสัญญาระบุได้ โดยแจ้งชัดถึงเจตนาของบุคคลที่ทำการเสนอที่จะผูกพัน หากมีการสนองรับ</p> <p>มาตรา ๑๓/๒ ห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์ หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่าง ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับ บุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล ทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน เพียงเพราะเหตุที่ไม่ มีบุคคลธรรมดาเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการ ในแต่ละครั้งที่กระทำโดยระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล ทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติหรือในผลแห่งสัญญา”</p> <p>มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของวรรคหนึ่งของ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควร ตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่า เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หรือ”</p>	<p>ให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำคำเสนอ และเพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๑ ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts</p> <p>เพื่อกำหนดให้สัญญาที่สร้างขึ้นโดยการโต้ตอบ ระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ กับบุคคลธรรมดา โดยที่แม้ว่าฝ่ายหนึ่งจะเป็นระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติก็ตาม ให้มีความสมบูรณ์และใช้บังคับได้ และสอดคล้องกับ ข้อ ๑๒ ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts</p> <p>ปรับปรุงวิธีการตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นของผู้ส่งข้อมูล โดยให้ผู้รับข้อมูลตรวจสอบตามวิธีการ ที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับ</p>
<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>
<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการ ไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า</p> <p>(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการ ที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง ข้อมูล หรือ</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p> <p>“มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีที่มีการลงข้อมูลผิดพลาด โดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่น และระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติไม่มีช่องทางให้บุคคลดังกล่าวแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น บุคคลดังกล่าว หรือผู้แทนมีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในส่วนที่เกิดจากการลงข้อมูลผิดพลาดได้ หาก</p> <p>(๑) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนได้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงข้อผิดพลาดโดยพลันหลังจากที่ตนได้รับข้อมูลผิดพลาดนั้น และแสดงให้เห็นว่าได้ส่งข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และ</p>	<p>ข้อ ๑๓ (๓) (a) ของ UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce ที่ให้ความสำคัญกับความตกลงหรือความยินยอมของผู้ส่งข้อมูล ไม่ว่าผู้ส่งข้อมูลจะไปทำ ความตกลงกับบุคคลใดไว้ก็ตาม โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะ การทำความตกลงกับผู้รับข้อมูลเท่านั้น</p> <p>เพื่อแก้ไขปัญหาการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการ ลงข้อมูลโดยผิดพลาดและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล อัตโนมัติของผู้อื่นซึ่งไม่มีช่องทางให้แก่ผู้ขายข้อผิดพลาด และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๔ ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๖ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้</p> <p>“๑. ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์</p> <p>“๒. ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”</p>	<p>(๒) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนไม่ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ใด ๆ จากสินค้า บริการ หรือสิ่งอื่นใด อย่างมีนัยสำคัญจากอีกฝ่ายหนึ่ง”</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความใน (๔) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”</p>	<p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกัน</p>	<p>เพื่อแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่าในปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีเพียงการกำหนดให้ลงลายมือชื่อ เท่านั้น</p> <p>ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตราพระราชกฤษฎีกาควบคุมการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่รับผิดชอบ</p>
<p>มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหาย</p>	<p>มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหาย</p>	<p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหาย</p>	<p>ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตราพระราชกฤษฎีกาควบคุมการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่รับผิดชอบ</p>



<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>ต่อสาธารณชน ให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้อง ได้รับใบอนุญาตก่อนก็ได้</p> <p>ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการป้องกัน ความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น</p> <p>ในการนี้ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง แห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลในพระราช กฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้</p> <p>ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม ความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบ การพิจารณา</p>	<p>ความเสียหายต่อสาธารณชน ให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อน แล้วแต่กรณี</p> <p>ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการประกอบธุรกิจนั้นประกอบกับความเหมาะสม ในการควบคุมดูแลและการป้องกันความเสียหายตามระดับ ความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบ ธุรกิจดังกล่าว</p> <p>ในการนี้ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง แห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลใน พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามวรรคหนึ่งก็ได้ หากไม่มี การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบ ในการควบคุมดูแล ให้สำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบในการ ควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแล ตามพระราชกฤษฎีกาหรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตาม พระราชกฤษฎีกาดังกล่าว</p>	<p>ในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการในกรณีที่ไม่มีการกำหนด หน่วยงานของรัฐไว้ในพระราชกฤษฎีกา</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ หรือต้องขึ้นทะเบียน ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องแจ้งหรือขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียนให้ออกใบรับขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งหรือการขึ้นทะเบียนในวันที่ได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน และให้ผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด</p> <p>ในการประกอบธุรกิจ ผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนตาม</p>	<p>ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา</p> <p>มาตรา ๓๓ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใด เป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่ม ประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้ง ให้ออกใบรับแจ้ง เพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งในวันที่ได้รับแจ้งนั้น และให้ผู้แจ้ง ประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้งดังกล่าว แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้ง ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งแก้ไข ให้ถูกต้องหรือครบถ้วนและนำผลการแก้ไขมาแสดง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลา ที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้นั้นหยุดการให้บริการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการ ประกอบธุรกิจนั้นนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลา ตามวรรคสอง จนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน</p>	<p>ในการควบคุมการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้งหรือขึ้นทะเบียน มีความแตกต่างกัน สมควรที่จะแยกและกำหนดขั้นตอน การรับแจ้งและการรับขึ้นทะเบียนให้แตกต่างกัน และเปลี่ยนการนำโทษปรับทางปกครองและมาตรการ บังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง มาใช้บังคับ มาเป็นการใช้คำสั่งทางปกครองในการถอน การรับแจ้งแทน ทั้งนี้ เนื่องจากธุรกิจประเภทต้องแจ้งนั้น เป็นธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อผู้น้อยที่สุด จึงไม่ควรมำโทษปรับ และมาตรการในการห้ามประกอบกิจการมาใช้กรณี ดังกล่าว</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>วรรคหนึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด</p> <p>ถ้าผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่งไม่แก้ไขการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามวรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณาปรับค่าสิ่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำความผิด และในกรณีให้เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้</p> <p>หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดและถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าปรับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้</p>	<p>ตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>ในการประกอบธุรกิจ ผู้แจ้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการชดใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย</p> <p>ถ้าผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสี่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการประกอบธุรกิจนั้นจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว</p> <p>ในกรณีผู้แจ้งไม่แก้ไขตามวรรคสามหรือไม่ปฏิบัติตามวรรคห้าภายในระยะเวลาที่กำหนดนับแต่วันที่ยุติหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งของผู้แจ้งออกจากระบบการรับแจ้งและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นทราบโดยเร็ว”</p>	

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>ในกรณีผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีกให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือขึ้นทะเบียนอีกต่อไป</p>	<p>มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“มาตรา ๓๓/๑ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นกิจการที่ต้องขึ้นทะเบียน ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนแล้วให้ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการขอขึ้นทะเบียนในวันที่ยื่นคำขอนั้น และหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนแล้วเห็นว่าครบถ้วนและถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้รับขึ้นทะเบียนและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าว และให้ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับขึ้นทะเบียน</p>	<p>กำหนดขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนไว้เป็นการเฉพาะ โดยแก้ไขปัญหาที่รับขึ้นทะเบียนไว้ก่อน ซึ่งทำให้ไม่อาจตรวจสอบเอกสารและหลักฐานได้แล้วเสร็จซึ่งอาจได้ผู้ประกอบการที่ไม่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยกำหนดขั้นตอนให้ออกใบรับการยื่นขอขึ้นทะเบียนไว้ก่อน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีเวลาตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน และเปลี่ยนการนำโทษปรับทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครองมาใช้บังคับในกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เนื่องจากภาระทำในลักษณะนี้มีลักษณะเป็น non criminal โดยเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างความผิดทางอาญาตามกฎหมายอาญาและความผิดทางปกครองตามกฎหมายปกครอง จึงไม่ควรให้นำโทษปรับทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้ เพราะการลงโทษปรับทางปกครองนั้น โดยหลักแล้ว</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาวรรคสอง ให้ผู้ขอ ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจไปพลางก่อนได้ นับแต่วัน ถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนการรับ ขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง หรือตรวจพบหลังจากที่ผู้ยื่น ได้ประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว ว่าเอกสารและหลักฐาน การขึ้นทะเบียนของผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ครบถ้วนหรือ ไม่ถูกต้อง ให้แจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียน หรือผู้ขึ้นทะเบียน แล้วแต่กรณี เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง และครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณี ถ้าผู้ขอ ขึ้นทะเบียนหรือผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่แก้ไขให้ถูกต้องและ ครบถ้วน หรือไม่ดำเนินการจนพ้นกำหนดระยะเวลา ที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สิทธิในการประกอบธุรกิจของผู้ขอขึ้นทะเบียน ตามวรรคสามเป็นอันระงับและให้ถือว่าคำขอขึ้นทะเบียน นั้นตกไป หรือให้มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของ ผู้ประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>ในการประกอบธุรกิจ ผู้ขึ้นทะเบียนต้องปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตาม ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราช กฤษฎีกาดังกล่าว ให้กำหนดเรื่องการใช้หรือเยียวยา</p>	<p>เป็นการบังคับให้ดำเนินการตามคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น ไม่ควรใช้คำว่า ปรับทางปกครอง แต่ให้ใช้เป็นเรื่องการสั่งปรับ และการบังคับให้ชำระค่าปรับโดยการฟ้องคดีอาญา แต่มีให้นำมาตรการ ที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา แต่มีให้นำมาตรการ กักขังแทนค่าปรับมาใช้</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
	<p>ผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วยการประกอบธุรกิจตามวรรคห้า ให้คณะกรรมการพิจารณา มีคำสั่งปรับผู้ขึ้นทะเบียนหนึ่งล้านบาท โดยค่านึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดค่าปรับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีให้เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้ขึ้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้</p> <p>ถ้าผู้ถูกปรับตามวรรคหกไม่ชำระค่าปรับ ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับ หากผู้ขึ้นไม่ชำระค่าปรับ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ขึ้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับ แต่มีให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้ขึ้น</p> <p>ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหกไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคห้าซ้ำอีก ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ขึ้นทะเบียนนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขึ้นทราบโดยเร็ว”</p>	

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กรณีใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>ในการประกอบธุรกิจ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนดหรือเงื่อนไข ใบอนุญาต</p> <p>ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณาปรับโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมการกระทำผิด</p>	<p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>ในการประกอบธุรกิจ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หรือเงื่อนไข ใบอนุญาต หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการขอใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม</p>	<p>เพื่อเปลี่ยนแปลงการนำโทษปรับทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีพิจารณาความปกครองมาใช้บังคับ แต่ให้ใช้เป็นเรื่องการสั่งปรับและการบังคับให้ชำระค่าปรับโดยยกการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา และมีให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้ เช่นเดียวกับกรณีรับทัณฑ์แบริษ และเพื่อเพิ่มค่าปรับให้มีอัตราที่สูงกว่ากรณีรับทัณฑ์แบริษ</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>และในกรณีให้เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำใบ้การใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๓ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>ให้คณะกรรมการพิจารณา คำสั่งปรับปรุงนั้นไม่เกินสองล้านบาท และให้นำความในมาตรา ๓๓/๑ วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสามซ้ำอีก ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ยื่นทราบโดยเร็ว”</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ และมาตรา ๓๔/๒ ของหมวด ๓ ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“มาตรา ๓๔/๑ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหมวดนี้ ให้คณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม ประกาศกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๒ ได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อแก้ไขปัญหาการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ในกฎหมายลำดับรองถัดจากพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมายแม่บทว่าให้พระราชกฤษฎีกาสามารถมอบอำนาจต่อไปยังกฎหมายลำดับรองที่จะกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้</p>
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------



<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>มาตรา ๓๔/๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และกำกับธุรกรรมบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ หรือตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๒ ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่มีหน้าที่ ควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่ ของผู้ให้บริการ หรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ เกี่ยวกับบริการประกอบธุรกิจการ ให้บริการนั้น</p> <p>(๒) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ ในกรณีที่ผู้ให้บริการ ได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตาม พระราชกฤษฎีกา ประกาศของคณะกรรมการ หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต</p> <p>(๓) เข้าไปในสถานที่ของผู้ให้บริการ ในระหว่าง เวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ ของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง และยึดหรืออายัดเอกสารและหลักฐาน รวมถึงสิ่งอื่นใด ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่สงสัยว่ามีไว้เพื่อใช้หรือได้ใช้ ในการกระทำความผิด</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เนื่องจากในการกำกับควบคุมการประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการ ติดตามตรวจสอบ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติรองรับ เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการและเป็นหลักประกันในการ ทำหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิให้มีการใช้อำนาจ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและตามสมควร จึงสมควรที่จะ ให้มีการกำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการดังกล่าวไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้</p>
-------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๓๕ คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง การชำระเงิน การประกาศหรือการ ดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐ หรือโดยหน่วยงานของรัฐ ถ้าได้กระทำให้รูปของข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดย พระราชกฤษฎีกาให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ และให้ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับ การดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ในเรื่องนั้นกำหนด ทั้งนี้ ในพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดให้ บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ หรือให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนด รายละเอียดในบางกรณีด้วยก็ได้</p> <p>ในการออกพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอาจกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ก่อนประกอบกิจการก็ได้ ในกรณีนี้ให้นำบทบัญญัติ ในหมวด ๓ และบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับ โดยอนุโลม</p>	<p>ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรานี้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”</p> <p>มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนสิบสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเงิน</p>	<p>“เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติกฏาตามวรรคหนึ่งแล้ว ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอาจพิจารณานำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมาใช้ บังคับแก่การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับหน้าที่และอำนาจของตนตามกฎหมายได้ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p> <p>มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนแปดคน</p>	<p>เพื่อให้ทุกองค์กรจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ให้เป็นดุลพินิจของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอาจพิจารณานำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท</p> <p>ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ที่ปรับปรุงใหม่ และให้สอดคล้องกับการกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้านวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งของแต่ละด้าน ต้องมาจากภาคเอกชน และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกรรมการ และเลขานุการ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและการเสนอชื่อบุคคล ที่เห็นสมควรต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>ให้เลขานุการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่ เกินสองคน</p>	<p>ให้ผู้อำนวยความสะดวกเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินสองคน</p> <p>ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการเงิน ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านวิทยาการ คอมพิวเตอร์ ด้านวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ร่วมเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีกำหนด”</p> <p>มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ ความต่อไปนี้เป็นแทน</p>	

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๒) ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>(๓) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(๔) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(๕) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น</p> <p>ในการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงานประมวลกฎหมายอาญา</p>	<p>“มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สำนักงานเสนอตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง</p> <p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑)</p> <p>(๓) กำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>(๔) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑) เพื่อรวบรวมข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเป็นการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <p>(๕) เสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>(๖) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>ปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การปรับปรุงหลักเกณฑ์ทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และการกำกับควบคุมการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๓๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรง ตำแหน่งสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน</p>	<p>(๗) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (๘) กำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัตินี้ (๙) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจ ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีหนังสือเรียกหน่วยงาน ของรัฐหรือบุคคลใดมาชี้แจง ให้ข้อเท็จจริง หรือมาให้ ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบ การดำเนินงานได้ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๘ ประธานกรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้ มีการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการ</p>	<p>แก้ไขให้สอดคล้องกับการปรับปรุงองค์ประกอบ ของคณะกรรมการ และเพื่อขยายวาระการดำรงตำแหน่ง และตัดข้อห้ามในการห้ามดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสอง วาระ เพื่อแก้ปัญหาการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านนี้ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดมาเป็นประธานกรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๓๙ นอกจากนี้จากตำแหน่งตามวรรคตามมาตรา ๓๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) ลาออก</p> <p>(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๙ ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยการกระทำที่เสียอยู่ และตั้งกรรมการใหม่แทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่ง</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันขึ้นรับราชการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวรรค</p> <p>มาตรา ๓๙ นอกจากนี้จากตำแหน่งตามวรรคตามมาตรา ๓๘ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) ลาออก</p> <p>(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้คณะกรรมการประกอบด้วยการกระทำที่เสียอยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตั้งตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึง</p>	<p>แก้ไขให้สอดคล้องกับการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ</p> <p>เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>เท่าที่วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน</p>	<p>แก้ไขวัน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน”</p>	<p>เพื่อเพิ่มช่องทางในการประชุมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์</p>
<p>มาตรา ๔๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดถึงเป็นองค์ประชุม</p>	<p>มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ ของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>“การประชุมของคณะกรรมการอาจกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้”</p>
<p>ถ้าประธานกรรมการไม่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม</p>	<p>มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p>	<p>เพื่อเพิ่มช่องทางในการประชุมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์</p>
<p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p>	<p>มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p>	<p>เพื่อเพิ่มช่องทางในการประชุมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์</p>



<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๔๓ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรกรรมของคณะกรรมการ</p>	<p>“มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรกรรมของคณะกรรมการ ให้สำนักงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๓๗ (๑) และจัดตั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป”</p> <p>มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๑ ในหมวด ๕ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“มาตรา ๔๓/๑ แผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานต้องจัดทำตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กลไกและมาตรการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ</p>	<p>เพื่อแก้ไขให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและการจัดตั้งสำนักงานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>เพิ่มรายละเอียดให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
	<p>(๒) มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการ บริการอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุน การพัฒนาประเทศไทยในด้านต่าง ๆ</p> <p>(๓) กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา มาตรฐานและกฎเกณฑ์การใช้งานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การทำงานของระบบมีการเชื่อมโยงกันอย่าง มีความมั่นคงปลอดภัย พร้อมใช้งาน และมีความน่าเชื่อถือ ในการให้บริการ</p> <p>(๔) แนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริม การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ รวมทั้งการประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๕) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัลด้านธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว”</p>	

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๔๔ ผู้ได้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่แจ้งหรือขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามการประกอบธุรกิจของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๔๔ ผู้ได้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง โดยฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้หยุดการให้บริการ หรือคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือตามมาตรา ๓๓ วรรคห้า แล้วแต่กรณี หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายหลังจากพนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งตามมาตรา ๓๓ วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”</p> <p>มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p> <p>“มาตรา ๔๔/๑ ผู้ได้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคหนึ่ง หรือประกอบธุรกิจบริการ</p>	<p>แก้ไขบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไข มาตรา ๓๓</p> <p>เพิ่มบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการเพิ่ม มาตรา ๓๓/๑</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๔๕ ผู้ได้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากมีคำสั่ง เพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคสี่ หรือวรรคแปด แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”</p> <p>มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๔๕ ผู้ได้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๓๔ หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างที่มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือภายหลังจากมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของ คณะกรรมการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”</p> <p>มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่า จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>แก้ไขบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไข มาตรา ๓๔</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>มาตรา ๒๖ บรรดาการใด ๆ ที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป และเมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้แล้ว การนั้นยังดำเนินการไปแล้วเสร็จ ให้การดำเนินการต่อไปเป็นไปตามที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นกำหนด</p> <p>มาตรา ๒๗ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>เพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้รักษาการไว้ด้วย เนื่องจากในการเพิ่มเติมครั้งนั้นนอกจากปรับปรุงหลักเกณฑ์การดำเนินการทางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลแล้วยังได้ปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว</p>

<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>ผู้รับสนองพระราชาโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
-------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------

## ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

## การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย\*

### ๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

เพื่อเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายของประเทศสู่ประเทศไทย ๔.๐ (Thailand 4.0) โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบหรืออนุสัญญาความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นสากลที่นานาประเทศให้การยอมรับ เพื่อลดอุปสรรคจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนเพื่อให้มีการปรับปรุงกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของประเทศ เนื่องจากเป็นเครื่องมือและช่องทางธุรกิจที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งภารกิจในการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถให้บริการประชาชนได้ผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศ ตามการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank<sup>๒</sup> จึงต้องตราพระราชบัญญัตินี้

### ๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้<sup>๓</sup>

#### ๒.๑ วิธีในการรับฟังความคิดเห็น

๒.๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นโดยการจัดประชุมและสัมมนารับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๒.๑.๒ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

๒.๑.๒.๑ เว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมาย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th)

\* เรียบเรียงโดย นางสาวกรรณิศา พัสระ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

<sup>๒</sup> หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

<sup>๓</sup> รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....



๒.๑.๒.๒ เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) [www.etcha.or.th](http://www.etcha.or.th) ได้มีการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติฯ พร้อมสรุปหลักการสำคัญ ในหัวข้อ “ร่างกฎหมาย เศรษฐกิจดิจิทัล”

๒.๑.๒.๓ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th) ที่ได้มีการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติฯ พร้อมสรุปหลักการสำคัญ ในหัวข้อ “ร่างกฎหมายที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น”

## ๒.๒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

๒.๒.๑ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็น หัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. ณ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

๒.๒.๒ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องราชดำเนิน ๑ ชั้น ๑ โรงแรมรอยัลปรีนเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ

๒.๒.๓ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention : a legal tool to promote cross-border electronic commerce” เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสหประชาชาติ (UNCC) กรุงเทพฯ

๒.๒.๔ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

๒.๒.๕ รับฟังความเห็นโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยโดยการเชิญหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒.๖ รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) ระหว่างวันที่ ๙ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

๒.๒.๗ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๖.๒๐ - ๑๘.๓๐ ณ สยามพารากอน

๒.๒.๘ รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th)  
ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

### ๒.๓ พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๒.๓.๑ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็น หัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวน ๑๔๐ คน

๒.๓.๒ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

๒.๓.๓ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention : a legal tool to promote cross-border electronic commerce” เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสหประชาชาติ (UNCC) กรุงเทพฯ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑๙ คน

๒.๓.๔ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๐๑ คน

๒.๓.๕ รับฟังความเห็นโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยโดยการเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เปิดให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมแสดงความเห็น

๒.๓.๖ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น

๒.๓.๗ รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์ โดยเปิดให้ผู้สนใจทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยมีผู้สนใจเข้าชม ดังนี้

๒.๓.๗.๑ เว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th)  
จำนวน ๔,๙๖๓ ครั้ง

๒.๓.๗.๒ เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) [www.etda.or.th](http://www.etda.or.th) หัวข้อ “ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล” จำนวน ๒๘,๐๓๓ ครั้ง

๒.๓.๗.๓ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th) หัวข้อ “ร่างกฎหมายที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น”

#### ๒.๔ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

สามารถดูรายละเอียดได้จาก “สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” ตามเอกสารท้ายภาคผนวก หน้า (๔๓) - (๖๙)

#### ๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตรากฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีดังนี้<sup>๔</sup>

##### ด้านเศรษฐกิจและสังคม

**เชิงบวก :** มีส่วนช่วยต่อการยกระดับการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank ของประเทศ จากการที่หน่วยงานของรัฐสามารถพัฒนาระบบการให้บริการโดยการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจตามแนวทางการประเมินจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ประกอบการประเทศไทยสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ซึ่งเป็นช่องทางธุรกิจที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

**ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก :** ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแล

**เชิงลบ :** ไม่มี

<sup>๔</sup> หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

**๔. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน**

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้มีการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม [www.etcha.or.th](http://www.etcha.or.th)

**๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย**

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... แล้ว เห็นควรยืนยันตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**๖. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... แล้ว เห็นว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง

-----

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายของประเทศสู่ประเทศไทย ๔.๐ (Thailand 4.0) โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบหรือนุสัณญาความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นสากลที่นานาประเทศให้การยอมรับ เพื่อลดอุปสรรคจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนเพื่อให้มีการปรับปรุงกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของประเทศ เนื่องจากเป็นเครื่องมือและช่องทางธุรกิจที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งภารกิจในการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถให้บริการประชาชนได้ผ่านช่องทางทางออนไลน์ ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นต่อแก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ตามการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

เนื่องจากการดำเนินงานด้านการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของประเทศ และการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถปรับระบบการให้บริการในแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านมา เมื่อมองภาพรวมของประเทศแล้วพบว่า ยังขาดการวางโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เป็น Soft Infrastructure ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เพื่อช่วยยกระดับการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank เนื่องจากปัจจัยที่ใช้ในการประเมินมีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการแก่นักลงทุนได้ จึงจำเป็นที่ประเทศไทยต้องเร่งปรับปรุงกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำธุรกรรมแทนกระบวนการในแบบกระดาษ อันจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

ความเชื่อมั่นให้นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยอาจลดลง และส่งผลต่อการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ไม่มีทางเลือกอื่น

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในกฎหมายปัจจุบันให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับหลักการที่เป็นสากลและเป็นประโยชน์ต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมในการอนุวัติการต่อไปในอนาคต

(๒) ปรับปรุงกลไกเพื่อขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐโดยการนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจตามแนวทางการประเมินความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

การปรับปรุงหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการปรับปรุงกลไกที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้การพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และระบบการให้บริการในแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งของภาครัฐและเอกชน ดำเนินการบนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เป็นที่ยอมรับ อันจะช่วยให้การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและความเชื่อมั่นของนักลงทุนในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยดีขึ้น

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

ยกระดับขีดความสามารถของประเทศโดยการนำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) มาเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจโดยผู้ประกอบการไทยในตลาดโลก และนักลงทุนมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นจากมีกฎหมายและกลไกที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจในประเทศไทยผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

มีส่วนช่วยทำให้การประเมินจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank ดีขึ้น

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

เป็นไปตาม ASEAN Economic Community Blueprint และ Strategic thrust 1: Economic transformation 1.1.2 Develop a framework to facilitate transparent and harmonized ICT regulations ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเร่งปรับปรุงหรือจัดให้มีกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องและเอื้อต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Contract) โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเตรียมพร้อมอนุวัติการอนุสัญญา

ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) ในอนาคต เนื่องจากเป็นอนุสัญญาที่มีขึ้นเพื่อรองรับการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศให้มีความชัดเจนในผลทางกฎหมายระหว่างคู่สัญญาที่อยู่ต่างรัฐกัน

## ๒. ผู้ทำภารกิจ

### ๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องจากการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และระบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศที่มีความสำคัญ จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญและกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง จึงเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การกำกับดูแลเกิดความเป็นกลาง เช่น การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นต้น จึงไม่อาจให้เอกชนทำภารกิจนี้ได้

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชน หรือไม่ อย่างไร

เอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก โดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เป็นสนับสนุนการดำเนินการผ่านทิศทางการทำงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน

### ๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

จำเป็นต้องทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการในหลายมิติประกอบกัน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ แต่จะมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันผ่านทิศทางการทำงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน

### ๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

เนื่องจากเป็นภารกิจในภาพรวมของประเทศที่ต้องดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานหลัก จึงไม่อาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำภารกิจดังกล่าวโดยลำพังได้

## ๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

### ๓.๑ การจัดทำภารกิจนี้มีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ รวมถึงอุตสาหกรรมขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้มีการแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายได้ข้อ ๖.๑๘

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่องยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑๒) ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๗ เรื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินที่ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ และด้านเศรษฐกิจที่ให้มีการสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ (มาตรา ๒๕๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารแต่เพียงอย่างเดียวได้ เนื่องจากการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จึงต้องดำเนินการโดยตรากฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เรงรัดการปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ทั้งนี้ เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่เอื้อต่อการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจตามปัจจัยการประเมินจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในขณะนี้

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

ทयอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด.....

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น



จึงต้องดำเนินการโดยการตราพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติม ไม่อาจตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

- ควบคุม                       กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘)                       ส่งเสริม  
 ระบบผสม (ระบบควบคุม กำกับ/ติดตาม และส่งเสริม)

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เนื่องจากมาตรการหรือกลไกในการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และระบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ บางส่วนต้องใช้มาตรการในเชิงส่งเสริม เช่น การออกข้อเสนอแนะ (Recommendation) หรือข้อปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อกระตุ้นให้มีการนำไปใช้ แต่ในบางบริการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างจำเป็นต้องใช้มาตรการในเชิงการกำกับดูแลทั้งระบบควบคุมหรือกำกับติดตาม ตามความเหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการให้บริการประชาชน

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

เนื่องจากบริการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และระบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ บางบริการมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างจำเป็นต้องใช้มาตรการในเชิงการกำกับดูแลทั้งระบบควบคุม หรือกำกับติดตาม เพื่อลดความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการให้บริการประชาชน

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร ค่าตอบแทนที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ไม่มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาต

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

มี โดยกำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่จะมีการตราขึ้น

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

มี โดยกำหนดในขั้นตอนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ และจะมีการกำหนดเป็นคู่มือสำหรับประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

มี โดยเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่ มี

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่ มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการหรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร

มี เนื่องจากต้องมีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของประเทศ ซึ่งต้องการประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิในการกำหนดร่วมกัน

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าช้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่ ไม่เข้าช้อนกัน หากมีความเข้าช้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น.....

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นองค์ประกอบ คือ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นกรรมการและเลขานุการ เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ เพื่อให้มีการประสานนโยบายและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่หน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

มี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจบริการที่อยู่ภายใต้การกำกับ โดยอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา  โทษทางปกครอง  ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด

โทษทางอาญาใช้เฉพาะกับการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันความเสียหายหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

อัตราโทษขึ้นอยู่กับรูปแบบการกำกับดูแลธุรกิจบริการแต่ละประเภท ดังนี้

• ธุรกิจบริการประเภทที่แจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เฉพาะเมื่อไม่แจ้งให้ทราบ / ผ่าฝืนคำสั่งให้หยุดหรือระงับการให้บริการ / ประกอบธุรกิจภายหลังการถอนการรับแจ้ง

• ธุรกิจบริการประเภทที่ต้องมีการขึ้นทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เฉพาะเมื่อไม่ขึ้นทะเบียน / ประกอบธุรกิจในระหว่างสิทธิระงับลง / ประกอบธุรกิจภายหลังมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน และหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจที่กฎหมายกำหนด ให้มีคำสั่งปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่ให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้บังคับ

• ธุรกิจที่ขออนุญาต ต้องระวางโทษไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เฉพาะเมื่อไม่ได้ขออนุญาต / ประกอบธุรกิจในระหว่างมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต / ประกอบธุรกิจหลังจากมีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต และหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจที่กฎหมายกำหนด ให้มีคำสั่งปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ไม่ให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้บังคับ

๔. ความเข้าช้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน หรือไม่  
ไม่มี

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกัน หรือ  
ทำนองเดียวกันที่มีอยู่.....

#### ๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป

- ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง  
ผู้ประกอบการธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่มีการกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.....

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชิงบวก

มีส่วนช่วยต่อการยกระดับการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank ของประเทศ จากการศึกษาที่หน่วยงานของรัฐสามารถพัฒนาระบบการให้บริการโดยการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจตามแนวทางการประเมินจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ประกอบการประเทศไทยสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ซึ่งเป็นช่องทางธุรกิจที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงาน

ของรัฐที่กำกับดูแล

- เชิงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจที่กฎหมายกำหนด

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

เป็นการดำเนินการเท่าที่จำเป็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๐ กล่าวคือ เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ (รักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์) การคุ้มครองผู้บริโภค (ป้องกันความเสียหายต่อสาธารณสุข) การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น (เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์)

#### ๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

##### ๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการและประชาชนสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

##### ๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

เมื่อมีการวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เป็น Soft Infrastructure เพื่อรองรับการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) รวมทั้งการวางระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า (E-Trade Facilitation) ผ่านการนำเทคโนโลยีที่สำคัญมาใช้ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจหรือสังคมอย่างยั่งยืน

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อย เพียงใด

เมื่อมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน โดยนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการย่อมช่วยลดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการได้

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

ร่างพระราชบัญญัตินี้จะมีส่วนช่วยให้การจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทยดีขึ้น และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศดีขึ้น

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา มากน้อยเพียงใด

เนื่องจากการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัลด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเป้าหมายสำคัญของแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศที่ต้องกำหนดให้มากขึ้น ย่อมเป็นการส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

##### ๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

หน่วยงานของรัฐสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งประชาชนสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากมีระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

หน่วยงานของรัฐสามารถลดค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการทำธุรกรรมในแบบกระดาษ ทั้งค่าจัดทำ จัดส่ง และจัดเก็บ รวมทั้งลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนในระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานจากการขาดมาตรฐานกลาง จนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเต็มประสิทธิภาพ

##### ๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่

มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของตามแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย  
ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยลดงบประมาณแผ่นดินและทำให้เกิดความคุ้มค่าจากการที่ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีเฉพาะมีการประกอบธุรกิจบริการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ เนื่องจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีการจัดตั้งโดยร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น รายละเอียดในส่วนกำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ จึงปรากฏตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ของร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

เนื่องจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีการจัดตั้งโดยร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น รายละเอียดในส่วนคุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี จึงปรากฏตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ของร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีการจัดตั้งโดยร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น รายละเอียดในส่วนงบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย จึงปรากฏตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ของร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ ได้มีการรับข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการพลเรือน รวมถึงสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างและงบประมาณ ซึ่งมีความเห็น ดังนี้

(๑) สำนักงบประมาณ เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำกับหรือควบคุมดูแลธุรกิจบริการ ซึ่งมีลักษณะเป็นงานทางวิชาการ จึงไม่ควรกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วน เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคล และการกู้ยืมเงิน โดยเฉพาะกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมทุน หากมีความจำเป็นต้องเข้าร่วมทุนหรือกู้ยืมเงิน ก็ควรให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการร่วมทุนหรือกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน

(๒) สำนักงาน ก.พ.ร. มีข้อสังเกตว่า การจัดตั้งองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะจะเกิดขึ้นได้ เฉพาะกรณีที่หน่วยงานนั้นจำเป็นต้องใช้สิทธิพิเศษหรืออำนาจของรัฐฝ่ายเดียวอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หากกรณีใดไม่เข้าข่ายตามหลักการนี้ต้องจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ทั้งนี้ เพื่อลดภาระทางนิติบัญญัติ และการรักษามาตรฐานในการกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่อง จำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

ทั้งนี้ ในชั้นการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการนำข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น โดยการจัดทำร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก จึงไม่ควรกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่บริหารสำนักงานฯ เพราะจะทำให้มีทั้งส่วนที่เป็นงานวิชาการและส่วนที่เป็นงานบริหารของสำนักงานฯ อีกทั้งสำนักงานฯ ยังมีการกิจในด้านอื่นนอกจากภารกิจด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่ควรกำหนดเรื่องการบริหารของสำนักงานฯ เอาไว้ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... และเห็นควรให้มีการแยกบทบัญญัติเรื่องการบริหารสำนักงานฯ เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง โดยมีคณะกรรมการกำกับสำนักงานฯ ทำหน้าที่บริหารและกำกับดูแลการดำเนินงานโดยเฉพาะ

(๒) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๖) ซึ่งในส่วนการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวในการกำกับดูแลให้การประกอบธุรกิจบริการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ

(๓) แก้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานในเรื่องการเข้าไปถือหุ้น เป็นหุ้นส่วน หรือร่วมลงทุนกับนิติบุคคลอื่น รวมทั้งการกู้ยืมเงิน ให้กระทำได้เฉพาะตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยตัดข้อยกเว้นที่ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐอีก โดยหากประสงค์จะให้มีการยกเว้นการดำเนินการกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ก็ให้ไปดำเนินการยกเว้นตามกฎหมายนั้นแทน (ร่างมาตรา ๗)

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ใต้กฎหมาย

ได้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย (รายละเอียดตามข้อ ๑๐) ตลอดจนการเผยแพร่แนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านกิจกรรมการบรรยายเพื่อสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

ในระหว่างกระบวนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติได้จัดให้มีช่องทางในการเผยแพร่และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (<https://ictlawcenter.etda.or.th>) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (<http://www.krisdika.go.th>) และเว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) อันประกอบด้วยร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะรัฐมนตรีรับหลักการ และร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ และร่างพระราชบัญญัติที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

มี เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

มี โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายใต้แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ที่มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกฎหมายกลางที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้สามารถดำเนินการในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการ และเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการเช่นกัน นอกจากนี้ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ

สังคม เป็นผู้รักษาการร่างพระราชบัญญัตินี้ร่วมด้วย เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในช่วงการเปลี่ยนแปลงของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

#### ๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

##### ๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

##### ๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

###### ๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐในเรื่องใดบ้าง

มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในส่วนที่กำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดระยะเวลาในดำเนินการและการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ เช่น การรับแจ้ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการรับแจ้งนับตั้งแต่วันที่มีการแจ้ง หรือการขึ้นทะเบียน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาการรับขึ้นทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าว และการขออนุญาต ให้ระยะเวลาการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะและประเภทของธุรกิจบริการที่อาจมีเงื่อนไขในการตรวจพิจารณาที่แตกต่างกัน

###### ๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม อย่างไร

ในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ต้องสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

ไม่มี

##### ๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

###### ๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คอยดูแลโดยให้มีการรับและน่านโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง และสำนักงานยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ กำหนดให้มีกระบวนการประเมินการดำเนินงานโดยบุคคลภายนอก พร้อมต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานประจำปี เพื่อเผยแพร่รายงานนี้ต่อสาธารณชน



๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

มี โดยกำหนดให้มีวิธีการแก่ประชาชนที่พบเห็นว่าสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง นโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง สามารถแจ้งเหตุดังกล่าวให้สำนักงานทราบได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

มีการจัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง ดังนี้

ที่	ร่างมาตรา	กฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	ระยะเวลา
๑	มาตรา ๑๒ แก้ไข มาตรา ๓๒ , ๓๓	พระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดประเภทธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต พร้อมหลักเกณฑ์	เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจบริการ เช่น คุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบริการ	เมื่อมีความจำเป็นต้องประกาศ
๒	มาตรา ๑๓ เพิ่มเติม มาตรา ๓๓/๑	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล รวมถึงหลักเกณฑ์การห้ามประกอบธุรกิจ การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต	การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	ประเภท และหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
๓	มาตรา ๑๔ แก้ไข มาตรา ๓๔	วิธีการ และเงื่อนไข ในการประกอบธุรกิจ		การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
๔	มาตรา ๑๕ เพิ่มเติม มาตรา ๓๔/๑	ประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือประกาศหน่วยงานที่รับผิดชอบควบคุมดูแลธุรกิจบริการ เพื่อกำหนดรายละเอียดการกำกับดูแลธุรกิจบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มเติม	เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมจากพระราชกฤษฎีกา	เมื่อมีความจำเป็นต้องประกาศประเภท และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
๕	มาตรา ๑๗ แก้ไข มาตรา ๓๖	ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	กำหนดคุณสมบัติและองค์ประกอบของคณะกรรมการ รวมถึงวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง อยู่ระหว่างดำเนินการ

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควร อย่างไร

มี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการออกประกาศเพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งการตราอนุบัญญัติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กฎหมายกำหนด

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น  ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นแนบท้าย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ ไพฑูรย์ มิตรพันธ์

(นายชัยชนะ มิตรพันธ์)

รองผู้อำนวยการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

สิงหาคม ๒๕๖๑

สำนักกฎหมาย

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

โทร. ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๓๔ ต่อ ๙๐๗๐๓ (นางสาวพลอย เจริญสม)

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๑๖-๑๒๑๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร.) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมพระธรรมนูญ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง ผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดเพิ่มเติมเรื่องการรองรับการทำนิติกรรมสัญญาผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) โดยเพิ่มนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ “ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” และ “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” มีผลทางกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Model Law on Electronic Commerce ๑๙๙๖) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

(๓) แก้อไของค์ประกอบของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่เป็นหน่วยงานควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๔) เพิ่มหมวด ๕/๑ เพื่อให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ

## ๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยไม่มีข้อสังเกตเพิ่มเติมแต่อย่างใด

๒.๒ สำนักงาน ก.พ. เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีข้อสังเกตว่าการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น ได้แก่ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (สพธอ.) นั้น เห็นควรให้นำความเห็นของสำนักงาน ก.พ.ร. มาประกอบการพิจารณา ทั้งลักษณะการจัดตั้งหน่วยงาน รูปแบบ วิธีการบริหารจัดการ สถานะของบุคลากรของหน่วยงาน รวมทั้งการกำหนดค่าตอบแทน เพื่อให้หน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นสามารถขับเคลื่อนภารกิจด้านการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ

๒.๓ สำนักงานงบประมาณ เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ที่ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำกับหรือควบคุมดูแลธุรกิจบริการซึ่งมีลักษณะเป็นงานทางวิชาการ จึงไม่ควรกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการถือหุ้นเข้าเป็นหุ้นส่วน เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคล และการกู้ยืมเงิน โดยเฉพาะกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมทุน หากมีความจำเป็นต้องเข้าร่วมทุนหรือกู้ยืมเงิน ก็ควรให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการร่วมทุนหรือกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน

๒.๔ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ยังขาดความชัดเจนว่ามีอำนาจในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการเพื่อสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ เพียงใด หรือมีอำนาจเพียงการเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เนื่องจากในมาตรา ๓๗ (๑) ระบุว่า “จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ...” แต่ใน (๑๑) ระบุว่า “กำหนดนโยบายและทิศทางการเงิน การคลัง การลงทุน มาตรการในการจัดหาพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ลดกฎเกณฑ์ที่เป็นปัญหาอุปสรรค อันส่งผลกระทบต่อพัฒนาการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวม เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มกลไกก่อให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินงานกับทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน” โดยไม่ได้ระบุว่า นโยบายที่คณะกรรมการกำหนดขึ้นภายใต้อำนาจหน้าที่ใน (๑๑) นี้ ต้องผ่านการเห็นชอบจาก คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) อำนาจหน้าที่ที่กำหนดมาตรา ๓๗ (๑๒) ที่ระบุว่า “กำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาอนุมัติโครงการที่เป็นการร่วมลงทุนระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในกิจการของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงาน โครงการดังกล่าว” นั้น อาจมีปัญหาในภาคปฏิบัติ เนื่องจากสิ่งที่เป็น “กิจการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” นั้นค่อนข้างกว้างขวางมาก และการใช้อำนาจตามข้อนี้ อาจทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือหน่วยงานอื่น (ทั้งในระดับกระทรวง กรม หน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติฯ หรืออื่น ๆ) บ้างหรือไม่ ในส่วนของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติที่เสนอจัดตั้ง (ตามหมวด ๕/๑) โดยระบุว่าให้สำนักงานนี้ปฏิบัติหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการฯ นั้น น่าจะเรียกชื่อสำนักงานฯ เป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อคณะกรรมการ โดยไม่ต้องมีคำว่า “แห่งชาติ” และยังสามารถใช้ชื่อย่อว่า สทธ. ได้เหมือนกับที่เสนอ

๒.๕ สำนักงาน ก.พ.ร. มีข้อสังเกตว่า การจัดตั้งองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ เฉพาะจะเกิดขึ้นได้เฉพาะกรณีที่หน่วยงานนั้นจำเป็นต้องใช้สิทธิพิเศษหรืออำนาจของรัฐฝ่ายเดียว อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หากกรณีใดไม่เข้าข่ายตามหลักการนี้ต้องจัดตั้งเป็น องค์การมหาชน ทั้งนี้ เพื่อลดภาระทางนิติบัญญัติและการรักษามาตรฐานในการกำกับดูแลหน่วยงาน ของรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่องจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

### ๓. สำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๙) และการเพิ่มหมวด ๕/๑ เพื่อให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๓) จะทำให้มีทั้งส่วนที่เป็นงานวิชาการและส่วนที่เป็นงานบริหารของสำนักงานฯ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ แต่เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก จึงไม่ควรกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่บริหาร สำนักงานฯ รวมทั้งสำนักงานฯ ยังมีภารกิจในด้านอื่นนอกจากภารกิจด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาทิเช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น จึงไม่ควรกำหนดเรื่องการบริหารของสำนักงานฯ เอาไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ กฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นสมควรแยกบทบัญญัติเรื่องการบริหารสำนักงานฯ เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง โดยให้มีคณะกรรมการกำกับสำนักงานทำหน้าที่บริหารและกำกับดำเนินงานของสำนักงานฯ โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ขึ้นใหม่ สรุปผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้ดังนี้

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(๑) ในส่วนของบทนิยาม ได้แก้ไขถ้อยคำของบทนิยามคำว่า “ระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” เล็กน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า “Automated message system” ในข้อ ๔ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ใน สัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) และได้เพิ่มการแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” โดยเพิ่มการ กำหนดให้องค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาลในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี องค์การตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท และองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย เป็นหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดใน มาตรา ๓๕ ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งได้แก้ไขถ้อยคำของบทนิยามตามร่างมาตรา ๔ เดิม ที่เพิ่มบทนิยามคำว่า “เลขอาธิการ” เป็นคำว่า “ผู้อำนวยการ” เนื่องจากกาหนดชื่อตำแหน่ง เลขอาธิการจะใช้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานของคณะกรรมการเรื่องหนึ่ง เรื่องใดโดยเฉพาะเท่านั้น และแก้ไขชื่อสำนักงานในบทนิยามคำว่า “สำนักงาน” ให้สอดคล้องกับ ชื่อของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ที่ไม่มีการใช้คำว่า “แห่งชาติ” ต่อท้ายชื่อสำนักงาน (ร่างมาตรา ๓ ร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕)

(๒) แก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๕ เดิม ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ โดยให้คงการ ใช้ถ้อยคำในมาตรา ๘ ว่า “นำกลับมาใช้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง” แทนการแก้ไขเป็น “นำกลับมาใช้อ้างอิงได้ในภายหลัง” เนื่องจากความดังกล่าวมีความชัดเจนกว่าและมีความหมาย เป็นเช่นเดียวกัน จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขถ้อยคำดังกล่าว โดยการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรานี้เป็นการเพิ่ม กรณีที่มีการกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสาร มาแสดง หากมีการทำข้อความเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดไว้ ก็ถือว่ามีกรทำข้อความนั้นเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๔ วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘)

(๓) เห็นด้วยกับร่างมาตรา ๖ เดิม ที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ นั้น เป็นไปตามร่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาแล้วเป็นการล่วงหน้า ซึ่งการ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ เป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อ ๔ วรรคสาม ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ เพื่อเพิ่มกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อ หากได้ดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อ และเพิ่มวิธีการที่จะถือว่ามีการลงลายมือชื่อ โดยกำหนดวิธีการอื่นใดที่ใช้ยืนยันเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาเจ้าของลายมือชื่อด้วย วิธีการนั้นเองหรือประกอบกับการใช้พยานหลักฐานอื่น โดยหลักการตามร่างมาตรา ๙ (๒) (ข) ที่เพิ่มเติมนี้ เป็นข้อยกเว้นของหลัก reliability test ที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙ (๒) (ก) (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)

(๔) ตัดร่างมาตรา ๗ เดิม ที่แก้ไขมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) ออก เนื่องจาก การใช้คำว่า “นำกลับมาใช้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง” ในมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) มีความ ชัดเจนกว่าและมีความหมายเป็นเช่นเดียวกันกับคำว่า “นำกลับมาใช้อ้างอิงได้ในภายหลัง” จึงไม่ จำเป็นต้องแก้ไขถ้อยคำดังกล่าว

(๕) เห็นด้วยกับร่างมาตรา ๘ เดิม และมาตรา ๙ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ มาตรา ๑๓/๒ เนื่องจากเป็นไปตามร่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาไว้ล่วงหน้า โดยมาตรา ๑๓/๑ เป็นการกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๑ อนุสัญญาสหประชาชาติ ในเรื่องของการเสนอ เพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ถือเป็น คำเชิญชวนเพื่อทำคำเสนอ ส่วนมาตรา ๑๓/๒ เป็นการกำหนดเพิ่มเพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๒ ของอนุสัญญาสหประชาชาติ ในกรณีการทำสัญญาโดยการติดต่อระหว่างระบบแลกเปลี่ยน ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา โดยที่แม้ว่าฝ่ายหนึ่งจะเป็นระบบแลกเปลี่ยน ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติก็ตาม ก็ต้องถือว่าสัญญาดังกล่าวมีความสมบูรณ์และใช้บังคับได้ (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒)

(๖) เห็นด้วยกับร่างมาตรา ๑๐ เดิม ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑) เนื่องจากเป็นไปตามร่างที่คณะกรรมการฯ ได้ตรวจพิจารณาไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการแก้ไขวิธีการ ตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล โดยให้ผู้รับข้อมูลตรวจสอบตามวิธีการที่ผู้ส่ง ข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๓ (๓) (a) ของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ให้ความสำคัญกับความตกลงหรือ ความยินยอมของผู้ส่งข้อมูล ไม่ว่าผู้ส่งข้อมูลจะไปทำความตกลงกับบุคคลใดไว้ก็ตาม โดยไม่จำกัดอยู่ เฉพาะการทำความตกลงกับผู้รับข้อมูลเท่านั้น ทั้งนี้ ตามคำอธิบายในกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้คำว่า “unilaterally or as a result of an agreement” ซึ่งจะรวมถึง กรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้ประกาศให้ความยินยอมโดยฝ่ายเดียวด้วย (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑))

(๗) แก้ไขร่างมาตรา ๑๑ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ เล็กน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๔.๑ (b) ของอนุสัญญาสหประชาชาติ ที่ใช้ถ้อยคำว่า “has not used or received any material benefit or value from the goods or services, if any, received from the other party” ซึ่งร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดให้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการลง ข้อมูลโดยผิดพลาดและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอัตโนมัติของผู้อื่นซึ่งไม่มีช่องทางให้แก้ไข ข้อผิดพลาด (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ )

(๘) เห็นด้วยกับร่างมาตรา ๑๒ เดิม ที่แก้ไขมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔) เนื่องจาก เป็นไปตามร่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาไว้ล่วงหน้า โดยเป็นการแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่าในปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีเพียงการกำหนดให้ลงลายมือชื่อ เท่านั้น จึงแก้ไขเหตุจากเดิมที่กำหนดในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไข มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔))

(๙) แก้ไขการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใน หมวด ๓ ดังต่อไปนี้

(๙.๑) แก้ไขร่างมาตรา ๑๓ เดิม ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ จากที่เสนอ แก้ไขเฉพาะวรรคสาม เป็นการแก้ไขทั้งมาตรา โดยเพิ่มเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกา เพื่อกำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต ว่าจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก การประกอบธุรกิจนั้นประกอบด้วย ส่วนการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตาม

พระราชกฤษฎีกา นั้น ให้มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลไว้ในพระราชกฤษฎีกา ตามกฎหมายปัจจุบัน แต่ได้เพิ่มกรณีที่ไม่มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐไว้ ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และกำหนดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแล และสำนักงานฯ มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒)

(๔.๒) แก้ไขร่างมาตรา ๑๔ เดิม ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ โดยแยกการควบคุมดูแลกิจการที่ต้องขึ้นทะเบียนเป็นมาตราใหม่อีกมาตราหนึ่ง และในร่างมาตรานี้ได้กำหนดขั้นตอนการแจ้งการประกอบกิจการให้เป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน แต่หากต่อมาตรวจพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สั่งผู้แจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยเพิ่มการกำหนดให้นำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ทั้งได้กำหนดให้การประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด นอกจากนั้น ได้แก้ไขโทษปรับทางปกครองในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนหรือไม่ประกอบธุรกิจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้แจ้งหยุดการให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน หรือในกรณีที่ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ ให้ออกคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน และหากผู้แจ้งไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการประกอบธุรกิจ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้ง (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓)

(๔.๓) แก้ไขร่างมาตรา ๑๕ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๓๓/๑ ในเรื่องของการรับขึ้นทะเบียน โดยในร่างมาตรานี้ได้กำหนดขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนการประกอบกิจการให้เป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนไว้เป็นหลักฐานก่อน โดยยังไม่รับขึ้นทะเบียน และได้กำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน ในกรณีที่เอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนครบถ้วนและถูกต้องจึงให้รับขึ้นทะเบียน และผู้ยื่นคำขอสามารถประกอบธุรกิจบริการได้หลังจากได้รับขึ้นทะเบียนหรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารและหลักฐานได้ภายในกำหนดเวลา ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจได้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียน

นอกจากนั้น ได้กำหนดมาตรการในกรณีที่ตรวจพบว่าเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนก่อนรับขึ้นทะเบียนหรือในขั้นตอนที่ได้ประกอบธุรกิจบริการแล้ว ซึ่งหากผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน สิทธิในการประกอบธุรกิจจะเป็นอันระงับไปและคำขอขึ้นทะเบียนตกไป หรือมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน รวมทั้งได้กำหนดให้การประกอบธุรกิจตามที่ได้ขึ้นทะเบียนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับผู้ประกอบการไม่เกินหนึ่งล้านบาทตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ส่วนวิธีการในการบังคับให้มีการชำระค่าปรับนั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มี



เขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา และหากยังไม่มีการชำระค่าปรับตามที่ศาลมีคำพิพากษา ก็ให้ยึดทรัพย์สินเพื่อชำระแทนค่าปรับ แต่ไม่ให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้ ในกรณีที่ยังมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๑๓/๑)

(๙.๔) เพิ่มการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ เพื่อให้สอดคล้องกับกรณีของการขึ้นทะเบียน โดยแก้ไขให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาประกาศที่คณะกรรมการกำหนด และตามเงื่อนไขในใบอนุญาต แก้ไขวิธีการบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ โดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับไม่เกินสองล้านบาท และให้นำวิธีการบังคับให้มีการชำระค่าปรับและการออกคำสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในกรณีการขึ้นทะเบียนมาใช้โดยอนุโลม และในกรณีที่แก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีคำสั่งปรับครั้งแรก ให้คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๓๔)

(๙.๕) เพิ่มการให้อำนาจคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐในการออกประกาศกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๓๒ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดรายละเอียดในการกำกับดูแลประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดค่อนข้างมาก และแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถกำหนดได้ในพระราชกฤษฎีกาได้ทั้งหมด การเพิ่มมาตรานี้จึงเป็นการกำหนดให้พระราชกฤษฎีกาสามารถมอบอำนาจต่อไปยังกฎหมายลำดับรองที่จะกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้ (ร่างมาตรา ๑๔ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑)

(๙.๖) แก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยในร่างมาตรา ๑๖ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๓๔/๑ เรื่องอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๔ เพิ่มมาตรา ๓๔/๒)

(๑๐) แก้ไขร่างมาตรา ๑๗ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม โดยกำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีดุลพินิจที่จะนำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดของพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐมาใช้แก่การดำเนินการสอบสวนพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีอื่นของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ได้กำหนดให้อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ให้รวมถึงองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาลในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี องค์กรตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท และองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๖ เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม)

(๑๑) แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๑๑.๑) แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ให้มีประธานกรรมการมาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนแปดคน เป็นกรรมการ เพิ่มคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการเงิน นอกเหนือจากด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นิติศาสตร์ วิทยาการ

คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน โดยต้องมีบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

(๑๑.๒) แก้ไขร่างมาตรา ๑๙ เดิม และร่างมาตรา ๒๐ เดิม โดยแก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ และกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งเพิ่มอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและคณะรัฐมนตรีในการให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการเงิน การคลัง การลงทุน มาตรการในการจัดหาพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติโครงการที่เป็นการร่วมทุนระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในกิจการของรัฐที่เกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมออก เนื่องจากมีหน่วยงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะแล้ว (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗)

(๑๑.๓) เพิ่มการแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี โดยไม่มีข้อห้ามดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระ เพื่อแก้ไขปัญหาการสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนไม่มากนัก และเพิ่มการกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘)

(๑๑.๔) เพิ่มการแก้ไขเรื่องการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและองค์ประกอบของคณะกรรมการในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของประธานกรรมการด้วย (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐)

(๑๑.๕) แก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยในร่างมาตรา ๒๑ เดิม ที่เพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่ ที่ให้คณะกรรมการประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดได้ (ร่างมาตรา ๑๙ เพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

(๑๒) แก้ไขร่างมาตรา ๒๒ เดิม และตัดร่างมาตรา ๒๓ เดิม ที่เพิ่มหมวดว่าด้วยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ออก โดยให้แยกการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง คือ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... และได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ เพื่อกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการและมีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓)

(๑๓) เพิ่มรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้นไว้ด้วย เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ (ร่างมาตรา ๒๑ เพิ่มมาตรา ๔๓/๑)

(๑๔) เพิ่มบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และการเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ โดยแก้ไขมาตรา ๔๔ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้ง มาตรา ๔๕ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเพิ่มมาตรา ๔๔/๑ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียน รวมทั้งเพิ่มอัตราโทษสำหรับกรณีการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่แจ้ง ไม่ขึ้นทะเบียน หรือไม่ได้รับใบอนุญาต เพื่อให้มีอัตราโทษลดหลั่นกัน (ร่างมาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ ร่างมาตรา ๒๓ เพิ่มมาตรา ๔๔/๑ และร่างมาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕)

(๑๕) แก้ไขบทเฉพาะกาลในร่างมาตรา ๒๔ เดิม ถึงร่างมาตรา ๒๘ เดิม โดยตัดบทเฉพาะกาลที่รองรับเรื่องของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ออก และแก้ไขบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น และรองรับการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ใช้ได้ต่อไป ส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

(๑๖) แก้ไขร่างมาตรา ๒๙ เดิม โดยกำหนดเพิ่มให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรัฐมนตรีรักษาการ นอกเหนือจากนายกรัฐมนตรีที่ได้กำหนดไว้แล้ว ตามร่างฯ ที่หน่วยงานเสนอ เพื่อที่จะได้เป็นผู้รับผิดชอบในช่วงการเปลี่ยนแปลงให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มารับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๗)

### ๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

(๑) กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนของรัฐด้านอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๕)

(๒) กำหนดให้สำนักงานรับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เสนอต่อคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านมาตรฐานที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการดำเนินการด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๖) ในการดำเนินงานของสำนักงานกำหนดให้

สำนักงานสามารถถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรม  
ทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสำนักงาน  
รวมทั้งเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์  
และอัตราที่ของคณะกรรมการกำกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด สำหรับการ  
เข้าไปถือหุ้น เป็นหุ้นส่วน หรือร่วมลงทุนกับนิติบุคคลอื่น รวมทั้งการกู้ยืมเงิน ให้กระทำได้เฉพาะตาม  
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และให้ตัดข้อยกเว้นที่ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย  
ว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐอีก โดยหากประสงค์จะให้มีการยกเว้นการดำเนินการ  
กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ก็ให้ไปดำเนินการยกเว้นตามกฎหมายนั้น  
แทน (ร่างมาตรา ๗)

(๓) กำหนดให้ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงานมาจากเงินและ  
ทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เงินอุดหนุน  
ทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงาน  
และเงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งดอกผลและผลประโยชน์หรือรายได้อื่นใดที่เกิดจาก  
การดำเนินการของสำนักงาน โดยทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและ  
มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติในการบังคับคดีและการใช้มาตรการ  
บังคับทางปกครอง (ร่างมาตรา ๘)

(๔) กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ร่างมาตรา ๑๐) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานและให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงาน  
ของสำนักงาน ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร อนุมัติแผนการดำเนินงาน แผนการ  
ใช้จ่ายเงินและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงาน ควบคุมการบริหารงานและการดำเนินการ  
ของสำนักงานและผู้อำนวยการ (ร่างมาตรา ๑๓)

(๕) กำหนดให้สำนักงานมีผู้อำนวยการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งมีหน้าที่บริหาร  
กิจการของสำนักงาน (ร่างมาตรา ๒๐) โดยให้ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่บริหารงานของสำนักงาน  
ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของสำนักงาน และวางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงาน  
รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน โดยผู้อำนวยการรับผิดชอบในการบริหารงาน  
ของสำนักงานขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๕)

(๖) กำหนดให้ผู้อำนวยการอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ  
หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ  
มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างเป็นการชั่วคราวได้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน  
ของสำนักงาน และกำหนดให้ผู้ที่ได้รับทุนซึ่งอยู่ระหว่างการปฏิบัติงานชดใช้ทุนที่ได้รับจากหน่วยงาน  
ของรัฐที่ได้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงาน ให้ถือเป็นการชดใช้ทุนตามสัญญาและให้นับระยะเวลา  
การปฏิบัติงานในสำนักงานเป็นระยะเวลาในการชดใช้ทุน และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดขอให้  
พนักงานของสำนักงานซึ่งอยู่ระหว่างการปฏิบัติงานชดใช้ทุนไปเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ  
ในหน่วยงานของรัฐนั้น ให้ถือว่าการไปปฏิบัติงานนั้นเป็นการชดใช้ทุนตามสัญญาและให้นับระยะเวลา  
การปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเป็นระยะเวลาในการชดใช้ทุน (ร่างมาตรา ๒๘ และ  
ร่างมาตรา ๒๙)

(๗) กำหนดให้การบัญชีของสำนักงานต้องจัดทำตามหลักสากลตามแบบและ  
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงินและบัญชี แล้วส่งผู้สอบ

บัญชี รวมทั้งกำหนดให้สำนักงานจัดทำรายงานการดำเนินงานประจำปีเสนอคณะกรรมการและรัฐมนตรีและเผยแพร่รายงานนี้ต่อสาธารณชนด้วย (ร่างมาตรา ๓๐ ร่างมาตรา ๓๑ และร่างมาตรา ๓๒)

(๘) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจมีอำนาจกำกับดูแลกิจการของสำนักงาน และในกรณีที่ผู้อำนวยการฝ่าฝืนหรือไม่กระทำการตามคำสั่งของรัฐมนตรีให้รัฐมนตรีสั่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ (ร่างมาตรา ๓๓)

(๙) กำหนดบทเฉพาะกาลให้ในวาระเริ่มแรก คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๔ และร่างมาตรา ๓๕) นอกจากนี้ ให้โอนบรรดากิจการทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ เจ้าหนี้ที่และลูกจ้าง และงบประมาณของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ที่มีอยู่เดิมไปเป็นของสำนักงาน (ร่างมาตรา ๓๖) และในวาระเริ่มแรก กรณีที่งบประมาณซึ่งได้รับโอนมาดังกล่าวไม่เพียงพอแก่การดำเนินงานของสำนักงาน ให้ผู้อำนวยการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอรับเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานได้ และให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปไปตามที่ผู้อำนวยการเสนอตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๓๘)

#### ๔. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

๔.๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดบางประการของการทำข้อมูลในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีผลเทียบเท่าการทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง แก้ไขหลักเกณฑ์การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพิ่มบทบัญญัติที่รองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่สัญญา จึงเป็นการคุ้มครองประชาชนในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีระบบการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน ทำให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านผู้ให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะกรณีที่จะต้องมีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้ประกอบการที่อยู่ในต่างประเทศ

๔.๒ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่นอกจากจะมีการกิจการในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นหน่วยงานที่พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็น

การจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาบูรณาการในเรื่องการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีการพัฒนาเป็นไปตามมาตรฐานสากล อันจะส่งเสริมให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ มีการทำสัญญาระหว่างประเทศโดยใช้กลไกธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการขยายการตลาดและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
กรกฎาคม ๒๕๕๘

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

---

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการและประชาชนสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

๒. เมื่อมีการวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เป็น soft infrastructure เพื่อรองรับการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) รวมทั้งการวางระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า (E-Trade Facilitation) ผ่านการนำเทคโนโลยีที่สำคัญมาใช้ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศและมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างยั่งยืน

๓. เมื่อมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน โดยนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการย่อมช่วยลดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการได้

๔. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีส่วนช่วยให้การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทยดีขึ้น และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยดีขึ้น และยังเป็นการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

๕. หน่วยงานของรัฐสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งประชาชนมีความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากมีระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนให้แก่หน่วยงานของรัฐในการทำธุรกรรมในแบบกระดาษ ทั้งค่าจัดทำ จัดส่ง และจัดเก็บ รวมทั้งลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานจากการขาดมาตรฐานกลาง จนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ

---

## เปิดร่างกฎหมายอีคอมเมิร์ซ ปรับ ๙ ประเด็นสำคัญ\*

นางสุรางคณา วายุภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA กล่าวในการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ว่า ครั้งนี้เป็นการแก้ไขครั้งที่ ๒ แล้ว สำหรับจุดมุ่งหมายของร่างแก้ไขฉบับนี้ คือ การวางโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล ไม่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ โดยเพิ่มเติมมาตรการทางมาตรฐานเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยสาระสำคัญของร่างกฎหมายประกอบด้วย ๙ ประเด็น คือ

๑. ปรับปรุงเกณฑ์การลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเปิดช่องให้สามารถพิจารณาจากวิธีการที่ใช้ในการลงลายมือชื่อนั้นเอง และพยานหลักฐานอื่นได้นอกเหนือจากการพิจารณาวิธีการที่น่าเชื่อถือที่กำหนดในปัจจุบัน

๒. เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับการทำสัญญาผ่านระบบข้อมูลอัตโนมัติ ตามแนวทางของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts (UNCECC)

๓. เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับกรณีการ Input Error ตามแนวทางของ UNCECC

๔. เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่า การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงถึงบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ให้มีผลเป็นการเชิญชวนให้ทำคำเสนอตามแนวทางของ UNCECC

๕. กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งดูแลเป็นการเฉพาะ

๖. กำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประเภทขึ้นทะเบียน มีกระบวนการตรวจสอบแบบ Pre Audit แทน Post Audit เพื่อให้กำกับดูแลให้ธุรกิจบริการมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งปรับกระบวนการในการกำกับดูแลในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งในส่วนการแจ้งให้ทราบ การขึ้นทะเบียน และการอนุญาตให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

\* ที่มา : สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑, จาก <https://mgronline.com/cyberbiz/detail/๙๖๐๐๐๐๐๐๘๒๔๑๘>



๗. ปรับปรุงบทบาทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการปรับบทบาทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ให้มีการประกันสิทธิประชาชนในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่มากขึ้นตามข้อกังวลของภาคส่วนต่าง ๆ

๘. กำหนดให้ชัดเจนว่า ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ รวมถึงการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐประเภทใดบ้าง เพื่อให้น้ำหนักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้บังคับได้ แต่ปรับให้กรณีการดำเนินงานของศาล และองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท สามารถเลือกดำเนินการตามความเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของตน

๙. ปรับองค์ประกอบคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อคล่องตัวในการทำงาน พร้อมทั้งปรับอำนาจหน้าที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รับกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ด้าน นายวรวิทย์ อุ๋นใจ กรรมการผู้จัดการบริษัท ซีโอบีแอล จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า ภาครัฐไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของอีคอมเมิร์ซ สิ่งที่เราทำกฎหมายเขียนเป็นสิ่งที่เอกชนพยายามผลักดันมากกว่า ๑๐ ปี การพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะต้องเชื่อมโยงกับอีไฟแนนซ์ อีลอจิสติกส์ และอีอินฟอร์เมชันที่สำคัญ โครงสร้างการทำงานของภาครัฐจะต้องเอื้อต่อการทำงานระหว่างราชการ และเอกชน

ขณะที่ นายภาวฑู พงษ์วิทย์ภานุ นายกสมาคมอีคอมเมิร์ซผู้ก่อตั้ง TARAD.com กล่าวว่า งานพัฒนาอีคอมเมิร์ซจะต้องสร้างสมดุล และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน ถ้าคนที่อยู่ในระบบนิเวศน์การพัฒนาอีคอมเมิร์ซจะรู้และเข้าใจว่าทิศทางที่เราจะไปเป็นยังไงการพัฒนาจะเกิดประสิทธิภาพ เมื่อเอกชน กับรัฐทำงาน ใกล้ชิดกัน การปรับตัวจะเท่าทันความเปลี่ยนแปลง และควรชวนคนรุ่นใหม่มาทำงานด้วย เพื่อจะได้เกิดสิ่งใหม่ ๆ แบบที่คนรุ่นเก่าไม่เคยรู้

ส่วน นายไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายคอมพิวเตอร์ กล่าวว่า ร่างกฎหมายที่ออกมาถือว่าช้ามาก และไม่ได้ช่วยอะไรภาคเอกชนเลย ปัญหาข้อพิพาททางกฎหมายเกิดขึ้นมากมาย งานกฎหมายเยอะมากแต่กฎหมายช้า อย่างไรก็ดี ยังมีจุดดีที่เข้ามายืนยันการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และช่วยให้นำพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการคลี่คลายข้อพิพาท ซึ่งไทยยังขาดหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญในการนำพยานหลักฐานไปใช้ในศาล

อย่างไรก็ตาม นายมุขเมธิน กลิ่นนุรักษ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา กล่าวว่า ปัญหาของคดีที่ใช้เทคโนโลยีอาจมาสู่ศาลได้ตลอดเวลา ศาลควรให้ความสนใจกับข้อพิพาท และคดีที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อให้ตามความเปลี่ยนแปลงได้ทัน ปัญหาตอนนี้ คือ การขาดผู้เชี่ยวชาญในการนำเสนอพยานหลักฐานในศาล ถ้าเรามีผู้เชี่ยวชาญ และระบบนำเสนอพยานหลักฐานที่ทันสมัย จะช่วยศาลได้มาก การแสวงหากฎเกณฑ์ที่แน่นอนมาดูแลเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเรื่องไม่แน่นอน เป็นเรื่องลำบาก แต่ศาลจะพยายามถ่ายทอดความรู้และทำความเข้าใจให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

## การแสดงเจตนา กับ ผลทางกฎหมายตาม พ.ร.บ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

โดย นายสมประสงค์ โทระชัยยะ  
เจ้าหน้าที่กฎหมาย สำนักกฎหมาย

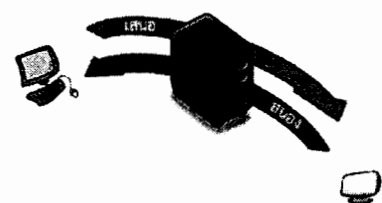
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)



ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ได้มีการนำมาใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร สืบค้นข้อมูล รับส่งข้อมูลรวมถึงการซื้อขายและบริการผ่านทางออนไลน์ ซึ่งเรียกการดำเนินการดังกล่าวว่าการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง และจากการขยายตัวของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยจึงเป็นเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ขึ้นใช้บังคับ เพื่อช่วยส่งเสริม และกำกับดูแลการทำธุรกิจบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากในบางเรื่องยังไม่มียกกฎหมายรองรับ จึงต้องกำหนดหลักการรับรองผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการในการทำธุรกรรม เช่น การลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ผลทางกฎหมายของการแสดงเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การแสดงเจตนา คือ การกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏออกมาเป็นที่เข้าใจได้ถึงความต้องการภายในของผู้กระทำ ซึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติเรื่องผลทางกฎหมายของการการแสดงเจตนาไว้เป็นสองกรณี กรณีแรก คือ การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าจะถือว่าเมื่อผู้รับการแสดงเจตนาทราบถึงการแสดงเจตนา นั้น กรณีที่สอง คือ การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า กล่าวคือ การแสดงเจตนาที่คู่สัญญาไม่สามารถติดต่อทำความเข้าใจกันได้โดยทันที จะถือว่าเมื่อผลตั้งแต่เวลาที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา

สำหรับการแสดงเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงเจตนาหรือความต้องการของผู้แสดงเจตนา นั้น ซึ่งตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดรองรับให้การแสดงเจตนาทำคำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งกำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพราะเหตุที่ได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย นอกจากนี้ กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ยังได้บัญญัติรองรับเรื่องการแสดงเจตนาที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า “ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้” และยังได้กำหนดหลักการเรื่องผลทางกฎหมายในกรณีของการรับและการส่งเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าให้มีผลเป็นการรับหรือส่งข้อมูลเมื่อใดไว้เป็นการเฉพาะซึ่งนำไปปรับใช้กับการแสดงเจตนาทำคำเสนอหรือคำสนองในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย กล่าวคือ การส่งคำเสนอหรือคำสนองอันเป็นการแสดงเจตนาที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่ามีผลเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล หมายความว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งออกไปจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้แสดงเจตนาและได้เข้าสู่ระบบภายนอกแล้ว เช่น ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบของเครื่องแม่ข่าย (server) ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าจะยังไม่เข้าสู่ระบบของผู้รับการแสดงเจตนา ก็ถือว่าได้มีการส่งเจตนา นั้นออกไปแล้วตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์



ส่วนเรื่องการรับการแสดงเจตนาที่อยู่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าเมื่อผลเป็นการรับการแสดงเจตนาเมื่อใดนั้น ตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล แต่ในกรณีที่ผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่จะใช้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นการเฉพาะ จะถือว่าเมื่อผลเป็นการรับการแสดงเจตนา ก็ต่อเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกส่งไปยังระบบอื่นของผู้รับการแสดงเจตนาซึ่งไม่ใช่ระบบที่

ผู้รับการแสดงผลงานที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะจะถือว่าไม่มีผลเป็นการรับการแสดงผลงานก็ต่อเมื่อผู้รับการแสดงผลงานได้เรียกข้อมูลดังกล่าวจากระบบข้อมูลนั้น กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้แสดงผลงานได้ส่งเจตนาซึ่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออกไปแล้ว แต่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นค้างอยู่ที่เครื่องแม่ข่ายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือการแสดงผลงานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นยังไม่เข้าสู่ระบบของผู้รับการแสดงผลงาน กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ถือว่าผู้รับการแสดงผลงานยังไม่ได้รับการแสดงผลงานดังกล่าว

ยกตัวอย่าง : นายแสงส่งอีเมลไปหานายमितว่าต้องการซื้อปากกาซึ่งถือว่าเป็นการทำคำเสนอในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่งเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. อีเมลนั้นได้เข้าสู่เครื่องแม่ข่ายของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่นายแสงใช้งานในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ในเวลา ๑๗.๑๐ น. แต่เกิดข้อผิดพลาดทางระบบ ทำให้อีเมลนั้นยังไม่ได้มีการส่งไปที่ระบบของนายमित ผลทางกฎหมายตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ถือว่า การแสดงผลงานทำคำเสนอขอซื้อของอีเมลของนายแสงได้มีการส่งออกไปในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๑๐ น. เนื่องจากอีเมลนั้นได้ถูกส่งออกไปสู่ระบบภายนอกตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว แต่ยังไม่ถือว่านายमितได้รับการแสดงผลงานขอซื้อนั้นเนื่องจากอีเมลนั้นยังไม่ได้เข้าสู่ระบบของนายमित และหากปรากฏว่าอีเมลนั้นได้ส่งเข้าสู่ระบบของนายमित วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. ก็จะต้องถือว่า นายमितได้รับการแสดงผลงานในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. เป็นต้น

สำหรับผลของการแสดงผลงานทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะถือว่าตกเป็นโมฆะหรือโมฆียะหรือไม่นั้น กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาตามหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าไปรับรองผลทางกฎหมายของการทำนิติกรรมสัญญาผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อขจัดปัญหาที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสัญญา อันส่งผลถึงเรื่องสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามมา เช่น กำหนดเวลาชำระหนี้ ดอกเบี้ย หรือค่าปรับต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการสร้าง ความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

#### เอกสารอ้างอิง

๑. ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ ทวีศักดิ์ กอนันตกุล และสุรางคณา แก้วจาง (นางสุรางคณา วายูภาพ) ผู้แต่ง. คำอธิบาย พ.ร.บ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔. พิมพ์ครั้งที่ ๑ (มีนาคม ๒๕๕๕).
๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔
๓. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

**ปัญหาของคู่สัญญาในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ :  
กรณีศึกษา อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ**

**The Problem of Parties in Electronic Transaction between International :  
Case Study United Nations Convention on the Use of Electronic  
Communications in International Contracts**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร**

**นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ**

**ปีการศึกษา 2553**

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” หรือ E-Commerce เป็นการคำรูปแบบใหม่ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารกันภายใต้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network) ซึ่งเป็น ระบบการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน กล่าวคือ ผู้ที่ติดต่อสื่อสารทำการค้ากันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีอยู่ทุกที่และทุกประเทศทั่วโลกและแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ลักษณะการเป็น “สื่อผสม” (Multimedia) ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นยังเอื้อให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยสื่อผสมจะเป็นลักษณะที่บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารโดยการนำสื่อหลายประเภทมารวมกัน ไม่ว่าจะเป็นการรับส่งธรรมดา เช่น การส่งภาพนิ่ง การส่งเสียง หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อื่น ๆ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพลงอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เพลงในโปรแกรม iTunes การส่งแบบสื่อผสมยังส่งได้ทั้งภาพเคลื่อนไหวหรือข้อมูลธรรมดา เช่นการทำการเจรจาตกลงซื้อขายสินค้าผ่านโปรแกรมพูดคุยต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เองยิ่งเอื้ออำนวยให้มีการทำการค้ากันบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปรากฏการณ์ทางการค้าที่เห็นได้ชัดในยุคนี้คือ การติดต่อสื่อสารโดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Mail และการโฆษณาขายสินค้าผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ<sup>1</sup> เว็บไซต์ผู้ให้บริการเป็นตลาดในการซื้อขายสินค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับที่สุดในปัจจุบันคือ [www.ebay.com](http://www.ebay.com) และ [www.amazon.com](http://www.amazon.com)

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือ E-Commerce ในความหมายอย่างกว้างนั้น หมายถึงกิจกรรมทางการค้าทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ดำเนินการหรือจัดผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตามความหมายอย่างกว้างนี้เองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงหมายรวมถึงสัญญาที่กระทำผ่าน

---

<sup>1</sup> พินัย ฒ นคร. “กฎหมายว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” บทบัญญัติ. ตอน 2, เล่ม 56, น 1. (มิถุนายน 2543).

โทรศัพท์ ทั้งโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่, เทเลกซ์ (Telex), โทรสาร (Fax), โทรเลข (Telegraph or Telegram), การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI), ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Network) รวมทั้งการซื้อสินค้าและบริการผ่าน EFTPOS หรือ Electronic funds transfer at point of sale ซึ่งเป็นบัตรของธนาคารที่สามารถหักเงินจากบัญชีของผู้ซื้อได้โดยตรง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าธุรกรรมใดๆ ที่ผ่านบัตรที่ใช้แถบแม่เหล็กเป็นอุปกรณ์แลกเปลี่ยนข้อมูล ธุรกรรมนั้นก็อยู่ในความหมายของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น เช่น บัตรเติมเงินโทรศัพท์แบบชำระราคาล่วงหน้า (A prepaid phone card)

อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ ต่อไปนี้จะใช้แทนว่า อนุสัญญา CUECIC ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) และได้ถูกรับรองโดยที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2548 มิได้กำหนดคำนิยามของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไว้แต่อย่างใด แต่ อย่างไรก็ตาม มาตรา 4(b) ของอนุสัญญา CUECIC ได้บัญญัติเอาไว้ว่า การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึงการติดต่อสื่อสารใด ๆ ที่คู่สัญญาได้ทำขึ้นมาโดยวิธีของข้อความ (Data Messages) ซึ่งมาตรา 4(c) ได้ให้คำนิยามของข้อความว่า หมายถึงข้อมูลที่ถูกร่าง ส่ง รับ หรือเก็บโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ วิธีการทางแถบแม่เหล็ก วิธีการทางแสง รวมทั้งแต่ไม่จำกัดกรณีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เทเลแกรม เทเลกซ์ หรือเทเลกอปปี

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) ได้อธิบายไว้ว่า นิยามของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แบ่งออกเป็น 2 นิยามคือ นิยามอย่างแคบและนิยามอย่างกว้าง นิยามอย่างแคบหมายความว่าธุรกรรมทางการค้าที่ซึ่งการส่งสินค้าหรือการบริการนั้นกระทำได้โดยใช้วิธีการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐาน และในการส่งสินค้าและชำระเงินอาจกระทำตามวิธีปกติโดยไม่ได้เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนในนิยามอย่างกว้างจะรวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่ใช้อินเทอร์เน็ตก็ได้ เช่น การส่งสินค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ และข้อความอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งหมายถึงการเป็นเจ้าของเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัว ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายจะไม่ได้พบหน้าระหว่างการสั่งซื้อสินค้า โดยที่ทั้งสองฝ่ายจะใช้เครื่องมือสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างใดอย่างหนึ่งตกลงทำการซื้อขายแทน

ดังนั้นจะพบว่า กฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (UNCITRAL Model Law on E-

Commerce) ก็ไม่ได้ให้นิยามของคำว่า “การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” เอาไว้แต่อย่างใด แต่ได้ให้นิยามของ Electronic Data Interchange (EDI) หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 2

และในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ก็ได้ให้นิยามของคำว่า “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ไว้เช่นเดียวกับอนุสัญญา CUECIC และกฎหมายแม่แบบอย่างไรก็ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ว่าหมายถึงธุรกรรมที่สร้างขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

ในปัจจุบัน เมื่อกล่าวถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในทางปฏิบัติ นั้น นิยมกล่าวถึงธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผ่านคอมพิวเตอร์ ที่มีระบบอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกันเองเท่านั้น ซึ่งถือว่าการนิยามที่ค่อนข้างแคบ เหตุเพราะเทคโนโลยีในปัจจุบันเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในยุคที่มีการควบรวมกัน (Convergence) ของหลายเทคโนโลยีเช่น คอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม และเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ เช่นการแพร่ภาพ กระจายเสียง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองจึงก่อให้เกิดความยุ่งยากในการให้คำจำกัดความที่แน่นอนว่า คำว่าคอมพิวเตอร์มีนิยามเช่นใด นอกจากนี้ออร์กาไนเซชันแบบพกพา หรือโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ก็มีความสามารถที่จะเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตโดยเทคโนโลยีเครือข่ายไร้สายหรือ Wireless Web<sup>2</sup> และถูกใช้เป็นเครื่องมือในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งอุปกรณ์ในครัวเรือนบางประเภท เช่นตู้เย็นหรือตู้อบ ก็สามารถที่จะเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้ แม้ว่าอุปกรณ์ดังที่ได้กล่าวมาอาจจะไม่ใช่คอมพิวเตอร์ตามความรู้สึกทั่วไป แต่การทำธุรกรรมผ่านอุปกรณ์เหล่านี้ก็อยู่ในขอบเขตแห่งพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยเช่นเดียวกัน

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกจะเจริญก้าวหน้ามิได้เลยหากปราศจากเทคโนโลยี ซึ่งลักษณะของอินเทอร์เน็ตตามที่ได้กล่าวมาแล้วและเรื่องของการรักษาความปลอดภัยนั้น จะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

---

<sup>2</sup> Michael C. Knapp. E-Commerce Real Issues & Cases (Ohio: South-Western Thomson Learning, 2003). P. 305.

ดังนั้นการที่นำบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มาศึกษาการเกิดของสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยอาศัยอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ทำให้รู้ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขต่อประเทศไทยในกรณีที่จะนำอนุสัญญามาดังกล่าวมาบังคับใช้ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จึงต้องศึกษาถึงผลกระทบที่จะตามมาในกรณีมีการซื้อขายสินค้าในทางระหว่างประเทศโดยอาศัยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อไม่เป็นการเสียเปรียบต่อคู่ค้าต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักการและเนื้อหาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักการที่อนุสัญญาดังกล่าวใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อประเทศไทยจากการเกิดสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยอาศัยอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

## 1.3 วิธีการในการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จากห้องสมุดหลายแห่งและสถาบันกฎหมายต่างๆ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ของ UNCITRAL และหน่วยงานต่างๆ ในต่างประเทศ เช่น International Chamber of Commerce (ICC) โดยเปรียบเทียบแนวทางการปรับใช้กฎหมาย และการแก้ไขอุปสรรคทางกฎหมายที่มีต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาว่าจ้างต่างประเทศ



#### 1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจและทราบถึงหลักการและเนื้อหาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

2. ทำให้เข้าใจถึงปัญหาในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักการที่อนุสัญญานับดังกล่าวใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

3. ทำให้เข้าใจถึงผลกระทบต่อประเทศไทยจากการเกิดสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยอาศัยอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

## บทที่ 2

### พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมาย

#### 2.1 ความจำเป็น การริเริ่ม และการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การที่พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมทั่วโลก และมีแนวโน้มว่าจะเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะด้วยลักษณะพิเศษของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เองด้วย กล่าวคือ ผู้ซื้อและผู้ขายตามความเป็นจริงแล้วมีภูมิสำเนาอยู่ต่างกัน ไม่จำเป็นต้องเดินทางมาลงนามในสัญญา หรือใช้เวลานานในการรอสัญญาที่ส่งไปส่งกลับระหว่างกันเพื่อลงนาม เพียงแต่ใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการทำสัญญาเกิดความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่ายและระยะเวลา โดยในการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ต้องอาศัยแบรนด์และชื่อเสียงของผู้ขายเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เองผู้ประกอบการธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงมีการแข่งขันกันสูงในการ สร้างภาพลักษณ์ และชื่อเสียงเพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจจากผู้ซื้อที่ต้องการเข้ามาซื้อสินค้าของตนว่าผู้ซื้อจะได้รับความสะดวกรวดเร็ว และได้รับสินค้าที่ตนซื้อไม่แตกต่างจากการทำสัญญาทางพาณิชย์ด้วยวิธีปกติ

ลักษณะของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกได้ก่อให้เกิดประเด็นน่าสนใจ และปัญหาทางแนวความคิดที่มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากขึ้น เช่น เมื่อทำนิติกรรมซื้อสินค้าในไซเบอร์สเปซ (Cyber Space) สถานที่ใดจะถูกถือว่าเป็นสถานที่ที่ได้ทำนิติกรรมนั้นขึ้น และประเด็นต่อไปคือ ไซเบอร์สเปซจะถูกถือว่าเป็นอีกสถานที่หนึ่งได้หรือไม่ หรือเป็นสถานที่ที่อยู่คนละประเทศกับผู้ซื้อ มีกฎหมายใดหรือกฎเกณฑ์ใดบ้างที่จะนำมาบังคับใช้ได้ จากกรณีดังกล่าวจะ

เห็นได้ชัดว่า ไม่มีสถานที่ทางกายภาพในการทำนิติกรรมดังกล่าว แต่คู่สัญญายังคงเข้าร่วมทำสัญญาในไซเบอร์สเปซราวกับว่าเป็นสถานที่จริง<sup>1</sup>

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปิดเสรีทางการค้าและการบริการ ส่งผลให้ประเทศไทยมีปริมาณการค้ากับต่างประเทศสูงขึ้น และก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการค้าประเภทใหม่ ๆ ตลอดจนเกิดความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่เดิม ในอดีต กฎหมายพาณิชย์ของไทยไม่อาจตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ เป็นผลให้เกิดความไม่แน่นอนในสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาอันเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทยในภาพรวม ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมายพาณิชย์ให้ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นการตรากฎหมายใหม่ที่รองรับธุรกรรมและแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การออกกฎหมายให้อนุวรรคตามอนุสัญญาทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือการให้สัตยาบรรณและนำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับ ตามแต่กรณี จึงเป็นสิ่งจำเป็น

## 2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.2.1 อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sales of Goods: CISG)

ประวัติความเป็นมาของ CISG

ในปี ค.ศ. 1930 สถาบันเพื่อการจัดทำกฎหมายเอกชนให้เป็นเอกภาพ (The International Institute for the Unification of Private Law หรือ UNIDROIT) ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ได้ให้คณะวิชาการที่มีชื่อเสียงแห่งสหภาพยุโรปทำการร่างกฎหมายเอกรูปในทางการค้าระหว่างประเทศ

ต่อมาหลังจากการประชุมผู้แทนทางการทูต (Diplomatic Conference) ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1964 ณ กรุงเฮก ที่ประชุมผู้แทนทางการทูตได้พิจารณารับอนุสัญญา 2 ฉบับ ซึ่งก็คือ

---

<sup>1</sup> Jay Forder and Patrick Ouirk. Electronic Commerce and the Law (Sydney: Wiley, 2001). P. 31.

1. อนุสัญญาเกี่ยวกับกฎหมายเอกรูปว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (The Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods หรือ ULIS).
2. อนุสัญญาเกี่ยวกับกฎหมายเอกรูปว่าด้วยการก่อให้เกิดสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (The Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods หรือ ULF)

เนื่องจากอนุสัญญาสองฉบับดังกล่าวนี้มีประเทศภาคีเป็นน้อย และส่วนใหญ่เป็นประเทศในแถบยุโรปตะวันตก อีกทั้งประเทศที่เข้าร่วมประชุมมีน้อย และมีความเห็นไม่ตรงกันในทางกฎหมายบางประการ จึงไม่ได้ทำให้กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายระหว่างประเทศมีความเป็นเอกภาพ อนุสัญญาทั้งสองจึงไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าที่ควร เหตุผลต่าง ๆ ที่ไม่ยอมรับอนุสัญญากรุงเฮกทั้ง 2 ฉบับนี้ เช่น เป็นหลักเกณฑ์ที่ยากต่อการพิสูจน์ ชับซ้อน ขาดความชัดเจน และเป็นหลัก Civil Law ของประเทศภาคพื้นยุโรปเสียเป็นส่วนใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้นในการทำอนุสัญญากรุงเฮกไม่ได้มีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ทุกภูมิภาคทั่วโลกเข้าร่วมประชุม ส่วนใหญ่เป็นประเทศจากภาคพื้นยุโรป และมีประเทศกำลังพัฒนาและประเทศสังคมนิยมเข้าร่วมน้อย ดังนั้นที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติจึงมอบหมายให้ UNCITRAL ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1966 หรือ คณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (United Nations Commission on International Trade Law) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ในเวลาต่อมา UNCITRAL ได้จัดคณะทำงาน (Working Group) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการจัดทำกฎหมายที่เป็นการส่งเสริมให้เป็นที่ยอมรับจากประเทศที่มีความแตกต่างกันทางกฎหมาย สังคมและเศรษฐกิจโดยในปี ค.ศ. 1976 และ ค.ศ. 1978 คณะทำงานได้ยกร่าง ULIS และ ULF ขึ้นมาใหม่และในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1978 ที่ประชุมของ UNCITRAL ได้ทบทวนร่างทั้งสองฉบับและได้ลงมติอย่างเป็นเอกฉันท์ให้รวมร่างทั้งสองเข้าเป็นอนุสัญญาเดียวโดยชื่อว่า "อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ" (CISG)

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการประชุมยกร่างอนุสัญญา CISG ขึ้น ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย การประชุมประกอบไปด้วยผู้แทนทางการทูตจากประเทศต่าง ๆ โดยใช้เวลาประชุม 5 สัปดาห์ และในที่สุดที่ประชุมก็ได้ทำการลงคะแนนเสียงรับร่างอนุสัญญา CISG

อนุสัญญาฯ นี้จึงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1988 ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญา เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา CISG มีดังต่อไปนี้

1. เป็นกฎหมายที่บังคับแก่สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
2. เป็นลักษณะของกฎหมายกลาง ปรับใช้ได้กับประเทศที่มีกฎหมายระบบต่างกัน
3. มีความเป็นระหว่างประเทศ การใช้และการตีความต้องคำนึงถึงความเป็นระหว่างประเทศ (International Character) เพราะถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้กับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดยเฉพาะ
4. เนื่องจากเป็นกฎหมายเพื่อสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดยเฉพาะ จึงได้มีการวางหลัก การเกิดของสัญญา สิทธิหน้าที่ของคู่กรณี ไม่ได้แยกเป็นอนุสัญญาสองฉบับเหมือนอนุสัญญากรุงเฮกตามที่ได้กล่าวมาแล้ว
5. ต้องคำนึงถึง "ความสุจริตในการค้าระหว่างประเทศ" (Good Faith in International Trade)

**2.2.2 กฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce) (1996)**

เมื่อเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ได้วิวัฒนาการจากระบบการรับส่งข้อความกันทางแผ่นกระดาษ (Paper-Based Methods) มาเป็นการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ UNCITRAL ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะต้องมีกฎหมายสำหรับใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือซื้อขายกันในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น UNCITRAL จึงได้จัดทำกฎหมายแม่แบบขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายกำหนดกรอบเบื้องต้น (Framework Law) และเพื่อช่วยให้ทุกประเทศใช้เป็นแนวทางในการตราหรือใช้แก้ไขกฎหมายของตน ทั้งนี้เพื่อขจัดอุปสรรคในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และรับรองสถานะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเท่าเทียมกับเอกสารในรูปของกระดาษ เพื่อความสอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวของกฎหมาย นอกจากนั้น ในระดับระหว่างประเทศอาจนำกฎหมายแม่แบบฯ นี้ มาใช้ในฐานะเครื่องมือในการ

ตีความอนุสัญญาระหว่างประเทศ หรือตราสารระหว่างประเทศอื่นที่สร้างอุปสรรคทางกฎหมาย  
เกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

หลักการสำคัญของ กฎหมายแม่แบบฯ มีดังต่อไปนี้

1. ยอมรับหลักของความเท่าเทียมกันในสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับเอกสารธรรมดา ซึ่งอยู่ในรูปของกระดาษ (Function-Equivalent Approach) โดยห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพัน และการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์<sup>2</sup> ทั้งนี้เพื่อลดอุปสรรคในการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แทนเอกสารที่เป็นกระดาษโดยเฉพาะในทางการค้า
2. ยอมรับข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีค่าทางกฎหมาย เทียบเท่ากับหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ (Writing) หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ในภายหลังได้<sup>3</sup>
3. ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารต้นฉบับ (Original) เมื่อมีการแสดงหรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้สร้างข้อมูลนั้นขึ้นเป็นข้อมูลรูปแบบสุดท้าย<sup>4</sup>
4. ยอมรับให้ลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นลายมือชื่อตามกฎหมาย (Electronic Signature) ถ้าลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นสร้างขึ้นโดยกระบวนการที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อ และบ่งบอกได้ว่าผู้นั้นมีความเห็นชอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลายมือชื่อนั้นกำกับ และวิธีในการสร้างลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีความน่าเชื่อถือ และต้องเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะต้องพิจารณาเหตุการณต่าง ๆ ประกอบด้วย
5. ให้มีการรับฟังข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ในการพิจารณาคดีของศาลได้<sup>5</sup>

---

<sup>2</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 5.

<sup>3</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 6.

<sup>4</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 8.

<sup>5</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 9.

6. กำหนดให้ คำเสนอ คำสนอง หรือแสดงเจตนา การให้คำบอกกล่าวอื่นใด อาจกระทำโดยการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และห้ามปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการมีผลบังคับของสัญญาโดยยกเหตุว่าเป็นสัญญาที่คู่กรณีได้ทำคำเสนอ หรือแสดงเจตนา การให้คำบอกกล่าวอื่นใดโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์<sup>6</sup>
7. ยอมรับการเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีผลเช่นเดียวกับการเก็บรักษาข้อมูลในรูปเอกสารธรรมดา ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงและนำมาใช้ในภายหลังได้และต้องกระทำในรูปแบบที่สามารถแสดงว่าข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เก็บรักษานั้นมีเนื้อหาตรงกับข้อมูลหรือเอกสารที่เก็บรักษา<sup>7</sup>
8. กำหนดข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับตัวผู้ส่งและผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ ถ้าผู้ส่งได้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง ถือว่าผู้ส่งเป็นผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นและห้ามปฏิเสธว่าตนไม่ได้ส่ง และในระหว่างผู้รับและผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นส่งโดย ผู้มีอำนาจทำการแทนผู้ส่ง ก็ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่ง และถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นส่งไปโดยระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบเครือข่ายที่ตั้งโปรแกรมให้รับส่งข้อมูลและประมวลผลอัตโนมัติ ก็ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของผู้ที่ปรากฏชื่อว่าเป็นผู้ส่ง<sup>8</sup>
9. กำหนดให้เวลาที่ถือว่าได้ส่งข้อมูล คือ เมื่อข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งหรือตัวแทนของผู้ส่ง และถือว่าได้รับเมื่อข้อมูลได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ในกรณีที่ผู้รับกำหนดระบบข้อมูลเอาไว้ แต่ถ้าส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ การรับข้อมูลจะมีผลเมื่อผู้รับได้เรียกข้อมูลนั้นขึ้นมาให้ปรากฏแก่ผู้รับ แต่ถ้าผู้รับไม่ได้กำหนดระบบข้อมูลไว้โดยเฉพาะ การรับจะมีผลตั้งแต่วันที่ที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบของผู้รับข้อมูล
10. ในส่วนสถานที่ให้การรับหรือส่งข้อมูล ให้ถือว่าได้ส่งและได้รับ ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ส่งหรือผู้รับ ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูลมีสถานที่ประกอบธุรกิจหลายแห่ง ให้ถือเอาสถานที่ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับธุรกรรมมากที่สุด แต่ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับสถานที่ใดมากที่สุด ให้ถือเอาสถานที่ทำการแห่ง

<sup>6</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 11-12.

<sup>7</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 10.

<sup>8</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 13.

ใหญ่เป็นสถานที่ที่ได้รับหรือส่งข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ที่จัดส่งหรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์<sup>9</sup>

11. แม้ว่าข้อมูลที่ส่งหรือถือว่าได้ส่งมีเนื้อหาผิดพลาด ผู้ส่งหรือผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ส่งจะปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอ้างความผิดพลาดของเนื้อหาไม่ได้ เว้นแต่ผู้รับได้รู้หรือควรจะรู้ถึงความผิดพลาดนั้นหากใช้ความระมัดระวังตามสมควร<sup>10</sup> และให้ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับแต่ละชุดเป็นข้อมูลที่แยกจากกัน แต่ถ้าผู้รับได้รู้หรือควรได้รู้โดยใช้ความระมัดระวังตามสมควรว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลที่ซ้ำกัน โดยที่ผู้ส่งไม่ได้เจตนา ผู้ส่งข้อมูลก็ไม่ต้องผูกพันในข้อมูลที่ซ้ำกันนั้น<sup>11</sup>

12. ในกรณีที่มีการกำหนดเงื่อนไขให้มีการตอบรับว่าได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่มีการส่งจนกว่าจะได้รับการตอบรับจากผู้รับข้อมูล แต่ถ้าผู้ส่งไม่ได้กำหนดเงื่อนไขนั้นเอาไว้ เมื่อผู้ส่งไม่ได้รับการตอบรับภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือภายในระยะเวลาอันควร ผู้ส่งอาจบอกกล่าวแก่ผู้รับแล้วกำหนดเวลาในการตอบรับซึ่งถ้าพ้นกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้โดยไม่มี การตอบรับใด ๆ ผู้ส่งข้อมูลมีสิทธิถือว่าไม่เคยมีการส่งข้อมูลที่จัดส่งไปแล้วนั้นเลย<sup>12</sup>

#### ขอบเขตการใช้บังคับ

มาตรา 1 บัญญัติไว้ว่า “กฎหมายนี้ใช้บังคับกับข้อมูลชนิดใด ๆ ที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้ในกิจกรรมทางพาณิชย์”<sup>13</sup>

<sup>9</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 15.

<sup>10</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 13 (6).

<sup>11</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 13 (5) คูพิณัย ณ นคร. กฎหมายว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์. บทบัญญัติ. ตอน 2. เล่ม 56. น. 20. (มิถุนายน 25543).

<sup>12</sup> UNCITRAL Model Law on E-Commerce Article 14.

<sup>13</sup> มาตรา 1 แห่งกฎหมายแม่แบบบัญญัติว่า “Sphere of application

This Law “applies to any kind of information in the form of a data message used in the context\*\*\* of commercial\*\*\*\* activities

\*The Commission suggests the following text for States that might wish to limit the applicability of this Law to international data messages:

“This Law applies to a data message as defined in paragraph (1) of article 2 where the data message relates to international commerce.”



จะเห็นได้ว่า กฎหมายแม่แบบฯ นั้นใช้บังคับกับข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Data Message) ส่วนความหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น มาตรา 2 ได้ให้ความหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า "ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า ข้อมูลที่ได้สร้างส่งรับ เก็บรักษา หรือประมวลผลโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ วิธีการทางแสง (Optical) หรือวิธีการอื่นใดที่ทำหน้าที่คล้ายคลึงกัน รวมถึง EDI E-Mail โทรเลข Telex และ Telecopy แต่ไม่จำกัดไว้เฉพาะวิธีดังกล่าว" ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า กฎหมายแม่แบบฯ ได้รองรับเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารในอนาคตด้วย

นอกจากนั้นตามขอบเขตกฎหมายแม่แบบฯ นั้น จะใช้บังคับกับข้อความใดที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้ในกิจกรรมเชิงพาณิชย์ (Commercial Activities) เพราะกฎหมายแม่แบบฯ นี้ได้จัดทำขึ้นจากภูมิหลังของความสัมพันธ์ทางการค้า ทั้งนี้ตาม มาตรา 1 เจริญธรรม<sup>14</sup> ได้บัญญัติ คำว่า ทางพาณิชย์นั้น ควรจะมีความหมายอย่างกว้างขวางเพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีลักษณะในเชิงพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากสัญญาหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์ที่มีลักษณะในเชิงพาณิชย์ รวมถึง แต่ไม่จำกัดเฉพาะธุรกรรม ดังต่อไปนี้ ธุรกรรมทางการค้าเพื่อจัดหา หรือแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการ สัญญา จัดจำหน่าย ผู้แทน หรือตัวแทนในทางการค้า การขายลดบัญชีลูกหนี้ การเช่าทรัพย์สิน การก่อสร้าง การให้คำปรึกษา วิศวกรรม สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ การลงทุน การให้

---

\*\*This Law does not override any rule of law intended for the protection of consumers.

\*\*\*The Commission suggests the following text for Stages that might wish to extend the applicability of this Law:

"This Law applies to any kind of information in the form of a data message. Except in the following situation:[...]"

\*\*\*The term "commercial" should be given a wide interpretation so as to cover matters arising from all relationships of a commercial nature, whether contractual or not. Relationships of a commercial nature include, but are not limited to, the following transactions: any trade transaction for the supply or exchange of goods or services; distribution agreement; commercial representation or agency; factoring; leasing; construction of works; consulting; engineering; licensing; investment; financing banking; Insurance; exploitation agreement or concession; joint venture and other forms of industrial or business cooperation; carriage of goods or passengers by air, sea, rail or road"

<sup>14</sup> ต้นฉบับของกฎหมายแม่แบบฯ อ้างเจริญธรรมโดยใช้เครื่องหมายดอกจัน ดังนั้นผู้เขียนจึงขออ้างแบบเดียวกัน

สินเชื่อ การธนาคาร การประกันภัย สัญญาสัมปทาน หรืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ การร่วมลงทุนและรูปแบบต่าง ๆ ของการร่วมมือกันในทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรมการรับขนส่งสินค้าหรือขนคนโดยสารทางอากาศ ทะเล รถไฟ หรือถนน

อย่างไรก็ตาม กฎหมายแม่แบบฯ ไม่ได้จำกัดสิทธิของรัฐในการที่จะขยายขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อใช้บังคับกับความสัมพันธ์ที่มีใช้ในเชิงพาณิชย์ เช่น ให้ขยายไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

ตามหลักการแล้วกฎหมายแม่แบบฯ นั้นบังคับใช้ทั้งในการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศและระหว่างประเทศ แต่ตามเชิงอรรถที่\* ของมาตรา 1 ที่บัญญัติไว้ว่า ให้กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามนิยามใน มาตรา 2 (1) เมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับการพาณิชย์ระหว่างประเทศ มีความมุ่งหมายให้นำไปใช้สำหรับการบัญญัติกฎหมายของรัฐที่ประสงค์ให้จำกัดขอบเขตบังคับใช้ อยู่ที่กรณีระหว่างประเทศ

แต่อย่างไรก็ตามในบางเขตอำนาจศาล โดยเฉพาะในประเทศสมาชิกรัฐ ก่อนข้างยากมากที่จะแยกความแตกต่างระหว่างการค้าระหว่างประเทศ และในประเทศได้ ดังนั้นกฎหมายแม่แบบฯ จึงไม่ควรที่จะถูกตีความไปในทางสนับสนุนรัฐที่บัญญัติกฎหมายดังกล่าวให้จำกัดขอบเขตการบังคับใช้แต่ในกรณีในทางระหว่างประเทศ

อนึ่ง เนื่องจากบางประเทศอาจมีกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่อาจใช้ บังคับกับการใช้กับการใช้ระบบข้อมูลเป็นพิเศษ ดังนั้นใน มาตรา 1 เชิงอรรถ\*\* จึงได้บัญญัติไว้ว่า กฎหมายแม่แบบฯ ไม่ผลกระทบบกระเทือนกฎหมาย หรือกฎใดๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ทำให้กล่าวได้ว่ากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอาจมีความสำคัญกว่าบทบัญญัติของกฎหมายแม่แบบฯ แต่กระนั้นกฎหมายแม่แบบฯ ก็ไม่ได้ยกเว้นการบังคับใช้เอาไว้ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงอาจนำบทบัญญัติของกฎหมายแม่แบบฯ มาใช้กับการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

### 2.2.3 อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้และการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 (United Nations Convention on the Use of Electronic Communication)

ประวัติความเป็นมาและจุดประสงค์ในการร่างอนุสัญญา

อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ปี ค.ศ. 2005<sup>15</sup> เกิดขึ้นมาจากการเสนอให้มีการร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศในบริบทของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากถึงกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปี ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนานาประเทศ โดยนำไปเป็นแม่แบบในการออกกฎหมายภายในก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า หลักการของกฎหมายแม่แบบนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำให้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วโลก กฎหมายแม่แบบนั้นมุ่งวางหลักกฎหมายซึ่งกำหนดกรอบเบื้องต้นในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเท่าเทียม กับการใช้เอกสารธรรมดา อย่างไรก็ตาม เมื่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตมากขึ้น จึงมีประเด็นทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำเป็นต้องมีพิจารณาและแก้ไขปัญหา

ลักษณะทั่วไปของอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ปี ค.ศ. 2005 เป็นอนุสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการขจัดอุปสรรคทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตาม ตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อขยายความ ตีความ อุดช่องว่าง และแก้ไขปัญหามบางประเด็นของกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปี ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) ตามที่ได้กล่าวตอนต้น บทบัญญัติของอนุสัญญา CUECIC ค.ศ. 2005 นี้ยังมีความสอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบ นอกจากนี้ยังเป็นการรวบรวมประเด็นสำคัญทางกฎหมายให้มีความชัดเจนขึ้น จากร่างอนุสัญญาการใช้การติดต่อสื่อสารทางพาณิชย์

<sup>15</sup> โปรดดูรายละเอียดของอนุสัญญา CUECIC ในภาคผนวก

อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา เช่น ที่ตั้งของสถานประกอบธุรกิจ เวลาในการรับข้อมูลเป็นต้น ในปัจจุบันอนุสัญญา CUECIC ได้มีผลใช้บังคับ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และควรที่จะส่งเสริมให้รัฐต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้

#### โครงสร้างของอนุสัญญา CUECIC

อนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้ มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 หมวด ได้แก่

1. ขอบเขตของการใช้บังคับอนุสัญญา CUECIC (Sphere of Application) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1 ถึงมาตรา 3
2. บทบัญญัติทั่วไป (General provisions) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ถึงมาตรา 7
3. การใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (Use of electronic communications in international contracts) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ถึงมาตรา 14
4. บทบัญญัติท้ายอนุสัญญา CUECIC (Final Provisions) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 15 ถึง มาตรา 25

#### ขอบเขตของอนุสัญญา CUECIC

อนุสัญญา CUECIC มาตรา 1 ได้บัญญัติเรื่องขอบเขตการใช้บังคับว่า “อนุสัญญานี้ใช้กับการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดสัญญาหรือการปฏิบัติตามสัญญา (หรือความตกลง) ระหว่างคู่สัญญาซึ่งมีสถานที่ประกอบการต่างรัฐกัน”

อย่างไรก็ตาม อนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้ไม่ใช้กับสัญญาที่เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล ครอบครัว หรือครัวเรือนและการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับภาคการให้บริการทางการเงิน เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระบบการชำระเงินระหว่างธนาคาร เนื่องจากภาคการเงินอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอนอยู่แล้ว รวมถึงไม่ใช้กับเอกสารสิทธิและตราสารเปลี่ยนมือได้ เช่น ตั๋วเงินใบตราส่ง เป็นต้น เพราะตามลักษณะของเอกสารสิทธิและตราสารที่เปลี่ยนมือได้ทำให้สิทธิแก่ผู้ถือและผู้รับประโยชน์ที่จะอ้างสิทธิส่งสินค้าหรือรับการชำระเงิน มีความจำเป็นที่จะพัฒนากลไก

ในการรับรองความเป็นต้นฉบับและความเป็นหนึ่งเดียว มากกว่าการรับรองความเท่าเทียมกันระหว่างกระดาษและรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ง่าย ๆ<sup>16</sup>

ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญา CUECIC กับอนุสัญญาอื่น ๆ  
อนุสัญญา CUECIC มาตรา 20<sup>17</sup> ได้บัญญัติเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารภายใต้

---

<sup>16</sup> พิรุณรั่มภา เหลืออร่าม, “ผลกระทบของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่ออนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ค.ศ. 1980,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น. 138-139.

<sup>17</sup> มาตรา 20 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า “Communications exchanged under other international conventions” แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า “

1. The provisions of this Convention apply to the use of electronic communication in connection with the formation or performance of a contract to which any of the following international conventions, to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contract State, apply:

Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 10 June 1958):

Convention on the Limitation Period in the international Sale of Goods (New York, 14 June 1974) and Protocol thereto (Vienna, 11 April 1980):

United Nations Convention on Contracts for the international Sale of Goods (Vienna, 11 April 1980):

United Nations Convention on Liability of Operators of Transport Terminals in International Trade (Vienna, 19 April 1991):

United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit (New York, 11 December 1995):

United Nations Convention on the Assignment of Receivables in international Trade (New York, 12 December 2001).

2. The provisions of this Convention apply Further to electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which another international convention, treaty or agreement not specifically referred to in paragraph 1 of this article, and to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contracting State applies, unless the State has declared, in accordance with article 21, that it will not be bound by this paragraph.

3. A State that makes a declaration pursuant to paragraph 2 of this article may also declare that it will nevertheless apply the provisions of this Convention to use of electronic communications in connection with the formation or performance of any contract to which a specified international convention, treaty or agreement applies to which the State is or may become a Contracting State.

อนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับอื่นไว้ว่า บทบัญญัติของอนุสัญญา CUECIC นี้นำมาใช้กับการใช้ การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดสัญญา หรือการปฏิบัติตาม สัญญาตามอนุสัญญาระหว่างประเทศซึ่งรัฐนั้นเป็นภาคีอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้หรืออาจเป็น รัฐภาคีอนุสัญญาฉบับใดฉบับหนึ่งในจำนวน 6 ฉบับตามที่ได้ระบุไว้ ดังนี้

1. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 10 June 1958) อนุสัญญาเกี่ยวกับการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ

2. Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods (New York, 14 June 1974) and Protocol thereto (Vienna, 11 April 1980) อนุสัญญาเกี่ยวกับการ กล่าวอ้างสิทธิในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในกรณีที่มีการผิดสัญญา การเลิกสัญญา และ สัญญานั้นไม่สมบูรณ์ภายหลังระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญานั้นสิ้นสุดลง

3. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 11 April 1980) หรือ Vienna Convention หรือ CISG อนุสัญญาเกี่ยวกับสัญญาซื้อ ขายระหว่างประเทศกรณีมีการซื้อขายต่างรัฐกัน

4. United Nations Convention on the Liability of Operations of Transport Terminals in International Trade (Vienna, 19 April 1991) เป็นอนุสัญญาของสหประชาชาติ ว่าด้วย ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการท่าเรือในการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มีเนื้อหา ครอบคลุมการขนส่งระหว่างประเทศ

5. United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credits (New York, 11 December 1995) อนุสัญญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตราสารหนี้

6. United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade (New York, 12 December 2001) อนุสัญญาเรื่องการโอนหนี้อันเกิดจากการค้าระหว่าง ประเทศ

---

4. Any State may declare that it will not apply the provisions of this Convention to the use of electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which any international convention, treaty or agreement specified in that State's declaration, to which the State is or may become a Contracting State, applies, including any of the conventions referred to in paragraph 1 of this article, even if such State has not excluded the application of paragraph 2 of this article by a declaration made in accordance with article 21."

นอกจากนั้น มาตรา 20 วรรค 2 ยังได้บัญญัติของอนุสัญญานี้นำมาใช้กับอนุสัญญา  
ระหว่างประเทศ สนธิสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงไว้โดยเฉพาะในมาตรา 20  
วรรค 1 ดังกล่าว ยกเว้นรัฐภาคีอนุสัญญานี้หรือรัฐที่อาจจะกลายเป็นภาคีอนุสัญญานี้จะได้  
ประกาศตามมาตรา 21<sup>18</sup>ว่าจะไม่ผูกผันตามมาตรา 20 วรรค 2

การประกาศตามมาตรา 20 วรรค 2 อาจระบุถึงการบังคับใช้กับอนุสัญญาระหว่าง  
ประเทศ สนธิสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ ที่รัฐนั้นเป็นภาคีอนุสัญญาหรืออาจเป็นภาคี  
อนุสัญญา นอกจากนั้นรัฐใดอาจแถลงไม่นำบทบัญญัติของอนุสัญญานี้มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร  
ทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดสัญญา หรือการปฏิบัติตามสัญญาตาม  
อนุสัญญาระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือความตกลงอื่นใดที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ซึ่งรัฐนั้น  
เป็นภาคีอนุสัญญาหรืออาจเป็นภาคีอนุสัญญา โดยใช้บังคับรวมถึงอนุสัญญาที่อ้างอิงถึงใน  
มาตรา 20 วรรค 1 แม้ว่ารัฐนั้นจะไม่ได้แถลงยกเว้นการใช้บังคับ มาตรา 20 วรรค 2 ตามมาตรา  
21

---

<sup>18</sup> มาตรา 21 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า "Procedure and effects of declarations

1. Declarations under article 17, paragraph 4. Article 19, paragraphs 1 and 2, and article 20, paragraphs 2, 3 and 4, may be made at any time. Declarations made at any time. Declarations made at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.

2. Declarations and their confirmations are to be in writing and to be formally notified to the depositary.

3. A declaration takes effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force takes effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of its receipt by the depositary.

4. Any State that makes a declaration under this Convention may modify or withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. The modification or withdraw is to take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of receipt of the notification by the depositary"

## 2.2.4 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มขึ้นเมื่อประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้เริ่มนำระบบ EDI มาใช้โดย EDI หมายถึงการส่งหรือการรับข้อมูลจากคอมพิวเตอร์โดยข้อมูลของผู้ส่งจะส่งผ่านอุปกรณ์แปลงสัญญาณไปยังผู้รับด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของผู้รับจะมีอุปกรณ์ในการแปลงสัญญาณอีกชุดหนึ่งเพื่อแปลงข้อมูลที่ได้รับนั้นให้เป็นข้อมูลที่ใช้ได้โดยตรงของคอมพิวเตอร์ที่หน่วยงานของผู้รับ<sup>19</sup>

เมื่อปีพ.ศ. 2535 คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (INTC) ได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาโครงการ EDI ทางด้านการค้าระหว่างประเทศ และในปี พ.ศ. 2536 ได้จัดตั้งสภาแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แห่งประเทศไทย (สสท.) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลตลอดจนกำหนดเป้าหมายและนโยบายการใช้ EDI ในประเทศไทย โดยการทำงานภายใต้สังกัดของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ที่เติบโตขึ้นมาในลักษณะของการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาการค้าขายระหว่างประเทศ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับปรุงระบบการค้าขายของประเทศไทยให้สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเริ่มมีความตื่นตัวในการนำระบบ EDI มาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ หลายประเภท เช่น ธุรกรรมทางด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การขนส่ง สุลกการ และการเงินการธนาคาร เป็นต้น และทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำระบบ BAHTNET และระบบฝากถอนเงินด้วยระบบ ATM มาใช้ด้วย ส่วนทางกรมศุลกากรได้นำระบบ EDI มาใช้ในระบบพิธีการสินค้าเข้าออก และระเบียบต่าง ๆ ของพิธีศุลกากรและกรมสรรพากรก็นำระบบ EDI มาใช้ในระบบประเมินและจัดเก็บภาษีอากรและระบบใบแจ้งหนี้ นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ก็ได้มีการนำระบบ EDI มาใช้ในระบบบัญชีการเงินและระบบใบแจ้งหนี้ เป็นต้น อันที่จริงแล้วก่อนหน้าที่จะมีระบบ EDI ธนาคารต่าง ๆ ได้ใช้ Electronic Funds Transfer หรือ EFTs (หรือ Wire transfer) มาเป็นเวลามากกว่าสามสิบปีแล้ว ซึ่ง EFTs คือการจัดส่งข้อมูล Account Exchange ทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดต่อสื่อสารกันในวง

<sup>19</sup> พรเพชร วิชิตชลชัย, "E-Commerce ในการค้าระหว่างประเทศ: บทวิเคราะห์กฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL, "วารสารศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ" น. 304.



เฉพาะของธนาคาร ถือได้ว่า EFTs เป็นรูปแบบหนึ่งของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกัน<sup>20</sup>

อย่างไรก็ดีปัญหาทางออกการนำระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทยในอดีตปัญหาดังนี้

1. ไม่มีกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่ชัดเจน เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบเทคโนโลยี รูปแบบการสื่อสาร และแบบฟอร์มการติดต่อ เป็นต้น (แต่ก็มีองค์กรระหว่างประเทศได้พยายามสร้างมาตรฐานสากล คือ UN/EDIFACT เพื่อใช้พัฒนาระบบการใช้ EDI ให้มีความก้าวหน้าและมีความนิยม)

2. ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยตรง โดยเฉพาะในเรื่องการให้การรับรองและอ้างอิงเอกสารตัวจริง รวมทั้งการระมัดระวังการฉ้อโกงที่สร้างความผิดพลาดที่เกิดจากบุคคลหรือคอมพิวเตอร์ จึงเกิดความลังเลและสับสนในประเด็นทางกฎหมาย

3. ไม่มีนโยบายและแนวทางที่เหมาะสมและชัดเจนที่จะนำระบบ EDI มาใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของรัฐ

4. ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กรที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จึงยังผลให้การนำระบบ EDI มาใช้ไม่อาจเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในขณะนั้น

5. ไม่มีศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้ระบบ EDI และกำหนดมาตรฐานในการใช้ และก่อให้เกิดการยอมรับข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนทางอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับแนวโน้มในอนาคตของการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากการศึกษาพบว่าระบบนี้จะทำให้ระบบธุรกรรมเป็นแบบไร้กระดาษ (Paperless) และระบบดังกล่าวขยายตัวไปในกิจกรรมและองค์กรต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งในแง่ของจำนวนผู้ใช้ ปริมาณการใช้ และลักษณะของการใช้งาน ในอนาคตการซื้อขาย การบริการ หรือการถอนเงิน จะทำผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะมีการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Cash) แทนการใช้ธนบัตรอย่างในปัจจุบัน นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวอาจพัฒนาไปสู่การสั่งการโดยคอมพิวเตอร์เป็นผู้ตัดสินใจในการทำนิติกรรมต่าง ๆ เช่น ระบบ

---

<sup>20</sup> Gary Schneider, Electronic Commerce: 7<sup>th</sup> Annual Edition (Canada : Thomson Learning, 2007). P. 8.

การซื้อขายหุ่นอัตโนมัติที่คอมพิวเตอร์ซึ่งถูกวางระบบไว้จะสามารถจับคู่คำสั่งเสนอ-คำสั่งรองซื้อขายที่ถูกต้องตรงกันได้

ในอดีตเมื่อประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่รองรับ และใช้กับการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง จึงต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้ว อาทิ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งถูกร่างขึ้นใช้กับระบบกระดาษมาปรับใช้กับระบบไร้กระดาษไปพลางก่อนซึ่งก่อให้เกิดความขัดข้องเป็นอันมาก

เมื่อปี พ.ศ. 2541 กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ แบ่งกันรับผิดชอบพิจารณาปรับปรุง และพัฒนากฎหมายการค้าระหว่างประเทศของไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้มีพันธะลงนามกับต่างประเทศ รวมทั้งกฎหมายแม่แบบต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) ได้ยกร่างขึ้นกระทรวงยุติธรรมได้รับผิดชอบในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาและพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของไทยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งเรื่องการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับประเพณีปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ และให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL Model Law) รวมทั้งให้ยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการค้าธุรกิจค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ยกร่างพระราชบัญญัติการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.....แล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2542

ในปีพ.ศ. 2541 นั้นเอง คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการโครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นโครงการ ดังกล่าวประกอบด้วยการศึกษาและยกร่างกฎหมาย 6 ฉบับ ได้แก่

1. กฎหมายการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
2. กฎหมายการโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์
3. กฎหมายลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
4. กฎหมายอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

5. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และ

6. กฎหมายลำดับรองของรัฐธรรมนูญมาตรา 78

หนึ่งในผลงานของโครงการดังกล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ..... ซึ่งแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2542 เช่นเดียวกัน

ร่างพระราชบัญญัติทั้งสอง ของกระทรวงยุติธรรมและคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้ถูกรวบรวมไว้เป็นฉบับเดียวกันใช้ชื่อว่า ร่างพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.....ร่างนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในที่สุดเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2543

ในชั้นการยกร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีการรวมร่างกฎหมายดังกล่าวเข้าไว้กับร่างกฎหมายลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์และใช้ชื่อว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.....ร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการและเหตุผลว่า

โดยที่การทำธุรกรรมในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาการเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว มีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อันส่งผลให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม นอกจากนั้นเพื่อให้การใช้ลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นที่น่าสนใจ ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่วางนโยบาย และกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับประกอบารรับรองเกี่ยวกับลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างหรือใช้ลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลา ให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถืออันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า ก่อนที่ประเทศไทยจะบังคับใช้ พระราชบัญญัติว่าด้วย  
ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ในวันที่ 3 เมษายน 2545 ประเทศไทยไม่มีกฎหมาย  
เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะมาก่อน จึงต้องนำ  
กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้น เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมาย  
พิจารณาคความแพ่งมาปรับใช้ก่อน เป็นต้น และจากการที่ไม่มีกฎหมายรับรองผลทางกฎหมาย  
ของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง จึงเป็นผลให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินธุรกรรมทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ตามมา

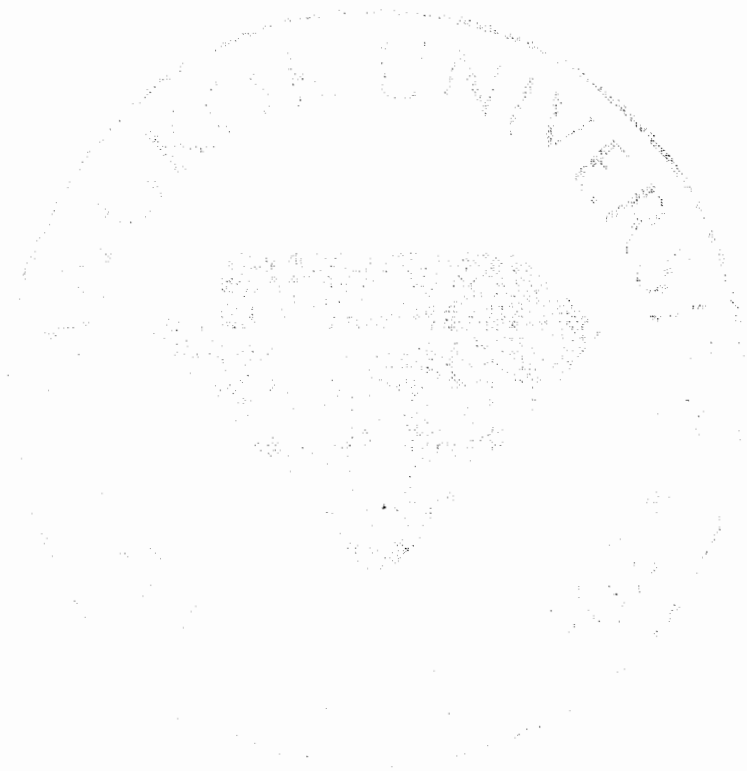
ในที่สุดพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นกฎหมาย  
เกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ฉบับแรกของไทยก็แล้วเสร็จในปี 2544 โดยมีเนื้อหาแบ่ง  
ออกเป็น 6 หมวด คือ

- หมวดที่ 1. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- หมวดที่ 2. ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- หมวดที่ 3. ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- หมวดที่ 4. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ
- หมวดที่ 5. คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- หมวดที่ 6. บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ใช้บังคับกับธุรกรรมทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ในทางแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมในการ  
ดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด 4 ของพระราชบัญญัติซึ่งดำเนินการโดยใช้ข้อมูล  
อิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือ  
บางส่วนมาใช้บังคับ แต่จะไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงกฎหมายหรือกฎใด ๆ ที่กำหนดเพื่อ  
คุ้มครองผู้บริโภค (มาตรา 3) ซึ่งในหมวดที่หนึ่งว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้บัญญัติขึ้น  
โดยใช้แนวทางตามกฎหมายแม่แบบฯ ดังนั้นจึงมีบทบัญญัติส่วนใหญ่เหมือนกับกฎหมาย  
แม่แบบ ทั้งนี้มีเหตุผลในการประกาศใช้ที่สำคัญตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ก็คือเพื่อ

"...รองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับการทำเป็น  
หนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ รับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่อ  
อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการ  
ส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการ

ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ด้วยการมีกฎหมายรองรับ และสอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาชาติประเทศยอมรับ”



### บทที่ 3

## อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ใน สัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005

### 3.1 ประวัติความเป็นมาและจุดประสงค์ในการร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้ การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 เกิดขึ้นมาจากการเสนอให้มีการร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศในบริบทของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากถึงแม้กฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนานาประเทศโดยนำไปเป็นแม่แบบในการออกกฎหมายภายในก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าหลักการของกฎหมายแม่แบบนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำให้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วโลก กฎหมายแม่แบบนั้นมุ่งวางหลักกฎหมายซึ่งกำหนดกรอบเบื้องต้นในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเท่าเทียมกับการใช้เอกสารธรรมดา อย่างไรก็ตาม เมื่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตมากขึ้น จึงมีประเด็นทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจำเป็นต้องมีการพิจารณาและแก้ไขปัญหามา

ลักษณะทั่วไปของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 เป็นอนุสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการขจัดอุปสรรคทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามตราสารทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อขยายความ ตีความ อุดช่องว่าง และแก้ไขปัญหามาบางประเด็นของกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่ง

สหประชาชาติว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) ตามที่ได้กล่าวตอนต้น บทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 ซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำย่อว่า อนุสัญญา CUECIC นี้ยังมีความสอดคล้องกับกฎหมายแม่แบบ นอกจากนี้ยังเป็น การรวบรวมประเด็นสำคัญทางกฎหมายให้มีความชัดเจนขึ้นจากร่างอนุสัญญาการใช้การติดต่อสื่อสารทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา เช่น ที่ตั้งของสถานประกอบธุรกิจ เวลาในการรับข้อมูลเป็นต้น ในปัจจุบันอนุสัญญา CUECIC ได้มีผลใช้บังคับ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และควรที่จะส่งเสริมให้รัฐต่างๆ เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้

ขอบเขตของอนุสัญญา CUECIC มาตรา 1 ได้บัญญัติเรื่องขอบเขตการใช้บังคับว่า “อนุสัญญานี้ใช้ได้กับการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดสัญญาหรือการปฏิบัติตามสัญญา (หรือความตกลง) ระหว่างคู่สัญญาซึ่งมีสถานที่ประกอบการต่างรัฐกัน” อย่างไรก็ตาม อนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้ไม่ใช้กับสัญญาที่เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล ครอบครัว หรือครัวเรือนและการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับภาคการให้บริการทางการเงิน เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ระบบการชำระเงินระหว่างธนาคาร เนื่องจากภาคการเงินอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอนอยู่แล้ว รวมถึงไม่ใช้กับเอกสารสิทธิและตราสารที่เปลี่ยนมือได้ เช่น ตั๋วเงิน ใบตราส่ง เป็นต้น เพราะตามลักษณะของเอกสารสิทธิและตราสารที่เปลี่ยนมือได้ให้สิทธิแก่ผู้ถือและผู้รับประโยชน์ที่จะอ้างสิทธิส่งสินค้าหรือรับการชำระเงิน มีความจำเป็นที่จะพัฒนาหลักในการรับรองความเป็นต้นฉบับและความเป็นหนึ่งเดียว มากกว่าการรับรองความเท่าเทียมกันระหว่างกระดาษและรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์

ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญา CUECIC กับอนุสัญญาอื่น อนุสัญญา CUECIC มาตรา 20<sup>1</sup> ได้บัญญัติเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารภายใต้

---

<sup>1</sup> มาตรา 20 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า “Communications exchanged under other international conventions” แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า “1. The provisions of this Convention apply to the use of electronic communication in connection with the formation or performance of a contract to which any of the following international conventions, to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contract State, apply:

อนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับอื่นไว้ว่า บทบัญญัติของอนุสัญญา CUECIC นี้นำมาใช้กับการใช้ การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดสัญญา หรือการปฏิบัติตาม สัญญาตามอนุสัญญาระหว่างประเทศซึ่งรัฐนั้นเป็นภาคีอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้หรืออาจเป็น รัฐภาคีอนุสัญญาฉบับใดฉบับหนึ่งในจำนวน 6 ฉบับตามที่ได้ระบุไว้ ดังนี้

1. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 10 June 1958) อนุสัญญาเกี่ยวกับการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ

---

Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 10 June 1958):

Convention on the Limitation Period in the international Sale of Goods (New York, 14 June 1974) and Protocol thereto (Vienna, 11 April 1980):

United Nations Convention on Contracts for the international Sale of Goods (Vienna, 11 April 1980):

United Nations Convention on Liability of Operators of Transport Terminals in International Trade (Vienna, 19 April 1991):

United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit (New York, 11 December 1995):

United Nations Convention on the Assignment of Receivables in international Trade (New York, 12 December 2001).

2. The provisions of this Convention apply Further to electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which another international convention, treaty or agreement not specifically referred to in paragraph 1 of this article, and to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contracting State applies, unless the State has declared, in accordance with article 21, that it will not be bound by this paragraph.

3. A State that makes a declaration pursuant to paragraph 2 of this article may also declare that it will nevertheless apply the provisions of this Convention to use of electronic communications in connection with the formation or performance of any contract to which a specified international convention, treaty or agreement applies to which the State is or may become a Contracting State.

4. Any State may declare that it will not apply the provisions of this Convention to the use of electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which any international convention, treaty or agreement specified in that State's declaration, to which the State is or may become a Contracting State, applies, including any of the conventions referred to in paragraph 1 of this article, even if such State has not excluded the application of paragraph 2 of this article by a declaration made in accordance with article 21."



2. Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods (New York, 14 June 1974) and Protocol thereto (Vienna, 11 April 1980) อนุสัญญาเกี่ยวกับการกล่าวอ้างสิทธิในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในกรณีที่มีการผิดสัญญา การเลิกสัญญา และสัญญานั้นไม่สมบูรณ์ภายหลังระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญานั้นสิ้นสุดลง

3. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 11 April 1980) หรือ Vienna Convention หรือ CISG อนุสัญญาเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศกรณีมีการซื้อขายต่างรัฐกัน

4. United Nations Convention on the Liability of Operations of Transport Terminals in International Trade (Vienna, 19 April 1991) เป็นอนุสัญญาของสหประชาชาติ ว่าด้วยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการท่าเรือในการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มีเนื้อหาครอบคลุมการขนส่งระหว่างประเทศ

5. United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credits (New York, 11 December 1995) อนุสัญญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตราสารหนี้

6. United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade (New York, 12 December 2001) อนุสัญญาเรื่องการโอนหนี้อันเกิดจากการค้าระหว่างประเทศ

นอกจากนั้น มาตรา 20 วรรค 2 ยังได้บัญญัติของอนุสัญญานี้นำมาใช้กับอนุสัญญาระหว่างประเทศ สนธิสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงไว้โดยเฉพาะในมาตรา 20 วรรค 1 ดังกล่าว ยกเว้นรัฐภาคีอนุสัญญานี้หรือรัฐที่อาจจะกลายเป็นภาคีอนุสัญญานี้จะได้ประกาศตามมาตรา 21<sup>2</sup>ว่าจะไม่ผูกผันตามมาตรา 20 วรรค 2

---

<sup>2</sup> มาตรา 21 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า "Procedure and effects of declarations

1. Declarations under article 17, paragraph 4. Article 19, paragraphs 1 and 2, and article 20, paragraphs 2, 3 and 4, may be made at any time. Declarations made at any time. Declarations made at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.

2. Declarations and their confirmations are to be in writing and to be formally notified to the depositary.

3. A declaration takes effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force takes effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of its receipt by the depositary.

การประกาศตามมาตรา 20 วรรค 2 อาจระบุถึงการบังคับใช้กับอนุสัญญาระหว่างประเทศ สนธิสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ ที่รัฐนั้นเป็นภาคีอนุสัญญาหรืออาจเป็นภาคีอนุสัญญา นอกจากนั้นรัฐใดอาจแถลงไม่นำบทบัญญัติของอนุสัญญานี้มาใช้ในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดสัญญา หรือการปฏิบัติตามสัญญาตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือความตกลงอื่นใดที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ซึ่งรัฐนั้นเป็นภาคีอนุสัญญาหรืออาจเป็นภาคีอนุสัญญา โดยใช้บังคับรวมถึงอนุสัญญาที่อ้างอิงถึงในมาตรา 20 วรรค 1 แม้ว่ารัฐนั้นจะไม่ได้แถลงยกเว้นการใช้บังคับ มาตรา 20 วรรค 2 ตามมาตรา 21

สถานการณ์ให้สัตยาบันของนานาประเทศในปัจจุบันข้อมูลสถานะของนานาประเทศในการให้สัตยาบัน หรือการลงนามรับรองอนุสัญญาฉบับนี้จะมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกคราวที่ UNCITRAL Secretariat หรือ คณะเลขาธิการของ UNCITRAL ได้รับแจ้งในการเปลี่ยนแปลงสถานะแห่งอนุสัญญา CUECIC นี้ โดยสถานะในปัจจุบัน ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2551 มีประเทศทั้งสิ้นจำนวน 18 ประเทศที่ได้เพียงแต่ลงนามรับรองอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้ แต่ยังไม่มีการให้สัตยาบัน ซึ่งประเทศที่ลงนามแล้ว เช่น ประเทศ Central African Republic, China, Lebanon, Madagascar, Senegal, Sierra Leone, Singapore และ Sri Lanka เป็นต้น ตามตาราง ดังนี้

---

4. Any State that makes a declaration under this Convention may modify or withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. The modification or withdraw is to take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of receipt of the notification by the depositary"

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงสถานการณ์ให้สัตยาบันอนุสัญญา CUECIC ของนานาประเทศ

State	Signature	Ratification, Accession	Entry into force
Central African Republic	27 February 2006	-	-
China	6 July 2006	-	-
Colombia	27 September 2007	-	-
Honduras	16 January 2008	-	-
Iran (Islamic Republic of)	26 September 2007	-	-
Lebanon	22 May 2006	-	-
Madagascar	19 September 2006	-	-
Montenegro	27 September 2007	-	-
Panama	25 September 2007	-	-
Paraguay	26 March 2007	-	-
Philippines	25 September 2007	-	-
Republic of Korea	15 January 2008	-	-
Russian Federation	25 April 2007	-	-
Saudi Arabia	12 November 2007	-	-
Senegal	7 April 2006	-	-
Sierra Leone	21 September 2006	-	-
Singapore	6 July 2006	-	-
Sri Lanka	6 July 2006	-	-

### 3.2 หลักการสำคัญของอนุสัญญา

บทบัญญัติต่าง ๆ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญ 2 ประการ<sup>3</sup> คือ หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technological neutrality) และหลักความเท่าเทียมกันในการทำหน้าที่ (Functional equivalent) เหมือนกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์<sup>4</sup> ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

#### ก. หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technological neutrality)

การทำสัญญาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละครั้งจะมีขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย เช่น การสร้างข้อมูล หรือส่งข้อมูล การเก็บข้อมูล ซึ่งอาจทำผ่านเทคโนโลยีหลายชนิดด้วยกัน เช่น โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เป็นต้น อนุสัญญานี้จึงรองรับรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นกลางครอบคลุมเทคโนโลยีทุกประเภท ไม่ได้จำกัดเทคโนโลยีประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ และสามารถรองรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยีด้วย ทำให้คู่สัญญาเกิดความมั่นใจได้ว่าอนุสัญญานี้สามารถใช้ได้กับเทคโนโลยีในอนาคตด้วย จะเห็นได้จากการนำคำศัพท์ใหม่ คำว่า “การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic communication) มาใช้แทนคำว่า “การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” หรือ ระบบอีดีไอนั้นเอง เพื่อให้เกิดความเป็นกลางทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ ความเป็นกลางของเทคโนโลยียังรวมไปถึง “ความเป็นกลางของสื่อ” (Media Neutrality) ด้วย โดยอนุสัญญานี้เสนอหลักการที่สามารถทำให้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มีความเท่าเทียมกับการติดต่อสื่อสารที่ใช้กระดาษ

<sup>3</sup> อารัมภบทของที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly). Sixtieth session, Agenda item 79. (9 December 2005) วรรค 5 กล่าวว่า “Being of the opinion that uniform rules should respect the freedom of parties to choose appropriate media and technologies, taking account of the principles of technological neutrality and functional equivalence, to the extent that the means chosen by the parties comply with the purpose of the relevant rules of law,”

<sup>4</sup> สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2545). น.11-12.

จะเห็นได้ว่า อนุสัญญาฉบับนี้รองรับรูปแบบในการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการในทุกประเภททั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังเสนอหลักการที่สามารถทำให้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ มีความเท่าเทียมกับการติดต่อสื่อสารที่ใช้กระดาษด้วย

อย่างไรก็ตามแม้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะทำด้วยเทคโนโลยีรูปแบบใดก็ได้ แต่อนุสัญญาฉบับนี้ได้วางมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว โดยมีบัญญัติเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบไว้ ซึ่งแบบเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงตามเจตนาของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

#### ข. หลักความเท่าเทียมกันในการทำหน้าที่ (Functional equivalent)

เนื่องด้วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ และไม่สามารถอ่านได้จนกว่าจะมีการจัดพิมพ์ลงบนกระดาษหรือบนจอภาพ โดยสภาพของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เองจึงไม่สามารถทำหน้าที่เหมือนกระดาษได้ และหากมีข้อกำหนดทางกฎหมายเกี่ยวกับแบบของสัญญาก็ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญในการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีสมัยใหม่ อนุสัญญาฉบับนี้จึงจัดการอุปสรรคดังกล่าว โดยยอมรับว่าแม้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะไม่มีสภาพเป็นหนังสือ หรือลายมือชื่อ หรือต้นฉบับในความหมายปกติ แต่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้แทนหนังสือ ลายมือชื่อ หรือต้นฉบับได้ หลักการนี้จึงมีความสำคัญต่อการยอมรับว่าข้อกำหนดเรื่องแบบตามกฎหมาย เช่น การทำเป็นหนังสือ การทำต้นฉบับเอกสาร ตลอดจนการลงลายมือชื่อ สามารถทำในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แทนได้โดยไม่ต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

### 3.3 โครงสร้างของอนุสัญญา

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 4 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ขอบเขตการบังคับใช้ ตั้งแต่มาตรา 1 ถึงมาตรา 3 ประกอบด้วย บทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญา รวมถึงข้อยกเว้นการบังคับใช้อนุสัญญา และเสรีภาพของกลุ่มสัญญา

หมวดที่ 2 บทบัญญัติทั่วไป ตั้งแต่มาตรา 4 ถึง มาตรา 7 จะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของกลุ่มสัญญา และข้อกำหนดของข้อมูล

หมวดที่ 3 การใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ตั้งแต่มาตรา 8 ถึง มาตรา 14 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำสัญญาประกอบไปด้วย การรับรองผลทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ คำเชื่อเชิญให้ทำข้อเสนอ การใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติสำหรับการทำสัญญา ข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบของสัญญา เวลาและสถานที่ในการส่งและรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

หมวดที่ 4 หมวดส่งท้าย ตั้งแต่มาตรา 15 ถึงมาตรา 25 เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการประกาศการบังคับใช้อนุสัญญานับนี้ และการประกาศนำอนุสัญญานับนี้ใช้บังคับกับอนุสัญญาอื่นๆ และการประกาศเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้ขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค

### 3.3.1 หมวดที่ 1 ขอบเขตการบังคับใช้ (มาตรา 1 ถึงมาตรา 3)

#### ขอบเขตการบังคับใช้ (มาตรา 1)

ในเบื้องต้น เนื่องจากอนุสัญญานับนี้มุ่งจัดอุปสรรคทางกฎหมายหรือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นจากการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างคู่สัญญาที่มีสถานประกอบธุรกิจอยู่กันคนละประเทศ อนุสัญญานับนี้จึงมีขอบเขตการใช้บังคับกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศเท่านั้น โดยไม่รวมถึงประเด็นข้อกฎหมายอื่น ๆ เช่น รูปแบบ หรือสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา เนื่องจากโดยทั่วไปสัญญาระหว่างประเทศจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในประเทศ เว้นแต่สัญญางบางประเภทจะอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เช่น สัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 1980)

ก. หลักการทั่วไปของขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญา แบ่งได้เป็น 5 กรณี

- (1) อนุสัญญามบับนี้บังคับใช้กับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในทุกขั้นตอน
- (2) อนุสัญญามบับนี้บังคับใช้กับคู่สัญญาที่ได้ทำสัญญากันแล้ว หรือกำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาทำสัญญากัน
- (3) อนุสัญญามบับนี้บังคับใช้กับสัญญาหรือความตกลงของคู่สัญญา
- (4) อนุสัญญามบับนี้บังคับใช้กับสัญญาที่คู่สัญญาที่มีสำนักงานอยู่กันคนละประเทศ
- (5) อนุสัญญามบับนี้บังคับใช้กับสัญญาระหว่างประเทศโดยไม่ได้เจาะจงว่าจะเป็นสัญญาซื้อขายสินค้า

ข. การบังคับใช้อนุสัญญาตามอาณาเขต

ตามมาตรา 1 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ได้บัญญัติเรื่องขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญาตามอาณาเขตไว้ สามารถแยกพิจารณาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ 4 กรณี ดังนี้

(1) อนุสัญญามบับนี้ใช้บังคับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศอย่างเดียวนั้น

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศต้องจัดทำขึ้นโดยคู่สัญญาที่มีสำนักงานอยู่กันคนละประเทศ ทั้งนี้ อนุสัญญามบับนี้ไม่ได้กำหนดว่าประเทศทั้งสอง (ที่สำนักงานของคู่สัญญาตั้งอยู่) จะต้องเป็นรัฐภาคีหรือไม่

(2) อนุสัญญามบับนี้ใช้บังคับสัญญาระหว่างประเทศกรณีใดบ้าง

ในเบื้องต้นต้องพิจารณาว่าเป็นกรณีที่คู่สัญญามีการตกลงกันเลือกกฎหมายมาใช้บังคับกับสัญญา หรือเป็นกรณีที่ไม่มี การตกลงเลือกกฎหมายมาใช้บังคับกับสัญญาซึ่งจะต้องพิจารณาต่อไปว่าศาลประเทศใดที่มีเขตอำนาจเหนือสัญญาดังกล่าว โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีคู่สัญญา มีการตกลงกันเลือกกฎหมายมาใช้บังคับกับสัญญา

โดยทั่วไปคู่สัญญา ระหว่างประเทศ จะมีการกำหนดกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับสัญญา ในกรณีสัญญา ระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น หากคู่สัญญาได้ตกลงกันนำกฎหมายมาใช้บังคับต้องพิจารณาว่ากฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายของ ภูมิภาคหรือไม่ แยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. หากกฎหมายที่คู่สัญญาตกลงนำมาใช้บังคับนั้น ไม่ใช่กฎหมายของภูมิภาค กรณีนี้ก็ไม่สามารถนำอนุสัญญามาใช้บังคับกับสัญญานับนี้ได้

ข. หากกฎหมายที่คู่สัญญาตกลงนำมาใช้บังคับนั้น เป็นกฎหมายของภูมิภาค กรณีนี้ก็ สามารถนำอนุสัญญามาใช้บังคับกับสัญญานับนี้ได้ โดยไม่คำนึงว่าภูมิภาคดังกล่าวเป็นรัฐ คู่สัญญาหรือไม่

กรณีที่ ไม่มีการตกลงเลือกกฎหมายมาใช้บังคับกับสัญญา

หากคู่สัญญา ไม่ได้มีการตกลงเลือกกฎหมาย กฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้กับสัญญาต้อง พิจารณาวามีการนำคดีขึ้นสู่ศาลของประเทศใดระหว่างประเทศคู่สัญญาที่เป็นภาคีกับประเทศ ของคู่สัญญาที่ไม่เป็นภาคี ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. หากศาลที่พิจารณาคดีนั้นตั้งอยู่ในภูมิภาค ศาลจะนำกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคลมาพิจารณาว่าจะนำกฎหมายของรัฐใดมาบังคับใช้กับสัญญานี้ หากกฎหมาย ระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล กำหนดให้ใช้กฎหมายของภูมิภาคที่อื่นที่ศาลไม่ได้ตั้งอยู่ กรณีนี้ สามารถนำอนุสัญญามาใช้บังคับกับสัญญาได้

ข. หากศาลที่พิจารณาคดีนั้นตั้งอยู่ในประเทศอื่นที่ไม่ใช่ภูมิภาค ศาลจะนำกฎหมาย ระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลมาพิจารณาเช่นกัน หากกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดี บุคคลกำหนดให้ใช้กฎหมายของภูมิภาคประเทศอื่น กรณีเช่นนี้จึงสามารถนำอนุสัญญามาใช้ บังคับกับสัญญาได้

(3) อนุสัญญานับนี้จะนำมาบังคับใช้เมื่อมีการระบุลงในสัญญาว่าให้นำอนุสัญญา ฉบับนี้มาบังคับใช้หรือมีการเปิดเผยกันในระหว่างทำการติดต่อว่าคู่สัญญามีสถานประกอบธุรกิจ อยู่ต่างรัฐกัน



การระบุลงในสัญญาว่าให้นำอนุสัญญานับนี้มาบังคับใช้กับสัญญาจะต้องมีข้อความที่ชัดเจน หากไม่ได้มีการระบุข้อความดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน อนุสัญญานับนี้จะไม่ถูกนำไปใช้บังคับกับสัญญาแต่จะนำกฎหมายภายในประเทศไปบังคับใช้แทน เพื่อป้องกันไม่ให้คู่สัญญาฝ่ายใดนำกฎหมายภายในของประเทศของตนไปใช้เพื่อหาประโยชน์โดยไม่มีภาระระบุในสัญญา

(4) อนุสัญญานับนี้ไม่นำลักษณะทางแพ่งหรือพาณิชย์ และสัญชาติของกลุ่มสัญญามาพิจารณาประกอบการใช้

อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศจะบังคับใช้เฉพาะกรณีที่คู่สัญญามีสำนักงานอยู่กันคนละประเทศเท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าคู่สัญญาจะมีลักษณะจะมีลักษณะทางแพ่ง หรือจะมีลักษณะในทางพาณิชย์ก็ตาม นอกจากนี้ อนุสัญญาสามารถนำไปบังคับใช้กับบุคคลที่มีสัญชาติของรัฐที่ใช้ภาคี แต่มีสำนักงานอยู่ในภาคี หรือถ้าไม่มีสำนักงานอยู่ในรัฐภาคีก็ได้ถ้ากฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญาเป็นกฎหมายของรัฐภาคี นอกจากนี้ กรณีมีบุคคล 2 ฝ่าย มีสัญชาติต่างกันแต่อยู่ในรัฐเดียวกันก็อาจอยู่ภายอนุสัญญานับนี้ได้ เช่น กรณีที่คู่สัญญาต่างฝ่ายต่างรับทราบว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายมีสำนักงานอยู่กันคนละประเทศ อนุสัญญานับนี้ก็就会被นำมาบังคับใช้กับสัญญาได้

## ข้อยกเว้นการนำอนุสัญญาไปใช้บังคับ (มาตรา 2)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศได้กำหนดข้อยกเว้นในการบังคับใช้อนุสัญญาไว้ 3 กรณี ดังต่อไปนี้

(1) อนุสัญญานี้ไม่บังคับใช้ กับสัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล ครอบครัวหรือกิจการในครัวเรือน

อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศไม่บังคับใช้กับสัญญาที่ทำกับผู้บริโภครายบุคคล หรือสัญญาทางการค้าประเภท Business to Customer (B2C) รวมถึงการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว การจัดการเรื่อง ภายในครอบครัว เช่น การจัดการสินสมรส สัญญาสินสมรส และการจัดการมรดกด้วยโดยไม่ คำนึงว่าผู้ประกอบการจะทราบถึงวัตถุประสงค์ของสัญญาดังกล่าวหรือไม่ เป็นต้น ด้วยเหตุผล หลายประการ ดังนี้

1.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของแต่ละประเทศมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันตามสภาพการ บริโภคสินค้าและบริการในประเทศ และความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความ เจริญทางเทคโนโลยี

1.2 ความสม่ำเสมอในการตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยทั่วไปผู้บริโภคอาจไม่ได้เปิด อินเทอร์เน็ตเพื่อตรวจสอบอีเมลเป็นประจำ และอาจไม่ทราบว่าข้อมูลส่งมาถึงตนเองแล้ว ดังนั้น บทสันนิษฐานเกี่ยวกับเวลาที่รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา 10 วรรคสอง ของอนุสัญญานี้จึงไม่สามารถใช้บังคับกับการติดต่อสื่อสารในสัญญาที่สร้างขึ้นกับ ผู้บริโภคได้

1.3 ประสิทธิภาพของระบบคอมพิวเตอร์ในการแยกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับข้อมูลที่เป็นขยะ อิเล็กทรอนิกส์ ผู้บริโภคบางรายที่ไม่มีโปรแกรมป้องกันไวรัสที่ทันสมัยในการป้องกันไวรัส (virus) และป้องกันขยะอิเล็กทรอนิกส์ (spam) ไม่ให้เข้าสู่กล่องจดหมายรับ (inbox) ทำให้ ผู้บริโภคไม่อาจทราบว่าอีเมลที่ส่งมาเป็นการติดต่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือเป็นการส่งขยะ อิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ อาจลบข้อมูลดังกล่าวทิ้งเพราะไม่แน่ใจว่าอีเมลที่ส่งมาเป็น spam หรือไม่

1.4 การจัดการข้อผิดพลาด การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดข้อผิดพลาดได้เสมอ ซึ่งตามอนุสัญญานี้ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการกับข้อผิดพลาดและผลที่ตามมาจาก

ข้อผิดพลาดโดยกำหนดไว้ในมาตรา 14 กล่าวคือ หากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งใส่ข้อมูลผิดพลาดในระหว่างทำการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบข้อมูลอัตโนมัติของอีกฝ่ายหนึ่ง และระบบข้อมูลอัตโนมัตินั้นไม่ได้ให้โอกาสคู่สัญญาฝ่ายแรกทำการแก้ไขความผิดพลาด บุคคลนั้นมีสิทธิจะเพิกถอนการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการใส่ข้อมูลผิดพลาดได้ ถ้าแจ้งให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบถึง ความผิดพลาดและระบุว่าตนได้กระทำให้เกิดความผิดพลาดโดยพลัน กับแจ้งว่าตนไม่ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์หรือคอบทานจากการขายสินค้านั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อนุสัญญาดังนี้มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องการจัดการข้อผิดพลาดที่มีความละเอียดมากกว่ากฎหมายฉบับอื่น ๆ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมักไม่มีการเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขความผิดพลาด ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาจากการเรียกร้องของผู้บริโภค หรืออาจไปกระทบต่อหลักนิติกรรมสัญญาพื้นฐานที่ว่าด้วยผลแห่งสัญญาได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีบริษัท อีสต์แมนโกดัก ได้ประกาศขายกล้องถ่ายรูปผ่านเว็บไซต์ของตนที่ประเทศอังกฤษ และพิมพ์ราคาผิดไปเป็น 100 ปอนด์ แทนที่จะพิมพ์ว่า 329 ปอนด์ หลังจากนั้นประมาณหนึ่งชั่วโมง มีลูกค้านับพันๆ รายได้ทำคำสั่งซื้อ ก่อนที่บริษัทจะทำการแก้ไขสินค้า และเมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้วเนื่องจากเว็บไซต์ของบริษัทได้ตอบรับและยืนยันคำสั่งซื้อไปเรียบร้อยแล้ว ความผิดพลาดของข้อมูลครั้งนี้จึงทำให้บริษัทต้องรับผิดชอบเงินจำนวนประมาณสองล้านเหรียญสหรัฐ

(2) อนุสัญญานี้ไม่บังคับใช้กับธุรกรรมทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ตามมาตรา 2 (b)(1) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ได้กำหนดข้อยกเว้นการบังคับใช้อนุสัญญากับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับตลาดที่ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานสำคัญๆ เช่น ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ หรือตลาดหลักทรัพย์ของประเทศต่างๆ เนื่องจากกฎระเบียบดังกล่าว สามารถจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังไม่สมควรที่จะนำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศให้มีการประกาศยกเว้นตามมาตรา 19 ของอนุสัญญานี้

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจทางการเงินที่ไม่ใช่อุสัญญาฉบับนี้มาใช้บังคับจะจำกัดเฉพาะ ธุรกิจบางประเภท เช่น ระบบการชำระเงิน (payment system) ตราสารที่เปลี่ยนมือได้ (negotiable instruments) ตราสารอนุพันธ์ (derivatives) การแลกเปลี่ยน (swap) สัญญาซื้อคืน (repurchase) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange) ตลาดหลักทรัพย์และ ตลาดหุ้น (securities and bond market)<sup>5</sup>

นอกจากนี้ อุสัญญาฉบับนี้ยังไม่บังคับใช้กับธุรกิจทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลที่เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ (stock exchange) การซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์และสินค้า เกษตร (securities and commodities exchange) การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign currency exchange) การซื้อขายโลหะมีค่า (Precious metal exchange)<sup>6</sup> เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากธุรกิจที่กล่าวมาไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลก็ไม่เข้าข่ายยกเว้นการบังคับใช้ ของอุสัญญาฉบับนี้

(3) อุสัญญาฉบับนี้ไม่บังคับใช้กับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารที่เปลี่ยนมือได้

อุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ ไม่บังคับใช้กับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารที่เปลี่ยนมือได้ เช่น ตั๋วแลกเงิน ตั๋ว สัญญาใช้เงิน ใบตราส่งทางทะเล ใบรับของในคลังสินค้า เป็นต้น เนื่องจากเอกสารเหล่านี้ เป็นเอกสารสำคัญ ผู้ที่ครอบครองตราสารดังกล่าวมีสิทธิเรียกร้องหรือสิทธิต่างๆ เช่น ให้ชำระ เงินตามตั๋วแลกเงินหรือให้มีการส่งมอบสินค้าตามใบตราส่ง หรือข้อเรียกร้องอื่นๆ ตามแต่ ประเภทของเอกสารนั้นทันที จึงยังมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำตราสารเหล่านี้ในรูปเอกสาร ฉบับเดียวไปก่อนจนกว่าจะมีการพัฒนาวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะป้องกันการทำสำเนาตรา สารเหล่านี้เพื่อป้องกันปัญหาการเรียกร้องสิทธิตามตราสารที่จะตามมา

<sup>5</sup> Text for use, United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contract, ย่อหน้า 79.

<sup>6</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 15, วรรค 79.

### เสรีภาพของคู่สัญญา (มาตรา 3)

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเสรีภาพของคู่สัญญา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้กำหนดเรื่องเสรีภาพของคู่สัญญาไว้ใน มาตรา 3<sup>7</sup> ซึ่งจะเห็นได้ว่าคู่สัญญามีเสรีภาพในการเจรจาทำสัญญารวมถึงสามารถตกลง หรือยกเว้น หรือเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น หรือยอมรับเนื้อหาในสัญญาที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ต่อคู่สัญญาได้ ซึ่งในทางปฏิบัติ ประเด็นปัญหาหรือข้อถกเถียงระหว่างคู่สัญญามักจะถูกหยิบยกขึ้นมาระบุไว้ในสัญญาเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตามมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีข้อกำหนดต่าง ๆ ของกฎหมายในรัฐภาคีใด เช่น เรื่องการรับรองข้อความ การทำเป็นหนังสือ หรือ การลงลายมือชื่อ เป็นต้น อนุสัญญานี้กำหนดให้คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนดโดยไม่สามารถละเว้นไม่ทำตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยอ้างว่าเป็นเสรีภาพของตนในการทำสัญญา นอกจากนี้ คู่สัญญาอาจเลือกที่จะยอมรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ก็ได้ตามความต้องการของคู่สัญญา ตามมาตรา 8 วรรคสอง ของอนุสัญญานี้

#### 3.3.2 หมวดที่ 2 บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา 4 ถึง มาตรา 7)

หมวดที่ 2 บทบัญญัติทั่วไป เริ่มตั้งแต่มาตรา 4 ถึงมาตรา 7 จะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งของคู่สัญญา และข้อกำหนดของข้อมูล

#### คำนิยาม (มาตรา 4)

เนื่องจากในหัวข้อนี้มีนิยามหลายคำเพื่อความสะดวกในการพิจารณา ผู้ศึกษาจึงขอนำคำนิยามแยกพิจารณาแต่ละคำ มีรายละเอียดดังนี้

---

<sup>7</sup> UECICU, Article 3 Party autonomy: The parties may exclude the application of this Convention or derogate from or vary the effect of any of its provision

“สัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์”<sup>8</sup>

ก่อนที่จะพิจารณาคำนิยามที่ปรากฏในอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ผู้ศึกษาขอกล่าวถึงคำว่า “สัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์” หรือ “Electronic contracting” หรือ “E-contracting Convention” คำดังกล่าวเป็นชื่อย่อที่นักกฎหมายนิยมใช้เรียกแทนชื่อของอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communicational Contracts) แต่การเรียกชื่อย่อของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ว่า “E-contracting” นั้นอาจทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดว่า อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศใช้บังคับการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเดียว ไม่ใช่บังคับกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ดังนั้น คำว่า “สัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์” หรือ “Electronic contracting” หรือ “E-contracting Convention” จึงไม่ถูกบัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

“การติดต่อสื่อสาร”

อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ได้บัญญัติคำว่า “การติดต่อสื่อสาร” หรือ “Communication” เพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอนุสัญญานี้สามารถบังคับการติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างคู่สัญญาในทุกขั้นตอนของการทำสัญญา ซึ่งอาจทำการติดต่อสื่อสารด้วยการบอกกล่าว การประกาศ การเรียกร้อง ทวงถาม หรือการขอร้อง รวมถึงทำข้อเสนอและทำคำสนองก็ได้

“การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” และ “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์”

คำว่า “การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Communication) และ “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” (Data message) มีความเกี่ยวข้องกันโดยตรง เนื่องจากในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์แต่ละครั้งจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับความหมายของคำว่า “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ครอบคลุมข้อมูลทุกที่ได้สร้างขึ้น หรือเก็บรักษาไว้ หรือใช้ในการ

<sup>8</sup> A/CN.9/WG.IV/WP.95. General Assembly, United Nations Commission on International Trade Law, Working Group IV (Electronic Commerce) Thirty-ninth session, New York, 1-15 March 2002.

ติดต่อสื่อสารกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่คล้ายกัน หรือสามารถใช้งานได้อย่างเท่าเทียมกัน<sup>9</sup> ด้วยเพื่อให้ครอบคลุมถึงการติดต่อสื่อสารและเก็บข้อมูลทุกรูปแบบทั้งที่มีอยู่ในอดีต ปัจจุบันและในอนาคต

สำหรับคำว่า “Electronic Communication” ที่พบในชื่อของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communication in International Contracts) จะมีความหมายใดระหว่างรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือข้อความสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือจะหมายถึงการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ตามมาตรา 4 (b) และ (c) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า “Communication” และ “Electronic Communication” ตามลำดับ ดังนี้

(b) “Communication” means any statement, declaration, demand, notice or request, including an offer and the acceptance of an offer, that the parties are required to make or choose to make in connection with the formation or performance of a contract;

(c) “Electronic Communication” means any communication that the parties make by means of data messages;”

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามข้างต้น ข้าพเจ้าเห็นว่า “การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่คู่สัญญาใช้ในการทำสัญญาหรือการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งอาจทำเป็นคำแถลง คำประกาศ หนังสือแจ้ง หรือข้อเรียกร้อง รวมถึงคำเสนอและคำสนอง เป็นต้น และเมื่อพิจารณาประกอบกับคำว่า “Electronic Communication” ในมาตรา 11<sup>10</sup> จะเห็นได้ว่าการทำสัญญาหนึ่งฉบับอาจมีการติดต่อสื่อสารกันหรือโต้ตอบกันไปหลายครั้ง การติดต่อสื่อสารมากกว่าหนึ่งครั้งเช่นนี้จึงมีการเพิ่มเติมตัวอักษร “s” ท้ายคำว่า “Communication” ความเห็นของข้าพเจ้าสอดคล้องกับนำวิชาการท่านหนึ่ง<sup>11</sup> ที่

<sup>9</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 93.

<sup>10</sup> UECICU section 11 Invitation to make offers: A proposal to conclude a contract made though one or more electronic communications.....

<sup>11</sup> Yee Fen Lim, Law of Torts and IP/IT

เห็นว่า คำว่า “Electronic Communication” ที่พบในชื่อของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ คือการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั่นเอง หากใช้คำอื่นๆ แทน เช่น รูปแบบการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบการสื่อสาร หรือข้อความสื่อสาร อาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดไปยึดกับรูปแบบหรือข้อความสื่อสารมากกว่าการมองถึงภาพรวมของการติดต่อสื่อสาร

“ผู้สร้างการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” และ “ผู้รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์”

คำว่า “Originator” ตามความเห็นของผู้ศึกษานั้น เห็นว่าควรจะใช้ คำว่า “ผู้สร้างข้อมูล” มากกว่า คำว่า “ผู้ส่งการติดต่อสื่อสาร” เนื่องจากตรงกับความหมายของ Originator และมีความหมายตรงตามคำนิยามมากกว่า ซึ่งเป็นได้ทั้งผู้สร้างข้อมูลและส่งต่อข้อมูล ยังควรรวมถึงเป็นผู้สร้างข้อมูลและเก็บรักษาข้อมูลโดยไม่มีการส่งต่อด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม บุคคลดังกล่าวไม่ได้หมายถึงผู้รับที่เพียงแต่เก็บข้อมูล<sup>12</sup> ส่วนผู้รับการติดต่อสื่อสาร (Addressee) เป็นบุคคลที่ผู้สร้างข้อมูลต้องการติดต่อสื่อสารด้วย และมีการส่งข้อมูลการติดต่อสื่อสารให้ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางที่อาจได้รับ หรือทำหน้าที่ส่งต่อ หรือทำสำเนาข้อความนั้น ในระหว่างมีการส่งผ่านข้อมูล ฉะนั้น ผู้สร้างข้อมูล คือ บุคคลที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารขึ้น แม้ว่าในการติดต่อสื่อสารจะต้องส่งโดยบุคคลอื่นก็ตาม อย่างไรก็ตาม ผู้สร้างและผู้รับตามอนุสัญญาฉบับนี้สามารถเป็นบุคคลคนเดียวกันได้ เช่น ผู้จัดทำเอกสารตั้งใจจะเก็บเอกสารดังกล่าวไว้เอง<sup>13</sup>

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างข้อมูลกับผู้รับข้อมูล โดยไม่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างข้อมูลกับบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง เป็นข้อสังเกตว่า อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กล่าวถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางอย่างชัดเจน เช่น คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) หรือผู้

---

Professor Yee Fen Lim is a Senior Consultant at Galaxia Consulting and a Research Associate at the Baker & McKenzie Cyberspace Law and Policy Centre at the Faculty of Law, University and the University of New South Wales. She has held previous appointments in Law at Macquarie University and the University of New South Wales and is the author of a leading Australian textbook on IT Law. Professor Lim will teach Torts in Semester 1. [http://law.nus.edu.sg/faculty/Visitors\\_s10708.htm](http://law.nus.edu.sg/faculty/Visitors_s10708.htm)

<sup>12</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 95.

<sup>13</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 98.



ให้บริการเว็บไซต์ (Web Hosts) และไม่ได้มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของบุคคลผู้เป็นสื่อกลางไว้เช่นกัน

#### “ระบบข้อมูล”

“ระบบข้อมูล” หรือ “information system” ครอบคลุมเทคโนโลยีที่ใช้ในการส่ง รับ เก็บ ข้อมูล และอาจรวมถึงเครือข่ายของการติดต่อสื่อสาร หรือกล่องจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือแม้กระทั่งเครื่องโทรสารก็ได้<sup>14</sup> นอกจากนี้ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ที่ตั้งของระบบข้อมูลไม่ถูกนำมาใช้พิจารณาที่ตั้งสำนักงานของกลุ่มสัญญา

#### “ระบบข้อความอัตโนมัติ”

“ระบบข้อความอัตโนมัติ” หรือ “automated message system” เป็นระบบที่สามารถติดต่อสื่อสารและทำงานเองได้โดยไม่ต้องมีบุคคลมาสั่งการ หรืออย่างน้อยในขั้นตอนการเจรจาต่อรองระบบสามารถทำงานเองได้โดยไม่มีบุคคลมาสั่งการ จะเห็นได้ว่าระบบอัตโนมัติอาจเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลก็ได้ แต่ระบบข้อความอัตโนมัติแตกต่างจากระบบข้อมูลตรงที่ ระบบข้อมูลเป็นเรื่องเทคโนโลยีการส่ง รับ และเก็บข้อมูล ในทางกลับกัน ระบบข้อความอัตโนมัติมุ่งจะทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อนำไปสู่การทำสัญญาที่สะดวกรวดเร็วขึ้น<sup>15</sup> อย่างไรก็ตาม ระบบข้อความอัตโนมัติอาจเป็นได้ทั้งระบบอัตโนมัติฝ่ายเดียวหรือเป็นระบบอัตโนมัติแบบทั้งสองฝ่ายก็ได้

#### “ที่ตั้งสำนักงาน”

ที่ตั้งสำนักงาน หรือ “Place of business” เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นระหว่างประเทศ ซึ่งตามความหมายของอนุสัญญานี้ต้องเป็นที่ตั้งที่เป็นการถาวรเพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ที่ตั้งสำนักงานจะนำไปพิจารณาประกอบกับอนุสัญญานี้ในมาตราอื่นๆ ได้แก่ มาตรา 1 เรื่องขอบเขตการบังคับใช้ เนื่องจากอนุสัญญานี้จะบังคับใช้ต่อเมื่อสำนักงานของกลุ่มสัญญาต้องอยู่กันคนละประเทศ นอกจากนี้ยังนำไปประกอบการพิจารณาในมาตรา 6 เรื่องสถานที่ตั้งของกลุ่มสัญญา

<sup>14</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 101.

<sup>15</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 103.

### การตีความ (มาตรา 5)

ตามมาตรา 5<sup>16</sup> ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ได้กำหนดหลักในการตีความข้อกฎหมายทางการค้าระหว่างประเทศให้สามารถทำได้ง่ายขึ้น โดยมีที่มาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ<sup>17</sup> ซึ่งมีหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการตีความ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ลักษณะความเป็นระหว่างประเทศ ประการที่สองคำนึงถึงการส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและประการที่สาม คือ การปฏิบัติด้วยความสุจริตในทางการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศไม่ได้กำหนดวิธีการตีความไว้ว่าจะนำไปใช้อย่างไร การตีความกฎหมายจึงอาจทำได้โดยอาศัยบทบัญญัติในอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ หรือเอกสารประกอบการจัดทำอนุสัญญาฉบับดังกล่าว หรือทฤษฎีทางกฎหมายหรือบทความทางวิชาการ คำพิพากษาศาล หรือหลักกฎหมายเปรียบเทียบมาประกอบการตีความ นอกจากนี้ หากเกิดปัญหาที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ แล้วไม่มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนให้นำหลักทั่วไปของอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศมาใช้บังคับ ได้แก่ หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี หลักความเท่าเทียมกันในการทำหน้าที่ รวมถึงหลักเสรีภาพของคู่สัญญาและหลักสุจริต หากไม่มีหลักทั่วไปของอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่าง

<sup>16</sup> UECICU, Article 5 Interpretation

1. In the interpretation of this Convention, regard is to be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application and the observance of good faith in international trade.

2. Questions concerning matters governed by this Convention which are not expressly settled in it are to be settled in conformity with the general principles on which it is based or, in the absence of such principles, in conformity with the law applicable by virtue of the rules of private international law.

<sup>17</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 15, วรรค 107.

ประเทศมาใช้บังคับ ให้คู่สัญญานำกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลมาใช้บังคับกับ  
ปัญหาดังกล่าว

#### ที่อยู่ของคู่สัญญา (มาตรา 6)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อเรื่องเขตอำนาจศาล ซึ่งกล่าวไว้ว่าอนุสัญญา  
สหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศจะ  
บังคับใช้กับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นระหว่างคู่สัญญาที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในรัฐ  
ภาคีคนละประเทศ จะเห็นได้ว่าหากคู่สัญญาต่างฝ่ายต่างทราบที่ตั้งสำนักงานของกันและกัน จะ  
ทำให้คู่สัญญาสามารถทราบว่า ธุรกรรมที่สร้างขึ้นเป็นสัญญาระหว่างประเทศหรือในประเทศ  
อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายแบบเปิดซึ่งเป็นที่นิยม  
ใช้กันทั่วโลกเพราะเป็นระบบที่ทุกคนในโลกสามารถติดต่อกันได้ ดังนั้น หากไม่มีข้อกำหนดที่  
แน่นอนที่กำหนดเรื่องสถานที่ตั้งสถานประกอบกิจการของคู่สัญญา จะเป็นการสร้างความ  
ยากลำบากให้แก่คู่สัญญาในการหาที่อยู่แท้จริงของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และอาจมีผลกระทบ  
ต่อตัวคู่สัญญา การทำธุรกรรมการค้า และระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างปฏิเสธไม่ได้  
นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดความไม่แน่นอนทางกฎหมายด้วย เนื่องจากที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญา  
เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเขตอำนาจศาล กฎหมายที่ใช้บังคับ และหลักเกณฑ์การบังคับใช้  
กฎหมาย อนุสัญญาฉบับนี้จึงทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการบัญญัติเรื่องสถานที่ตั้งของ  
คู่สัญญา ในมาตรา 6<sup>18</sup> โดยได้กำหนดบทสันนิษฐานเรื่องที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาไว้หลาย

<sup>18</sup> Location of the parties

1. For the purposes of this Convention, a party's place of business is presumed to be the location indicated by that party. Unless another party demonstrates that the party making the indication does not have a place of business at that location.

2. If a party has not indicated a place of business and has more than one place of business, then the place of business for the purposes of this Convention is that which has the closest relationship to the relevant contract. Having regard to the circumstances known to or contemplated by the parties at any time before or at the conclusion of the contract

3. If a natural person does not have a place of business, reference is to be made to the person's habitual residence.

4. A location is not a place of business merely because that is:

(a) where equipment and technology supporting an information system used by a party in connection with the formation of a contract are located; or

กรณี ทั้งกรณีคู่สัญญามีการแจ้งที่อยู่ไว้และกรณีที่คู่สัญญาไม่ได้แจ้งที่อยู่ไว้แต่ที่มีสำนักงานอยู่  
แห่งเดียวหรือหลายแห่ง รวมถึงที่ตั้งสำนักงานของบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังจะ  
กล่าวถึงประเด็นที่อาจเกิดขึ้น ทั้งกรณีที่คู่สัญญาแจ้งที่อยู่ไม่ตรงกับความเป็นจริงและกรณีที่  
คู่สัญญาแจ้งที่อยู่ไม่ตรงกับความเป็นจริงและกรณีที่คู่สัญญาไม่มีสำนักงานอยู่เลย ซึ่งแยก  
พิจารณาได้ดังนี้

(1) หากคู่สัญญาฝ่ายใดระบุที่ตั้งสำนักงานว่าตั้งอยู่ ณ ที่ใด ให้สันนิษฐานว่าสถานที่นั้นเป็น  
ที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาฝ่ายนั้น

บทสันนิษฐานในข้อนี้มีเพื่อบ่งชี้สถานที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญา อย่างไรก็ตาม บท  
สันนิษฐานนี้มาพร้อมเงื่อนไขให้คู่สัญญาต้องเปิดเผยหรือใช้ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานของตน

(2) การหักล้างบทสันนิษฐาน

เนื่องจากผู้ประกอบการค้าต่างประเทศจำนวนมากมักมีสำนักงานหลายแห่ง ซึ่งอาจตั้ง  
อยู่ในหลายประเทศ นอกจากนี้ยังมีโรงงานผลิตสินค้าและคลังเก็บสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ กัน  
และอาจตั้งอยู่กันคนละประเทศก็ได้ ในบางครั้งคู่สัญญาอาจจะระบุสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็น  
สำนักงาน เช่น คลังเก็บสินค้า หรือเป็นโรงงานผลิตสินค้า เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจาก คำนิยามคำว่า “สถานประกอบธุรกิจ” ในมาตรา 4 จะเห็นได้ว่า ที่ตั้ง  
ของโรงงานหรือคลังเก็บสินค้าอาจไม่ได้เป็นที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาก็ได้ เพราะสถานที่  
ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสัญญาน้อยมากและเป็นเพียงสถานที่สำหรับจัดหาจัดเตรียมสินค้า  
เท่านั้น ดังนั้น การหักล้างบทสันนิษฐานตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญามาตรา 6 วรรคแรก  
ดอนท้ายที่ว่า “เว้นแต่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งแสดงให้เห็นปรากฏได้ว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นไม่ได้มีสถาน  
ประกอบธุรกิจ ณ ที่ตั้ง” นั้น จึงหน้าที่ของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทำการตรวจสอบว่าสถานที่ที่  
ได้รับแจ้งเป็นสถานประกอบกิจการที่ใกล้ชิดที่สุดกับสัญญาหรือไม่เพื่อแสดงว่าสถานที่ดังกล่าว  
เป็นสถานประกอบกิจการของคู่สัญญาหรือไม่ อย่างไรก็ตาม หากคลังเก็บสินค้าหรือโกดังเป็น  
สถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับสัญญาที่สุด ก็อาจเป็นสำนักงานของคู่สัญญาได้เช่นกัน ยกตัวอย่าง  
เช่น ผู้ขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตมีโกดังเก็บของหลายแห่งซึ่งอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ กัน สินค้า  
หลายประเภทอาจถูกส่งมาจากโกดังที่ต่าง ๆ ตามคำสั่งซื้อทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียวกัน ทำให้

---

(b) where the information system may be accessed by other parties.

5. The sole fact that a party makes use of a domain name or electronic mail address  
connected to a specific country does not create a presumption that its place of business is locate in  
that country.

ผู้ชายจำเป็นต้องเลือกสถานที่ที่โกดังตั้งอยู่เพียงแห่งเดียว เพื่อบ่งชี้สถานที่ตั้งสถานประกอบกิจการสำหรับสัญญา จะเห็นได้ว่า กรณีนี้ผู้ชายมีสถานที่ตั้งหลายแห่ง หากผู้ซื้อเห็นว่าสถานที่ที่ผู้ชายแจ้งมาไม่ถูกต้อง ผู้ซื้ออาจต้องตรวจสอบและแสดงให้ปรากฏว่าผู้ชายไม่ได้มีสำนักงาน ณ ที่ตั้งนั้น และให้ผู้ชายให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานที่มีความใกล้ชิดกับสัญญามากที่สุดเพื่อป้องกันปัญหาอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของที่ตั้งสำนักงานอย่างที่กล่าวมาแล้ว

(3) ถ้าคู่สัญญาฝ่ายนั้นมีที่ตั้งสำนักงานแห่งเดียวแต่ไม่มีการแจ้งที่อยู่ ให้ถือว่าที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาฝ่ายนั้นอยู่ ณ สถานที่ตามที่กำหนดในคำจำกัดความของ “สถานที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจ” ตามมาตรา 4

เนื่องจากอนุสัญญานับนี้ไม่ได้วางหลักเกณฑ์กรณีดังกล่าวไว้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำสถานที่ตามที่กำหนดในคำจำกัดความของ “สถานที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจ” ตามมาตรา 4 (ข) เป็นสถานที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจของคู่สัญญาฝ่าย

(4) ถ้ามีที่ตั้งสำนักงานหลายที่ แต่ไม่มีการแจ้งที่อยู่ใด ๆ ให้สันนิษฐานว่าสำนักงานซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุดกับสัญญาที่เกี่ยวข้องเป็นสถานประกอบธุรกิจ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

เมื่อนำบทบัญญัติดังกล่าวของอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ พบว่าบทสันนิษฐานกรณีมีที่ตั้งสำนักงานหลายแห่งตามอนุสัญญานับนี้มีความแตกต่างจากอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศซึ่งสันนิษฐานว่าสำนักงานที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดที่สุดกับสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญานั้นจึงจะเป็นสำนักงาน โดยบทสันนิษฐานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศยึดถือความเกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ ประการแรก ความเกี่ยวข้องใกล้ชิดที่สุดกับสัญญา และประการที่สอง ความเกี่ยวข้องใกล้ชิดที่สุดกับการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งอาจเกิดปัญหาการตีความเมื่อมีเหตุการณ์ที่ว่า สำนักงานของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีความสำคัญใกล้ชิดกับสัญญามากที่สุด ในขณะที่เดียวกันสำนักงานของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งก็มีความสำคัญใกล้ชิดกับการปฏิบัติตามสัญญามากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษามีความเห็นเพิ่มเติมว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นมีสถานที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจอยู่ ณ สถานที่ตามที่กำหนดในคำจำกัดความของ “สถานที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจ” มาตรา 4(ข)

(5) บุคคลธรรมดาไม่มีสำนักงานของตนเองให้สันนิษฐานว่าถิ่นที่อยู่ของบุคคลนั้นเป็นสำนักงาน

ตามมาตรา 6 วรรคสามของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้บัญญัติไว้ว่า กรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีสำนักงานของตนเอง ให้สันนิษฐานว่าถิ่นที่อยู่ของบุคคลนั้นเป็นสำนักงานได้

(6) แจ้งที่ตั้งสำนักงานไม่ตรงกับความเป็นจริง

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไม่ได้มีการกำหนดผลในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดแจ้งที่อยู่ของสำนักงานไม่ตรงกับความเป็นจริงไว้ ซึ่งหากเกิดปัญหาดังกล่าวอาจต้องกลับไปพิจารณาคำนิยาม คำว่า "สถานประกอบธุรกิจ" ประกอบกับที่ตั้งสำนักงานที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดที่สุดกับสัญญาเพื่อพิจารณาเป็นรายสัญญาไปว่าที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาอยู่ภายในหรือต่างประเทศ และอยู่ ณ ที่ใด

(7) คู่สัญญาไม่มีสำนักงาน

ในการค้าบนเว็บไซต์ คู่สัญญาอาจมีสถานที่ตั้งสำนักงานหรือไม่มีสำนักงานก็ได้ หากคู่สัญญาไม่มีสำนักงานทางกายภาพจริง ๆ แต่อาจจัดตั้งบนเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว หรือที่เรียกว่า "virtual company" อย่างไรก็ตาม หากคู่สัญญาไม่มีการระบุหรือแสดงให้เห็นถึงสถานที่ตั้งสำนักงาน อนุสัญญานี้ก็จะไม่นำไปบังคับใช้กับสัญญา

(8) สถานที่ตั้งอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำสัญญาหรือสถานที่ตั้งระบบข้อมูลเพียงอย่างเดียวไม่อาจถือว่าเป็นที่ตั้งสำนักงาน

แม้สถานที่ตั้งของคู่สัญญาจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาขอบเขตการบังคับใช้ของคู่สัญญา แต่ตามมาตรา 6 วรรค 4 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ห้ามไม่ให้หน้าที่ตั้งของเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อทำสัญญา หรือที่ตั้งของระบบข้อมูลที่คู่สัญญาใช้ในการส่ง หรือรับข้อมูล เพียงอย่างเดียวมาใช้เป็นบทสันนิษฐานในการกำหนดที่ตั้งของคู่สัญญา เนื่องจาก อุปกรณ์และระบบข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ ระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)

ไม่ใช่ปัจจัยที่ก่อให้เกิดสำนักงาน อย่างไรก็ตาม ศาลหรืออนุญาโตตุลาการอาจนำเอาที่ตั้งของอุปกรณ์และระบบข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อพิจารณาถึงที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาได้

(9) สถานที่ที่เชื่อมโยงกับโดเมนเนมหรือที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่อาจถือว่าเป็นสถานที่ประกอบธุรกิจของคู่สัญญา

โดเมนเนมซึ่งทำหน้าที่เป็นบ้านเลขที่ที่ใช้ติดต่อระหว่างกันบนอินเทอร์เน็ต โดยแปลง IP address ซึ่งตัวเลขดิจิทัลให้เป็นตัวอักษร เช่น "google.com" เป็น Domain name ที่ใช้แทน IP address 216.239.39.99 ส่วน "amazon.com" ที่ใช้แทน IP address 204.183.20.30 เพื่อความสะดวกในการจดจำและการติดต่อบนระบบอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม โดเมนเนมซึ่งแปลงมาจากตัวเลขดิจิทัลหลายตัวเป็นชุดเป็นเรื่องทางเทคนิค คนทั่วไปไม่สามารถเข้าใจได้ และไม่อาจแสดงที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ระบบการจดทะเบียนโดเมนเนมอาจแสดงที่ตั้งสำนักงานของคู่สัญญาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ระบบการจดทะเบียนโดเมนเนมแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน บางประเทศต้องแนบเอกสารจดทะเบียนบริษัทประกอบกับคำขอจดทะเบียนด้วย แต่ในบางประเทศอาจไม่ต้องการเอกสารดังกล่าวเพราะไม่คำนึงถึงสัญชาติหรือภูมิลำเนาของผู้จดทะเบียน ทำให้การจดทะเบียนโดเมนเนมอาจไม่มีการระบุสถานที่ตั้งสำนักงานหรือประเทศของผู้จดทะเบียน และสร้างความไม่แน่นอนในการกำหนดประเทศหรือที่ตั้งสำนักงานของผู้จดทะเบียน ดังนั้น มาตรฐาน 6 วรรคห้าของอนุสัญญานี้ จึงไม่นำสถานที่ที่เชื่อมโยงกับโดเมนเนมหรือที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น สถานที่จดทะเบียนโดเมนเนม สถานที่ที่มีการจัดการเกี่ยวกับโดเมนเนม มาใช้เป็นข้อสันนิษฐานในการกำหนดที่ตั้งของคู่สัญญาเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม มิได้ห้ามมิให้นำเอาโดเมนเนมและที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาเรื่องที่ตั้งของคู่สัญญา

#### ข้อกำหนดเกี่ยวกับข้อมูล (มาตรา 7)

เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคู่สัญญาจะเพิ่มความแน่นอน ความโปร่งใสและความมั่นใจในการทำสัญญาระหว่างประเทศด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศจึงมีการบัญญัติเรื่องการยอมรับข้อกำหนดตามกฎหมายภายในประเทศเกี่ยวกับเรื่อง

การเปิดเผยข้อมูล และผลทางกฎหมายจากการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องไว้ในมาตรา 7<sup>19</sup> อันเป็นการยอมรับหลักเกณฑ์โดยกำหนดให้คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามกฎหมายใดๆ ของกฎหมาย (any rule of law) ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อคู่สัญญา สำนักงาน หรือ ข้อมูลอื่น นอกจากนี้ อนุสัญญาดังนี้ยังยอมรับกฎเกณฑ์อื่นๆ ตามกฎหมายอาญา กฎหมายละเมิด หรือกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ที่เกี่ยวกับการปลอมแปลงคู่สัญญาฝ่ายใดจากผลทางกฎหมายเมื่อมีการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ หรือเป็นเท็จด้วย นอกจากนี้ มาตรา นี้ยังคงมีผลใช้บังคับแม้ว่าคู่สัญญาจะตกลงยกเว้นการบังคับใช้มาตรานี้ก็ตาม

ข้อสังเกต ในบางสถานการณ์ เช่น ในตลาดการเงิน หรือการประมูลทางอินเทอร์เน็ต ผู้ขายและผู้ซื้ออาจใช้นามแฝงหรือรหัสในการเจรจาต่อรองหรือในการประมูล รวมถึงในระบบ การพาณิชย์ที่มีตัวกลางทางการค้า ผู้ขายก็จะไม่เปิดเผยผู้จัดหาสินค้า (Supplier) ของตนให้ผู้ซื้อในอนาคตทราบ เพื่อปกปิดมาตรการเจรจาต่อรอง

### 3.3.3 หมวดที่ 3 การใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

หมวดที่ 3 ตั้งแต่มาตรา 8 ถึงมาตรา 14 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำสัญญา ประกอบด้วย การรับรองผลทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ คำเชื่อเชิญให้ ทำข้อเสนอ การใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติสำหรับการทำสัญญา ข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบของสัญญา เวลาและสถานที่ในการส่งและรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

#### 1) การรับรองผลทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศได้รับรองสถานะหรือผลทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารหรือสัญญาที่ทำในรูป ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในมาตรา 8 โดยที่มาตรา 8 วรรคหนึ่งได้รับรองผลทางกฎหมายของ การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักความเท่าเทียมกัน เพื่อมิให้มีการปฏิบัติที่ต่างกัน

<sup>19</sup> UECICU, Article 7 Information requirements: Nothing in this Convention affects the application of any rule of law that may require the parties to disclose their identities, places of business or other information, or relieves a party from the legal consequences of making inaccurate, incomplete or false statements in that regard.



ระหว่างการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์กับเอกสารที่เป็นกระดาษ โดยกำหนดว่าข้อมูลใดๆ จากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องไม่ถูกปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการมีผลบังคับใช้ ด้วยเหตุเพียงเพราะว่าเป็นการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม จากข้อกำหนดดังกล่าว ไม่อาจแปลความกลับเป็นว่าการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการสร้างความสมบูรณ์หรือการมีผลบังคับใช้

นอกจากนี้ มาตรา 8 วรรคสอง ของอนุสัญญาฉบับนี้ ได้เน้นถึงหลักความมีเสรีภาพของ คู่สัญญา โดยกำหนดว่าการรับรองผลทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นี้ ไม่ได้เป็นการกำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายใดต้องใช้ หรือต้องยอมรับการติดต่อสื่อสารทาง อิเล็กทรอนิกส์ แต่การที่จะใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องเกิดจากการตกลงกันของ คู่สัญญา ซึ่งการตกลงหรือยินยอมที่จะใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นี้ ไม่จำเป็นต้องบอก อย่างแจ้งชัดหรือแสดงออกด้วยวิธีใดเป็นพิเศษ ตัวอย่างที่อาจถือได้ว่าคู่สัญญาได้ตกลงทำ ธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การยื่นนามบัตรที่มีที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทางธุรกิจ การ เชิญลูกค้าในอนาคตให้เยี่ยมชมเว็บไซต์ของบริษัท หรือการให้เข้าถึงเว็บไซต์ของผู้ใดเพื่อส่งคำ สั่งซื้อ และการโฆษณาสินค้าทางอินเทอร์เน็ตหรือผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

## 2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบของสัญญา (มาตรา 9)

โดยทั่วไป แบบหรือวิธีการในการทำสัญญาจะเป็นไปตามความตกลงของคู่สัญญา จะทำ ด้วยวิธีการใดก็ได้ เช่น ด้วยวาจา การกระทำ หรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่กรณีที่เป็นแบบที่ กฎหมายบังคับไว้ ซึ่งหากไม่ทำตามแบบที่กำหนดไว้ กฎหมายก็จะกำหนดผลไว้ เช่น สัญญาตก เป็นโมฆะ หรือไม่เป็นโมฆะแต่ผลจะเป็นไปตามกรณี สำหรับการทำสัญญาด้วยวิธีการ ติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์บางประเภท หากเป็นสัญญาที่มีแบบที่กฎหมายบังคับไว้ คู่สัญญาจะอย่างไรให้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ในการสร้างรูปแบบตามข้อกำหนดดังกล่าวได้ และได้รับความน่าเชื่อถือและ รับรองโดยกฎหมายและคู่สัญญา อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทาง อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศจึงได้วางหลักเกณฑ์ให้ การติดต่อสื่อสารทาง อิเล็กทรอนิกส์สามารถทำตามข้อกำหนดดังกล่าวได้ ปรากฏอยู่ในมาตรา 9<sup>20</sup> ของอนุสัญญา

<sup>20</sup> Article 9 Form requirements

ฉบับนี้ โดยอนุสัญญาฉบับนี้ได้ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานสำคัญตามหลักความเท่าเทียมกัน (Functional equivalence approach) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าเอกสารที่เป็นกระดาษสามารถทำด้วยวิธี

---

1. Nothing in this Convention requires a communication or a contract to be made or evidenced in any particular form.

2. Where the law requires that a communication or a contract should be in writing, or provides consequences for the absence of writing, that requirement is met by an electronic communication if the information contained therein is accessible so as to be usable for subsequent reference.

3. Where the law requires that a communication or a contract should be signed by a party, or provides consequences for the absence of a signature, that requirement is met in relation to an electronic communication if:

(a) A method is used to identify the party and to indicate that party's intention in respect of the information contained in the electronic communication; and

(b) The method used is either:

(i) As reliable as appropriate for the purpose for which the electronic communication was generated or communicated, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement; or

(ii) Proven in fact to have fulfilled the functions described in subparagraph (a) above, by itself or together with further evidence.

4. Where the law requires that a communication or a contract should be made available or retained in its original form, or provides consequences for the absence of an original, that requirement is met in relation to an electronic communication if:

(a) There exists a reliable assurance as to the integrity of the information it contains from the time when it was first generated in its final form, as an electronic communication or otherwise; and

(b) Where it is required that the information it contains be made available, that information is capable of being displayed to the person to whom it is to be made available

5. For the purposes of paragraph 4 (a):

(a) The criteria for assessing integrity shall be whether the information has remained complete and unaltered, apart from the addition of any endorsement and any change that normal cause of communication, storage and display; and

(b) The standard of reliability required shall be assessed in the light of the purpose for which the information was generated and in the light of all the relevant circumstances.

ทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน รวมถึงการทำตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้เช่นเดียวกันโดยไม่ทำให้บทบาทเอกสารในรูปแบบกระดาษลดลง เช่น คู่สัญญาได้จัดทำข้อมูล que ทุกคนสามารถอ่านข้อความได้และข้อมูลดังกล่าวจะไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข นอกจากนี้ยังสามารถทำสำเนาเอกสารเพื่อให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายเก็บข้อมูลที่เหมือนกัน หรือเพื่อรับรองข้อมูลโดยวิธีการลงลายมือชื่อ และเพื่อให้เอกสารอยู่ในรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานราชการและศาล

อย่างไรก็ตาม เพื่อไม่ให้เป็นการขัดต่อกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับแบบของสัญญา อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไม่ได้ให้สิทธิแก่คู่สัญญาที่จะเลือกใช้เทคโนโลยี หรือวิธีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบใดก็ได้เพื่อขัดขวางการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การใช้วิธีการรองรับพิเศษที่เกี่ยวข้องกับประเภทของสัญญาบางชนิด

จะเห็นได้ว่า มาตรา 9 วรรคหนึ่ง ไม่ได้กำหนดรูปแบบของการติดต่อสื่อสารไว้ แต่ในบางสัญญาบางประเภท กฎหมายกำหนดให้ต้องทำตามแบบที่กำหนดไว้ เช่น ทำเป็นหนังสือหรือลงลายมือชื่อ หรือทำเป็นต้นฉบับ โดยข้อกำหนดของกฎหมายเหล่านั้นอาจจะมาจากกฎหมาย กฎระเบียบที่บัญญัติขึ้น รวมถึงอนุสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่รัฐภาคีได้ให้สัตยาบันไว้เท่านั้น แต่ไม่รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มาจากธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้า หรือกฎของพ่อค้า (Lex Mercatoria) ซึ่งจะปฏิบัติตามความตกลงหรือหลักเสรีภาพของคู่สัญญา

ทั้งนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไว้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องแบบของสัญญาไว้ดังนี้

ก. หนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ

กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ จะถือว่าได้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นแล้ว เมื่อได้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และข้อมูลในการติดต่อสื่อสารนั้นสามารถเข้าถึงเพื่อที่จะนำมาใช้อ้างอิงในภายหลังได้ ซึ่งคำว่า "เข้าถึงได้" (accessible) หมายถึง ข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นควรจะสามารถอ่านออกและตีความได้ และให้มีการเก็บซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่ออ่านข้อมูลนั้นด้วย ส่วนคำว่า "สามารถนำมาใช้" (usable) หมายถึงทั้งการใช้ของมนุษย์และการจัดการข้อมูลของระบบอิเล็กทรอนิกส์

แนวคิดเรื่องการทำข้อมูลนั้นต้องสามารถเข้าถึงเพื่อที่จะนำมาใช้อ้างอิงในภายหลังได้ก็เพื่อเป็นการสร้างองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมให้แก่การติดต่อสื่อสารหรือสัญญาที่ทำโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

#### ข. ลายมือชื่อ

โดยทั่วไป ลายมือชื่อของผู้ทำสัญญาหรือผู้ทำการติดต่อสื่อสารจะทำลงบนแผ่นกระดาษ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อได้จากตัวอย่างลายมือชื่อที่ทำไว้ หากกฎหมายกำหนดว่ากรณีใดต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ใดเป็นพิเศษแล้ว หากไม่มีการลงลายมือชื่อก็ไปฟ้องร้องหรือดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวไม่ได้ สำหรับโลกอิเล็กทรอนิกส์ การแยกความแตกต่างระหว่างต้นฉบับกับสำเนาจึงไม่สามารถทำได้ ประกอบกับการที่ข้อมูลดังกล่าวไม่มีการลงลายมือชื่อและข้อมูลก็ไม่ได้ปรากฏบนกระดาษ จึงมีการคาดการณ์ว่ามีการหลอกลวงเกิดขึ้นได้โดยง่าย อันเนื่องมาจากความง่ายในการรับและเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่อาจตรวจสอบได้ และเพราะความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้สามารถทำหลายธุรกรรมได้ในคราวเดียวกัน จึงเกิดการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเสนอเทคนิคที่ทำหน้าที่ในการแสดงตน เช่น การลงลายมือชื่อดิจิทัลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของเทคโนโลยีนี้เกิดจากหลักความเท่าเทียมกันกับการเขียนหรือเซ็นชื่อ และการรับรองวิธีอื่น ๆ เช่นการใช้ตราประทับ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความแน่นอนทางกฎหมายของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ในสัญญาระหว่างประเทศจึงมีข้อกำหนดที่เป็นการรับรองลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ ในมาตรา 9 วรรคสาม ซึ่งได้รับแนวคิดจากหน้าที่พื้นฐานของลายมือชื่อในระบบกระดาษ เช่น เพื่อแสดงตัวบุคคลอันเป็นการให้ความแน่นอนว่าบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับลายมือชื่อ และเพื่อเชื่อมโยงบุคคลนั้นกับข้อความในเอกสาร มีข้อน่าสังเกตว่า ลายมือชื่ออาจทำได้หลายหน้าที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของเอกสาร ตัวอย่างเช่น ลายมือชื่ออาจเป็นสิ่งที่ใช้พิสูจน์เจตนาของคู่สัญญาที่จะผูกพันตนเองกับข้อความของสัญญาที่ลงนามไป หรือเพื่อรับรองว่าตนเป็นผู้เขียนข้อความนั้น หรือเพื่อผูกพันตนเองเข้ากับข้อความที่บุคคลอื่นเขียน หรือเพื่อระบุเวลาและสถานที่เป็นต้น

ทั้งนี้ มาตรา 9 วรรคสาม วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า หากกฎหมายกำหนดให้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสัญญาต้องลงลายมือชื่อดิจิทัล หรือกำหนดผลของการที่ไม่ได้

ลงลายมือชื่อไว้ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อกำหนดเช่น  
ว่า นั้นแล้ว อย่างไรก็ตาม ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีผลทางกฎหมายหรือไม่ ต้อง  
ประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก องค์ประกอบของการลงลายมือชื่อ  
อิเล็กทรอนิกส์ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 9 วรรคสาม (1) และประการที่สอง ความน่าเชื่อถือ  
ของวิธีการลงลายมือชื่อตามมาตรา 9 วรรคสาม (2) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) องค์ประกอบของการวิธีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตามมาตรา 9 วรรคสาม (ก) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสาร  
ทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้กำหนดวิธีการหรือเทคโนโลยีที่ใช้สร้างลายมือ  
ชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลักษณะ 2 ประการ ได้แก่ มีกระบวนการที่ผู้สร้างการ  
ติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการแสดงถึงเจตนาของคู่สัญญาฝ่ายนั้นเกี่ยวกับข้อมูล ใน  
การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หากครบองค์ประกอบทั้งสองประการจึงจะถือว่าเป็นการลง  
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั่นเอง

(2) ความน่าเชื่อถือของวิธีการลงลายมือชื่อ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา  
ระหว่างประเทศได้กำหนดสิ่งที่ใช้พิจารณาความน่าเชื่อถือของวิธีการหรือเทคโนโลยีที่ใช้สร้างไว้  
ในมาตรา 9 วรรคสาม (ข) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่ยึดหยุ่นโดยประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่นปัจจัย  
ทางกฎหมาย ทางเทคโนโลยี และทางพาณิชย์ เห็นได้จากที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 วรรคสาม  
(ข) (1) กล่าวคือ ต้องเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้ซึ่งเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการติดต่อสื่อสาร  
ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่  
เกี่ยวข้อง สิ่งที่น่ามาพิจารณา ได้แก่ ประสิทธิภาพของอุปกรณ์ที่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายใช้ ลักษณะ  
และความถี่ของธุรกรรมพาณิชย์ของคู่สัญญา ประเภทและขนาดของธุรกรรม ระดับและ  
วิธีการของการรับรองความสำคัญ และคุณค่าของข้อมูลที่อยู่ในการติดต่อสื่อสารทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ และอื่น ๆ

ข้อกำหนดดังกล่าวมีขึ้นเพื่อเน้นย้ำต่อศาล หากเกิดกรณีพิพาทและมีความจำเป็นต้อง  
พิจารณาถึงการมีผลของการลงลายมือชื่อนั้น โดยเตือนให้ศาลเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้อง  
นำเอาปัจจัยต่าง ๆ นอกเหนือจากเทคโนโลยีมาพิจารณาด้วย เช่นวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือ  
ส่งการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่แรกหรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้องของคู่สัญญา เพื่อให้  
มั่นใจว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้นั้นเพียงพอที่จะระบุตัวผู้ลงลายมือชื่อได้หรือไม่ หากไม่มี

ข้อกำหนดนี้ การพิจารณาของศาลอาจเอนเอียงไปเป็นว่าวิธีการลงลายมือชื่อที่ใช้อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยสูงเท่านั้นจึงจะเพียงพอต่อการระบุตัวคู่สัญญา

จากที่กล่าวมาถึงมาตรา 9 วรรคสาม จะเห็นได้ว่าเป็นการมุ่งที่จะขจัดอุปสรรคจากการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยให้การรับรองลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีวิธีการสร้างที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมเท่านั้น โดยไม่ได้มุ่งที่จะให้ผลต่อเรื่องความสมบูรณ์ทางกฎหมายของการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น แม้การลงลายมือชื่อในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นไปตามข้อกำหนดก็ตาม แต่สัญญานั้นจะมีความสมบูรณ์ทางกฎหมายหรือไม่ ก็ต้องพิจารณากฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญานั้นไม่ใช่จากอนุสัญญานี้

#### ค. ดันฉบับอิเล็กทรอนิกส์

ในโลกของการใช้กระดาษในการติดต่อสื่อสารเอกสารบางประเภทต้องทำเป็น "ดันฉบับ" เท่านั้น และส่งไปโดยไม่มีเปลี่ยนแปลง จึงจะได้รับการยอมรับจากคู่สัญญา ตัวอย่างเช่น หนังสือรับรองน้ำหนัก หนังสือรับรองทางกษัตริย์ หนังสือรับรองคุณภาพและปริมาณ รายงานการตรวจสอบ หนังสือรับรองการรับประกัน และเอกสารการค้าอื่นๆ เพื่อให้คู่สัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศมีความมั่นใจในข้อความของเอกสารดังกล่าว ในขณะเดียวกัน เอกสารดังกล่าวก็ไม่สามารถนำไปใช้ในคดีสิทธิหรือโอนกรรมสิทธิได้ สำหรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ หาก "ดันฉบับ" หมายถึง สื่อกลางที่นำข้อมูลไปติดไว้เป็นครั้งแรก ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งมายังผู้รับไม่อาจเป็นดันฉบับได้เลย เพราะข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งมายังผู้รับจะเป็นสำเนาเสมอ อนุสัญญาประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศจึงพยายามขจัดปัญหาว่าด้วยการแสดงหรือการรักษาดันฉบับที่กฎหมายกำหนดให้ทำขึ้น ในการติดต่อสื่อสารหรือสัญญา อนุสัญญานี้จึงหาวิธีการเพื่อรับรองข้อความการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการยืนยันความดันฉบับซึ่งเป็นไปตามหลักความเท่าเทียมกัน เพื่อป้องกันการหยุดชะงักของการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับการรับรองข้อความและการยืนยันความดันฉบับไว้ในมาตรา 9 วรรคสี่และวรรคห้า ประกอบไปด้วย การรับรองความครบถ้วนของข้อมูล และต้องสามารถแสดงข้อมูลได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) การรับรองความครบถ้วนของข้อมูล

ตามมาตรา 9 วรรคสี่ (ก) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ให้ถือว่าการติดต่อสื่อสารหรือสัญญานั้นสามารถแสดงหรือเก็บรักษาในรูปของต้นฉบับความครบถ้วนของข้อมูลได้ หากคู่สัญญาได้ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์หรือทำสัญญา โดยมีการรับรองอันเชื่อถือได้ถึงความครบถ้วนของข้อมูล ตั้งแต่เมื่อแรกสร้างข้อมูลนั้นเสร็จสมบูรณ์

เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อกำหนดนี้มีเจตนาที่จะรวมเอาสถานการณ์ที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้นครั้งแรกให้เหมือนกับทำเอกสารในรูปแบบกระดาษและส่งต่อมายังคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ในการตีความมาตรา 9 วรรคสี่ (ก) ต้องตีความว่าเป็นการรับรองว่าข้อมูลนั้นยังคงสมบูรณ์และไม่มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เวลาที่ข้อความสุดท้ายถูกสร้างขึ้นในกระดาษเป็นต้นไป ไม่ใช่นับแต่เวลาที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

(2) ต้องสามารถแสดงข้อมูลได้ ตามมาตรา 9 วรรคสี่ (ข)

นอกจากนี้ มาตรา 9 วรรคห้า ยังกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เพื่อยกเว้นการรับรองใดๆ และการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่จำเป็นต่อวิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่กระทบความเป็นต้นฉบับ

3) เวลาและสถานที่ส่งและรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 10)

การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการติดต่อกับคู่สัญญาที่อยู่ห่างกันโดยระยะทางจะมีการส่ง รับ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยอาจอยู่ในความดูแลของคนกลางหรือผู้ให้บริการ หรือบุคคลต่างๆ การพิจารณาว่าการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะมีผลเมื่อใดจึงเป็นประเด็นสำคัญเพราะจะมีผลต่อการพิจารณาเรื่องการเกิดสัญญา

จากบทบัญญัติข้างต้น ได้กล่าวถึง เรื่องเวลาในการส่ง เวลาในการรับ และสถานที่ในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. เวลาในการส่งข้อมูล

การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งหลักเกณฑ์นี้เดินตามกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 15 ถึงแม้ว่าอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ จะกำหนดให้เวลาส่งคือเวลาที่การติดต่อสื่อสารทาง

อิเล็กทรอนิกส์ออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้สร้างข้อมูล ในขณะที่ กฎหมาย  
แม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีผลเมื่อเข้าสู่  
เครือข่ายของบุคคลใดที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งหรือของตัวแทนผู้ส่ง โดยการเข้าสู่  
ระบบข้อมูลนั้น อาจไม่จำเป็นต้องเป็นระบบข้อมูลของผู้รับโดยตรง แต่อาจเป็นระบบข้อมูลของผู้  
เป็นสื่อกลาง หรือผู้ให้บริการเครือข่ายก็ได้ ซึ่งกระบวนการและผลของการส่งตามอนุสัญญาฉบับ  
นี้ควรจะเหมือนกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ ข้อมูล  
อิเล็กทรอนิกส์ต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมจะประมวลผลข้อมูลได้จึงจะถือว่ามิได้เข้าสู่ระบบแล้ว เมื่อ  
ข้อมูลได้เข้าสู่ระบบแล้ว การส่งก็มีผลทันทีโดยไม่จำเป็นว่าข้อมูลนั้นต้องอยู่ในสภาพที่อ่านออก  
หรือไม่ เพราะการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อาจมีการเข้ารหัสไว้<sup>21</sup>

นอกจากนี้ มาตรา 10 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ยังครอบคลุมสถานการณ์ที่การติดต่อสื่อสารทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการส่งข้อมูลเข้าระบบเดียวกัน โดยไม่ได้ออกจากระบบข้อมูลภายใต้การ  
ควบคุมของผู้ส่งด้วย ซึ่งมาตรา 15 ของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้  
กล่าวถึง ตัวอย่างเช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ในองค์กรเดียวกันโดยใช้เครือข่ายจาก  
ประเทศบริษัทแม่ในประเทศหนึ่ง เมื่อคู่สัญญาและเปลี่ยนการติดต่อสื่อสารผ่านระบบข้อมูลหรือ  
เครือข่ายเดียวกันทำให้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้เข้าสู่ระบบข้อมูลภายใต้การ  
ควบคุมของคู่สัญญาอีกฝ่ายอย่างหนึ่งอย่างแท้จริง ในกรณีเช่นนี้ การส่งและการรับของการ  
ติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จึงเกิดขึ้นพร้อมกัน<sup>22</sup>

#### ข. เวลาในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ตามมาตรา 10 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสาร  
ทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ กำหนดว่าเวลาในการรับการติดต่อสื่อสารทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ คือ เวลาที่ข้อมูลนั้นกลายเป็นข้อมูลที่ผู้รับอาจค้นคืน กล่าวคือ เมื่อการ  
ติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมาถึงที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้รับ ดังนั้น การพิจารณาถึง  
เวลาที่ได้รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ต้องพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการที่คู่สัญญาใช้  
มาตรการความปลอดภัยของข้อมูลด้วย เช่น การใช้ตัวกรองข้อมูล (Filters) หรือกำแพงข้อมูล  
(Firewalls) ที่อาจป้องกันการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ต้องการ หรืออาจจะเป็น

<sup>21</sup> Guide to Enactment กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์: อ่างแล้ว เจริงรรถที่  
10, วรรค 100-104

<sup>22</sup> Text for use: UECICU, อ่างแล้ว เจริงรรถที่ 10, วรรค 178.



อันตรายในอนาคต ไม่ให้ไปถึงผู้รับได้ ดังนั้น ข้อสันนิษฐานว่าการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์กลายเป็น สิ่งที่อาจค้นคืนได้ที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้รับอาจถูกหักล้างได้ โดยการแสดงหลักฐานว่า จริงๆ แล้วผู้รับไม่มีวิธีการใดที่จะค้นคืนข้อมูลการติดต่อสื่อสารได้ อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติเช่นนี้นำไปสู่ปัญหาและความไม่แน่นอนทางกฎหมายสำหรับการบังคับใช้กับการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ เพราะการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นอาจกลายเป็นข้อมูลที่ผู้รับอาจค้นคืนได้ ณ ที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ในวันหยุดราชการ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อมาเกี่ยวกับเวลาที่จะถือว่ามีการได้รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นๆ<sup>23</sup>

แต่หากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกส่งไปยังที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ การรับภายใต้อนุสัญญานี้จะเกิดขึ้นเมื่อ (ก) การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น กลายเป็นสิ่งที่ผู้รับอาจค้นคืนได้ และ (ข) ผู้รับได้รู้ว่าการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกส่งไปยังที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่ไม่ได้กำหนดเอาไว้โดยเฉพาะ เพราะตามปกตินี้ไม่อาจถือได้ว่าคู่สัญญาที่เป็นเจ้าของที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าหนึ่งที่อยู่ นั้น จะให้ความสำคัญกับที่อยู่ของตนเป็นเจ้าของเท่ากันหมด

#### ค. สถานที่ในการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจากสภาพการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อาจมีระบบข้อมูลหรือที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้องกับหลายระบบหลายที่ แม้ระบบข้อมูลหรือที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นของผู้สร้างข้อมูลหรือไม่ก็ตาม เพื่อความแน่นอนในการพิจารณาสถานที่ส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จึงไม่ควรกำหนดตามที่ตั้งของระบบข้อมูลของผู้รับที่เก็บรักษาข้อมูลเพื่อการเรียกดู นอกจากนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการทับซ้อนกันระหว่างสถานที่ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับสถานที่ในการทำธุรกรรมที่ไม่ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 10 วรรคสาม ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ จึงได้กำหนดสถานที่ถือว่าได้มีการส่งและการรับ โดยให้ถือว่าการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ส่ง ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ส่ง และได้รับ ณ สถานที่ที่ผู้รับมีสถานประกอบธุรกิจ

สำหรับมาตรา 10 วรรคสี่นั้น ได้กล่าวถึงผลกระทบของวรรคสาม และความแตกต่างระหว่างสถานที่ที่ถือว่าเป็นสถานที่ของการรับ (สถานที่ตั้งของสถานประกอบธุรกิจ) และสถานที่

<sup>23</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 180-181.

ที่แท้จริงที่การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มาถึงในเวลาที่เกิดการรับตามวรรคสอง (ที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสถานที่ตั้งของระบบข้อมูล) โดยวรรคสี่กำหนดว่าแม้ว่าเวลาที่ได้รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะพิจารณาจากที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ (สถานที่ตั้งของระบบข้อมูล) และสถานที่ที่ถือว่าได้รับจะเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการ ซึ่งแตกต่างกัน หลักการพิจารณาเวลาที่ถือว่าได้รับตามวรรคสองก็คงมีผลบังคับ ดังนั้น คำสั่งซื้อทางอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดขึ้น ณ ประเทศที่สำนักงานของผู้ขายซึ่งเป็นผู้รับข้อมูลตั้งอยู่ แม้ในขณะที่ผู้ขายอาจรับการติดต่อสื่อสารโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่สามก็ได้

ในเรื่องของเวลาในการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีบัญญัติไว้ตามมาตรา 22 และมาตรา 23 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับอนุสัญญานี้ คือ กฎหมายทั้งสองฉบับไม่ได้บัญญัติไว้โดยตรงว่าสัญญาจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ที่ไหน บัญญัติแต่เพียงเวลา และสถานที่รับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายแต่ละฉบับยังมีความแตกต่างในรายละเอียด ดังนี้

#### 4) คำเชื้อเชิญให้ทำข้อเสนอ (มาตรา 11)

เนื่องจากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมีการเสนอสินค้าหรือบริการผ่านเว็บไซต์ซึ่งมีลักษณะเปิดกว้างสามารถเข้าถึงได้ทั่วไป คำเสนอสินค้าหรือบริการดังกล่าวจะผูกพันคู่สัญญาหรือไม่ มาตรา 11<sup>24</sup> ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศจึงมีการบัญญัติเรื่องคำเชื้อเชิญให้ทำข้อเสนอเพื่ออธิบายประเด็นดังกล่าว โดยมีหลักพื้นฐาน คือ หลักความเป็นกลางในการสื่อสารมวลชนโดยเห็นว่าทางออกสำหรับประเด็นปัญหาว่าการเสนอสินค้าและบริการผ่านเว็บไซต์จะผูกพันคู่สัญญาหรือไม่นั้นไม่ควรจะแตกต่างจากทางออกที่ใช้กับสถานการณ์ที่เท่าเทียมกันในโลกแห่งการใช้กระดาษ กล่าวคือ ในโลกแห่งการใช้กระดาษ เช่น การโฆษณาใน

<sup>24</sup> UECICU Article 11 Invitations to make offers

A Proposal to conclude a contract made through one or more electronic communications which is not addressed to one or more specific parties, but is generally accessible to parties making use of information systems, including proposals that make use of interactive applications for the placement of orders through such information systems, is to be considered as invitation to make offers, unless it clearly indicates the intention of the party making the proposal to be bound in case of acceptance.

หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ที่มีภาพสินค้า (catalogue) แผ่นพับโฆษณา (brochure) รายการราคาสินค้า รวมทั้งการโฆษณาสินค้าที่ร้านค้า หรือวิธีการอื่นๆ ที่ไม่ได้มีการเจาะจงผู้รับและคนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ ถือว่าเป็นการเชิญชวนให้ทำข้อเสนอ เนื่องจากการโฆษณาเช่นนี้ผู้โฆษณาไม่ได้มุ่งหวังที่จะผูกมัดตัวเอง จากเหตุดังกล่าวมาตรา 11 จึงได้กำหนดว่า การเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่ได้ส่งถึงบุคคลโดยเฉพาะเจาะจง แต่สามารถเข้าถึงได้เป็นการทั่วไป รวมถึงการเสนอโดยให้โปรแกรมสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติในการทำคำสั่งผ่านระบบข้อมูลให้ถือเป็นคำเชิญเพื่อทำข้อเสนอ เว้นแต่การเสนอเพื่อทำสัญญาระบุได้โดยแจ้งชัดถึงเจตนาของบุคคลที่ทำการเสนอที่จะผูกพันหากมีการสนองรับ ดังนั้น การเสนอสินค้าหรือบริการผ่านทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่มีผลผูกพันผู้เสนอทันที ไม่ว่าเว็บไซต์นั้นจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม<sup>25</sup>

#### 5) การใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติสำหรับทำสัญญา (มาตรา 12)

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน มีนาระบบข้อมูลอัตโนมัติ หรือที่เรียกว่า “ตัวแทนทางอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Agent) มาใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักกฎหมายบางระบบต้องกลับไปวิเคราะห์ถึงทฤษฎีทางกฎหมายเรื่องการเกิดของสัญญา เพื่อนำมาปรับใช้กับสัญญาที่สร้างขึ้นโดยระบบข้อมูลอัตโนมัติที่ปราศจากการแทรกแซงของมนุษย์ถึงแม้ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักทั่วไปของกฎหมายเรื่องสัญญาดูเหมือนจะไม่จำเป็นก็ตาม เนื่องจากการไม่มีมนุษย์เข้าไปแทรกแซงในกรทำธุรกรรม ไม่ได้เป็นการขัดขวางการเกิดสัญญาแต่อย่างใด แต่ UNCITRAL มีความเห็นว่า ถ้ามีข้อกำหนดที่ส่งเสริมการใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นประโยชน์กับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ<sup>26</sup> จึงมีการบัญญัติเรื่องการใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติไว้ในมาตรา 12<sup>27</sup> ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ใน

<sup>25</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 199.

<sup>26</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 208-210.

<sup>27</sup> UECICU Article 12 Use of automated message system for contract formation

A contract formed by the interaction of automated message system and a natural person, or by the interaction of automated message systems, shall not be denied validity or enforceability on

สัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือผลทางกฎหมายของระบบข้อมูลอัตโนมัติ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานการไม่เลือกปฏิบัติเพียงเพราะว่าไม่มีมนุษย์เข้ามาตรวจสอบหรือแทรกแซงในธุรกรรม และไม่เป็นการขัดขวางการเกิดสัญญาแต่อย่างใด นอกจากนี้หากระบบข้อมูลอัตโนมัติทำการแทนบุคคลใด หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างจากระบบอัตโนมัติที่ทำการแทนบุคคลใด บุคคลนั้นควรจะรับผิดชอบในข้อความที่เครื่องคอมพิวเตอร์นั้นสร้างขึ้นมาในที่สุด<sup>28</sup>

อย่างไรก็ตาม มาตรา 12 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ไม่ได้กล่าวถึงการแสดงความตกลง ความยินยอมในระบบข้อมูลอัตโนมัติด้วยการคลิกหรือกดปุ่มหรือหน้าจอ หรือวิธีการใดๆ ไว้ เพื่อไม่เป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะซึ่งอาจเกิดความความเสี่ยงที่จะทำสัญญาไม่สำเร็จ หรือกลายเป็นวิธีที่ล้าสมัย ดังนั้น การระบุถึงการยินยอมของคู่สัญญาก็มีหลายวิธี เช่น คอมพิวเตอร์อาจแลกเปลี่ยนข้อความโดยอัตโนมัติตามมาตรฐานที่ได้ตกลงกันไว้ หรือบุคคลอาจบ่งบอกความยินยอมโดยการแตะหรือการกดไปที่สัญลักษณ์หรือที่ใดบนจอภาพก็ได้

จึงสรุปได้ว่า สัญญาเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่ต้องมีมนุษย์เข้ามาตรวจสอบการทำงานของระบบข้อมูลอัตโนมัติ

#### 6) การจัดให้มีข้อกำหนดของสัญญา (มาตรา 13)

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเมื่อคู่สัญญาเจรจาต่อรองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือเครือข่ายแบบเปิดประเภทอื่นๆ ก็อาจจะมีความเสี่ยงที่อาจถูกเรียกร้องให้ยอมตกลงด้วยกับข้อกำหนดหรือเงื่อนไขบางอย่างที่ผู้ขายได้แสดงเอาไว้ แต่กลับไม่สามารถเข้าถึงข้อกำหนดหรือเงื่อนไขบางอย่างที่ผู้ขายได้แสดงเอาไว้ แต่กลับไม่สามารถเข้าถึงข้อกำหนดหรือเงื่อนไขนั้นได้ ภายหลัง ในมาตรา 13 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ จึงบัญญัติเรื่องการจัดให้มีข้อกำหนดของสัญญาไว้ โดยบัญญัติดังกล่าวมีขึ้นเพื่อรองรับกฎหมายภายในที่เกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกำหนดให้บุคคลที่เสนอสินค้าหรือบริการผ่านระบบข้อมูลแบบเปิดจะต้องจัดให้มีวิธีการเก็บหรือ

---

the sole ground that no natural person reviewed or intervened in each of individual actions carried out by the automated message systems or the resulting contract.

<sup>28</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 212.

พิมพ์ข้อกำหนดให้บุคคลที่เสนอสินค้าหรือบริการผ่านระบบข้อมูลแบบเปิดจะต้องจัดให้มีวิธีการเก็บหรือพิมพ์ข้อกำหนดของสัญญานั้นออกมาให้ได้เพื่อเป็นการส่งเสริมความแน่นอนทางกฎหมาย ความโปร่งใส และการคาดการณ์ได้ในธุรกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งบางประเทศกำหนดให้การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องการจัดให้มีข้อกำหนดของสัญญาเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับการจัดการและมีโทษปรับ หรือกฎหมายของบางประเทศก็อนุญาตให้ลูกค้ามีสิทธิที่จะขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจตามสัญญานั้นสามารถสั่งให้ผู้ให้บริการปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นได้ หรืออาจจะบ่งชี้ถึงว่าเป็นการขยายระยะเวลาที่ผู้บริโภคยังไม่ต้องปฏิบัติตามสัญญาได้ เนื่องจากสัญญายังไม่เริ่มต้นจนกว่าผู้ขายได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นแล้ว

ข้อสังเกต อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไม่ได้ระบุหน้าที่ในการจัดให้มีข้อกำหนดของสัญญา แต่เป็นเครื่องเตือนใจแก่คู่สัญญาว่าด้วยอนุสัญญานับนี้ไม่ได้ปลดปล่อยคู่สัญญาออกจากหน้าที่ในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้บังคับกับสัญญานั้นซึ่งอาจกำหนดหน้าที่ในการจัดให้มีข้อกำหนดของสัญญาไปด้วย

#### 7) ความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 14)

การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบข้อมูลอัตโนมัติอาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความสำคัญผิดเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเกิดจากการที่บุคคลธรรมดาใส่ข้อมูลผิดพลาดหรือความผิดพลาดของตัวระบบข้อมูลที่ใช้ก็ได้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้วางข้อกำหนดเรื่องการแก้ไขความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 14 กล่าวคือ การเพิกถอนความผิดพลาดต้องเกิดจากบุคคลธรรมดาแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้ระบบข้อมูลอัตโนมัติเท่านั้น และมีเงื่อนไขการถอนการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ 2 ประการ คือต้องแจ้งให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยพลัน และไม่ได้รับคำตอบแทนจากการขายสินค้าและบริการ

### 3.3.4 หมวดที่ 4 บทส่งท้าย ตั้งแต่มาตรา 15 ถึงมาตรา 25

ในหมวดที่ 4 บทส่งท้ายจะประกอบไปด้วยบทบัญญัติ ตั้งแต่มาตรา 15 ถึงมาตรา 25 ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะขอกล่าวเฉพาะมาตรา 19 และ 20 เนื่องจากเป็นมาตราที่เกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้ออนุสัญญาฯ โดยทั้งมาตรา 19 และ 20 จะต้องให้อ่านควบคู่ไปกับมาตรา 1

#### 1) การประกาศเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้

เนื่องด้วยความพยายามจะให้มีการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาฯ ระหว่างประเทศ ในขณะที่มีการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีสามารถกำหนดขอบเขตการบังคับใช้ออนุสัญญาฉบับนี้ได้ ซึ่งตามมาตรา 19<sup>29</sup> ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาฯ ระหว่างประเทศได้บัญญัติรายละเอียดไว้ ดังนี้

“มาตรา 19 การประกาศเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้

1. รัฐภาคีอาจประกาศตามข้อ 21 ว่า รัฐนั้นจะใช้บังคับอนุสัญญาฯ ได้ก็ต่อเมื่อ

(ก) รัฐตามข้อ 1 วรรคหนึ่ง เป็นรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ หรือ

(ข) คู่สัญญาได้ตกลงให้ออนุสัญญาฯ บังคับแก่สัญญา

2. รัฐภาคีอาจกำหนดยกเว้นขอบเขตการบังคับใช้ของอนุสัญญาฉบับนี้ในเรื่องที่รัฐภาคีนั้นได้ระบุไว้ในคำประกาศตามข้อ 21”

บทบัญญัติข้างต้นได้ให้อำนาจรัฐภาคีจำกัดขอบเขตการนำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาฯ ระหว่างประเทศ มาใช้บังคับได้ ผ่านการประกาศที่สร้างขึ้นในขณะที่ลงนามในอนุสัญญาฯ ซึ่งอาจทำโดยระบุรายการหรือประเด็นใด ที่ต้องการยกเว้นในการนำเอาอนุสัญญาฯ นี้ ซึ่งอาจทำโดยระบุรายการหรือประเด็นใด ที่ต้องการยกเว้นในการนำเอาอนุสัญญาฯ มาใช้บังคับไว้โดยเฉพาะก็ได้

<sup>29</sup> UECICU Article 9 Declarations on the scope of application

1. Any Contracting State may declare, in accordance with article 21, that it will apply this convention only: (a) When the States referred to in article 1, paragraph 1, are Contracting States to this Convention; or (b) When the parties have agreed that it applies.

2. Any Contracting State may exclude from the scope of application of this Convention the matters it specifies in a declaration made in accordance with article 21.

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐที่จะประกาศจำกัดขอบเขตการนำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มาใช้บังคับต้องมีองค์ประกอบดังนี้

(1) รัฐที่คู่สัญญามีที่ตั้งสำนักงานอยู่นั้น ต้องเป็นรัฐที่ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้เท่านั้น

เมื่อรัฐได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ก็จะกลายเป็นรัฐภาคีแห่งอนุสัญญานับนี้แล้ว ตามมาตรา 19 (1) (ก) และรัฐภาคีดังกล่าวก็สามารถจำกัดขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญานับดังกล่าวได้โดยการประกาศว่า "จะนำอนุสัญญานี้มาบังคับใช้กับอนุสัญญานับดังกล่าวได้โดยการประกาศว่า "จะนำอนุสัญญานี้มาบังคับใช้กับสัญญาต่อเมื่อรัฐทั้งสองรัฐที่คู่สัญญามีที่ตั้งสำนักงานอยู่ต้องเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาเท่านั้น"<sup>30</sup> โดยไม่คำนึงถึง ขอบเขตการบังคับใช้ตามหลักทางภูมิศาสตร์ ในมาตรา 1 วรรคหนึ่ง" อย่างไรก็ตาม การประกาศในลักษณะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

ก. หากข้อพิพาทเกิดขึ้นในรัฐภาคีได้ทำการประกาศ ตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (ก) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ จะนำมาบังคับใช้กับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างคู่สัญญาที่มีสำนักงานซึ่งตั้งอยู่ในรัฐภาคีแตกต่างกัน โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

ข. หากข้อพิพาทเกิดขึ้นในรัฐภาคีที่ไม่ได้ทำการประกาศ ตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (ก) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ จะนำมาบังคับใช้กับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการได้แก่

ประการแรก เมื่อกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลระบุให้นำกฎหมายของรัฐที่เกิดข้อพิพาทมาใช้บังคับกับคู่สัญญาซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ในอีกรัฐหนึ่งไม่ว่ารัฐดังกล่าวจะเป็นภาคีหรือไม่

ประการที่สอง เมื่อกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลระบุให้นำกฎหมายของรัฐที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ มาใช้บังคับกับรัฐที่เกิดข้อพิพาทขึ้น ต้องพิจารณาต่อไป

<sup>30</sup> Text for use: UECICU, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10, วรรค 278.

ว่ารัฐที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ได้ทำการประกาศตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (ก) ไว้หรือไม่

- หากได้ทำการประกาศ ตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง (ก) ไว้ก็ต้องพิจารณา ต่อไปว่า คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมีที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจในรัฐภาคีที่แตกต่างกันหรือไม่ หากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมีที่ตั้งสถานประกอบธุรกิจในรัฐภาคีที่แตกต่างกัน จึงจะนำอนุสัญญานับนี้มาใช้บังคับ

- หากไม่ได้ทำการประกาศไว้ ก็ให้นำอนุสัญญานับนี้มาใช้บังคับแม้ว่าคู่สัญญาไม่ได้มีสถานประกอบธุรกิจในรัฐภาคีที่แตกต่างกันก็ตาม

ประการที่สาม แต่หากกฎหมายที่ให้นำมาใช้บังคับเป็นกฎหมายของประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคี ก็ไม่ให้นำอนุสัญญานับนี้มาใช้บังคับเลย

ค. หากข้อพิพาทเกิดขึ้นในรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาให้นำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มาใช้บังคับโดยอนุโลมภายใต้เงื่อนไขเดียวกับข้อ ข ข้างต้น

(2) คู่สัญญาได้ตกลงกันว่าจะใช้อุสัญญา ตามมาตรา 19 (1) (ข) กล่าวคือ รัฐสามารถประกาศว่าให้นำเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มาใช้บังคับต่อเมื่อคู่สัญญาดกลงที่จะนำอนุสัญญานี้มาใช้บังคับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างคู่สัญญาเท่านั้นก็ได้ โดยบทบัญญัตินี้มีเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการบังคับใช้อุสัญญานับนี้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากมีลักษณะเป็นข้อกำหนดที่เลือกให้อุสัญญาระหว่างประเทศเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับ นอกจากนี้ ข้อพิพาทระหว่างประเทศก็มักกำหนดให้ชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการที่มักจะตัดสินข้อพิพาทบนพื้นฐานของกฎหมายที่คู่สัญญาเลือกไว้ และคู่สัญญามักจะเลือกให้นำอนุสัญญาระหว่างประเทศมาใช้บังคับกับสัญญาของตนมากกว่ากฎหมายของรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ

วิธีการบังคับใช้ตาม 19 (1) (ข) ถือว่าเป็นวิธีให้รัฐที่อาจมีปัญหาในการยอมรับการบังคับใช้อุสัญญาตามหลักการทั่วไปในมาตรา 1 วรรคหนึ่งสามารถอนุญาตให้ประชาชนในประเทศของตนเลือกนำเอาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศมาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้

(3) รัฐภาคีอาจจะระบุประเด็นที่ต้องการให้อยู่นอกเหนือจากขอบเขตการบังคับใช้อุสัญญาไว้โดยเฉพาะเจาะจง โดยการประกาศในขณะที่มีการลงนามในอนุสัญญา หรือในเวลาอื่นต่อมาภายหลัง ตามมาตรา 19 วรรคสอง กล่าวคือ รัฐภาคีอาจกำหนดยกเว้นขอบเขตการ



บังคับใช้อนุสัญญาฉบับนี้โดยระบุไว้ในคำประกาศตามข้อ 21 ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้รัฐภาคีสามารถปรับขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญาได้โดยไม่ถือว่าเป็นข้อกำหนดสงวนสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองที่อนุสัญญานี้ไม่ได้อนุญาตไว้ ทั้งนี้ แม้การประกาศตามมาตรา 21 อาจก่อให้เกิดความไม่แน่นอนทางกฎหมายขึ้น อย่างไรก็ตาม การตกลงยกเว้นกรณีดังกล่าวทำให้รัฐสามารถจำกัดการบังคับใช้อนุสัญญาได้ตามที่รัฐนั้นเห็นว่าดีที่สุด เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่ารัฐอาจยกเว้นเรื่องบางเรื่องหรือธุรกรรมบางประเภทให้อยู่นอกเหนือขอบเขตของกฎหมายที่มุ่งจะทำให้การใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นง่ายขึ้น ขณะเดียวกันการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับธุรกรรมบางประเภทก็อยู่ใต้การบังคับของข้อกำหนดเฉพาะบางประการ เช่น ประเภทของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่คู่สัญญานำมาใช้ หรืออาจเป็นเรื่องที่รัฐบางรัฐได้มีการยกเว้นจากการใช้ในกฎหมายภายในประเทศเพื่อส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว หรืออาจเป็นกรณีที่มีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นอยู่ภายใต้อนุสัญญาอื่นตามที่ระบุไว้ในมาตรา 20 วรรคหนึ่งแล้ว ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ข้อสังเกต แม้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้ระบุข้อกำหนดหลายข้อที่จะช่วยให้มีความแน่นอนทางกฎหมายมากขึ้นเมื่อมีการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเจรจาต่อรองสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญา แต่การที่รัฐทำการประกาศว่าจะนำเอาสัญญามาใช้บังคับกับประเด็นปัญหาบางประเด็นเท่านั้น ย่อมทำให้ความแน่นอนของกฎหมายหมดไปได้ และยังเป็นการขัดขวางการประสานความร่วมมือเกี่ยวกับเกี่ยวกับหลักกฎหมายการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ จัดทำขึ้นมาเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่คู่สัญญาที่เป็นเอกชนที่ต้องการจะทำสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ไม่ใช่หน่วยงานราชการ และดูเหมือนจะเป็นอุปสรรคที่นอกเหนือกฎหมายในเรื่องการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ หากคู่สัญญาไม่สามารถได้รับประโยชน์จากข้อกำหนดของอนุสัญญานี้ เพราะเหตุที่รัฐที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ได้ประกาศยกเว้นไม่ให้อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงประเด็นที่กำหนดไว้ในสัญญา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาไม่พบว่า คณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) มีกลไกที่จะติดตามการจำกัดขอบเขตการบังคับใช้ที่รัฐภาคีได้ทำหรือประกาศไว้ ซึ่งหากไม่มีกลไกเช่นนี้แล้ว คู่สัญญาที่เป็นเอกชนจะเกิดความยากลำบากในการพิจารณาว่า สัญญาของตนนั้นเป็นประเด็นที่มีการยกเว้นโดยรัฐที่คู่สัญญานั้นมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ หรือโดยรัฐ

ที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีที่ตั้งสำนักงานอยู่หรือไม่ การระงับการค้นหาข้อมูลนั้นก็ขึ้นอยู่กับสรรคอีกอย่างหนึ่งต่อการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งเดียวกับที่อนุสัญญานี้มุ่งหวังที่จะสนับสนุนส่งเสริม

2) การติดต่อสื่อสารที่แลกเปลี่ยนภายใต้เครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศอื่น (มาตรา 20)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศได้ขยายขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญานี้ให้รวมไปถึงอนุสัญญาอื่นด้วย โดยการนำเอากฎเกณฑ์ทั้งหลายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของสัญญามาบังคับใช้ เพื่อให้อนุสัญญาอื่น ๆ หรือสนธิสัญญาอื่น ๆ หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ สามารถดำเนินการอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกของการใช้อิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงกฎหมายระหว่างประเทศเหล่านั้นเลย แม้จะเป็นการสร้างสรรค์วิธีการที่อาจจะซับซ้อน แต่ก็มีคามยืดหยุ่นโดยการใช้วิธีการเลือกที่จะเข้าร่วม (Opt-in) หรือเลือกที่จะไม่เข้าร่วม (Opt-out) ในเครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศ โดยอนุสัญญานี้ได้บัญญัติหัวข้อดังกล่าวไว้ในมาตรา 20<sup>31</sup> ซึ่งเป็นมาตรการที่ลดอุปสรรคทางกฎหมายต่อการ

<sup>31</sup> UECICU Article 20 Communications exchanged under other international conventions

- 1) The provisions of this Convention apply to the use of electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which any of the following international conventions, to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contracting State, apply:
  - Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 10 June 1958);
  - Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods (New York, 14 June 1974) and Protocol thereto (Vienna, 11 April 1980);
  - United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 11 April 1980);
  - United Nations Convention on the Liability of Operators of Transport Terminals in international Trade (Vienna, 19 April 1991);

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้เครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ โดยนำอนุสัญญานี้ไปบังคับใช้กับอนุสัญญา สนธิสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ แยกพิจารณาได้ 4 ประการ ดังนี้

ก.มาตรา 20 วรรคแรก ได้ระบุรายชื่ออนุสัญญาฉบับอื่น ๆ ที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศสามารถนำมาบังคับใช้แก่การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของอนุสัญญาฉบับอื่น ๆ เหล่านั้นได้ ซึ่งอนุสัญญาฉบับอื่น ๆ เหล่านั้นรวมถึง อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศด้วย

ข.มาตรา 20 วรรคสอง ได้ขยายขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไปใช้บังคับกับการติดต่อสื่อสารที่ทำขึ้นภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ นอกจากนี้รายชื่ออนุสัญญาฉบับอื่น ๆ ระบุไว้ในมาตรา 20 วรรคแรกได้ เว้นแต่ รัฐเลือกที่จะไม่นำเอาอนุสัญญา

---

— United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit (New York, 11 December 1995);

— United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade (New York, 12 December 2001).

2) The provisions of this Convention apply further to electronic communications in connection with the formation or performance of a contract which another international convention, treaty or agreement not specifically referred to in paragraph 1 of this article, and to which a Contracting State to this Convention is or may become a Contracting State, applies, unless the State has declared, in accordance with article 21, that it will not be bound by this paragraph.

3) A State that makes a declaration pursuant to paragraph 2 of this article may also declare that will nevertheless apply the provisions of this Convention to the use of electronic communications in connection with the formation or performance of any contract to which a specified international convention, treaty or agreement applies to which the State is or may become a Contracting State.

4) Any State may declare that it will not apply the provisions of this Convention to the use of electronic communications in connection with the formation or performance of a contract to which any international convention, treaty or agreement specified in that State's declaration to which the State is or may become a Contracting State, applies, including any of the conventions referred to in paragraph 1 of this article, even if such State has not excluded the application of paragraph 2 of this article by a declaration made in accordance with article 21.

สหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศมาใช้บังคับ หากรัฐไม่ได้เลือกเอาไว้ก็ให้นำเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศมาใช้บังคับได้ วิธีการเลือกที่จะไม่เข้าร่วม (Opt-out) ที่ใช้มาตรา 20 วรรคสอง เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการ ดังนั้น การขยายขอบเขตการนำอนุสัญญาฉบับนี้ ไปใช้บังคับตามวรรคสองนี้ มีผลโดยอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องให้รัฐภาคียื่นการประกาศความต้องการในการที่เข้าร่วม (Opt-in) เพื่อที่จะได้รับผลอย่างเดียวกัน

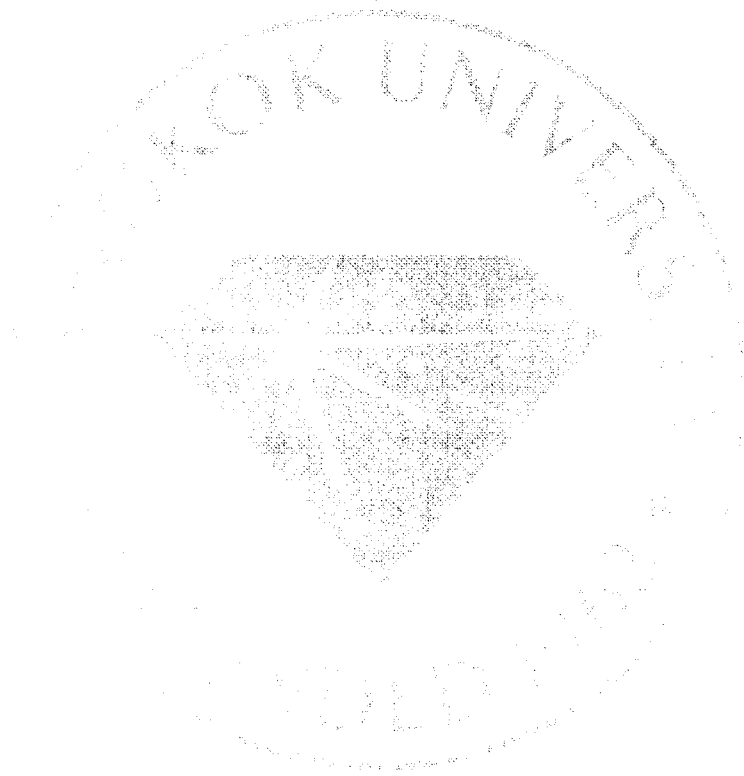
แม้มาตรา 20 วรรคสอง จะไม่ได้รับบุลัษณะของอนุสัญญา สนธิสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นที่ข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นี้ขยายไปถึงเอาไว้ แต่ข้อกำหนดนี้ก็ได้กำหนดให้การครอบคลุมแคบลงไปโดยการกล่าวถึงการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการก่อให้เกิดสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญา อย่างไรก็ตาม ตอนท้ายของมาตรา 20 วรรคสอง ได้อนุญาตให้รัฐภาคียกเว้นการขยายการบังคับใช้อนุสัญญานี้ได้โดยการทำคำประกาศตามมาตรา 21 เนื่องจากได้พิจารณาไปถึงความกังวลของรัฐที่อาจต้องการความมั่นใจก่อนว่าข้อกำหนดที่อยู่ในอนุสัญญานี้จะสอดคล้องกับหน้าที่ระหว่างประเทศที่มีอยู่ของตนหรือไม่

ค.มาตรา 20 วรรคสาม อนุญาตให้รัฐนำเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศมาใช้บังคับกับกฎหมายระหว่างประเทศฉบับอื่นๆ ที่กำหนดเอาไว้โดยเฉพาะเจาะจง หากรัฐได้ทำการประกาศการยกเว้นเอาไว้อย่างกว้างขวางภายใต้มาตรา 20 วรรคสอง

ง.มาตรา 20 วรรคสี่ อนุญาตให้รัฐเลือกที่จะไม่เข้าร่วม (Opt-out) ในกฎหมายระหว่างประเทศฉบับอื่นๆ หากการประกาศนั้นไม่ได้ทำขึ้นภายใต้มาตรา 20 วรรคสอง ซึ่งให้นำเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไปใช้กับเครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศอื่น

มาตรการทั้ง 4 นี้ ก่อให้เกิดระบบการเลือกใช้เครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศที่จะนำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศไปใช้บังคับได้ที่มีความยืดหยุ่นเป็นอย่างมาก โดยความยืดหยุ่นเป็นการเพิ่มความแน่นอนของการร่วมมือกันระหว่างประเทศ และก็ยังต้องมีกลไกในการติดตามการประกาศที่รัฐทำขึ้นตามมาตรา 20 อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม มาตรา 20 ไม่ได้ระบุว่าข้อกำหนดใดในอนุสัญญาฉบับนี้ที่ควรนำไปใช้กับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่แลกเปลี่ยนกันเกี่ยวกับสัญญาซึ่งอยู่ภายใต้อนุสัญญาสนธิสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่น เนื่องจากการยากที่จะระบุได้ครอบคลุมทุกปัญหาทางกฎหมาย เพราะอนุสัญญา สนธิสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศที่มีอยู่นั้นมีความแตกต่างกัน จึงเหลือประเด็นนี้ไว้ให้หน่วยงานที่จะนำอนุสัญญานี้ไปใช้เป็นผู้กำหนด และเป็นที่คาดหวังว่าผู้ที่นำอนุสัญญานี้ไปใช้บังคับจะสามารถพิจารณาได้อย่างเหมาะสมว่าธุรกรรมประเภทใดที่ควรหรือไม่ควรนำอนุสัญญานี้ไปใช้บังคับ



#### บทที่ 4

### วิเคราะห์ปัญหาของคู่สัญญาในการทำสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยอาศัย อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ใน สัญญาระหว่างประเทศ

#### 1. คำเสนอและคำสนอง (Offer and Acceptance)

ในการทำสัญญาโดยทั่วไป สัญญาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีคำสนองตอบรับสัญญาตามคำ  
สนอง และได้มีการส่งคำสนอนั้นไปยังผู้ทำคำเสนอ เวลาที่คำสนอนมีผลจึงมีความสำคัญต่อการ  
เกิดของสัญญา และจะมีผลต่อการเลือกใช้กฎหมาย (Choice of law) และเขตอำนาจในการ  
บังคับตามสัญญาด้วย

ในระบบกฎหมายทุกระบบไม่ว่าจะเป็นระบบคอมมอนลอว์หรือระบบซีวิลลอว์ ต่างก็  
ยอมรับตรงกันว่าสัญญาย่อมเกิดขึ้นเมื่อคู่กรณีที่ทำสัญญาได้แสดงเจตนาเสนอสนองถูกต้อง  
ตรงกัน จะต่างก็ตรงที่ว่าเมื่อคู่กรณีเข้าทำสัญญาได้แสดงเจตนาเสนอสนองถูกต้องตรงกัน  
เท่านั้น ตามกฎหมายอังกฤษ สัญญาจะมีผลผูกพันและใช้บังคับได้หากสัญญานั้นประกอบไป  
ด้วย คำเสนอ คำสนอง และคำตอบแทน โดยข้อกำหนดต่างๆในสัญญาต้องมีความชัดเจนด้วย<sup>1</sup>  
ในกรณีที่คู่สัญญาได้มีการกำหนดเวลาและสถานที่ที่คำสนอนมีผลไว้ล่วงหน้า ย่อมไม่มีปัญหา  
เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่เกิดสัญญาเกิด แต่ปัญหามักเกิดในกรณีที่มิได้มีการกำหนดเวลาและ  
สถานที่ที่คำสนอนมีผลเอาไว้<sup>2</sup>

ในกรณีของการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ วิธีการที่ใช้แสดงเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์  
นั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น การใช้เมาส์ (Mouse) กดปุ่มบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เพื่อ

<sup>1</sup> Leo d' Arcy, Carole Murray and Barbara Cleave, Schmitthoff's Export Trade: The Law and Practice of International Trade (London: Sweet & Maxwell, 2002) p.52.

<sup>2</sup> วนิตา วัชรากุล, "ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์," (วิทยานิพนธ์  
มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548) น. 108.

แสดงเจตนาทำสัญญาทางเว็บไซต์ หรือการแสดงเจตนาทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทำให้เกิดประเด็นถกเถียงกันว่าสัญญาที่กระทำโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ซึ่งการพิจารณาว่าสัญญาเกิดขึ้น ณ เวลาใดนั้น มีแนวความคิดของการก่อให้เกิดสัญญาตามทฤษฎีการเกิดของสัญญา ดังต่อไปนี้<sup>3</sup>

(1) ทฤษฎีแสดงเจตนา (Theory of Expression)

ตามทฤษฎี สัญญาเกิดขึ้นเมื่อมีการแสดงเจตนาสนองรับออกมาให้ปรากฏแก่ผู้ทำคำเสนอ ถึงแม้จะยังไม่ได้ส่งการแสดงเจตนาขึ้นไปให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(2) ทฤษฎีส่งเจตนา (Theory of dispatch)

ตามทฤษฎีนี้ สัญญาเกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอ “ส่ง” เจตนาสนองตอบคำเสนอ ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Mailbox Rule หรือ Postal Rule ใช้กับกรณีการส่งคำสนองทางไปรษณีย์หรือมอบหมายให้บุคคลที่สามเป็นผู้ส่งคำสนอง

(3) ทฤษฎีไปถึง (Theory of Reception)

ตามทฤษฎีนี้ สัญญาเกิดขึ้นเมื่อเจตนาสนองรับคำเสนอ “ไปถึง” ผู้เสนอ โดยคำว่า “ไปถึง” คือการแสดงเจตนาที่ส่งไปนั้นอยู่ในสภาพหรือพฤติการณ์ที่ผู้รับอาจทราบได้ถึงการแสดงเจตนา นั้น ทั้งนี้ใคร่ไม่คำนึงว่าผู้รับจะต้องได้ทราบถึงการแสดงเจตนา นั้นจริงหรือไม่

ทฤษฎีนี้เรียกได้อีกอย่างว่า ทฤษฎีได้รับ ซึ่งกรณีที่จะถือว่าได้รับการแสดงเจตนา นั้นแล้วก็คือกรณีที่การแสดงเจตนา นั้นได้ไปถึงผู้รับนั่นเอง

(4) ทฤษฎีทราบหรือรับรู้ (Theory of Perception)

ทฤษฎีถือว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอ “ได้รับรู้” การแสดงเจตนาสนองคำเสนอแล้ว

ตามทฤษฎีของการเกิดสัญญาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสัญญาจะเกิดขึ้นเมื่อใดนั้น จะพิจารณาจากเวลาที่คำสนองมีผลเป็นสำคัญ ซึ่งการพิจารณาว่าคำสนองมีผลเมื่อใดนั้นจะต้องพิจารณาก่อนว่าคำสนองนั้นเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ต่อเฉพาะหน้าหรือมิได้อยู่เฉพาะหน้า สำหรับการพิจารณาการเกิดของสัญญาตามกฎหมายไทยสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ การเกิดของสัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าและการเกิดของสัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า

<sup>3</sup> ประกอบ หุตะสิงห์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา คำสอนชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2507, แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2517 (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2521) น.64-65

ก. การเกิดของสัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีบทบัญญัติในเรื่องของการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าไว้ในมาตรา 168 ซึ่งบัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า ให้ถือว่า มีผลนับแต่ผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบการแสดงเจตนา นั้น ความข้อนี้ให้ใช้ตลอดถึงการที่บุคคลหนึ่งแสดงเจตนาไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งโดยทางโทรศัพท์ หรือโดยเครื่องมือสื่อสารอื่น หรือโดยวิธีอื่นซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ในการทำงานเดียวกัน” ฉะนั้น หากผู้ทำคำเสนอได้แสดงเจตนาไปยังอีกฝ่ายหนึ่งและอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้สนองซึ่งอยู่กันเฉพาะหน้า และได้ทราบถึงคำเสนอนั้น และได้แสดงเจตนาทำคำสนองกลับ เมื่อคำสนองไปถึงผู้ทำคำเสนอ สัญญาที่เกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอทราบการแสดงเจตนาสนองรับคำเสนอนั้น<sup>4</sup>

ดังนั้น กรณีที่จะถือว่าเป็นกรณีอยู่เฉพาะหน้านั้น ได้แก่ กรณีที่ผู้แสดงเจตนาและผู้รับการแสดงเจตนาอยู่ในลักษณะที่จะทราบการแสดงเจตนาซึ่งกันและกันได้ในเวลาเดียวกับที่ได้แสดงเจตนาออกมา<sup>5</sup> โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการแสดงเจตนาเฉพาะหน้านั้น มิได้ถือเอาระยะทางที่อยู่ใกล้ชิดกันเป็นสำคัญ ถ้าหากอยู่ในฐานะที่จะทำการแสดงให้เข้าใจกันได้ทันทีแล้ว ถึงจะอยู่ห่างกันเพียงใดก็ถือเป็นการแสดงเจตนาระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า<sup>6</sup> และสัญญาย่อมเกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอได้รับทราบคำสนองจากผู้สนองได้แสดงออกมา ตามมาตรา 356 ซึ่งบัญญัติว่า “คำเสนอทำแก่บุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้า โดยมีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำเสนอนั้น เสนอ ณ ที่ใดเวลาใดก็ย่อมจะสนองรับได้แต่ ณ ที่นั้นเวลานั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงการที่บุคคลคนหนึ่งทำคำเสนอไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งทางโทรศัพท์ด้วย” ดังนั้น การเกิดของสัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็จะเป็นไปตามแนวทฤษฎีทราบหรือรับรู้ (Theory of Perception)

<sup>4</sup> กรณีการแสดงเจตนาต่อผู้รับที่อยู่เฉพาะหน้า มาจากเหตุผลของคณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 ที่ได้เพิ่มเติมเรื่องนี้ เพราะได้พิจารณาเห็นว่าในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีเพียงบทบัญญัติกำหนดเรื่องการแสดงเจตนาต่อบุคคลผู้อยู่ห่างโดยระยะทางไว้ในมาตรา 130 (เดิม) ซึ่งเมื่อมีปัญหาในกรณีการแสดงต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า ก็จำเป็นต้องอาศัยการตีความ ดังนั้น เพื่อความชัดเจนจึงได้กำหนดบทบัญญัติมาตรานี้ไว้

<sup>5</sup> จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 354 ถึงมาตรา 452. พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2526) น. 15.

<sup>6</sup> ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1 (ภาค 1-2), 2 เล่ม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสาสน์, 2505) น. 52-53.



ข. การเกิดของสัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าไว้ในมาตรา 196 ซึ่งบัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา แต่ถ้าได้บอกก่อนไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา นั้น ก่อนหรือพร้อมกันกับที่แสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา การแสดงเจตนา นั้นตกเป็นอันไร้ผล” ซึ่งการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้านั้น เป็นกรณีที่คู่สัญญาไม่อาจเข้าใจได้โดยทันที แต่ต้องใช้เวลาระยะเวลาหนึ่งในการติดต่อทำความเข้าใจกัน

การที่สัญญาจะเกิดขึ้นจากการแสดงเจตนาดังกล่าวได้นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติถึงการเกิดของสัญญาไว้ในมาตรา 361 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “อันสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งห่างกันโดยระยะทางนั้นย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้นแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ” ซึ่งแสดงว่าคำสนองไปถึงผู้เสนอเมื่อใด สัญญาจะเกิดขึ้นเมื่อใด เท่ากับว่ากฎหมายไทยในกรณีดังกล่าวนี้เดินตามแนวทฤษฎีไปถึง หรือ Theory of Reception

โดยสรุปแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น การแสดงเจตนาทำคำสนองสามารถจำแนกได้เป็นการแสดงเจตนาไปยังบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าและการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ในกรณีการแสดงเจตนาไปยังบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า การแสดงเจตนามีผลเมื่อผู้รับการแสดงเจตนา “ได้รับ” ถึงการแสดงเจตนา นั้น ส่วนกรณีการแสดงเจตนาไปยังบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า การแสดงเจตนามีผลเมื่อ “ไปถึง” ผู้รับเจตนา

ในระบบคอมมอนลอว์ เวลาที่การแสดงเจตนามีผลนั้นจะแตกต่างออกไป กล่าวคือ การแสดงเจตนาส่งคำสนองไปยังบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าจะมีผลเมื่อผู้ทำคำเสนอ “ได้รับ” (received) คำสนองนั้น แต่หากเป็นการแสดงเจตนาส่งคำสนองไปยังบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าจะมีผลเมื่อ “ได้ส่ง” (posted) คำสนองนั้นตามหลัก Mailbox Rule หรือ Postal Rule

เมื่อได้ศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาที่การแสดงเจตนาทำคำสนองมีผลแล้วนั้น เมื่อนำมาพิจารณาในส่วนของการแสดงเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ก่อให้เกิดประเด็นที่ต้องศึกษาว่า การส่งคำสนองทางอิเล็กทรอนิกส์นี้ คำสนองจะมีผลเมื่อใด จะถือว่าเป็นการแสดงเจตนาที่กระทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าหรือระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า และ

หลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สามารถนำมาบังคับใช้ในกรณีการส่งคำสั่งผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่

ในกรณีของการทำสัญญาทางโทรศัพท์นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 168 ว่าการแสดงเจตนาโดยทางโทรศัพท์เป็นการแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า การแสดงเจตนาจึงมีผลเมื่อผู้รับการแสดงเจตนาได้รับรู้ถึงการแสดงเจตนา นอกจากนี้ ในตอนท้ายของมาตรา 168 ยังกำหนดให้ใช้บังคับกับเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่นหรือโดยวิธีอื่นซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกับการใช้โทรศัพท์ ตัวอย่างเช่น เครื่องโทรสารที่ปลายทางมีผู้รับการแสดงเจตนาคอยรับอยู่

ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ถือว่าโทรศัพท์เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 64 ของ Restatement (Second) of Contracts ซึ่งกำหนดว่าการแสดงเจตนาทำคำสั่งทางโทรศัพท์หรือด้วยเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีลักษณะของการสื่อสารแบบสองทางที่สามารถติดต่อถึงกันได้ทันทีทันใดนั้น อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับคำสั่งในกรณีที่คู่สัญญาอยู่ต่อหน้ากัน การแสดงเจตนาทางโทรศัพท์จะมีผลเมื่อผู้รับการแสดงเจตนาได้รับ (received) ตามหลัก Receipt Rule และหลักนี้นำไปใช้กับการติดต่อสื่อสารโดยใช้โทรพิมพ์ (telex)<sup>7</sup> และโทรสาร (Fax) อีกด้วย โดยถือว่าสัญญาเกิดขึ้น เวลาและสถานที่ที่ผู้เสนอได้รับคำสั่ง

ในเรื่องของการแสดงเจตนาโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น อนุสัญญา CUECIC มีบทบัญญัติที่สำคัญคือเรื่องของคำเชิญเพื่อให้ทำคำสั่ง โดยมาตรา 11<sup>8</sup> กำหนดว่าการเสนอทำสัญญาที่ทำผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์หนึ่งครั้งหรือหลายครั้งที่ไม่ได้ทำถึงคู่สัญญาโดยการใช้ระบบข้อมูล รวมถึงการเสนอที่ทำโดยใช้โปรแกรมที่สามารถตอบรับได้ทันที

<sup>7</sup> คดี Entores Ltd. v. Miles Far East Crop. (1955) 2 Q.B. 327; Brinkibon v. Stahag Staat und Stahlwarehandels-gesellschaft mbH (1983) 2A.C.34.

<sup>8</sup> มาตรา 11 อนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า "A proposal to conclude a contract made through one or more electronic communications which is not addressed to one or more specific parties, but is generally accessible to parties making use of information systems, including proposals that make use of interactive applications for the placement of orders through such information systems, is to be considered as an invitation to make offers, unless it clearly indicates the intention of the party making the proposal to be bound in case of acceptance."

เพื่อการวางใบสั่งซื้อผ่านระบบข้อมูล ให้พิจารณาว่าเป็นคำเชื่อเชิญให้ทำคำเสนอ ยกเว้นว่าได้ระบุถึงเจตนาของคู่สัญญาฝ่ายที่ทำการเสนอที่จะผูกพันในกรณีที่มีคำสนอง

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า บทบัญญัตินี้เป็นกรให้คำตอบปัญหาที่ว่า การเสนอซื้อหรือขายผ่านเว็บไซต์ถือว่าเป็นคำเสนอหรือคำเชื่อเชิญให้ทำคำเสนอ และเป็นการสนับสนุนความคิดที่ว่า การเสนอเว็บไซต์ควรเป็นเพียงคำเชื่อเชิญให้ทำคำเสนอเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรือวิธีการอื่นใด กล่าวคือ อนุสัญญา CUECIC มาตรา 12<sup>9</sup> ได้บัญญัติเรื่องการรับรองผลสมบูรณ์และการบังคับใช้ทางกฎหมายของระบบข้อมูลอัตโนมัติ และได้ให้คำนิยามของคำว่า “ระบบอัตโนมัติ” (automated message systems) ไว้ในมาตรา 4 นอกจากนี้อนุสัญญา CUECIC ยังได้บัญญัติรับรองระบบข้อมูลอัตโนมัติไว้ในมาตรา 12 โดยกำหนดให้สัญญาเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำของระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติและบุคคล หรือด้วยการกระทำระหว่างระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติด้วยกัน โดยไม่อาจปฏิเสธความสมบูรณ์และความมีผลบังคับเพียงเพราะเหตุที่ว่าไม่มีบุคคลใดได้พิจารณาการกระทำหรือแทรกแซงระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติดังกล่าว หรือผลของความตกลง ซึ่งมาตรา 12 ผู้เขียนจะขอยกไปอธิบายในตอนท้ายของหัวข้อนี้

ส่วนในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาตรา 15<sup>10</sup> ได้บัญญัติให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลหากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดยระบบข้อมูลที่ผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ และมาตรา 19<sup>11</sup> ยังได้กำหนดเรื่องการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ว่า

<sup>9</sup> มาตรา 12 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า “A contract of sale need not be concluded in or evidenced by writing and is not subject to any other requirement as to form. It may be proved by any means, including witnesses.”

<sup>10</sup> มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “บุคคลใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีใด ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้นั้น ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูลหากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดย

- (1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรือ
- (2) ระบบข้อมูลที่ผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ”

<sup>11</sup> มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 (ในภาคผนวก)

อาจตอบแจ้งโดยระบบอัตโนมัติหรือโดยวิธีอื่นใดก็ได้ ด้วยบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทอิเล็กทรอนิกส์รองรับผลของการใช้ข้อมูลอัตโนมัติ

อนุสัญญา CUECIC ได้มีการถกเถียงปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยในช่วงแรกบัญญัติไว้ในมาตรา 9 ของร่างอนุสัญญาฉบับดังกล่าว<sup>12</sup> กำหนดให้การนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปยังบุคคลทั่วไปโดยมิได้เฉพาะเจาะจง โดยผู้ใช้ระบบข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ เช่น การนำเสนอสินค้าหรือบริการทางเว็บไซต์เป็นเพียงคำเชิญให้ทำคำเสนอ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นว่าผู้นำเสนอข้อมูลดังกล่าวมีเจตนาผูกพันตนหากมีการสนองรับ<sup>13</sup> และในวรรคสองของมาตรานี้กำหนดว่า เว้นแต่ผู้นำเสนอสินค้าหรือบริการจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น การเสนอสินค้าและบริการผ่านระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นระบบที่ให้สัญญาเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติโดยบุคคลไม่ต้องกระทำการเอง ให้สันนิษฐานว่าเป็นการแสดงเจตนาผูกพันตนหากมีการสนองรับ<sup>14</sup> ดังนั้น การออกแบบเว็บไซต์ให้ผู้สั่งซื้อสินค้ากรอกคำสั่งซื้อได้และกรอกหมายเลขบัตรเครดิตชำระเงินโดยเครื่องประมวลผลโดยอัตโนมัติ จึงเป็นระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรืออาจเรียกว่าเป็นการใช้โปรแกรมตอบสนองโต้ตอบ (Interactive application) จึงถูกสันนิษฐานว่าเป็นคำเสนอได้ตามบทบัญญัติมาตรา 9 วรรคสองนี้

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาว่าร่างอนุสัญญานี้ในครั้งต่อมาของคณะทำงานเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ UNCITRAL (UNCITRAL Working Group on Electronic Commerce) ผู้แทนบางประเทศมีความเห็นว่าแนวความคิดดังกล่าวอาจมิได้สะท้อนทางปฏิบัติ

<sup>12</sup> ร่างอนุสัญญาในขณะนั้นใช้ชื่อว่า "Preliminary draft convention on contracts concluded or evidenced by data messages" ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อเป็น "Draft Convention on the Use of Electronic Communication in International Contracts"; โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน UNCITRAL Working Group on Electronic Commerce.

<sup>13</sup> มาตรา 9 อนุ 1 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า " A proposal for concluding a contract which is not addressed to one or more specific persons, but is generally accessible to persons making use of information systems, such as the offers, unless it indicates the intention of the offeror to be bound in case of acceptance."

<sup>14</sup> มาตรา 9 อนุ 2 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า " In determining the intent of a party to be bound in case of acceptance, due consideration is to be given to all relevant circumstance of case. Unless otherwise indicated by the offeror, the offer of goods or services through automated computer systems allowing the contract to be concluded automatically and without human intervention is presumed to indicate the intention of the offeror to be bound in case of acceptance."

ในทางการค้า เพราะผู้นำเสนอสินค้าหรือบริการทางเว็บไซต์ซึ่งใช้โปรแกรมแบบตอบสนองได้ในตัว มักจะกำหนดเอาไว้ในเว็บไซต์แล้วว่าการนำเสนอสินค้าหรือบริการนั้นไม่มีผลผูกพันผู้เสนอ และในปัจจุบันยังไม่มีแนวปฏิบัติทางการค้าที่ตรงกันในเรื่องนี้<sup>15</sup> ที่ประชุมจึงได้เปลี่ยนหลักการจากเดิมเป็นว่าให้เสนอสินค้าหรือบริการโดยใช้ระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรือโดยใช้โปรแกรมแบบตอบสนองได้ในตัว เป็นเพียงคำเชิญให้ทำคำสั่งเสนอ เว้นแต่จะมีการแสดงให้เห็นถึงเจตนาผู้พันตนหากมีการตอบรับกลับมา

ดังนั้น ในท้ายที่สุดที่ประชุมมีความเห็นให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 11 ของอนุสัญญา CUECIC โดยกำหนดว่าการนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปยังบุคคลทั่วไปโดยมิได้เฉพาะเจาะจง และการนำเสนอข้อมูลโดยใช้รูปแบบข้อมูลที่ตอบสนองได้ในตัว (Interactive application) เพื่อให้มีการทำคำสั่งซื้อทางระบบข้อมูลนั้นให้ถือเป็นเพียงคำเชิญให้ทำคำสั่งเสนอ เว้นแต่คู่สัญญาจะระบุไว้โดยชัดแจ้งว่ามีเจตนาที่จะผูกพันตามการนำเสนอข้อมูลนั้นเมื่อมีคำสั่งเสนอ ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการทำให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาปัญหาการนำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ว่าเป็นการแสดงเจตนาทำคำสั่งเสนอหรือคำเชิญให้ทำคำสั่งเสนอ

เมื่อได้พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าอนุสัญญา CUECIC มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การพิจารณาการแสดงเจตนาทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ว่าเป็นคำสั่งเสนอหรือคำเชิญให้ทำคำสั่งเสนอไว้ชัดเจนกว่ากฎหมายอื่นๆ

อนึ่ง การนำเสนอสินค้าหรือบริการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อาจถือเป็นคำสั่งเสนอได้ หากปรากฏว่าผู้นำเสนอสินค้าหรือบริการมุ่งประสงค์จะผูกพันตนเมื่อได้รับการสนองตอบรับกลับมา<sup>16</sup> เช่น กรณีที่มีการกำหนดแบบคำสั่งซื้อ (Order form) พร้อมกับข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญา (Term and Conditions) เอาไว้อย่างชัดเจน ผู้ซื้อเพียงแต่แสดงเจตนาว่าจะสนองรับ

<sup>15</sup> UNCITRAL Working group on Electronic Commerce, A/CN.9/528 (Report of the Working group IV (Electronic Commerce) on the work of its forty-first session. New York, 5-9 May 2003)

<sup>16</sup> Lillian Edwards and Charlotte Waelde, Law & Internet a framework for electronic commerce (Oxford: Hart Publishing, 2000) p.22.

หรือไม่เท่านั้น<sup>17</sup> หรือมีการระบุไว้ชัดเจนถึงตัวผู้รับคำเสนอ เช่น ระบุว่าขายให้กับผู้ที่ตอบรับกลับมาเป็นคนแรก<sup>18</sup> เป็นต้น หรือในกรณีการนำเสนอสินค้าหรือบริการทางเว็บไซต์ (Website) ที่ให้ผู้ซื้อเพียงแต่กรอกหมายเลขบัตรเครดิตเพื่อชำระราคา โดยที่ระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลการจ่ายเงินผ่านบัตรในทันทีทันใด โดยที่ผู้ซื้อไม่ต้องดำเนินการใด ๆ อีก การนำเสนอสินค้าหรือบริการ ในกรณีนี้อาจถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาทำคำเสนอที่ผู้นำเสนอสินค้าหรือบริการมีเจตนาที่จะผูกพันตนทันทีที่ผู้ซื้อตอบโดยการกรอกหมายเลขบัตรเครดิต

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในการพิจารณาปัญหาดังกล่าว จะต้องพิจารณาจากลักษณะหรือรูปแบบในการนำเสนอข้อมูลประกอบกับเจตนาของผู้นำเสนอข้อมูล หากการนำเสนอสินค้าหรือบริการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการนำเสนอต่อบุคคลทั่วไปโดยไม่เฉพาะเจาะจง แม้จะมีการแสดงรายละเอียดของสินค้าและราคาไว้ชัดเจน แต่ผู้นำเสนอไม่ได้มุ่งประสงค์ที่จะผูกพันตนเมื่อมีการสนองรับแล้ว ก็ถือว่าการนำเสนอสินค้าหรือบริการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นเพียงคำเชื้อเชิญให้ทำคำเสนอ เว้นแต่ผู้นำเสนอสินค้าหรือบริการจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในอนุสัญญา CUECIC ได้มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาโดยใช้ระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติไว้ในมาตรา 12 เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์ทั่วไปของมาตรา 13(2)(b) ของกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีความชัดเจน<sup>19</sup> โดยกำหนดว่าสัญญาเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำของระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติและบุคคล หรือด้วยการกระทำระหว่างระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติด้วยกัน โดยไม่อาจปฏิเสธความสมบูรณ์และผลบังคับเพียงเพราะเหตุที่ว่าไม่มีบุคคลใดได้พิจารณาการกระทำหรือแทรกแซงระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติดังกล่าวหรือผลของความตกลง

---

<sup>17</sup> Michael Chissick and Alistair Kelman, Electronic Commerce: Law and Practice, 2<sup>nd</sup> ed (London: Sweet & Maxwell, 2000), p.76.

<sup>18</sup> Edward A. Cavazos and Gavino Morrin, Cyberspace and the Law: Your Rights and Duties in the On-line World (Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 1995), p.35.

<sup>19</sup> มาตรา 13(2)(b) ของกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความมีผลของการกระทำของเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์โดยอัตโนมัติไว้แต่อย่างใด มีเพียงหลักทั่วไปเรื่องข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับตัวผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ว่าในกรณีข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งไปโดยระบบคอมพิวเตอร์ที่มีการตั้งโปรแกรมให้ดำเนินการรับส่งและประมวลผล ข้อมูลอัตโนมัติ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้การส่งไปโดยระบบที่ทำงานโดยอัตโนมัติเป็นข้อมูลของผู้ที่ปรากฏชื่อว่าเป็นผู้ส่ง

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้บทบัญญัติมาตรา 12 ของอนุสัญญา CUECIC ฉบับดังกล่าว จะมีมาจากมาตรา 13(2)(b) ของกฎหมายแม่แบบ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แต่ในอนุสัญญา CUECIC นี้วางหลักเกณฑ์ไปไกลกว่าและรับรองอย่างชัดเจนถึงความมีผลผูกพันของการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แม้จะไม่มีมนุษย์เข้าไปแทรกแซง ดังนั้น หากมีการแสดงเจตนาโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำงานโดยอัตโนมัติ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงเจตนาทำคำเสนอหรือคำสนอง การแสดงเจตนาที่ย่อมมีผลผูกพันผู้แสดงเจตนา และหากเป็นการแสดงเจตนาทำคำสนอง ย่อมก่อให้เกิดสัญญาขึ้นได้ภายในมาตรา 12 ของอนุสัญญา CUECIC ฉบับดังกล่าว

## 2. เวลาในการส่งและรับการติดต่อสื่อสาร (Dispatch and Receive)

ตามมาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติเกี่ยวกับเวลาส่งไว้ว่าคือเวลาที่การติดต่อสื่อสารหรือข้อมูลออกจากระบบข้อมูลภายใต้การควบคุมของผู้ส่งหรือในนามของผู้ส่ง หรือไม่ก็เป็นเวลาที่ได้รับหากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่ได้ออกจากระบบข้อมูลภายใต้การควบคุมของผู้ส่งหรือในนามของผู้ส่ง (Originator)

กรณีก็คือว่า เวลาที่ได้รับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลาที่ได้ส่ง ต่างจากกฎหมายแม่แบบฯ ปี 1996 ซึ่งกรณีนี้อาจเกิดขึ้นได้เช่น ผู้ส่งโพสต์ข้อความเอาไว้ในเว็บไซต์ของตนเอง

ส่วนเวลาที่ “ได้รับ” การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 10 วรรค 2 ได้บัญญัติว่า คือเวลาที่สามารที่จะเรียกขึ้นมาดูได้ ณ ปลายทาง (becomes capable of being retrieved by the addressee)

ในการส่งข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น เรื่องการเวลาและสถานที่ที่ถือว่าผู้แสดงเจตนา “ได้ส่ง” และผู้รับการแสดงเจตนา “ได้รับ” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีความสำคัญต่อการพิจารณาเวลาและสถานที่ที่สัญญาเกิด โดยเฉพาะในแง่ของจุดเวลาที่คำเสนอและคำสนองมีผล อีกทั้งหากมีการถอนคำเสนอหรือคำสนองในเวลาต่อมา การบอกถอนนั้นจะมีผลเมื่อใดหรือไม่ ถึงแม้จะพิจารณาได้แล้วว่าสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นเมื่อใด แต่ยังคงมีปัญหามาว่า ณ จุดเวลาและสถานที่ใดบนการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะถือว่ามี การส่งและรับข้อมูล เนื่องจากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นการยากที่จะระบุเวลาและสถานที่ที่การแสดงเจตนามีผลได้อย่างชัดเจน คู่กรณีไม่อาจรู้ว่าสถานที่ตั้งของแม่ข่ายบริการ (Server) ที่ใช้

ติดต่อสื่อสารระหว่างกรณีนั้นอยู่ที่ใด และไม่อาจรู้เวลาที่แท้จริงที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออกจากระบบข้อมูลและเข้าสู่ระบบข้อมูลและเข้าสู่ระบบข้อมูลอื่น เพราะการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีเรื่องทางเทคนิคเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก เนื่องจากการส่งผ่านเครือข่าย (Network) เป็นทอดๆ โดยผู้ส่งและผู้รับอาจมิได้ส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กันโดยตรง แต่อาจใช้แม่ข่ายบริการ (Sever) ของผู้ให้บริการเครือข่าย (Service Provider) ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายที่พ่วงกันหลายทอด กลายเป็นเครือข่ายและแต่ละเครือข่ายก็อยู่ในความดูแลของต่างบุคคลกัน

ในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นี้ จะพิจารณาถึงปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่มีการส่งและรับของการติดต่อสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มักเป็นการส่งผ่านเครือข่ายที่เชื่อมต่อกันเป็นทอดๆ จึงต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลในเวลาใด หากคู่สัญญาได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าจะให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลในเวลาใด ย่อมไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ข้อมูลมีผล แต่ปัญหามักเกิดในกรณีที่มีได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า

ในอนุสัญญา CUECIC ในรายงานการประชุมที่เสนอต่อคณะทำงานของร่างอนุสัญญา<sup>20</sup> ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาที่มีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 10 โดยในส่วนของเวลาที่มีการส่งข้อมูลนั้น กำลังอยู่ในการพิจารณาว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใดระหว่างเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ “เข้าสู่ระบบข้อมูล” (enter an information system) ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่ง หรือเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ “ออกจากระบบข้อมูล” (leave an information system) ที่อยู่ภายใต้ความควบคุมของผู้ส่ง ซึ่งภายหลังจากเสนอรายงานการประชุมต่อคณะทำงานแล้ว ในสมัยประชุมต่อมา คณะทำงานได้มีการพิจารณาประเด็นดังกล่าวโดยเห็นพ้องกันว่าเวลาที่มีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออกจากระบบข้อมูล (leave an information system) ที่อยู่ภายใต้ความควบคุมของผู้ส่งหรือของผู้อื่นซึ่งส่งในนามของผู้ส่ง หรือในกรณีที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มิได้ออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของผู้ส่งหรือของผู้อื่นซึ่งส่งในนามของผู้ส่ง ณ เวลาที่ได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาที่มีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามอนุสัญญานี้แตกต่างจากหลักเกณฑ์ในกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และ

<sup>20</sup> UNCITRAL work group on Electronic Commerce, A/CN. 9/571



พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544<sup>21</sup> ที่กำหนดให้ถือว่าการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบข้อมูล (enter an information system) ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล เนื่องจากคณะกรรมการร่างอนุสัญญาเห็นว่าการกำหนดให้ถือว่าการส่งเมื่อออกจากระบบข้อมูลนั้นสมเหตุสมผลตามความเป็นจริงของการส่งข้อมูลมากกว่าและตรงกับลักษณะของการส่งในกรณีที่ใช้การส่งด้วยอิเล็กทรอนิกส์มากกว่า และในตอนท้ายได้วางหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงการได้รับข้อมูลในกรณีที่ข้อมูลมิได้มีการส่งออกจากระบบข้อมูลด้วย เนื่องจากในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในบางกรณี เช่น การประกาศข้อความไว้บนเว็บไซต์ซึ่งผู้ส่งดำเนินการเองนั้น อาจไม่ต้องส่งข้อมูลออกจากระบบข้อมูลของผู้ส่งเลยก็ได้

ส่วนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาที่มีการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในอนุสัญญาดังกล่าวกำหนดให้ถือว่าการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับหรือตัวแทนของผู้รับข้อมูลสามารถเรียกข้อมูลนั้นปรากฏ (Capable of being retrieved) ส่วนเวลาที่ผู้รับข้อมูลสามารถเรียกข้อมูลให้ปรากฏ ได้แก่เวลาที่ข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลผู้รับ เว้นแต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของข้อมูลและข้อเท็จจริงเป็นกรณีไปแล้ว จะไม่เป็นการสมเหตุสมผลสำหรับผู้ส่งที่จะเลือกส่งข้อมูลไปยังระบบข้อมูลนั้น

หลักเกณฑ์เดิมเกี่ยวกับเวลาที่มีการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในอนุสัญญาดังกล่าวมิได้แยกความแตกต่างของเวลาที่ถือว่าการรับข้อมูลออกเป็นกรณีผู้รับกำหนดระบบข้อมูลและมิได้กำหนดระบบข้อมูลที่ใช้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแตกต่างจากหลักเกณฑ์ในกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แต่ในที่ประชุมของคณะกรรมการร่างอนุสัญญามีความเห็นโต้แย้งว่าการกำหนด หลักเกณฑ์เช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาการตีความว่า “ระบบข้อมูล” นั้นหมายถึงระบบใด จะหมายถึง กล่องรับข้อความ (Mailbox) แมข่ายบริการภายในบริษัท แมข่ายบริการที่อยู่ภายนอกหรือระบบเครือข่ายปิด หรือทุกระบบที่กล่าวมา<sup>22</sup> ในที่สุดจึงได้มีการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ ดังกล่าว โดยกำหนดให้เวลาที่มีการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่เวลาที่ผู้รับสามารถเรียกข้อมูลนั้นขึ้นมาให้ปรากฏจากที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic address) ที่ผู้รับ

<sup>21</sup> มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล”

<sup>22</sup> UNCITRAL Work Group on Electronic commerce, A/CN.9/546, para 68.

กำหนดไว้ในกรณีที่มีการส่งข้อมูลไปยังที่อยู่นั้น ส่วนเวลาสันนิษฐานว่าข้อมูลอยู่ในสภาพที่ผู้รับสามารถเรียกขึ้นให้ปรากฏ คือเมื่อข้อมูลนั้นได้ไปถึงที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic address)

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้จะเห็นได้ว่า ยังคงใช้หลักเกณฑ์ที่ผู้รับสามารถเรียกขึ้นมาให้ปรากฏเช่นเดิม แต่ได้นำหลักคิดเกี่ยวกับการกำหนดระบบข้อมูลที่ใช้รับข้อมูลเข้ามาใช้ในทำนองเดียวกับกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แต่มีการระบุว่าระบบข้อมูลที่ใช้รับข้อมูลนั้น คือ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic address) ของผู้รับ โดยมีได้จำกัดเฉพาะที่อยู่ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เท่านั้น แต่หมายถึงส่วนหรือที่ตั้งในระบบข้อมูลที่บุคคลใช้สำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์<sup>23</sup> ซึ่งการใช้หลักเกณฑ์ที่ผู้รับสามารถเรียกข้อมูลขึ้นมาให้ปรากฏแทนหลักเกณฑ์การเข้าสู่ระบบข้อมูลนั้น ผลมีได้แตกต่างกัน เนื่องจากเมื่อข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูลแล้ว ข้อมูลนั้นย่อมอยู่ในสภาพที่ผู้รับสามารถเรียกขึ้นมาให้ปรากฏเมื่อใดก็ได้

จากหลักกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศข้างต้น จะได้เห็นว่าไม่มีกฎหมายใดที่ระบุเวลาที่มีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน แม้ในอนุสัญญา CUECIC จะพยายามใช้หลักเกณฑ์ที่ระบุเวลาให้ชัดเจนว่ากฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL ว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม แต่ผลของการปรับใช้ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงต้องขึ้นอยู่กับการตีความหลักเกณฑ์เพื่อนำไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงในการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

### 3. สถานที่ในการส่งและการรับการติดต่อสื่อสารของคู่สัญญา

ปรากฏอยู่ในมาตรา 6 วรรค 1 โดยให้สันนิษฐานว่าคู่สัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งแสดงไว้ คือสถานที่ประกอบธุรกิจเว้นแต่คู่สัญญาอีกฝ่ายพิสูจน์ว่าคู่สัญญาที่ได้ทำการแสดงไว้ไม่มีสถานประกอบธุรกิจในที่ตั้งตามที่ได้แสดงไว้

อนึ่งอนุสัญญา CUECIC ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดหน้าที่ให้คู่สัญญาเปิดเผยถึงสถานที่ประกอบธุรกิจหรือข้อมูลอื่นใดแต่กลับสร้างข้อสันนิษฐานถึงสถานที่ประกอบธุรกิจโดยให้สันนิษฐานว่าสถานที่ที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งแสดงไว้ คือ สถานที่ประกอบธุรกิจ ในกรณีนี้เกิดปัญหาว่าถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งแถลงข้อมูลเท็จจะเกิดผลเช่นไร ในเรื่องนี้คณะทำงานเห็นว่าผลทาง

<sup>23</sup> UNCITRAL Work Group on Electronic commerce, A/CN.9/546, para 157.

กฎหมายที่ตามมาเนื่องจากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งแถลงเท็จหรือไม่ถูกต้องอยู่นอกขอบเขตอนุสัญญา CUECIC นี้ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับ ดังที่มาตรา 7<sup>24</sup> ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้ว

อย่างไรก็ตามข้อสันนิษฐานดังกล่าวไม่เป็นข้อสันนิษฐานที่เด็ดขาดเพราะให้โอกาส คู่สัญญาอีกฝ่ายพิสูจน์ว่าคู่สัญญาที่ได้ทำการแสดงไว้นั้นไม่มีสถานประกอบธุรกิจในที่ดังตามที่ ได้แสดงไว้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าเป็นการผลักภาระในการพิสูจน์แก่ฝ่ายที่กล่าวอ้าง ความไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ผู้กล่าวอ้างซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายผู้ซื้อเสียเปรียบ

ในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น การรับส่งข้อมูลโดยทั่วไปแล้วจะต้องผ่าน เครื่องมือสื่อสารหลายเครื่อง เป็นเหตุให้มีสถานที่หลาย ๆ สถานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ตั้งของเครื่องมือและเทคโนโลยีที่สนับสนุนระบบข้อมูล และสถานที่ที่คู่สัญญาใช้เข้าถึงระบบ ข้อมูล เป็นต้น

ในประเด็นนี้มาตรา 6 วรรค 4 ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าสถานที่ที่ไม่ถือว่าเป็นสถานที่ ประกอบธุรกิจ คือ (a) สถานที่ตั้งของเครื่องมือและเทคโนโลยีที่สนับสนุนระบบข้อมูลที่คู่สัญญา ฝ่ายหนึ่งใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกิดสัญญา หรือ (b) สถานที่ที่คู่สัญญาฝ่ายอื่นเข้าถึงระบบ ข้อมูลได้

อย่างไรก็ตาม เห็นได้ว่าอนุสัญญา CUECIC ไม่ได้กล่าวถึงกรณีของ Virtual Company เอาไว้ว่าในกรณีที่ไม่มีสถานที่ประกอบธุรกิจทางกายภาพ มีแต่ Virtual Company จะใช้ หลักเกณฑ์ใดมาพิจารณาถึงสถานประกอบธุรกิจ ในประเด็นนี้คณะทำงานของ UNCITRAL เห็น ว่าเป็นการยากที่จะพยายามสร้างกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางเพื่อนำมาใช้กับ กรณีดังกล่าว ดังนั้นตามอนุสัญญา CUECIC นี้ ถ้าไม่มีสถานที่ประกอบธุรกิจก็ไม่อาจนำ อนุสัญญามาใช้กับการติดต่อสื่อสารตามมาตรา 1 ของอนุสัญญานี้ได้

---

<sup>24</sup> มาตรา 7 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า "Nothing in this Convention affects the application of any rule of law that may require the parties to disclose their identities, places of business or other information, or relieves a party from the legal consequences of making inaccurate, incomplete or false statements in that regard."

#### 4. ความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสาร

อนุสัญญา CUECIC มาตรา 14<sup>25</sup> ได้บัญญัติเรื่องความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (Error in electronic communications) เอาไว้ ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

โดยทั่วไปแล้วความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อาจเกิดจากการกระทำของมนุษย์หรือผลที่ตามมาของการทำหน้าที่ผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 14 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

เมื่อบุคคลธรรมดาป้อนข้อมูลผิดในระหว่างแลกเปลี่ยนการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์กับระบบข้อมูลอัตโนมัติของคู่สัญญาอีกฝ่ายและระบบข้อมูลอัตโนมัตินั้นไม่ได้ให้โอกาสบุคคลนั้นในการแก้ไขความผิดพลาด บุคคลนั้นหรือคู่สัญญาที่กระทำการแทนบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะเพิกถอนการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ป้อนข้อมูลผิดพลาดนั้นถ้า

1. บุคคลหรือคู่สัญญาที่กระทำการแทนบุคคลนั้นแจ้งคู่สัญญาอีกฝ่ายถึงความผิดพลาดนั้นทันทีที่เป็นไปได้ภายหลังได้รู้ถึงความผิดพลาดและแสดงว่าเขาหรือเธอได้ทำความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

2. บุคคลหรือคู่สัญญาที่กระทำการแทนบุคคลนั้นไม่ได้ใช้หรือรับผลประโยชน์ที่สำคัญหรือคุณค่าจากสินค้าหรือบริการ (ถ้ามี) จากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

---

<sup>25</sup> มาตรา 14 แห่งอนุสัญญา CUECIC บัญญัติว่า "1. Where a natural person makes an input error in an electronic communication exchange with the automated message system does not provide the person with an

Opportunity to correct the error, that person, or the party on whose behalf the person was acting. Has the right to withdraw the portion the electronic communication in which the input error was made if;

- a) The person, or the party on whose behalf that person was acting, notified the other party of the error as soon as possible after having learned of the error and indicates that he or she made an error in the electronic communication; and
- b) The person of the party on whose behalf that person was acting has not used or received any material benefit or value from the goods or services, if any, received from the other party.

2. Nothing in this article affects the application of any rule of law that may govern the consequences of any error other than as provided for in paragraph 1."

สังเกตได้ว่า มาตรา 14 นี้เน้นความผิดที่เกิดจากมนุษย์หรือบุคคลธรรมดา โดยมาจากแนวคิดที่ว่าความผิดที่ได้ทำขึ้นโดยระบบใดๆอาจมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติการของบุคคล แต่อย่างไรก็ตามความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นโดยที่บุคคลในนามของข้อความที่ได้ส่งไปไม่ได้มีส่วนร่วม ดังนั้นจึงเห็นว่าควรจะจำกัดความรับผิดของคู่สัญญาฝ่ายที่ระบบข้อมูลได้ปฏิบัติการแทน เช่น ให้เพิกถอนการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ป้อนข้อมูลผิดพลาดได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติไม่กระทบกระเทือนต่อการบังคับใช้กฎหมายใดๆ ที่อาจจะใช้บังคับกับผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังของความผิดพลาดนอกเหนือจากสถานการณ์ดังกล่าวไว้ในวรรค 1

อนึ่ง อนุสัญญา CUECIC นี้ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการยอมรับและการชั่งน้ำหนักพยานของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Admissibility and Evidential Weight of Data Messages) การเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Retention of Data Messages) ความเป็นเจ้าของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Attribution of Data Messages) และการยอมรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Acknowledgement of Receipt) ต่างจากกฎหมายแม่แบบฯที่มีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว ฉะนั้นเรื่องดังกล่าวจึงอยู่นอกเหนือขอบเขตการบังคับใช้ของอนุสัญญา CUECIC

## บทที่ 5

### บทสรุปและข้อเสนอแนะ

#### 5.1 บทสรุป

ปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อทำสัญญาซื้อขายสินค้าหรือสัญญาให้บริการระหว่างประเทศ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีที่แตกต่างจากการทำสัญญาซื้อขายสินค้าหรือบริการในอดีต จึงมีการเร่งออกกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้กับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อยู่ตลอดทั้งในประเทศและในต่างประเทศ หรือจากองค์กรระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นองค์กรนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ทันและสอดคล้องกับเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาปรับใช้กับรูปแบบของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสมหรือไม่และหากเป็นกรณีของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ปัญหาใดบ้างที่ควรจะหยิบยกมาพิจารณา

ในการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆ ในเรื่องการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ กฎหมายที่ผู้เขียนได้หยิบยกมาพิจารณาคือ อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 หรือ CUECIC ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นประเด็นใกล้ชิดเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นสำคัญที่หยิบยกมาพิจารณาคือ ขอบเขตการบังคับใช้และการตีความของกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งเมื่อศึกษาวิเคราะห์แล้วพบว่า อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ มีขอบเขตที่กว้างกว่าสามารถนำไปใช้ตีความให้ครอบคลุมมากกว่ากฎหมายที่มีมาก่อนหน้า เช่น CISG ทำให้

คู่สัญญาต่างประเทศสามารถปรับใช้บังคับได้กับสัญญาของตน เช่น สัญญาให้บริการระหว่างประเทศ สัญญาต่างประเทศว่าด้วยลิขสิทธิ์ในซอฟต์แวร์ สัญญาการประมวลระหว่างประเทศ สัญญาการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศ และธุรกรรมในรูปแบบอื่นรวมถึง การซื้อขายสินค้า เพราะอนุสัญญา CUECIC ต้องการการกำจัดอุปสรรคที่มีต่อการทำสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยรวมนั่นเอง อีกทั้งทั้งการตีความสัญญานั้น อนุสัญญา CUECIC ยังเอื้อต่อการตีความครอบคลุมไปถึง อนุสัญญา CISG เช่น ในเรื่องของหนังสือกล่าวคือบทบัญญัติแห่งอนุสัญญา CISG ที่มีหลักเพียงแต่เรียกข้อมูลขึ้นมาดูและเข้าใจได้เท่านั้น แต่ อนุสัญญา CUECIC ได้กล่าวถึงการพิสูจน์หนังสือทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าต้องมีการเข้าถึงเพื่อที่จะสามารถใช้ได้ในการอ้างอิงในภายหลัง ซึ่งเป็นการเสริมหลักของอนุสัญญา CISG

### ประเด็นการเกิดของสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ได้แก่

1. เรื่องคำเสนอคำสนอง เป็นประเด็นที่ใกล้ชิดกับการเกิดขึ้นของสัญญา ในอนุสัญญา CUECIC ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce) ว่าไม่สามารถปฏิเสธผลของการทำคำเสนอคำสนองเพียงเพราะการกระทำดังกล่าวอยู่ในรูปแบบของการแสดงเจตนาอิเล็กทรอนิกส์
2. เรื่องเวลาในการส่งและการรับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ บทบัญญัติในอนุสัญญา CUECIC มีความชัดเจนกว่าอนุสัญญาที่เคยมีมาเช่น CISG กล่าวคือ อนุสัญญา CUECIC ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องมีการบัญญัติให้ละเอียด ครอบคลุมแก่ข้อเท็จจริงซึ่งถือว่ามี การส่งเมื่อข้อมูลหรือการติดต่อสื่อสารออกจากระบบข้อมูล และมีการรับเมื่อเวลาที่มีความสามารถในการเรียกข้อมูลหรือการติดต่อสื่อสารขึ้นมาดูได้
3. เรื่องสถานที่ในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตามอนุสัญญา CUECIC นั้น สถานที่ในการส่งและการรับการติดต่อสื่อสารมีความละเอียด กล่าวคือ อนุสัญญา CUECIC ถูกตราขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาและรองรับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์โดยแท้จริง นอกจากนี้อนุสัญญา CUECIC ยังได้กำหนดข้อกำหนดเบื้องต้นในการพิสูจน์สถานประกอบธุรกิจ ซึ่งในอนุสัญญา CISG กล่าวถึงการพิสูจน์เรื่องดังกล่าวกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดมีสถานประกอบธุรกิจในความเป็นจริง หรือไม่มีสถานประกอบธุรกิจเลย

4. ความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ อนุสัญญา CUECIC ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งกรณีดังกล่าวอนุสัญญา CUECIC มีข้อกำหนดว่าด้วยความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ เพราะมีการระบุว่าคู่กรณีฝ่ายใดจะเป็นคนรับภาระความเสี่ยงภัยจากความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารเช่นว่านั้น

จากการศึกษา การเกิดสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศโดยอาศัยอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ สามารถนำมาปรับใช้ต่อประเทศไทยได้อย่างดีเนื่องจาก ตัวอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ เป็นบทบัญญัติที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการติดต่อซื้อขายโดย รูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่ากฎหมายที่เคยมีมา เนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการจะอุดช่องว่างให้มากที่สุดจึงได้มีการยกร่างอนุสัญญาดังกล่าว อีกทั้งถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ได้อนุวัติเข้ามาเป็นกฎหมายภายในทั้งหมดแต่ได้นำหลักกฎหมายดังกล่าวเข้ามาปรับใช้อย่างกว้างขวางในกฎหมายหลายๆฉบับของไทย



## 5.2 ข้อเสนอแนะ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศเป็นพัฒนาการที่สำคัญสำหรับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของโลก และเป็นมาตรฐานสำคัญสำหรับบริษัทผู้ประกอบการข้ามชาติในการทำธุรกรรมทางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ แต่ในอีกกด้านหนึ่ง ผู้เขียนพบว่าอนุสัญญานับนี้มีเพียงบทบัญญัติทั่วไปซึ่งอาจ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาข้อพิพาทต่างๆที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมด และอนุสัญญานับนี้ ก็ใช้บังคับกับธุรกรรมที่ทำขึ้นระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการเท่านั้น ไม่รวมถึงธุรกรรม เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแล้ว อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่าง ประเทศแล้ว ไม่พบว่าเป็นผลเสียแก่ประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวแต่อย่าง ใด เนื่องจากอนุสัญญานับนี้มีความคล้ายคลึงกับกฎหมายไทยที่มีอยู่คือ พระราชบัญญัติว่า ด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และพันธกรณีที่เกิดขึ้นจากการนำหลักการของอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศไปใช้ บังคับกับอนุสัญญาอื่นๆ ก็ไม่เป็นการสร้างความขัดแย้ง แต่กลับมีส่วนสนับสนุนอนุสัญญานับ อื่นๆเหล่านั้น นอกจากนี้ หากมีประเทศต่างๆ เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้ย่อมทำให้กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างประเทศเกิดความสอดคล้องกัน เพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ไทยในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้ประกอบการต่างชาติ และเป็นการ ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้แข็งแกร่งเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าประเทศ ไทยสมควรเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทาง อิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ

## ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ..... (๑)
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๐๓๔๗  
ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑  
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๒๑)
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๒๓)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ..... (๓๗)
- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ..... (๔๓)
- การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ..... (๗๑)
- การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ผ่านช่องทางเว็บไซต์ ..... (๗๓)
- แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง  
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ..... (๘๑)

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.  
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔  
เป็นปีที่ ๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ  
ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ  
บุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้  
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม  
ของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง  
อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วัน  
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่  
ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำ  
พระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ

ความในวรรคหนึ่งไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงกฎหมายหรือกฎีกากำหนดขึ้นเพื่อ  
คุ้มครองผู้บริโภค

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดใน  
หมวด ๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ หรือในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด ๕

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่าง ๆ เช่นว่านั้น

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียง ภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รั้ง เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศัพท์ หรือโทรสาร

“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า อักษร อักขระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ระบบข้อมูล” หมายความว่า กระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสร้าง ส่ง รั้ง เก็บรักษา หรือประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การส่งหรือรับข้อความด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

“ผู้ส่งข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนจะมีการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อส่งไปตามวิธีการที่ผู้นั้นกำหนด โดยบุคคลนั้นอาจจะส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง หรือมีการส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในนามหรือแทนบุคคลนั้นก็ได้อันนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ผู้รับข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้และได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น อันนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“บุคคลที่เป็นสื่อกลาง” หมายความว่า บุคคลซึ่งกระทำการในนามผู้อื่นในการส่ง รั้ง หรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ รวมถึงให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ใบรับรอง” หมายความว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการบันทึกอื่นใด ซึ่งยืนยันความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของลายมือชื่อกับข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“เจ้าของลายมือชื่อ” หมายความว่า ผู้ซึ่งถือข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นในนามตนเองหรือแทนบุคคลอื่น

“คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจกระทำการใด ๆ โดยขึ้นอยู่กับใบรับรองหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในการใด ๆ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๒๔ และบทบัญญัติมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๑ จะตกลงกันเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้กรใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการปิดอากรแสตมป์ หากได้มีการชำระเงินแทนหรือดำเนินการอื่นใดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องประกาศกำหนด ให้ถือว่าหนังสือ หลักฐานเป็นหนังสือ หรือเอกสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นตราสารนั้นได้มีการปิดอากรแสตมป์และขีดฆ่าตามกฎหมายนั้นแล้ว ในการนี้ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดกรอบและแนวทางเพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๙ ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ

(๒) วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี

<sup>๒</sup> มาตรา ๘ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒)

วิธีการที่เชื่อถือได้ตาม (๒) ให้คำนึงถึง

ก. ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมายระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระบุตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง ระดับของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรม วิธีการระบุตัวบุคคล ณ ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมและติดต่อสื่อสาร

ข. ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ

ค. ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร\*

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประทับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในสภาพที่เป็นมาแต่เดิมอย่างเอกสารต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับตามกฎหมายแล้ว

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(๒) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ความถูกต้องของข้อความตาม (๑) ให้พิจารณาถึงความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดของข้อความ เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษา หรือการแสดงข้อความซึ่งไม่มีผลต่อความถูกต้องของข้อความนั้น

ในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของวิธีการรักษาความถูกต้องของข้อความตาม (๑) ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อความนั้น

ในกรณีที่มีการทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งสำหรับใช้อ้างอิงข้อความของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากสิ่งพิมพ์ออกนั้นมีข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีการรับรองสิ่งพิมพ์ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว ให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกดังกล่าวใช้แทนต้นฉบับได้<sup>๕</sup>

\* มาตรา ๙ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

<sup>๕</sup> มาตรา ๙ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

<sup>๕</sup> มาตรา ๑๐ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๑<sup>๖</sup> ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด นั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด ถ้าได้เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง

(๒) ได้เก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่สร้าง ส่ง หรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงข้อความที่สร้าง ส่ง หรือได้รับให้ปรากฏอย่างถูกต้องได้ และ

(๓) ได้เก็บรักษาข้อความส่วนที่ระบุถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง และปลายทางของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนวันและเวลาที่ส่งหรือได้รับข้อความดังกล่าว ถ้ามี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับข้อความที่ใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด อาจกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความนั้นได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในมาตรานี้

มาตรา ๑๒/๑<sup>๗</sup> ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับเอกสารหรือข้อความที่ได้มีการจัดทำหรือแปลงให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในภายหลังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการเก็บรักษาเอกสารและข้อความดังกล่าวด้วยโดยอนุโลมการจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓ คำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. ๒๕๕๑

<sup>๖</sup> มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒)

<sup>๗</sup> มาตรา ๑๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑



มาตรา ๑๔ ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าว อาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๑๕ บุคคลใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีใด ให้ถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้นั้น

ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดย

(๑) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรือ

(๒) ระบบข้อมูลและผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลได้ กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ

มาตรา ๑๖ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและ ชอบที่จะดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า

(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล หรือ

(๒) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งใช้ วิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลใช้ในการแสดงว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของผู้ส่งข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นได้ล่วงรู้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้ส่งข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับ ถ้า

(๑) ในขณะที่ผู้รับข้อมูลได้รับแจ้งจากผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับ ข้อมูลได้รับนั้นมีชื่อของผู้ส่งข้อมูล และในขณะที่เดียวกันผู้รับข้อมูลมีเวลาพอสมควรที่จะตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งนั้น หรือ

(๒) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๒) เมื่อผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะรู้ว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่ใช่ของผู้ส่งข้อมูล หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือ ดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๗ ในกรณีตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ในระหว่างผู้ส่ง ข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีสิทธิถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่ง ข้อมูลและสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ เว้นแต่ผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะรู้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความ ระมัดระวังตามสมควรหรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๘ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับแต่ละชุดเป็น ข้อมูลที่แยกจากกัน และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แต่ละชุดนั้นได้ เว้นแต่ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ชุดนั้นจะซ้ำกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อีกชุดหนึ่ง และผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะรู้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซ้ำ หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ต้องมีการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะผู้ส่งข้อมูลได้ร้องขอหรือตกลงกับผู้รับข้อมูลไว้ก่อนหรือขณะที่ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือปรากฏในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้ตกลงให้ตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบหรือวิธีการใดโดยเฉพาะ การตอบแจ้งการรับอาจทำได้ด้วยการติดต่อสื่อสารจากผู้รับข้อมูล ไม่ว่าจะโดยระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรือโดยวิธีอื่นใด หรือด้วยการกระทำใด ๆ ของผู้รับข้อมูลซึ่งเพียงพอจะแสดงต่อผู้ส่งข้อมูลว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว

(๒) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลกำหนดเงื่อนไขว่าจะถือว่าการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อเมื่อได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้ถือว่ายังไม่มีกรส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จนกว่าผู้ส่งข้อมูลจะได้รับการตอบแจ้งการรับแล้ว

(๓) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้กำหนดเงื่อนไขดังกล่าวใน (๒) และผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับนั้นภายในเวลาที่กำหนดหรือตกลงกัน หรือภายในระยะเวลาอันสมควรในกรณีที่มีกำหนดหรือตกลงเวลาไว้

(ก) ผู้ส่งข้อมูลอาจส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้รับข้อมูลว่าตนยังมิได้รับการตอบแจ้งการรับและกำหนดระยะเวลาอันสมควรให้ผู้รับข้อมูลตอบแจ้งการรับ และ

(ข) หากผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับภายในระยะเวลาตาม (ก) เมื่อผู้ส่งข้อมูลบอกกล่าวแก่ผู้รับข้อมูลแล้ว ผู้ส่งข้อมูลขอที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้มีการส่งเลย หรือผู้ส่งข้อมูลอาจใช้วิธีอื่นใดที่ผู้ส่งข้อมูลมีอยู่ได้

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้สันนิษฐานว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ข้อสันนิษฐานดังกล่าวมิให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นถูกต้องตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งข้อมูลได้ส่งมา

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ปรากฏในการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเองว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับเป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลได้ตกลงหรือระบุไว้ในมาตรฐานซึ่งใช้บังคับอยู่ ให้สันนิษฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งไปนั้นได้เป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคทั้งหมดแล้ว

มาตรา ๒๒ การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล

มาตรา ๒๓ การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล

หากผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่ประสงค์จะใช้ในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะให้ถือว่าการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลได้กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นของผู้รับข้อมูลซึ่งมิใช่ระบบข้อมูลที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ได้เรียกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบข้อมูลนั้น

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแม้ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลตั้งอยู่ในสถานที่อีกแห่งหนึ่งต่างหากจากสถานที่ที่ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๔ การส่งหรือการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูล หรือได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูลมีที่ทำการงานหลายแห่ง ให้ถือเอาที่ทำการงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุดกับธุรกรรมนั้นเป็นที่ทำการงานเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับที่ทำการงานแห่งใดมากที่สุด ให้ถือเอาสำนักงานใหญ่เป็นสถานที่ที่ได้รับหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

ในกรณีที่ไม่มีปรากฏที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ที่ส่งหรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการทางโทรเลขและโทรพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดที่ได้กระทำตามวิธีการแบบปลอดภัยที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้สันนิษฐานว่าเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้

## หมวด ๒

### ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๒๖ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

(๑) ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เชื่อมโยงไปยังเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่เชื่อมโยงไปยังบุคคลอื่นภายใต้สภาพที่นำมาใช้

(๒) ในขณะที่สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่มีการควบคุมของบุคคลอื่น

(๓) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดแก่ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ นับแต่เวลาที่ได้สร้างขึ้นสามารถจะตรวจพบได้ และ

(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการจำกัดว่าไม่มีวิธีการอื่นใดที่แสดงได้ว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ หรือการแสดงพยานหลักฐานใดเกี่ยวกับความไม่น่าเชื่อถือของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๒๗ ในกรณีมีการใช้ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีผลตามกฎหมาย เจ้าของลายมือชื่อต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อมิให้มีการใช้ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๒) แจ้งให้บุคคลที่คาดหมายได้โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่า จะกระทำการใดโดยขึ้นอยู่กับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือให้บริการเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทราบโดยมิชักช้า เมื่อ

(ก) เจ้าของลายมือชื่อหรือควรได้ว่า ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นสูญหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไข ถูกเปิดเผยโดยมิชอบ หรือถูกล่วงรู้โดยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(ข) เจ้าของลายมือชื่อรู้จักจากสภาพการณ์ที่ปรากฏว่า ภัยมีความเสี่ยงมากพอที่ ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ สูญหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไข ถูกเปิดเผยโดยมิชอบ หรือถูกล่วงรู้โดยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(๓) ในกรณีที่มีการออกใบรับรองสนับสนุนการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ จะต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรให้แน่ใจในความถูกต้องและสมบูรณ์ของการแสดงสาระสำคัญทั้งหมด ซึ่งกระทำโดยเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับใบรับรองนั้นตลอดอายุใบรับรอง หรือตามที่มีการกำหนดในใบรับรอง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีการให้บริการออกใบรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลทางกฎหมายเสมือนหนึ่งลายมือชื่อ ผู้ให้บริการออกใบรับรองต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติตามแนวนโยบายและแนวปฏิบัติที่ตนได้แสดงไว้

(๒) ใช้ความระมัดระวังตามสมควรให้แน่ใจในความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการแสดงสาระสำคัญทั้งหมดที่ตนได้กระทำเกี่ยวกับใบรับรองนั้นตลอดอายุใบรับรอง หรือตามที่มีการกำหนดในใบรับรอง

(๓) จัดให้มีวิธีการในการเข้าถึงโดยสมควร ให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงในการแสดงสาระสำคัญทั้งหมดจากใบรับรองได้ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การระบุผู้ให้บริการออกใบรับรอง

(ข) เจ้าของลายมือชื่อซึ่งระบุในใบรับรองได้ควบคุมข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่มีการออกใบรับรอง

(ค) ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีผลใช้ได้ในขณะที่หรือก่อนที่มีการออกใบรับรอง

(๔) จัดให้มีวิธีการเข้าถึงโดยสมควร ให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบกรณีดังต่อไปนี้จากใบรับรองหรือจากวิธีอื่น

(ก) วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ

(ข) ข้อจำกัดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และคุณค่าที่มีการนำข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือใบรับรอง

(ค) ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีผลสมบูรณ์ใช้ได้และไม่สูญหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไข ถูกเปิดเผยโดยมิชอบ หรือถูกล่วงรู้โดยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(ง) ข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบที่ผู้ให้บริการออกใบรับรองได้ระบุไว้

(จ) การมีวิธีการให้เจ้าของลายมือชื่อส่งคำบอกกล่าวเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๒๗ (๒)

(ฉ) การมีบริการเกี่ยวกับการเพิกถอนใบรับรองที่ทันการ

(๕) ในกรณีที่มีบริการตาม (๔)(จ) บริการนั้นต้องมีวิธีการที่ให้เจ้าของลายมือชื่อสามารถแจ้งได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๗ (๒) และในกรณีที่มีบริการตาม (๔) (ฉ) บริการนั้นต้องสามารถเพิกถอนใบรับรองได้ทันการ

(๖) ใช้ระบบ วิธีการ และบุคลากรที่เชื่อถือได้ในการให้บริการ

มาตรา ๒๙ ในการพิจารณาความเชื่อถือได้ของระบบ วิธีการ และบุคลากรตามมาตรา ๒๘ (๖) ให้คำนึงถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) สถานภาพทางการเงิน บุคลากร และสินทรัพย์ที่มีอยู่
- (๒) คุณภาพของระบบฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์
- (๓) วิธีการออกใบรับรอง การขอใบรับรอง และการเก็บรักษาข้อมูลการให้บริการนั้น
- (๔) การจัดทำมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเจ้าของลายมือชื่อ ที่ระบุในใบรับรองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ความสม่ำเสมอและขอบเขตในการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบอิสระ
- (๖) องค์กรที่ให้การรับรองหรือให้บริการออกใบรับรองเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการมีอยู่ของสิ่งที่กล่าวมาใน (๑) ถึง (๕)
- (๗) กรณีใด ๆ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการตามสมควรในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (๒) ในกรณีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีใบรับรอง ต้องมีการดำเนินการตามสมควร ดังนี้
  - (ก) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของใบรับรอง การพักใช้ หรือการเพิกถอนใบรับรอง และ
  - (ข) ปฏิบัติตามข้อจำกัดใด ๆ ที่เกี่ยวกับใบรับรอง

มาตรา ๓๑ ใบรับรองหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่ามีผลตามกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึง

- (๑) สถานที่ออกใบรับรองหรือสถานที่สร้างหรือใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ
  - (๒) สถานที่ทำการงานของผู้ออกใบรับรองหรือเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ใบรับรองที่ออกในต่างประเทศให้มีผลตามกฎหมายในประเทศเช่นเดียวกับใบรับรองที่ออกในประเทศ หากการออกใบรับรองดังกล่าวได้ใช้ระบบที่เชื่อถือได้ไม่น้อยกว่าระบบที่เชื่อถือได้ตามพระราชบัญญัตินี้

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างหรือใช้ในต่างประเทศให้ถือว่ามีผลตามกฎหมายในประเทศ เช่นเดียวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างหรือใช้ในประเทศ หากการสร้างหรือใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ใช้ระบบที่เชื่อถือได้ไม่น้อยกว่าระบบที่เชื่อถือได้ตามพระราชบัญญัตินี้

ในการพิจารณาว่าใบรับรองหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ใดมีความเชื่อถือได้ตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้คำนึงถึงมาตรฐานระหว่างประเทศและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

## หมวด ๓

## ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แต่ในกรณีที่ทำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชนให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อนก็ได้

ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น

ในการนี้ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ หรือต้องขึ้นทะเบียน ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องแจ้งหรือขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียนให้ออกใบรับแจ้งหรือใบรับขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งหรือการขึ้นทะเบียนในวันที่ได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน และให้ผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำสั่งดังกล่าว

ในการประกอบธุรกิจ ผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ถ้าผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่งไม่แก้ไขการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามวรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำความผิด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดและถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับ

การบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณี ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อบังคับชำระค่าปรับได้

ในกรณีผู้กระทำผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือขึ้นทะเบียนอีกต่อไป

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กรณีใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนดหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๓ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

#### หมวด ๔

#### ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

มาตรา ๓๕ คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง การชำระเงิน การประกาศหรือการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ถ้าได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับและให้ถือว่ามิผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้นกำหนด ทั้งนี้ ในพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ หรือให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดในบางกรณีด้วยก็ได้

ในการออกพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอาจกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้อง

ได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ก่อนประกอบกิจการก็ได้ ในกรณีนี้ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ และบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕  
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนสิบสองคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเงิน ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้านวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ ที่ได้รับการสรรหาตามละสองคน ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งของแต่ละด้านต้องมาจากภาคเอกชน และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและการเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้เลขานุการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง
  - (๒) ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
  - (๓) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีเพื่อการตราพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้
  - (๔) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้
  - (๕) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น
- ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

๔ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑



มาตรา ๓๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๙ ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง

ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๔๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒/๑<sup>๕</sup> ให้คณะกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๔๒ ให้ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๓<sup>๖</sup> ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

<sup>๕</sup> มาตรา ๔๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

<sup>๖</sup> มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**หมวด ๖**

**บทกำหนดโทษ**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่แจ้งหรือขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามการประกอบธุรกิจของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๓ วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๕ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๖<sup>๓</sup> ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำกรจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ  
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร  
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

<sup>๓</sup> มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อันส่งผลให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่วางนโยบายกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยการมีกฎหมายรองรับในลักษณะที่เป็นเอกบุพการ และสอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาประเทศยอมรับ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

\*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕<sup>๑๖</sup>

มาตรา ๑๐๒ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทน

<sup>๑๖</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

ส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑<sup>๓</sup>

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๑ ในระหว่างที่จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ยังไม่แล้วเสร็จ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับผิดชอบทำหน้าที่หน่วยงานธุรกรรมของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปพลางก่อน

ให้ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่งตั้งข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับแปดหรือเทียบเท่าในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปพลางก่อน จนกว่าการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะแล้วเสร็จ

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะสั่งให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาปฏิบัติงานชั่วคราวในสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๑๒ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีบทบัญญัติรองรับในเรื่องตราประทับอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถระบุถึงตัวผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เช่นเดียวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องมีการประทับตราในหนังสือเป็นสำคัญ รวมทั้งยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้สามารถนำเอกสารซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนต้นฉบับหรือให้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้ และโดยที่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ และกำหนดให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบกับปัจจุบันธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้มีการใช้อย่างแพร่หลาย จำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานธุรกรรมเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และเป็นฝ่ายเลขานุการของ

<sup>๓</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๓ ก/หน้า ๘๑/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสมควรจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นทำหน้าที่แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ อันจะเป็นการส่งเสริมความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันในเวทีการค้าระหว่างประเทศ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐<sup>๑๔</sup>

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้



หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๐๓๔๗

ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๒๑)



สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี  
ปฏิบัติหน้าที่  
13385  
วันที่ 4 ธ.ค. 2561  
เลข 1045

ที่ นร ๐๕๐๓/๕๐๓๕๗

สำนักนายกรัฐมนตรี  
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานนิติคดี  
รับที่ ๕๕(น) / ๒๕๖๑  
วันที่ ๑๔ / ๑๒ / ๖๑  
เวลา ๑๑.๐๕ น.  
สำนักงานเลขาธิการ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป  
รับที่ ๕๗๒ / ๖๑ วันที่ ๑๔ / ๑๒ / ๖๑  
เวลา ๑๑.๐๐ ถึง ๑๑.๑๕ น.  
สำนักงานเลขาธิการ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี  
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๒๒  
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๓002/D/ส.บ.ช.ล)



ร่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล  
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..)  
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔  
ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ”  
“ผู้อำนวยบริการ” และ “สำนักงาน” และแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” (แก้ไขเพิ่มเติม  
มาตรา ๔)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อความหนังสือในกรณีที่กฎหมาย  
กำหนดผลทางกฎหมายหากการใดไม่มีการทำเป็นหนังสือ และเพิ่มเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องว่าได้มีการลงลายมือชื่อ  
รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับเป็นของผู้ส่งข้อมูล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘  
วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑))

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์  
การห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบ  
แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และกำหนดเงื่อนไขในการถอนการแสดงเจตนา  
ในการลงข้อมูลผิดพลาดโดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์  
อัตโนมัติ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ มาตรา ๑๓/๒ และมาตรา ๑๓/๓)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้  
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ (๔))

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจ  
บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับ  
ใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดเพิ่มให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้รับผิดชอบ  
ในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการแจ้ง การขึ้นทะเบียน การขอรับใบอนุญาต  
ในการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบทกำหนดโทษในกรณีฝ่าฝืน  
หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕  
และเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ มาตรา ๓๔/๑ มาตรา ๓๔/๒ และมาตรา ๔๔/๑)

(๗) เพิ่มการกำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอาจนำหลักเกณฑ์และวิธีการ  
เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้กับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล  
หรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพิ่มวิธีการประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ และเพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

(๙) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ และเพิ่มมาตรา ๔๓/๑)

#### เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางประการในการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบกับการทำสัญญาในรูปแบบของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นระหว่างคู่สัญญาที่อยู่คนละประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงกลไกในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้



“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” หมายความว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติอื่น ที่ใช้เพื่อที่จะทำให้เกิดการกระทำหรือการตอบสนองต่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการปฏิบัติการใด ๆ ต่อระบบข้อมูล ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยปราศจากการตรวจสอบหรือการแทรกแซงโดยบุคคลธรรมดาในแต่ละครั้งที่มีการดำเนินการหรือแต่ละครั้งที่ระบบได้สร้างการตอบสนอง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น
- (๒) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา
- (๓) องค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา
- (๔) หน่วยงานของรัฐสภา
- (๕) หน่วยงานของศาล ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี
- (๖) องค์การตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท
- (๗) องค์การอิสระที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย
- (๘) นิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของรัฐ ไม่ว่าในการใด ๆ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” ระหว่างบทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” และคำว่า “รัฐมนตรี” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมาย กรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ

(๒) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ

(ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อตาม (๑) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับพยานหลักฐานอื่น

วิธีการที่เชื่อถือได้ตามวรรคหนึ่ง (๒) (ก) ให้คำนึงถึง

(๑) ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระบุตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง ระดับของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรม วิธีการระบุตัวบุคคล ณ ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมและติดต่อสื่อสาร

(๒) ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ

(๓) ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประทับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๑๓/๑ การเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ซึ่งไม่ได้ส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง แต่บุคคลทั่วไปที่ใช้ระบบข้อมูลนั้น สามารถเข้าถึงได้ รวมถึงการเสนอโดยให้ระบบข้อมูลสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ ในการทำคำสั่งผ่านระบบข้อมูลให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำข้อเสนอ เว้นแต่การเสนอเพื่อทำสัญญาระบุได้โดยแจ้งชัดถึงเจตนาของบุคคลที่ทำการเสนอที่จะผูกพันหากมีการสนองรับ

มาตรา ๑๓/๒ ห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญา ที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน เพียงเพราะเหตุที่ไม่มีบุคคลธรรมดาเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการในแต่ละครั้งที่กระทำโดยระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติหรือในผลแห่งสัญญา”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หรือ”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีที่มีการลงข้อมูลผิดพลาดโดยบุคคลธรรมดาและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่น และระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติไม่มีช่องทางให้บุคคลดังกล่าวแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนมีสิทธิที่จะถอนการแสดงผลในส่วนที่เกิดจากการลงข้อมูลผิดพลาดได้ หาก

(๑) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนได้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงข้อผิดพลาดโดยพลันหลังจากที่ตนได้รู้ถึงข้อผิดพลาดนั้น และแสดงให้เห็นว่าได้ส่งข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และ

(๒) บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทนไม่ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ใด ๆ จากสินค้า บริการ หรือสิ่งอื่นใดอย่างมีนัยสำคัญจากอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความใน (๔) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก้ไขข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้ นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน ให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อน แล้วแต่กรณี

ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น ประกอบกับความเหมาะสมในการควบคุมดูแลและการป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

ในกรณีนี้ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามวรรคหนึ่งก็ได้ หากไม่มีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแล ให้สำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐ

ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามพระราชกฤษฎีกาหรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าว ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้ง ให้ออกใบรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้ง ในวันที่ได้รับแจ้งนั้น และให้ผู้แจ้งประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้งดังกล่าว แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนและนำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้นั้นหยุดการให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจนั้นนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง จนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการประกอบธุรกิจ ผู้แจ้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการชดเชยหรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย

ถ้าผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสี่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นให้บริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจนั้น จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขตามวรรคสามหรือไม่ปฏิบัติตามวรรคห้าภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งของผู้นั้นออกจากสารบบการรับแจ้งและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๓๓/๑ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องขึ้นทะเบียน ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการขอขึ้นทะเบียนในวันที่ยื่นคำขอนั้น และหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนแล้วเห็นว่าครบถ้วนและถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้รับขึ้นทะเบียนและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าว และให้ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจนั้นได้ตั้งแต่วันที่ได้รับขึ้นทะเบียน



หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจไปพลางก่อนได้ นับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนการรับขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง หรือตรวจพบหลังจากที่ผู้นั้นได้ประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว ว่าเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนของผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ให้แจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียน แล้วแต่กรณี เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ในการนี้ ถ้าผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน หรือไม่ดำเนินการจนพ้นกำหนดระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สิทธิในการประกอบธุรกิจของผู้ขอขึ้นทะเบียนตามวรรคสามเป็นอันระงับและให้ถือว่าคำขอขึ้นทะเบียนนั้นตกไป หรือให้มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ขึ้นทะเบียนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย

ถ้าผู้ขึ้นทะเบียนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคห้า ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับผู้นั้นไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดค่าปรับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

ถ้าผู้ถูกปรับตามวรรคหกไม่ชำระค่าปรับ ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในการนี้ ถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับ หากผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับ แต่มิให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้แก่ผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดตามวรรคหกไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคห้าซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ขึ้นทะเบียนนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต หลักเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดเรื่องการใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจไว้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณาปรับผู้ผิดไม่เกินสองล้านบาท และให้นำความในมาตรา ๓๓/๑ วรรคหกและวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสามซ้ำอีกภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งปรับครั้งแรก คณะกรรมการอาจมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ผิดทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ และมาตรา ๓๔/๒ ของหมวด ๓ ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๓๔/๑ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหมวดนี้ ให้คณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม ประกาศกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๒ ได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

มาตรา ๓๔/๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลและกำกับการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ให้บริการ หรือบุคคลใด มาให้ข้อมูลหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการให้บริการนั้น
- (๒) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ ในกรณีที่ผู้ให้บริการได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชกฤษฎีกา ประกาศของคณะกรรมการ หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต
- (๓) เข้าไปในสถานที่ของผู้ให้บริการในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง และยึดหรืออายัดเอกสารและหลักฐาน รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับการให้บริการที่สงสัยว่ามีไว้เพื่อใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

“เมื่อได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอาจพิจารณานำหลักเกณฑ์ในเรื่องใดที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับหน้าที่และอำนาจของตนตามกฎหมายได้ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินสองคน

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการเงิน ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้านวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำร่วมเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานเสนอตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑)

(๓) กำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๔) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ตาม (๑) เพื่อรวบรวมข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการ และพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) เสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๖) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกา ตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๘) กำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ มีหนังสือเรียกหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมาชี้แจง ให้ข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการดำเนินงานได้

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๘ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

มาตรา ๓๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๘ ประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริต ต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง ก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งประธาน กรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“การประชุมของคณะกรรมการอาจกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ ให้สำนักงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๓๗ (๑) และจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๑ ในหมวด ๕ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๔๓/๑ แผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานต้องจัดทำตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กลไกและมาตรการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

(๒) มาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการให้มีระบบการบริการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

(๓) กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนามาตรฐานและกฎเกณฑ์การใช้งานทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การทำงานของระบบมีการเชื่อมโยงกันอย่างมีความมั่นคงปลอดภัย พร้อมใช้งาน และมีความน่าเชื่อถือในการให้บริการ

(๔) แนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ รวมทั้งการประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง

(๕) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัลด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง โดยฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้หยุดการให้บริการหรือคำสั่งห้ามมิให้บริการในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือตามมาตรา ๓๓ วรรคห้า แล้วแต่กรณี หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากพนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งตามมาตรา ๓๓ วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๔๔/๑ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคหนึ่ง หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๓/๑ วรรคสี่ หรือวรรคแปด แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ หรือประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างที่มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือภายหลังจากมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ บรรดาการใด ๆ ที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ดำเนินการไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป และเมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แล้ว การนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้การดำเนินการต่อไปเป็นไปตามที่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ  
และสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....  
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ  
ของร่างพระราชบัญญัติ  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....



## บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังต่อไปนี้

### ๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จัดทำขึ้นด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางประการในการบังคับใช้กฎหมาย และเพื่อให้กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงกลไกในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

### ๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีมาตรฐานสากล

(๑.๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า “Automated message system” ในข้อ ๔ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts) แก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้กับหน่วยงานของรัฐมีผลโดยชอบด้วยกฎหมาย เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” และคำว่า “สำนักงาน” เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๓ ร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕)

(๑.๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีผลทางกฎหมายในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มกรณีที่กฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีที่ไม่มีลายมือชื่อ หากได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ก็ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๔ วรรคสามของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ และเพิ่มวิธีการที่จะถือว่ามีลายมือชื่อโดยกำหนดวิธีการอื่นใดที่ใช้ยืนยันเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาเจ้าของลายมือชื่อด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับการใช้พยานหลักฐานอื่น (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘))

(๑.๓) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิได้เจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำคำเสนอและกรณีของการทำสัญญาโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคล เพื่อให้สอดคล้องมาตรฐานสากล กล่าวคือ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ (ร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑ และมาตรา ๑๓/๒))

(๑.๔) แก้ไขวิธีการตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล โดยให้ผู้รับข้อมูลตรวจสอบตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงหรือผูกพันตนไว้ว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๓ (๓) (a) ของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce ๑๙๙๖) ที่ให้ความสำคัญกับความตกลงหรือความยินยอมของผู้ส่งข้อมูล ไม่ว่าผู้ส่งข้อมูลจะไปทำความตกลงกับบุคคลใดไว้ก็ตาม โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการทำความตกลงกับผู้รับข้อมูลเท่านั้น ทั้งนี้ ตามคำอธิบายในกฎหมายแม่แบบฯ ที่ใช้คำว่า “unilaterally or as a result of an agreement” ซึ่งจะรวมถึงกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้ประกาศให้ความยินยอมโดยฝ่ายเดียวด้วย (ร่างมาตรา ๙ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑)))

(๑.๕) เพิ่มการกำหนดให้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิที่จะถอนการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการลงข้อมูลโดยผิดพลาดและส่งผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่นซึ่งไม่มีช่องทางให้แก่ข้อผิดพลาด เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๔ ของอนุสัญญาสหประชาชาติฯ (ร่างมาตรา ๑๐ (เพิ่มมาตรา ๑๗/๑))

(๑.๖) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่ว่าไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีเพียงการกำหนดให้ลงลายมือชื่อเท่านั้น จึงแก้ไขเหตุจากเดิมที่กำหนดในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ลงลายมือชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔)))

(๒) ปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(๒.๑) ปรับปรุงเกี่ยวกับเกณฑ์การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มเงื่อนไขในการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต ว่าจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้นประกอบด้วย และเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลตามพระราชกฤษฎีกา จากเดิมที่ให้มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายปัจจุบัน โดยเพิ่มกรณีที่ไม่มีกำหนดหน่วยงานของรัฐไว้เป็นการเฉพาะในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลและสำนักงานมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒))

(๒.๒) แยกการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้งให้ทราบกับธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียนออกจากกัน ในส่วนของการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องแจ้งให้ทราบ มีการกำหนดให้ขั้นตอนการแจ้งการประกอบกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน แต่หากต่อมาตรวจพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ก็ให้สั่งผู้แจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยเพิ่มการกำหนดให้นำผลการแก้ไขมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และการประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด นอกจากนี้ ได้แก้ไขโทษปรับทางปกครองในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนหรือไม่ประกอบธุรกิจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ผู้แจ้งหยุดการให้บริการจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน หรือในกรณีที่ปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ ก็ให้ออกคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการจนกว่าจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ ถูกต้องและครบถ้วน และหากผู้แจ้งไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่หยุดหรือถูกห้ามการให้บริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้ง (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓))

(๒.๓) กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียน โดยกำหนดให้ขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนการประกอบกิจการเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับการขอขึ้นทะเบียนไว้เป็นหลักฐานก่อน โดยยังไม่รับขึ้นทะเบียน และได้กำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน ในกรณีที่เอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนครบถ้วนและถูกต้องจึงจะรับขึ้นทะเบียน ซึ่งผู้ยื่นคำขอสามารถประกอบธุรกิจบริการได้หลังจากได้รับขึ้นทะเบียนหรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารและหลักฐานได้ภายในกำหนดเวลา ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจได้ตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียน นอกจากนั้น ได้กำหนดมาตรการในกรณีที่ตรวจพบว่าเป็นเอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ไม่ว่าจะขึ้นก่อนรับขึ้นทะเบียนหรือในขั้นตอนที่ได้ประกอบธุรกิจบริการแล้ว ซึ่งหากผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วน สิทธิในการประกอบธุรกิจจะเป็นอันระงับไปและคำขอขึ้นทะเบียนตกไป หรือมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ทั้งกำหนดให้การประกอบธุรกิจตามที่ได้ขึ้นทะเบียนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับผู้ประกอบการไม่เกินหนึ่งล้านบาทตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ส่วนวิธีการในการบังคับให้มีการชำระค่าปรับนั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา และหากยังไม่มีการชำระค่าปรับตามที่ศาลมีคำพิพากษาให้ยึดทรัพย์สินเพื่อชำระแทนค่าปรับ แต่ไม่ให้นำมาตรการกักขังแทนค่าปรับมาใช้ ในกรณีที่ยังมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๓ (เพิ่มมาตรา ๓๓/๑))

(๒.๔) แก้ไขเพิ่มเติมการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต โดยกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด และตามเงื่อนไขในใบอนุญาต แก้ไขวิธีการบังคับให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ โดยการฝ่าฝืน

หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปรับไม่เกินสองล้านบาท และให้นำวิธีการบังคับให้มีการชำระค่าปรับและการออกคำสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในกรณีของการขึ้นทะเบียนมาใช้โดยอนุโลม ในกรณีที่ไม่แก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจซ้ำอีกภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีคำสั่งปรับครั้งแรก ให้คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๑๔ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๔))

(๒.๕) เพิ่มการให้อำนาจคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐในการออกประกาศ กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๓๒ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดรายละเอียดในการกำกับ การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียด ค่อนข้างมากและแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาได้ทั้งหมด การเพิ่มมาตรานี้ จึงเป็นการกำหนดการมอบอำนาจต่อไปยังกฎหมายลำดับรองให้สามารถกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้ (ร่างมาตรา ๑๕ (เพิ่มมาตรา ๓๔/๑))

(๒.๖) เพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากในการควบคุมการประกอบ ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการติดตามตรวจสอบ ซึ่งจำเป็นที่จะต้อง มีบทบาทผู้ตรวจรับเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการและเป็นหลักประกันในการทำหน้าที่ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ มิให้มีการใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและตามสมควร จึงสมควรกำหนดหน้าที่ และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕ (เพิ่มมาตรา ๓๔/๒))

(๒.๗) กำหนดให้ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีดุลพินิจที่จะนำหลักเกณฑ์ ในเรื่องใดของพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ของหน่วยงานของรัฐมาใช้แก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือในการวินิจฉัย ชี้ขาดข้อพิพาทก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีอื่น ของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ได้กำหนดให้อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ดังที่ได้กล่าวแล้วใน (๑.๑) (ร่างมาตรา ๑๖ (เพิ่มมาตรา ๓๕ วรรคสาม))

(๒.๘) เพิ่มบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และการเพิ่มมาตรา ๓๓/๑ โดยแก้ไขมาตรา ๔๔ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องแจ้ง มาตรา ๔๕ ในกรณีการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเพิ่มมาตรา ๔๔/๑ ในกรณี การประกอบธุรกิจบริการที่ต้องขึ้นทะเบียน รวมทั้งเพิ่มอัตราโทษในกรณีที่เป็นการประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องขึ้นทะเบียนหรือต้องได้รับใบอนุญาต เพื่อให้มี อัตราโทษลดหลั่นกัน (ร่างมาตรา ๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔) ร่างมาตรา ๒๓ (เพิ่มมาตรา ๔๔/๑) และร่างมาตรา ๒๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕))

(๓) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(๓.๑) แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

(๓.๑.๑) แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ให้มีประธานกรรมการ มาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรอง ประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ

กำหนดคุณสมบัติของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในด้านการเงิน พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ นิติศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือด้านอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน โดยต้องมีบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)) รวมทั้งแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘)) เพื่อขยายวาระการดำรงตำแหน่งและตัดข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระ เพื่อแก้ปัญหาการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านนี้ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด แก้ไขการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและองค์ประกอบของคณะกรรมการในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐)) และเพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่ เพื่อให้คณะกรรมการสามารถประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนดได้ (ร่างมาตรา ๑๙ (เพิ่มมาตรา ๔๑ วรรคสี่))

(๓.๑.๒) แก้ไขหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ โดยเพิ่มหน้าที่และอำนาจให้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สำนักงานจัดทำขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ และกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีในการให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗))

(๓.๑.๓) กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้น และรองรับการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไว้และยังมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ใช้ได้ต่อไป ส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

(๓.๒) แก้ไขหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ และมีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและการจัดตั้งสำนักงานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓))

(๓.๓) เพิ่มรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ (ร่างมาตรา ๒๑ (เพิ่มมาตรา ๔๓/๑))

(๓.๔) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรัฐมนตรีรักษาราชการ นอกเหนือจากนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในช่วงการเปลี่ยนแปลงให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มารับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๘)

### ๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดบางประการของการทำข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีผลเทียบเท่าการทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง แก่ไขหลักเกณฑ์การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพิ่มบทบาทหน้าที่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่สัญญา จึงเป็นการคุ้มครองประชาชนในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งมีระบบการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน ทำให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านผู้ให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะกรณีที่จะต้องมีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้ประกอบการที่อยู่ในต่างประเทศ

---

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงขอสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

๑. วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีวิธีการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นโดยการจัดประชุมและสัมมนารับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังนี้

(๑) หัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” จัดโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ชื่อในขณะนั้น) เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้เปิดเวทีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล จำนวน ๑๐ ฉบับ ซึ่งความคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังได้ถูกหยิบยกขึ้นเพื่อนำเสนอในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม ในส่วนร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

(๒) หัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้เปิดเวทีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงในชั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อย่างไรก็ตาม ในส่วนร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

(๓) หัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention: a legal tool to promote cross-border electronic commerce” จัดโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ภายใต้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ชื่อในขณะนั้น) คณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) และคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก (ESCAP) เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่สนับสนุนและส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนตาม



อนุสัญญาว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations Convention on The Use of Electronic Communications in International Contracts หรือ UN e-Communications Convention) ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ได้นำหลักการบางส่วนของอนุสัญญาดังกล่าวมาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงแก้ไข โดยได้มีการนำเสนอหลักการและสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในส่วนรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

(๔) หัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” จัดโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(๕) การเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น จัดโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

(๖) หัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” จัดโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น เป็นการเพิ่มเติม

#### ๑.๒ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

(๑) เว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th)

(๒) เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) [www.etda.or.th](http://www.etda.or.th) ได้มีการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติฯ พร้อมสรุปหลักการสำคัญ ในหัวข้อ “ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล”

(๓) เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th) ที่ได้มีการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติฯ พร้อมสรุปหลักการสำคัญ ในหัวข้อ “ร่างกฎหมายที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น”

#### ๒. จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงฯ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จากผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. ถึง ๑๔.๐๐ น. ณ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ครั้งที่ ๒ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๙.๐๐ ถึง ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องราชดำเนิน ๑ ชั้น ๑ โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ

ครั้งที่ ๓ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention: a legal tool to promote cross-border electronic commerce” เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสหประชาชาติ (UNCC) กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ ๔ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๙.๓๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น. ณ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ครั้งที่ ๕ รับฟังความเห็นโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยโดยการเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ครั้งที่ ๖ รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) ระหว่างวันที่ ๙ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๗ รับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๖.๒๐ น. ถึง ๑๘.๓๐ น. ณ สยามพารากอน

ครั้งที่ ๘ รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

### ๓. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ การรับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวน ๑๔๐ คน

๓.๒ การรับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนารับฟังความเห็นหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

(๔๖)

๓.๓ การรับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนาฯรับฟังความเห็นหัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention: a legal tool to promote cross-border electronic commerce” เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑๙ คน

๓.๔ การรับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนาฯรับฟังความเห็นหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๐๑ คน

๓.๕ การเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความเห็นต่อการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้ เปิด ให้ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมแสดงความเห็น

๓.๖ การรับฟังความเห็นโดยการจัดสัมมนาฯรับฟังความเห็นหัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น

๓.๕ การรับฟังความเห็นผ่านทางเว็บไซต์ โดยเปิดให้ผู้สนใจทั้งจากหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนร่วมแสดงความเห็น โดยมีผู้สนใจเข้าชม ดังนี้

(๑) เว็บไซต์การรับฟังความเห็นกฎหมายไทย [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) จำนวน ๔,๙๖๓ ครั้ง

(๒) เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) [www.etda.or.th](http://www.etda.or.th) หัวข้อ “ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล” จำนวน ๒๘,๐๓๓ ครั้ง

(๓) เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th) หัวข้อ “ร่างกฎหมายที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น”

#### ๔. ประเด็นที่มีการแสดงความเห็น

ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (ร่างพระราชบัญญัติฯ) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)) ได้นำข้อมูลและผลการรับฟังความคิดเห็นดังต่อไปนี้ มาใช้ประกอบการพิจารณา

๔.๑ ก่อนการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อคณะรัฐมนตรี ได้นำรายงานความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ โดยคณะอนุกรรมการนโยบายกฎหมาย ภายใต้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

## ๔.๒ ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการ

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฯ แจ้งเวียนให้หน่วยงานของรัฐจัดทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในชั้นการให้ความเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ หน่วยงานของรัฐต่างๆ ได้มีความเห็นและข้อสังเกตดังต่อไปนี้

(๑) กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยมีข้อสังเกต และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาความเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้นแล้ว ได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฯ ในประเด็นตามข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอนะ	การดำเนินการ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฯ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ยังขาดความชัดเจนว่ามีอำนาจในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการเพื่อสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ เพียงใด หรือมีอำนาจเพียงการเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เนื่องจากในมาตรา ๓๗ (๑) ระบุว่า “จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ...” แต่ใน (๑๑) ระบุว่า “กำหนดนโยบายและทิศทางการเงิน การคลัง การลงทุน มาตรการในการจัดหาพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ลดกฎเกณฑ์ที่เป็นปัญหา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แก้ไขร่างมาตรา ๑๙ เดิม และร่างมาตรา ๒๐ เดิม โดยแก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้น ทั้งนี้ ในการจัดทำนโยบายดังกล่าวต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งให้มีการรายงานข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	อุปสรรคอันส่งผลกระทบต่อพัฒนา ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในภาพรวม เพื่ออำนวยความสะดวก และเพิ่มกลไกก่อให้เกิดความรวดเร็ว ในการดำเนินงานกับทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชน” โดยไม่ได้ระบุ ว่า นโยบายที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น ภายใต้อำนาจหน้าที่ใน (๑๑) นี้ ต้องผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
อำนาจหน้าที่ สำนักงาน	อำนาจหน้าที่ที่กำหนดมาตรา ๓๗ (๑๒) ที่ระบุว่า “กำหนดหลักเกณฑ์การ พิจารณาอนุมัติโครงการที่เป็นการร่วม ลงทุนระหว่างหน่วยงานของรัฐและ เอกชนในกิจการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม รวมทั้งกำกับดูแลและติดตาม การดำเนินงานโครงการดังกล่าว” นั้น อาจมีปัญหาในภาคปฏิบัติ เนื่องจาก สิ่งที่ เป็น “กิจการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม” นั้นค่อนข้างกว้างขวางมาก และ การใช้อำนาจตามข้อนี้ อาจทับซ้อนกับ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือ หน่วยงานอื่น (ทั้งในระดับกระทรวง กรม หน่วยงาน ที่ ตั้ง ขึ้น ตาม พระราชบัญญัติฯ หรืออื่นๆ) บ้างหรือไม่	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนด นโยบายการเงิน การคลัง การลงทุน มาตรการในการจัดหาพัสดุ การจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ อำนาจในการกำหนด หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติโครงการ ที่เป็นการร่วมทุนระหว่างหน่วยงาน ของรัฐและเอกชนในกิจการของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคมออก (ร่างมาตรา ๓๗ (๑๑) และ (๑๒)) เนื่องจาก มีหน่วยงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ ควบคุมดูแลเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ แล้ว (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๗)

๔.๓ ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในขั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงาน  
คณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากการเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าให้ข้อสังเกตและข้อคิดเห็น  
ต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งได้แก่  
สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. กรมพระธรรมนูญ กรมบัญชีกลาง สำนักงาน  
ศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง  
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการกระจาย  
เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ แล้ว ได้จัดให้มีการสัมมนารับฟังความคิดเห็น  
ต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

(๑) หัวข้อ “ร่วมปฏิรูปกฎหมาย ร่วมให้ความเห็น เพื่อเดินหน้าประเทศไทย” จัดโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ชื่อในขณะนั้น) เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้เปิดเวทีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล จำนวน ๑๐ ฉบับ ซึ่งความคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังได้ถูกหยิบยกขึ้นเพื่อนำเสนอในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม ในส่วนร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

(๒) หัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล)” จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้เปิดเวทีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงในชั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อย่างไรก็ตาม ในส่วนร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

(๓) หัวข้อ “Workshop on the UN Electronic Communications Convention: a legal tool to promote cross-border electronic commerce” จัดโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ภายใต้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ชื่อในขณะนั้น) คณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) และคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก (ESCAP) เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่สนับสนุนและส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนตามอนุสัญญาว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations Convention on The Use of Electronic Communications in International Contracts หรือ UN e-Communications Convention) ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ได้นำหลักการบางส่วนของอนุสัญญาดังกล่าวมาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงแก้ไข โดยได้มีการนำเสนอหลักการและสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในส่วนรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

๔.๔ ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ แล้วเสร็จ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ในหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....” โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งรัฐและเอกชนเข้าร่วมงาน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนั้น ในชั้นการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว มีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านช่องทางเว็บไซต์และมีหนังสือแจ้งความเห็นโดยตรง ประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการด้านกฎหมาย ภายใต้อำนาจร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.)

สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย และกรมสรรพากร โดยมี  
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามตารางสรุปความเห็น/ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
<p>นิยาม</p> <p>“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”</p>	<p>คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน            บทนิยาม กกร. เห็นด้วยกับการเพิ่มเติม            นิยามตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้            อย่างไม่รัดกุม เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติฯ นี้            มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น กกร. จึงขอเสนอ            ให้มีการปรับแก้ไขบทนิยามอื่นที่นอกจาก            ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย ได้แก่            บทนิยาม ของคำว่า “ลายมือชื่อ            อิเล็กทรอนิกส์” เนื่องจากในปัจจุบัน            เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างมากและ            รวดเร็ว ดังนั้น การกำหนดบทนิยามของ            คำว่า “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”            หมายความว่า อักษร อักขระ ตัวเลข เสียง            หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ใน            รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบ            กับ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดง            ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูล            อิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัว            บุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์            ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และ            เพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความ            ในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น อาจไม่เพียงพอ            ต่อเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ            ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ดังนั้น จึง            เห็นควรให้มีการปรับแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม            คำว่า “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” ให้กว้าง            มากยิ่งขึ้นด้วย เพื่อครอบคลุมและรองรับ            เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่อาจ            เกิดขึ้นในอนาคต</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพรอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า            บทนิยามคำว่า “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”            เป็นบทนิยามที่อ้างอิงตามบทนิยามคำว่า            “Electronic signature” ใน Article 2 ของ            UNCITRAL Model Law on Electronic            Signatures ที่อยู่บนหลักการพื้นฐานในเรื่อง            หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี            (Technology Neutrality) ที่เป็นหลักการสำคัญ            ของ Model Law ดังกล่าว กล่าวคือ            Model Law ต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเทคโนโลยีใด            เทคโนโลยีหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่เปิดกว้าง            รองรับเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและ            ที่จะมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นหลักการ            พื้นฐานเดียวกับกฎหมายว่าด้วยธุรกรรม            ทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทย ดังนั้น บทนิยามคำว่า            “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” จึงได้เปิดกว้างเพื่อ            รองรับเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต</p>
<p>“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล            ทางอิเล็กทรอนิกส์            อัตโนมัติ”</p>	<p>สมาคมประกันชีวิตไทย            นิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล            ทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” เห็นควรให้มีการ            ชี้แจงหรือยกตัวอย่างกรณีที่จะถือว่าเป็น</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพรอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า            บทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล            ทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” เป็นบทนิยาม            ที่อ้างอิงตามบทนิยามคำว่า “Automated</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” ตามนิยามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น</p>	<p>message system” ใน Article 4 ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts เพื่อรองรับระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น ระบบการส่งซื้อสินค้าหรือบริการทางออนไลน์ที่ผู้ขายตั้งโปรแกรมตอบกลับผู้ซื้อเพื่อตกลงขายหรือปฏิเสธคำสั่งซื้อโดยอัตโนมัติ เป็นต้น ซึ่งการนำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติไปใช้สามารถดำเนินการได้ในรูปแบบที่หลากหลายและขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่มีการนำไปใช้หรือที่อาจมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงมิได้มีการยกตัวอย่างกรณีที่จะถือว่าเป็น “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” ในบทนิยามคำดังกล่าว เพื่อรองรับหลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology Neutrality) แต่สามารถยกตัวอย่างได้ในคำอธิบายประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ จึงเห็นควรให้คงบทนิยามคำว่า “ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” ที่มีการเพิ่มเติมโดยร่างมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>
<p>ขอบเขตการบังคับใช้</p>		
<p>ขอบเขตการบังคับใช้</p>	<p>คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน ขอบเขตการบังคับใช้ กกร. มีข้อสังเกตว่าการดำเนินการให้เป็นไปตามความในมาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ อาจไม่ทันต่อยุคสมัย และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปมาก จึงอาจทำให้ การประกอบธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร หรือการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เกิดขึ้นได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และอาจมีการพัฒนารูปแบบการทำนิติกรรมสัญญาให้มี</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพธอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๘ ของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเป็นหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงนั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่อ้างอิงตาม Article 6 ของ UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce และ Article 9 วรรคสอง ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts รวมทั้งสอดคล้องกับ Article 8 ของ (Draft) Model Law on Electronic Transferable Records อันเป็นร่าง Model Law ฉบับล่าสุดที่เพิ่งผ่าน</p>



ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>ความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย กกร. จึงใคร่ขอให้พิจารณาทบทวนถ้อยคำที่แก้ไขเพิ่มเติมให้สามารถรองรับและครอบคลุมการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกรรม และนิติกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป</p>	<p>ความเห็นชอบของ UNCITRAL เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่ทั้ง Model Law และ Convention ล้วนอยู่บนหลักการพื้นฐานในเรื่องหลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology Neutrality) ที่ต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่เปิดกว้างรองรับเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต ดังนั้น มาตรา ๘ ของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงได้เปิดกว้างเพื่อรองรับเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และเห็นควรให้คงหลักการตามมาตรา ๘ ที่มีการแก้ไขโดยร่างมาตรา ๖ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>
<b>หน่วยงานกลาง</b>		
<p>หน่วยงานกลางทำหน้าที่ส่งเสริม e-Commerce</p>	<p>ผู้เข้าร่วมสัมมนา</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ควรมีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริม e-Commerce ซึ่งเป็นหน่วยงานกลาง โดยให้ความสำคัญกับแนวทางการส่งเสริม e-Commerce มากกว่าการกำกับดูแล เนื่องจากหากมีการกำกับดูแลมากเกินไปเช่นนี้ ธุรกิจ e-Commerce ของไทยอาจจะเติบโตได้ยาก เนื่องจากติดกฎเกณฑ์ทำให้เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อน e-Commerce ได้ ดังนั้น รัฐควรสนับสนุนให้เอกชนทำ e-Commerce โดยอาจมีกฎระเบียบที่ทำให้เอกชนสามารถอยู่รอดได้ และรัฐต้องปรับตัวให้เร็วเพื่อให้ทันการแข่งขันกับนานาประเทศ</li> <li>• (๒) หน่วยงานทำหน้าที่ส่งเสริม e-Commerce ควรมีการทำงานร่วมกับภาคเอกชนมากขึ้น เพื่อให้ภาคเอกชนเข้าใจถึงแนวทางการการผลักดันงานด้าน e-Commerce ของภาครัฐ</li> </ul>	<p>กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเห็นควรรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปประกอบการดำเนินงานในทางปฏิบัติต่อไป</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• การมีหน่วยงาน PMO เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมต่อการทำงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมธุรกิจ e-commerce ของไทย เนื่องจากปัจจุบันมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มุ่งขับเคลื่อนเรื่องนี้ แต่ยังขาดหน่วยงานกลางที่จะเป็นตัวเชื่อมในการสื่อสารเป้าหมายและทิศทางการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อนกัน ภายใต้จุดแข็งของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งสร้างการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนเพื่อให้เอกชนเข้าใจและใกล้ชิดกับภาครัฐมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่ดังกล่าว และควรเป็นหน่วยงาน “แห่งชาติ” เพื่อความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมธุรกิจ e-commerce ที่ครอบคลุมทั้ง Ecosystem ไม่ว่าจะด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านผู้บริโภค และอื่น ๆ</li> <li>• ปัจจุบันแม้ว่าผู้ประกอบการ e-commerce จะได้วางระบบเพื่อดูแลผู้บริโภคที่ประสบปัญหาจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านทางช่องทางออนไลน์ของตนแล้ว แต่ก็ยังพบว่าผู้บริโภคจำนวนมากที่ไม่มีช่องทางหรือกลไกในการดูแลหรือเยียวยาจากผู้ประกอบการ เนื่องจากรูปแบบของการทำ e-commerce มีความหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งมีทั้งผู้ประกอบการรายเล็กและรายใหญ่ ซึ่งหากผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลจากผู้ประกอบการและหน่วยงานของรัฐแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในธุรกิจ e-commerce ของไทยในภาพรวมได้ ดังนั้น หน่วยงาน PMO</li> </ul>	<p>กระทรวงฯ โดย สพรอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเห็นควรรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปประกอบการดำเนินงานในทางปฏิบัติต่อไป</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	หรือหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้น ควรมีบทบาทสำคัญในการดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคที่ประสบปัญหาจากการทำ e-commerce โดยตรง นอกเหนือไปจากการมีหน่วยงาน เช่น สคบ. ที่ทำหน้าที่ดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการทั่วไปแล้ว	
<b>ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</b>		
การลงข้อมูลผิดพลาด (Input Error) ผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ	คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบันหลักเกณฑ์เรื่องการแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด การเห็นด้วยกับการเพิ่มหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้บุคคลธรรมดาสามารถถอนการแสดงเจตนาในกรณีที่มีการลงข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติหากระบบดังกล่าวไม่มีช่องทางให้แก่แก้ไขข้อผิดพลาดตามมาตรา ๑๗/๑ ของร่างพระราชบัญญัติฯ นั้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีเจ้าของระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติก็ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้ทันทีทั้งที่เช่นกัน ดังนั้น หลักเกณฑ์การถอนการแสดงเจตนาตามมาตราดังกล่าวจึงควรกำหนดให้ครอบคลุมถึงกรณีที่เจ้าของระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติใส่ข้อมูลผิดพลาดลงในระบบของตนเองด้วย โดยการตัดคำว่า "ของผู้อื่น" ออก	กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวอ้างอิงตาม Article 14 ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts ที่กำหนดให้มีการถอนการแสดงเจตนาเฉพาะเมื่อเป็นการลงข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของผู้อื่นที่ไม่มีช่องทางให้แก่แก้ไขข้อผิดพลาดได้ ดังนั้น ในกรณีที่มีการลงข้อมูลผิดพลาดผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติของตนเอง บุคคลดังกล่าวย่อมมีช่องทางหรือวิธีการหรือกลไกในการแก้ไขหรือยกเลิกการแสดงเจตนาจากข้อมูลที่ลงผิดพลาดนั้นได้ ก่อนที่การแสดงเจตนาจะไปถึงยังอีกฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากเป็นระบบที่ตนเองได้พัฒนาขึ้น จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๑๗/๑ ที่มีการเพิ่มเติมโดยร่างมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม
	<b>กรมสรรพากร</b> ร่างมาตรา ๑๗/๑ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้บุคคลที่ส่งข้อมูลผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดจากการส่งได้ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและส่งมอบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ กรณีที่ผู้ออกใบกำกับภาษีฯ สร้างและส่งใบกำกับภาษีฯ ผ่านระบบ e-Tax Invoice by e-Mail โดยส่งใบกำกับภาษีฯ ผ่านระบบเข้า	กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักการตามร่างมาตรา ๑๗/๑ จะช่วยป้องกันการปฏิเสธความรับผิดในกรณีที่ผู้ออกใบกำกับภาษีฯ สร้างและส่งใบกำกับภาษีฯ ผ่านระบบ e-Tax Invoice by e-Mail ในกรณีตั้งใจกรอกข้อมูล e-Mail ผิดพลาด ทำให้มีการส่งใบกำกับภาษีฯ ไปยัง e-Mail อื่นที่ไม่ใช่ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ เนื่องจากหากไม่ดำเนินการถอนการแสดงเจตนาในส่วนลงข้อมูลผิดพลาด ก็อาจจะต้องถูกผูกพันตามเจตนาที่ส่งไป

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>e-Mail อื่นที่ไม่ใช่ e-Mail ของผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการ ซึ่งอาจใช้ช่องทาง ตามมาตรา ๑๗/๑ เพื่อปฏิเสธความรับผิด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบ</p>	
	<p>สมาคมประกันชีวิตไทย          ร่างมาตรา ๑๗/๑ เห็นว่า จะมีวิธีการพิสูจน์ หรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ในถ้อยคำต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ดังกล่าวอย่างไร กล่าวคือ ในส่วนมาตรา ๑๗/๑ (๑) ที่กำหนดว่า บุคคลดังกล่าวหรือ ผู้ แ ท น นั น ได้ทราบข้อผิดพลาดหลังจากที่บุคคลดังกล่าว “ได้รู้” และมาตรา ๑๗/๑ (๒) ที่กำหนดว่า บุคคลดังกล่าวหรือผู้แทน “ไม่ได้ใช้” หรือ “ได้รับประโยชน์” อย่าง “มีนัยสำคัญ” โดยเสนอให้มีการแก้ไขข้อความให้ตรง ตามเจตนารมณ์ ของ UN Electronic Communications Convention ดังนี้</p> <p>“มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีบุคคลนำข้อมูล ผิดพลาดเข้าสู่ระบบและส่งผ่านระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ ของผู้อื่น และระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่มีช่องทางให้บุคคล ดังกล่าวแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น บุคคล ดังกล่าวหรือผู้รับมอบอำนาจมีสิทธิที่จะถอน การแสดงเจตนาที่เกิดจากการลงข้อมูล ผิดพลาดได้ หาก</p> <p>(๑) บุคคลดังกล่าวหรือผู้รับมอบ อำนาจได้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึง ข้อผิดพลาดทันทีที่บุคคลดังกล่าวได้ทราบถึง ข้อผิดพลาด และตนเป็นผู้ส่งข้อมูลผิดพลาด นั้นผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ และ</p> <p>(๒) บุคคลดังกล่าวหรือผู้รับมอบ อำนาจยังไม่ได้ใช้หรือยังไม่ได้รับมอบสิทธิ หรือประโยชน์ใดๆ จากสินค้า หรือบริการ จากอีกฝ่ายหนึ่ง”</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวอ้างอิงตาม Article 14 ของ United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts ซึ่งได้มีการพิจารณา ถ้อยคำของ Article 14 อย่างละเอียด ก่อนการนำมาจัดทำเป็นร่างมาตรา ๑๗/๑ ในภาษาไทย เพื่อให้สะท้อนเจตนารมณ์ของ Article 14 ได้อย่างชัดเจน และถูกต้อง จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๑๗/๑ ที่มีการเพิ่มเติมโดยร่างมาตรา ๑๐ ของร่าง พระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
<p>การทำสัญญาผ่านระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ</p>	<p>กรมสรรพากร ร่างมาตรา ๑๓/๒ ที่กำหนดผลผูกพันของความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่เกิดขึ้นจากการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน โดยห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์และผลของการเกิดสัญญาเพียงเพราะเหตุที่ไม่มีบุคคลธรรมดาเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการนั้น กรณีนี้อาจส่งผลกระทบต่อหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาในการเข้าทำสัญญาระหว่างบุคคล เนื่องจากตามร่างกฎหมายได้กำหนดรับรองความสมบูรณ์ของสัญญาดังกล่าวแม้ว่าบุคคลธรรมดาไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง ดังนั้น สัญญาที่เกิดขึ้นจากการโต้ตอบของระบบอัตโนมัติดังกล่าวจะมีผลผูกพันบุคคลธรรมดาในฐานะคู่สัญญาทันทีที่ระบบโต้ตอบกันอันเป็นผลให้คำเสนอสนองต้องตรงกันทันที ทั้งนี้ หากจะป้องกันมิให้เจ้าของระบบที่มีการโต้ตอบโดยอัตโนมัติปฏิเสธความมีผลผูกพันของสัญญาที่เกิดขึ้นจากระบบโต้ตอบอัตโนมัติของตนเองนั้น ควรกำหนดหน้าที่ของเจ้าของระบบให้ต้องผูกพันต่อผลของการแสดงเจตนาของระบบซึ่งตนติดตั้งขึ้นมาเพื่อโต้ตอบอัตโนมัตินั้นด้วย</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพธอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักการตามร่างมาตรา ๑๓/๒ กำหนดขึ้นเพื่อรองรับรูปแบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตที่มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไป โดยจะมีการทำนิติกรรมสัญญาผ่านระบบข้อมูลอัตโนมัติที่มีการติดตั้งโปรแกรมการทำงานไว้ล่วงหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเจตนาของร่างมาตราดังกล่าวมีเพื่อรองรับผลทางกฎหมายและห้ามปฏิเสธผลผูกพันด้วยเหตุผลเพียงเพราะว่าไม่มีบุคคลธรรมดาเข้ามาเกี่ยวข้อง และเนื่องจากระบบอัตโนมัติดังกล่าวสร้างขึ้นด้วยเจตนาของผู้พัฒนาให้ทำงานตามคำสั่งที่มีการติดตั้งไว้โดยอัตโนมัติ ดังนั้น จึงไม่ได้กระทบหรือขัดต่อหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาแต่อย่างใด</p>
<p>กลไกการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p>		
<p>การกำกับดูแลธุรกิจบริการ</p>	<p>กรมสรรพากร (๑) เห็นด้วยกับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ แต่ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศจะเสียภาษีเงินได้เมื่อมีการประกอบกิจการในประเทศไทย ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหาในการตีความว่าการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการต่างประเทศนั้น เป็นการ</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพธอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้แจ้งให้ทราบ ชำนาญหรือได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๒ แล้ว ย่อมถือว่ามี การประกอบกิจการในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม เพื่อความชัดเจนและขจัดปัญหาในการตีความจึงเห็นควรนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ตามความเห็นของกรมสรรพากรต่อไป นอกจากนี้ ในส่วนการกำหนดให้กรมสรรพากรเป็นหน่วยงาน</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>ประกอบกิจการในประเทศไทยหรือไม่ จึงเห็นควรเพิ่มเติมถ้อยคำในมาตรา ๓๒ วรรคสอง ดังนี้</p> <p>“ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น ประกอบกับ ความเหมาะสมในการควบคุมดูแลและ การป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว <u>และให้ถือว่าการประกอบธุรกิจนั้นเป็นการประกอบกิจการในประเทศไทย</u>”</p> <p>นอกจากนี้ ในส่วนร่างมาตรา ๓๒ วรรคสาม เป็น ส่วนที่ สนับสนุน ภารกิจ ของ กรมสรรพากร ในกรณี ที่มีกิจการ บางประเภทที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการ เสียภาษี เช่น Service Provider (SP) ซึ่งเป็นตัวแทนในการจัดทำ ส่งมอบ และ เก็บรักษาใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ หากมี การกำหนดให้กรมสรรพากรเป็นหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ ในพระราชกฤษฎีกาที่ ควบคุมดูแลกิจการของ SP ซึ่งอาจต้องออก ตามความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๒ จะทำให้กรมสรรพากรวางหลักเกณฑ์และ แนวทางในการควบคุมเพื่อประโยชน์ในการ เสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับใน ระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่กระทำผ่าน SP ได้</p> <p>(๒) สำหรับพระราชกฤษฎีกาที่กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการแจ้งให้ทราบ ขอขึ้นทะเบียน หรือ ขอรับใบอนุญาตของการประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์นั้น เห็นควรกำหนดใน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขว่า</p>	<p>ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแล Service Provider ที่เป็นตัวแทนในการจัดทำ ส่งมอบ และเก็บรักษา ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์นั้น ร่างมาตรา ๓๒ วรรคสาม ได้รองรับไว้โดยต้องดำเนินการ กระบวนการตามที่ร่างมาตราดังกล่าวกำหนด</p> <p>เห็นควรรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปประกอบ การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตราร่าง พระราชกฤษฎีกาในลำดับต่อไป</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>ให้ผู้ประกอบการธุรกิจบริการเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ ต้องมีการแต่งตั้งตัวแทนไม่อิสระในประเทศไทย ด้วย ทั้งนี้ ตัวแทนไม่อิสระ หมายถึง ตัวแทนจำหน่ายสินค้า ตัวแทนในการติดต่อหรือเป็นนายหน้าในการซื้อขายสินค้าหรือบริการให้แก่นิติบุคคลต่างประเทศ โดยเป็นตัวแทนนิติบุคคลนั้นเพียงแห่งเดียว</p>	
	<p><b>สมาคมประกันชีวิตไทย</b> มีข้อสังเกตเกี่ยวกับขอบข่ายของธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่ามีอะไรบ้าง และการขึ้นทะเบียนหรือการแจ้งการให้บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องแจ้งที่ใครหรือหน่วยงานใด ทั้งนี้ หากมีหน่วยงานอื่นๆ เช่น คปภ. ที่มีข้อกำหนดในเรื่องการขึ้นทะเบียนแล้ว จำเป็นต้องไปขึ้นทะเบียนที่หน่วยงานรัฐอื่นอีกหรือไม่</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ขอบข่ายของธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีการกำกับดูแลตามมาตรา ๓๒ ของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผลความจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการได้กำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑) และธุรกิจการให้บริการออกใบรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อยู่ระหว่างกระบวนการจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกา) เป็นธุรกิจบริการที่จำเป็นต้องกำกับดูแล แต่ทั้งนี้ ในอนาคตอาจมีการกำหนดให้ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือมีผลกระทบอย่างสำคัญ เป็นธุรกิจบริการที่ต้องมีการกำกับดูแลเพิ่มเติมได้ แต่จะต้องมีเหตุผลและความจำเป็นตามที่มาตรา ๓๒ ของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดไว้ ซึ่งต้องไม่ซ้ำซ้อนกับขอบเขตการกำกับดูแลโดยหน่วยงานอื่นตามกฎหมายฉบับอื่นๆ รวมทั้งต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
		<p>ความเหมาะสม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป ในส่วนหน่วยงานที่จะทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ ในการกำกับดูแลนั้นจะมีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่จะมีการตราขึ้นตามความเหมาะสมกับรูปแบบหรือประเภทของธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นๆ เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากไม่มีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลแล้ว ร่างมาตรา ๓๒ ซึ่งแก้ไขโดยร่างมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่ดังกล่าว</p>
	<p>สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย</p> <p>ปัจจุบันมีธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมออนไลน์อีกหลายประเภทที่ควรมีการกำกับดูแล เช่น ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับ Digital Marketing ที่เป็นช่องทางหรือ Platform ที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือสื่อโฆษณาต่างๆ ในการซื้อขายผ่าน e-commerce ซึ่งควรต้องมีการจดทะเบียนก่อนที่จะประกอบธุรกิจในประเทศไทย และอาจอาศัยกลไกของกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการกำกับดูแลธุรกิจบริการดังกล่าวได้ ดังนั้น หลักเกณฑ์ตามมาตรา 32 จึงควรเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมเหตุผลความจำเป็นในการกำกับดูแลธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมออนไลน์ในเรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ e-commerce ของไทย ด้วย</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สพอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเห็นควรรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปประกอบการดำเนินงานในทางปฏิบัติต่อไป</p>



ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>คณะกรรมการอำนวยการด้านกฎหมาย ภายใต้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.)</p> <p>ขั้นตอนการจัดแจ้งการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยหลักแล้วร่างพระราชบัญญัติฯ นี้บัญญัติขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจ ในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การกำหนดหลักการ และขั้นตอนต่างๆ จึงควรยึดถือผู้ประกอบการในการปฏิบัติ ตาม อย่างไม่ก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันซึ่งได้ กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดแจ้ง จดทะเบียน หรือขอใบอนุญาตในแต่ละ กฎหมาย แยกต่างหากจากกัน นั้น เป็นการสร้างภาระต่อการประกอบธุรกิจ เกินสมควร ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด กกร. จึงใคร่ขอให้ทบทวนระบบการ จัดแจ้ง จดทะเบียน และขอใบอนุญาต ให้สามารถใช้ร่วมกันได้ เช่น เมื่อได้จัดแจ้ง ขึ้นทะเบียน หรือขอใบอนุญาตตามร่าง พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้แล้ว ก็ไม่ต้องจัดแจ้ง ขึ้นทะเบียน หรือขอใบอนุญาตตามกฎหมาย ในลักษณะเดียวกันอีก นอกจากนี้ในกรณีของ การจัดแจ้ง ตาม มาตรา ๓๓ ของ ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้มีการกำหนด เงื่อนไขหรืออำนาจในบางประการ ที่เป็นผล ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถ ดำเนินการบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจรายนั้น ต้องเลิกกิจการได้ ซึ่งมีระดับความเข้มงวด ไม่แตกต่างกับระบบการจดทะเบียนจึงอาจ เป็นการสร้างภาระให้การประกอบธุรกิจ เกินสมควร</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สทอ. ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ในการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะต้องมีเหตุผล และความจำเป็นตามที่มาตรา ๓๒ ของกฎหมาย ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคง ทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับใน ระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกัน ความเสียหายต่อสาธารณสุข ซึ่งจะต้องไม่เข้าซ้อน กับขอบเขตการกำกับดูแลโดยหน่วยงานอื่น ตามกฎหมายฉบับอื่นๆ</p> <p>สำหรับการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทแจ้งให้ทราบ และประเภทขึ้นทะเบียนนั้น มีระดับการกำกับ ดูแลที่แตกต่างกัน ทั้งในขั้นตอนการพิจารณาของ พนักงานเจ้าหน้าที่ กล่าวคือ หากเป็นธุรกิจ บริการประเภทแจ้งให้ทราบเมื่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งจากผู้ประกอบธุรกิจแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจก็สามารถให้บริการได้เลย ในขณะที่หากเป็นธุรกิจบริการประเภทขึ้น ทะเบียนจะต้องมีการตรวจสอบเอกสารและ หลักฐานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การประกอบธุรกิจที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หากเป็นธุรกิจบริการประเภทแจ้งให้ทราบจะ ไม่มีการสั่งปรับผู้ประกอบธุรกิจนั้น แต่หากเป็น ธุ ร กิ จ บ ริ ก า ร ป ร ะ เภ ท ข ึ น ทะ เ บี ย น ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับผู้นั้นไม่เกิน หนึ่งล้านบาท ดังนั้น ระดับความเข้มงวดในการ กำกับดูแลธุรกิจบริการประเภทแจ้งให้ทราบและ ประเภทขึ้นทะเบียนจึงมีความแตกต่างกัน จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๓๓ ที่มีการแก้ไขโดยร่างมาตรา ๑๒ ของร่าง พระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม เพื่อรองรับรูปแบบ</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
<p>หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแจ้งให้ทราบ ขอขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาต</p>	<p><b>สมาคมประกันชีวิตไทย</b></p> <p>ร่างมาตรา ๓๓/๑ วรรคสี่ เห็นควรตั้งข้อสังเกตว่า หากสิทธิในการประกอบธุรกิจของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามวรรคสามเป็นอันระงับและให้ถือว่าคำขอขึ้นทะเบียนนั้นตกไป หรือให้มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจนั้น ผู้ประกอบธุรกิจจะสามารถขอขึ้นทะเบียนใหม่หรืออุทธรณ์คำสั่งได้หรือไม่ และคำสั่งดังกล่าวจะมีผลกระทบบต่อการประกอบธุรกิจที่ได้ดำเนินไปก่อนการขึ้นทะเบียนหรือไม่ โดยหากคำสั่งดังกล่าวไม่กระทบต่อการประกอบธุรกิจที่ได้ดำเนินไปก่อนการขึ้นทะเบียนแล้ว เห็นว่าควรมีการระบุผลกระทบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	<p>ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความหลากหลาย ซึ่งอาจใช้เพียงแค่งานการกำกับดูแลในระดับแจ้งให้ทราบเท่านั้น</p> <p>กระทรวงฯ โดย สพอจ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีที่คณะกรรมการได้มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจถูกคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนจะสามารถขอขึ้นทะเบียนใหม่ได้หรือไม่นั้น จะมีการกำหนดไว้ในส่วนคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชกฤษฎีกาที่จะมีการตราออกมาในอนาคต ซึ่งโดยหลักการจะไม่มีผลเป็นการห้ามขาด แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความรุนแรงของเหตุที่ทำให้มีการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ซึ่งต้องมีการพิจารณาเป็นรายกรณีๆ ไป ตามความเหมาะสมกับธุรกิจบริการประเภทนั้นๆ</p> <p>นอกจากนี้ การดำเนินการใดๆ ก่อนที่จะมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของคณะกรรมการ จะไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากคำสั่งเพิกถอนจะมีผลในวันที่คณะกรรมการได้มีคำสั่ง ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปของการมีผลของคำสั่งทางปกครองที่จะไม่มีผลย้อนหลังไปกระทบต่อการดำเนินการที่ทำไว้แล้วก่อนมีคำสั่ง อันเป็นไปตามมาตรา ๔๒ ของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่กำหนดว่าคำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป แต่ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้มีกระบวนการในการขอใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจภายหลังจากที่มีการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนนั้นด้วย</p> <p>ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๓๓/๑ วรรคสี่ ที่มีการเพิ่มเติมโดยร่างมาตรา ๑๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
<b>บทกำหนดโทษ</b>		
อัตราโทษ	<p>สมาคมประกันชีวิตไทย</p> <p>ร่างมาตรา ๓๓/๑ วรรคหก ที่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทนั้น เห็นว่า ควรพิจารณาอัตราโทษสูงสุดให้อยู่ในอัตราต่ำกว่าที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากหากเปรียบเทียบการกำหนดอัตราโทษปรับของหน่วยงานอื่นๆ ที่ดูแลหรือเกี่ยวข้อง จะพบว่าอัตราโทษปรับที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฯ จะกำหนดไว้สูงกว่ามาก</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สฟอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าอัตราโทษปรับดังกล่าวเป็นอัตราโทษที่อิงตามอัตราโทษปรับทางปกครองที่ใช้บังคับในปัจจุบันตามมาตรา ๓๓ วรรคสี่ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท นอกจากนี้อัตราโทษปรับตามร่างมาตรา ๓๓/๑ วรรคหกดังกล่าว ไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ แต่มีเพียงอัตราโทษขั้นสูงเท่านั้น ดังนั้นคณะกรรมการจึงอาจพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับในจำนวนที่ต่ำได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๓๓/๑ วรรคหก ที่มีการเพิ่มเติมโดยร่างมาตรา ๑๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>
	<p>สมาคมประกันชีวิตไทย</p> <p>ร่างมาตรา ๓๔ วรรคสาม ที่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งปรับไม่เกินสองล้านบาทนั้น เห็นว่า ควรพิจารณาอัตราโทษสูงสุดให้อยู่ในอัตราต่ำกว่าที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากหากเปรียบเทียบการกำหนดอัตราโทษปรับของหน่วยงานอื่นๆ ที่ดูแลหรือเกี่ยวข้อง จะพบว่าอัตราโทษปรับที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฯ จะกำหนดไว้สูงกว่ามาก</p>	<p>กระทรวงฯ โดย สฟอ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าอัตราโทษปรับดังกล่าวเป็นอัตราโทษที่อิงตามอัตราโทษปรับทางปกครองที่ใช้บังคับในปัจจุบันตามมาตรา ๓๔ วรรคสี่ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท นอกจากนี้อัตราโทษปรับตามร่างมาตรา ๓๔ วรรคสามดังกล่าว ไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ แต่มีเพียงอัตราโทษขั้นสูงเท่านั้น ดังนั้นคณะกรรมการจึงอาจพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับในจำนวนที่ต่ำได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด จึงเห็นควรให้คงหลักการตามร่างมาตรา ๓๔ วรรคสาม ที่มีการแก้ไขโดยร่างมาตรา ๑๔ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เช่นเดิม</p>
<b>มาตรการ/ กลไก หรือข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง</b>		
มาตรการทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ e-Commerce	<p>ผู้เข้าร่วมสัมมนา เห็นควรให้มีการพิจารณาเรื่องนี้อย่างละเอียดเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เป็นธรรม ระหว่างผู้ประกอบการไทยและต่างประเทศ เพื่อไม่ให้เป็นการแก่</p>	<p>กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ</p>

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
	<p>ผู้ประกอบการกลุ่มใดเท่านั้น สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ไทย</p> <p>(๑) ในการส่งเสริมธุรกิจ e-commerce ของไทยภายใต้แผนหรือนโยบายของภาครัฐ ควรมีการจัดวางโครงสร้างการจัดเก็บ ภาษีธุรกิจ e-commerce แต่ละประเภท ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ธุรกิจด้าน e-payment หรือ ธุรกิจด้าน Online Advertising เป็นต้น ตลอดจนครอบคลุม ผู้ประกอบธุรกิจของไทยและต่างประเทศ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ผ่านการรับฟัง ความเห็นร่วมกันจากทุกฝ่าย รวมทั้งต้อง คำนึงถึงมาตรการทางภาษีที่สามารถสร้าง แรงจูงใจ และ ส่งเสริม ให้ ธุรกิจ e-commerce ของประเทศไทยเติบโตต่อไปได้</p> <p>(๒) ปัจจุบันมีธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจออนไลน์อีกหลายประเภทที่ควรมี การกำกับดูแล เช่น ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง กับ Digital Marketing ที่เป็นช่องทางหรือ Platform ที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูล หรือสื่อโฆษณาต่างๆ ในการซื้อขายผ่าน e-commerce ซึ่งควรต้องมีการจดทะเบียน ก่อนที่จะประกอบธุรกิจในประเทศไทย และ อาจอาศัยกลไกของกฎหมายธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ในการกำกับดูแลธุรกิจ บริการดังกล่าวได้ ดังนั้น หลักเกณฑ์ตาม มาตรา 32 จึงควรเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม เหตุผลความจำเป็นในการกำกับดูแลธุรกิจ บริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมออนไลน์ใน เรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญ ต่อธุรกิจ e-commerce ของไทย ด้วย</p>	

ทั้งนี้ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้พิจารณาความคิดเห็นต่าง ๆ โดยเห็นควรให้มีการปรับปรุง ร่างพระราชบัญญัติฯ ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

(๖๔)

(๑) เพิ่มเติมให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ทำหน้าที่คุ้มครองและดูแลผู้บริโภคทางออนไลน์ ในการจัดการเรื่องร้องเรียนอันเนื่องมาจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการดูแลผู้บริโภคที่ประสบปัญหาจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการทางออนไลน์มีความซับซ้อนในการดำเนินการทางปฏิบัติ และจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคนิคในการดำเนินการ โดยที่ผ่านมาได้มีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ ๑๒๑๒ เพื่อดูแลผู้บริโภคในเบื้องต้นแล้ว

(๒) เพิ่มเติมบทบัญญัติตามร่างมาตรา ๓๑/๑ รองรับการพิสูจน์ตัวตนและยืนยันตัวตนทางดิจิทัล เพื่อให้มีผลทางกฎหมายเมื่อได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด เนื่องจากการพิสูจน์ตัวตนและยืนยันตัวตนทางดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่มีความเชื่อมโยงกับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นหลักการที่มีอยู่แล้ว

(๓) เพิ่มเติมขอบเขตการกำกับดูแลธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามร่างมาตรา ๓๒ เพื่อให้ครอบคลุมธุรกิจบริการประเภทต่าง ๆ ที่มีการประกอบธุรกิจโดยใช้ประโยชน์จากอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งจำเป็นต้องการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค หรือเพื่อคุ้มครองศีลธรรมอันดีและการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และในส่วรูปแบบการกำกับดูแลนอกจากการกำหนดให้แจ้งให้ทราบ การขึ้นทะเบียน หรือการขอรับใบอนุญาตแล้ว ได้รองรับการกำกับดูแลในรูปแบบการได้รับใบรับรอง เพื่อให้การกำกับดูแลมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ในกรณีที่ธุรกิจบริการได้ดำเนินการตามมาตรฐานหรือมาตรการที่กำหนด

(๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติตามร่างมาตรา ๓๒/๑ และมาตรา ๓๒/๒ เพื่อรองรับการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และประกอบธุรกิจโดยใช้ประโยชน์จากอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องมีการจัดแจ้งขอใบรับรองการประกอบธุรกิจต่อคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือมีสำนักงานสาขา หรือมีสำนักงานตัวแทนในประเทศไทย หรือตั้งสถานประกอบการขึ้นในประเทศไทย หรือได้จัดแจ้งขอใบรับรองการประกอบธุรกิจจากหน่วยงานที่กำกับดูแลตามกฎหมายอื่นหรือตามมาตรา ๓๒ เว้นแต่จะได้รับการยกเว้นจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ รวมทั้งกำหนดกลไกการดำเนินการในกรณีที่มีการฝ่าฝืน อันจะมีส่วนช่วยในการทราบตัวตนของผู้ประกอบธุรกิจ อีกทั้งช่วยในการจัดวางโครงสร้างการจัดเก็บภาษีธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการไทยและต่างประเทศ ซึ่งกรมสรรพากรและกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเห็นด้วยกับการปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว

(๕) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานพัฒนาและส่งเสริมธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาเทคโนโลยี มาตรฐาน มาตรการด้านความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งกลไกที่จำเป็นอื่นใด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทยต่อไป

(๖) ปรับปรุงร่างมาตรา ๓๔/๒ (๓) ในประเด็นการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบสถานที่และยึดหรืออายัดหลักฐาน โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ต้องได้รับอนุญาตจากศาล และร่างมาตรา ๓๗ ในประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้ปรับปรุงให้เป็นการเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทนการเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี โดยเพิ่มเติมเป็น (๕/๑)

๔.๕ ภายหลังจากการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ตามผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ที่มีการปรับปรุงแก้ไขรวมจำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่

(๑) การเชิญหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

(๒) การจัดเสวนาในหัวข้อ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ที่มีการปรับปรุงตามผลการรับฟังความคิดเห็น เป็นการเพิ่มเติม โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมให้ความเห็นและสอบถามหลักการที่มีการปรับปรุงแก้ไข

ทั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามตารางสรุปความเห็น/ข้อเสนอแนะ

ดังนี้

ประเด็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ
ขอ เ ข ต ก ร ก ำ ก บ ด อ ล ฎ ร ก ิจ บ ริ ก าร ก ี ย ู ก ับ ฎ ร ก ร ร ม ท ำ อ อิ ล ็ ก ท ร อ น ิก ส์	(๑) เจตนาารมณ์ในการเพิ่มเติมคำว่า “ประกอบธุรกิจโดยใช้ประโยชน์จากอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เพื่อให้เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ในร่างมาตรา ๓๒ ครอบคลุมกรณีใดบ้าง และแตกต่างจาก “ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” อย่างไร เนื่องจากใช้คำค่อนข้างกว้างและยังขาดความชัดเจนว่าครอบคลุมเรื่องใดบ้าง  ได้มีการชี้แจงว่า ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นบริการเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือหรือสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่การประกอบธุรกิจโดยใช้ประโยชน์	กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฯ ในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

(๒๒)

<p>จากอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เน้นที่ธุรกิจบริการที่ใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งการกำกับจะทำเมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาออกมาใช้บังคับซึ่งจะมีการกำหนดขอบเขตของธุรกิจที่จะถูกกำกับดูแลให้ชัดเจนขึ้น</p>	
<p>(๒) ในการจัดแจ้งใบรับรอง ควรกำหนดไม่ให้เข้าซ้อนกับการจัดแจ้ง จดทะเบียนตามกฎหมายอื่น</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่าการกำหนดให้จัดแจ้งตามกฎหมายนี้จะดำเนินการเฉพาะเมื่อไม่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้เท่านั้น เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ ประกอบกับเจตนารมณ์ของการกำหนดเพื่อให้ทราบตัวตนของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นการปรับปรุงตามที่ได้หารือร่วมกันกับกรมสรรพากร อันจะช่วยในการกำหนดมาตรการทางภาษีเพื่อสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตที่ครอบคลุมโดยได้มีการหารือร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อไม่ให้ขัดหรือแย้งกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี ดังนั้น จึงมีการเสนอความคิดเห็นว่าควรแยกหลักการในส่วนการแจ้งใบรับรอง หรือการมีสำนักงานสาขาหรือสถานประกอบการในประเทศไทยเป็นอีกมาตราหนึ่ง เนื่องจากเป็นคนละหลักการกับมาตรา ๓๒ และควรกำหนดให้ชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างใบรับรองที่กำหนด</p>	<p>กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฯ ในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป</p>
<p>(๓) ในการกำหนดให้มีการแจ้งใบรับรองนั้น หากไม่มีการดำเนินการตามที่กำหนดจะมีมาตรการในการดำเนินการอย่างไร เนื่องจากหากไม่มีมาตรการหรือโทษกำหนดไว้ ก็จะไม่มีการปฏิบัติตาม</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่า จะมีการกำหนดในร่างกฎหมายเพื่อกำหนดกลไกและขั้นตอนในการดำเนินการ หากพบว่าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วน เช่น การแจ้งให้แก้ไข</p>	<p>กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฯ ในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป</p>

<p>การสั่งให้หยุดการให้บริการ หรือเพิกถอนจาก สารบบการรับแจ้ง เป็นต้น</p>	
<p>(๔) เหตุใดจึงมีการตัดหลักการในส่วนการรับฟัง ความเห็นก่อนการตราพระราชกฤษฎีกาตาม มาตรา ๓๒ ออก</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่า การรับฟังความเห็นก่อนการตรา เป็นกฎหมายเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ ร่างกฎหมายที่จะออกตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะกำหนดให้มีการรับฟังความเห็นในการจัดทำ กฎหมายลำดับรองด้วยอีกทาง</p>	<p>กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะ ดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฯ ในชั้นสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป</p>
<p>(๕) ความแตกต่างของการจัดแจ้งขอใบรับรอง การประกอบธุรกิจตามร่างมาตรา ๓๒/๑ มีความ ซ้ำซ้อนกับการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าหรือไม่</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่า ในกรณีที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการรับจัดแจ้งขอใบรับรองตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่ต้องจัดแจ้งตามกฎหมายนี้อีก โดยกฎหมาย ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ชัดเจน</p>	
<p>(๖) ขอบเขตการใช้บังคับของร่างมาตรา ๓๒/๑ ครอบคลุมถึงบริษัทไทย แต่ไปทำธุรกิจใน ต่างประเทศหรือไม่ และครอบคลุมถึงธุรกิจใน ต่างประเทศ ที่ให้บริหารในประเทศไทยหรือไม่</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่า หลักการที่ปรับปรุงดังกล่าวมุ่งเน้น ที่การประกอบธุรกิจในประเทศไทย</p>	
<p>(๗) ในกรณีที่ไม่มีดำเนินการตามมาตรา ๓๒/๑ จะมีกลไกหรือการลงโทษอย่างไรหรือไม่</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่า ในร่างกฎหมายได้มีการกำหนด กลไกและขั้นตอนในการดำเนินการหากพบว่า ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติ ไม่ครบถ้วน เช่น การแจ้งให้แก้ไข การสั่งให้หยุด การให้บริการ หรือเพิกถอนจากสารบบ</p>	



	การรับแจ้ง เป็นต้น	
การพิสูจน์และยืนยันตัวตน	<p>ปัจจุบันมีร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับที่กำหนดเรื่องการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล เช่น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์(ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... จะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันหรือไม่ และจะทำให้มาตรฐานทางเทคโนโลยีของร่างกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกันหรือไม่</p> <p>ได้มีการชี้แจงว่ากฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นกฎหมายกลางที่เป็นหลักที่กำหนดหลักการโดยรวม แต่ร่างพระราชบัญญัติอื่นๆ จะกำหนดรายละเอียดเป็นการเฉพาะแต่ละเรื่อง ซึ่งควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ อาจมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าถ้ามีกรณีที่กฎหมายอื่นกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้วก็ให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น รวมทั้งควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข รวมทั้งกลไกในการกำกับดูแลให้ชัดเจนในร่างกฎหมาย รวมทั้งแนวทางการกำหนดบทลงโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืน เพื่อให้กลไกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>	<p>กระทรวงฯ ได้รับความเห็น/ข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฯ ในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป</p>
อื่นๆ	<p>เห็นควรให้มีการเพิ่มเติมหลักการตาม UNCITRAL Model Law on Electronic Transferable Records เพื่อรองรับตราสารเปลี่ยนมือทางอิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>การเพิ่มเติมหลักการส่วนนี้จะมีการพิจารณาในภายหลัง เนื่องจากเป็นหลักการใหม่</p>

๔.๖ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฯ ที่มีการปรับปรุงแก้ไขต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจพิจารณาคู่ขนานไปกับการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวรวม ๒ ครั้ง โดยได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมชี้แจงและให้ความเห็น ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า หลักการการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ได้มีการร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. .... ซึ่งมีหลักการ

เช่นเดียวกับประเด็นที่ได้เพิ่มเติมขึ้น ทั้งยังมีรายละเอียดในการกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลและการกำกับดูแลโครงข่ายระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลไว้แล้ว ส่วนหลักการเรื่องการขอรับใบรับรองการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการกำหนดให้มีสำนักงานสาขา สำนักงานตัวแทน หรือสถานประกอบการในประเทศไทย เป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นสำหรับเป็นกลไกเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรจากผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่อยู่ในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงผลการบังคับใช้เรื่องดังกล่าวและผลกระทบต่อความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศที่ประเทศไทย มีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการความตกลงนั้น ซึ่งผู้แทนหน่วยงานที่เข้าร่วมชี้แจงเห็นพ้องด้วยกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงไม่มีการเพิ่มหลักการทั้งสองเรื่องในชั้นนี้ รวมทั้งการแก้ไขชื่อสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และเห็นตรงกันว่าให้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วเสร็จตามเรื่องเสร็จที่ ๑๒๑๖/๒๕๕๘, ๑๒๑๗/๒๕๕๘, ๗๖๓-๗๖๔/๒๕๖๐ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย กระทบฯ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้นำความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จากการรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ชัดเจน ก่อนเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก  
ร่างพระราชบัญญัติ  
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่ได้จัดทำขึ้น เป็นการพิจารณาผลกระทบของบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ที่อาจมีผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้รวบรวม ประเด็นและนำผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป

๑. ผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป เช่น ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจ บริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่มีการกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐที่ กำกับดูแล

๒. ผลกระทบที่อาจได้รับจากร่างกฎหมาย

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชิงบวก

มีส่วนช่วยต่อการยกระดับการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดย World Bank ของประเทศ จากการทำที่หน่วยงานของรัฐสามารถพัฒนาระบบการให้บริการโดยการนำ ระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจตามแนวทางการประเมิน จัดอันดับความ ยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของ World Bank ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ผู้ประกอบการประเทศไทยสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ซึ่งเป็นช่องทาง ธุรกิจที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และ หน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแล

- เชิงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

**๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ**

**๓.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด**

ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการและประชาชนสามารถทำการค้าผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

**๓.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด**

เมื่อมีการวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เป็น Soft Infrastructure เพื่อรองรับการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) รวมทั้งการวางระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า (E-Trade Facilitation) ผ่านการนำเทคโนโลยีที่สำคัญมาใช้ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างยั่งยืน

~~การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อย เพียงใด~~

เมื่อมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน โดยนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการย่อมช่วยลดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการได้

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

ร่างพระราชบัญญัตินี้จะมีส่วนช่วยให้การจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทยดีขึ้น และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งส่งผลสำคัญต่อการทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศดีขึ้น

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา มากน้อยเพียงใด

เนื่องจากการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัลด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเป้าหมายสำคัญของแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศที่ต้องกำหนดให้มีขึ้น ย่อมเป็นการส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

**๓.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร**

หน่วยงานของรัฐสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งประชาชนสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากมีระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

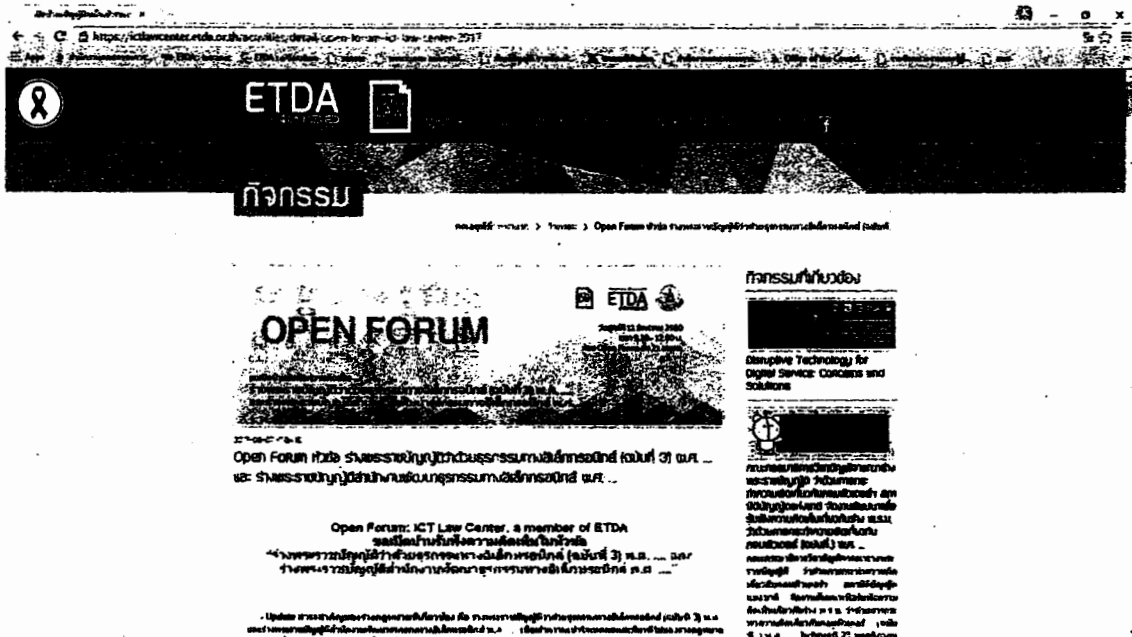
สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

หน่วยงานของรัฐสามารถลดค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการทำธุรกรรมในแบบกระดาษ ทั้งค่าจัดทำ จัดส่ง และจัดเก็บ รวมทั้งลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนในระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานจากมาตรฐานกลาง จนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเต็มประสิทธิภาพ

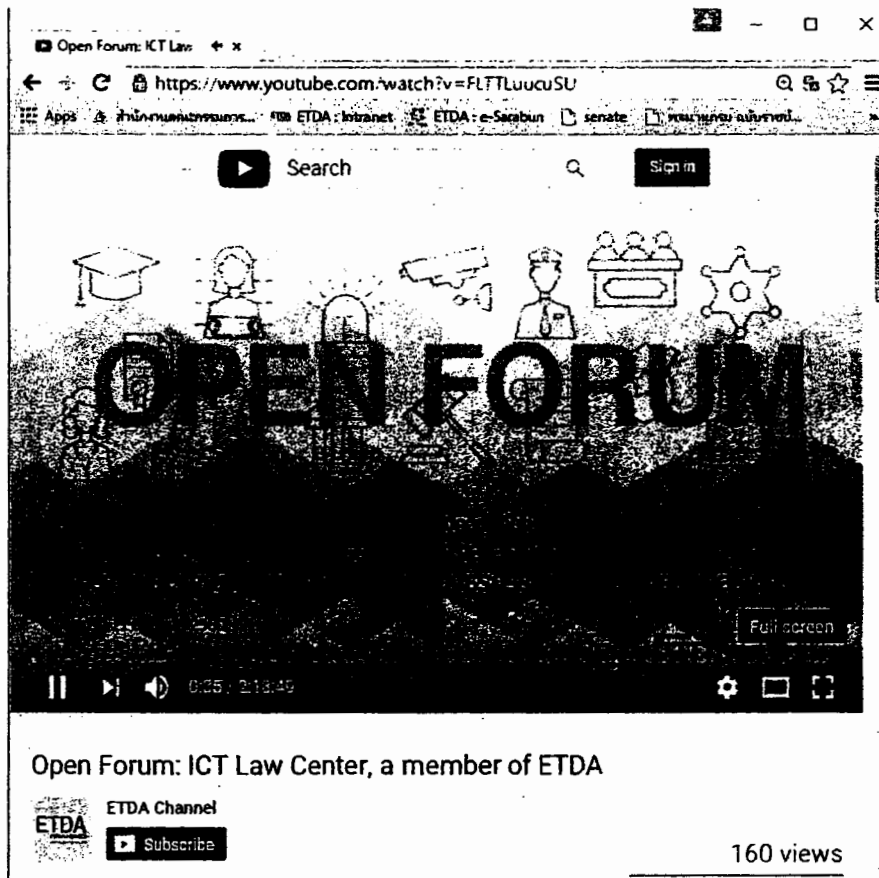
การรับฟังความคิดเห็น  
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
ผ่านช่องทางเว็บไซต์



๒. รับฟังความคิดเห็นในหัวข้อ “เปิดบ้านรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....”



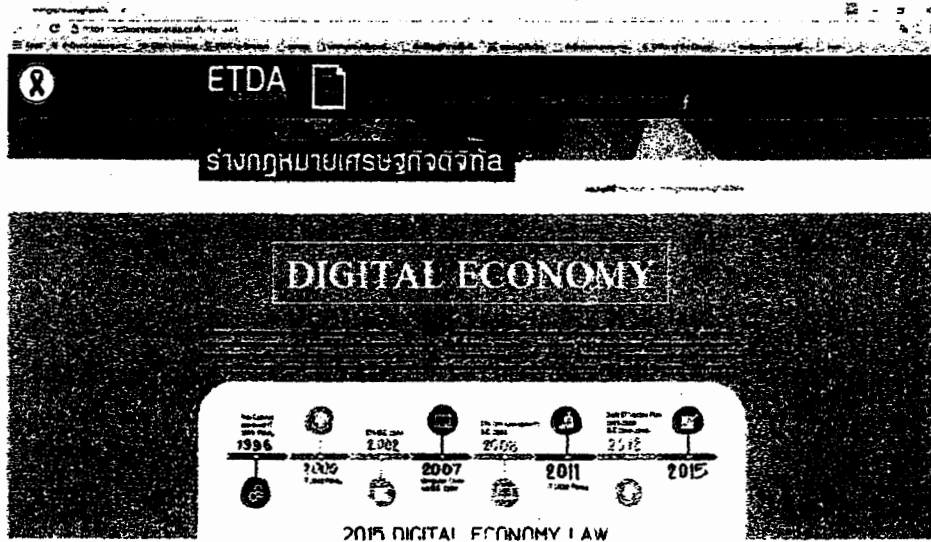
ณ ห้อง Open Forum สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) โดยมีการถ่ายทอดผ่านช่องทาง เว็บไซต์ Youtube : ETDA Channel



(Link : <https://www.youtube.com/watch?v=FLTTLuucuSU>)



๓. เผยแพร่ร่างกฎหมายพร้อมสรุปหลักการสำคัญ ในหัวข้อ “ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล” ที่เว็บไซต์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (www.etcha.or.th)



กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕	ฉบับที่ ๑๙ พ.ร.บ. ๒๕๖๕
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>					
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>					
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>					
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>					
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๕	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

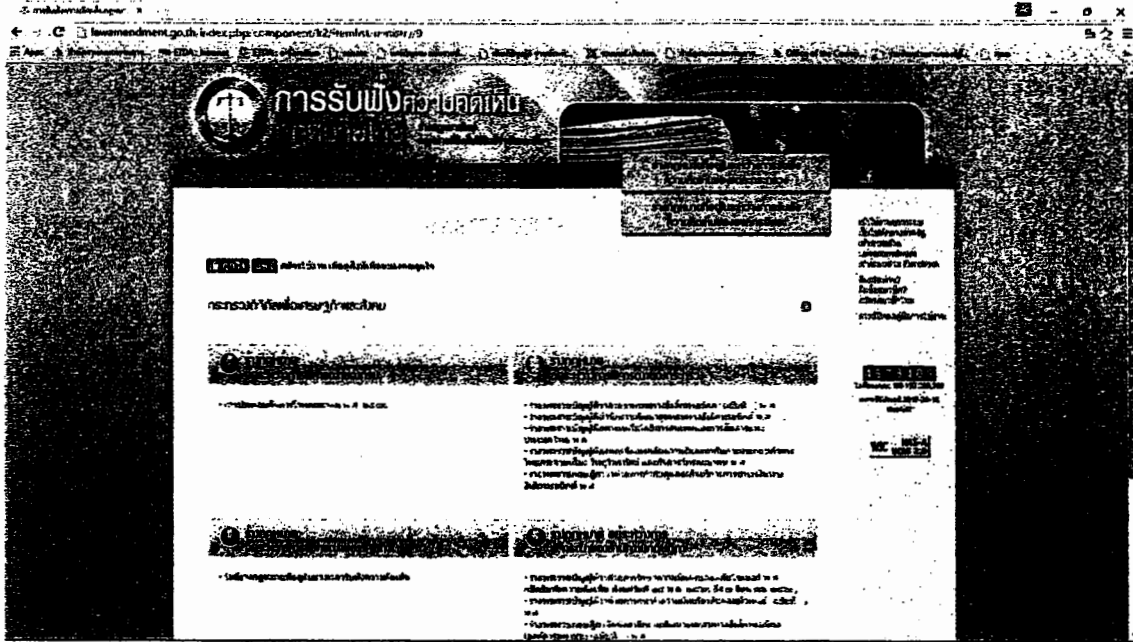
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

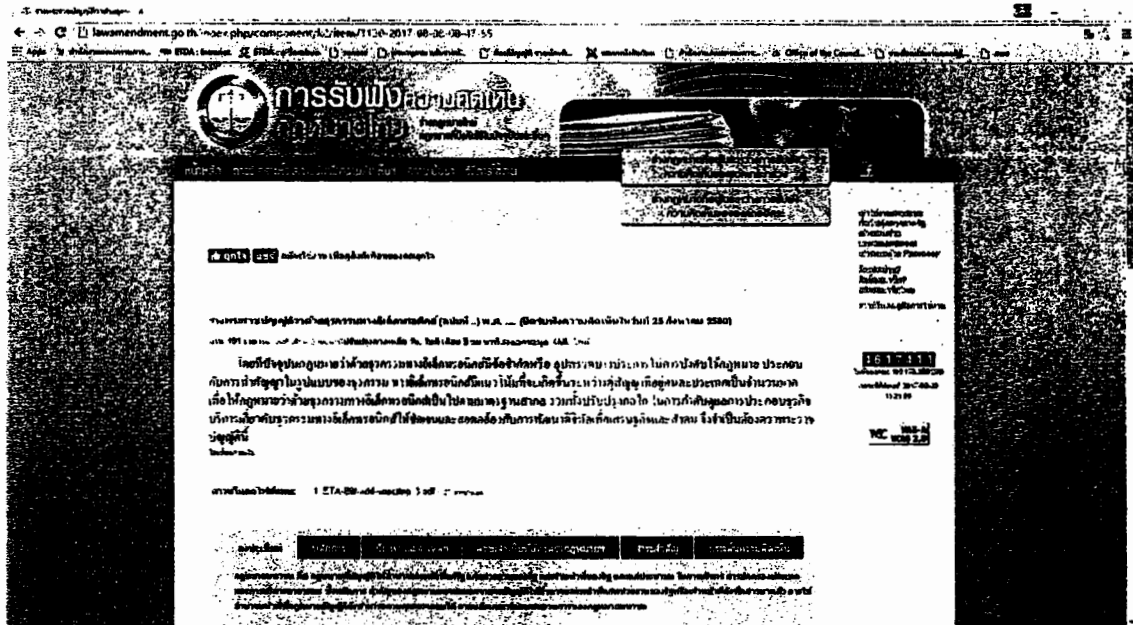
(Link : [https://ictlawcenter.etcha.or.th/de\\_laws](https://ictlawcenter.etcha.or.th/de_laws))

๔. เว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย ([www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th))

(๑) ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

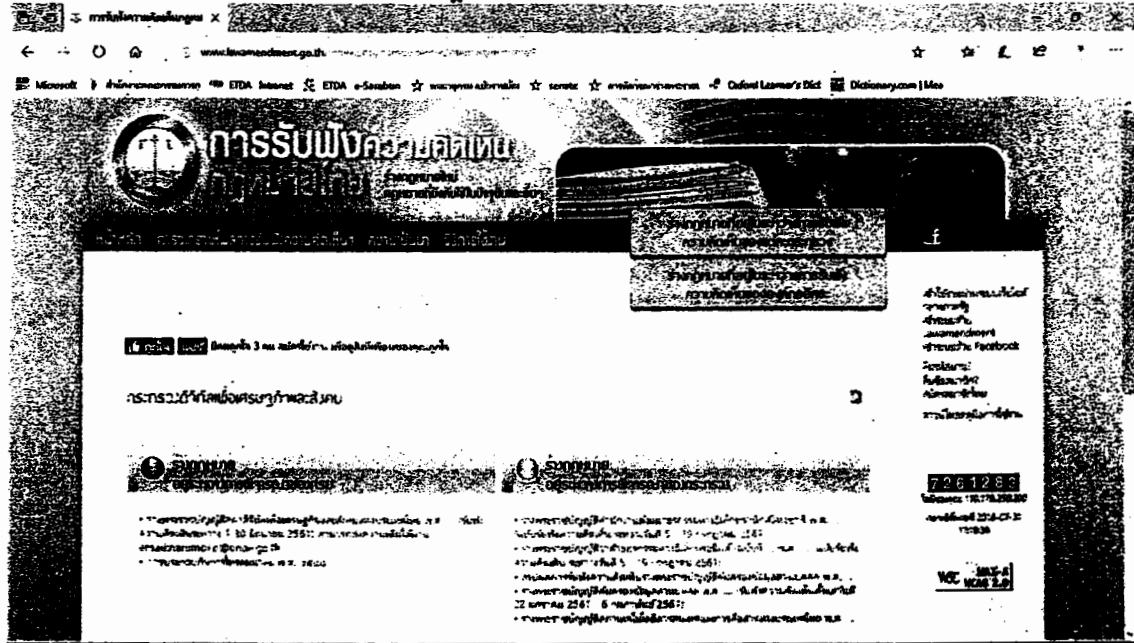


(Link : <http://lawamendment.go.th/index.php/component/k2/itemlist/ministry/9> )

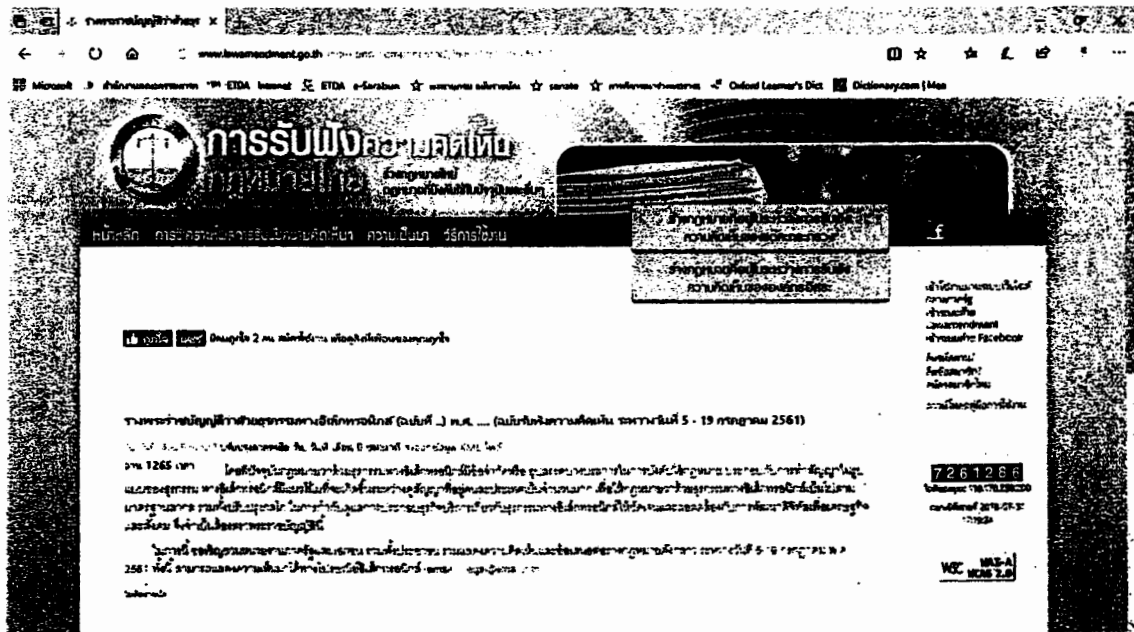


(Link : <http://lawamendment.go.th/index.php/component/k2/item/1120-2017-08-08-08-47-55>)

(๒) ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑



(Link : <http://www.lawamendment.go.th/index.php/component/k2/itemlist/ministry/9>)



(Link : <http://www.lawamendment.go.th/index.php/component/k2/item/1258-19-2561>)

# หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย  
เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

กฏหมายในสถานะความก้าวหน้า 77 ของ ๖๖๖

- ร่าง พ.ร.บ. ร่างกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - ร่าง พ.ร.บ. ร่างกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - พิจารณาถึงผลกระทบจากการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติ (Checklist)
  - การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสังคม จากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
- ร่าง พ.ร.บ. ร่างกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....
  - ร่าง พ.ร.บ. ร่างกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....
  - พิจารณาถึงผลกระทบจากการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติ (Checklist)
  - การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสังคม จากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....
  - ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

2018 © Electronic Transactions Development Agency (Public Organization). All Rights Reserved. [Shoping | Terms of Use | Privacy Policy](#)

W3C HTML5.0 W3C CSS3.0 W3C Accessibility

(Link : [https://ictlawcenter.eta.or.th/de\\_laws](https://ictlawcenter.eta.or.th/de_laws))

## ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

1\_ETL-Bil-add-enacting

ร่าง พ.ร.บ. ร่างกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

พิจารณาถึงผลกระทบจากการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติ (Checklist)

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสังคม จากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

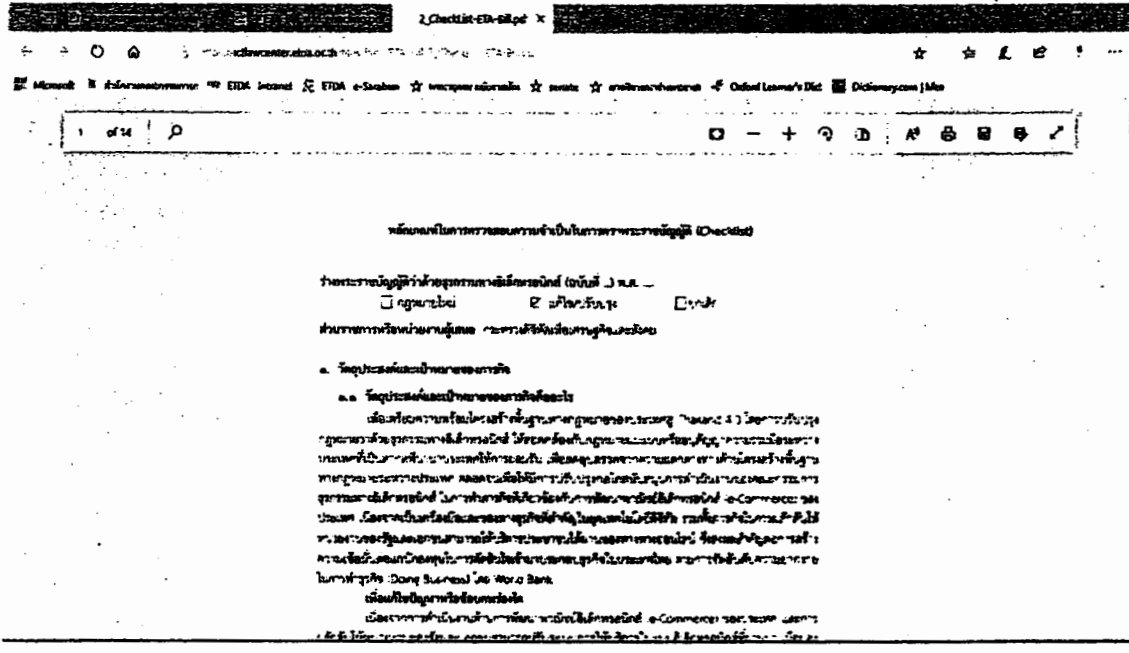
ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

บทบัญญัติที่ ๕ มาตรา ๕๖ (๒)

การแก้ไขมีได้เป็นองค์การมหาชนที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐ

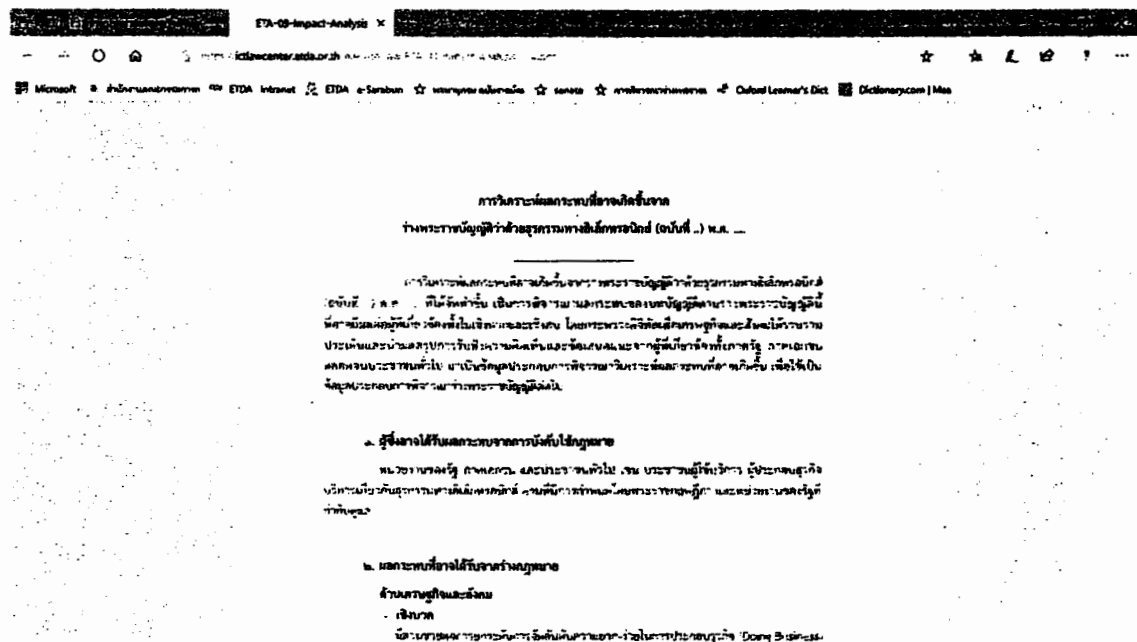
(Link : [https://ictlawcenter.eta.or.th/files/files/ETA-Bil/1\\_ETL-Bill-add-enacting.pdf](https://ictlawcenter.eta.or.th/files/files/ETA-Bil/1_ETL-Bill-add-enacting.pdf))

### หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)



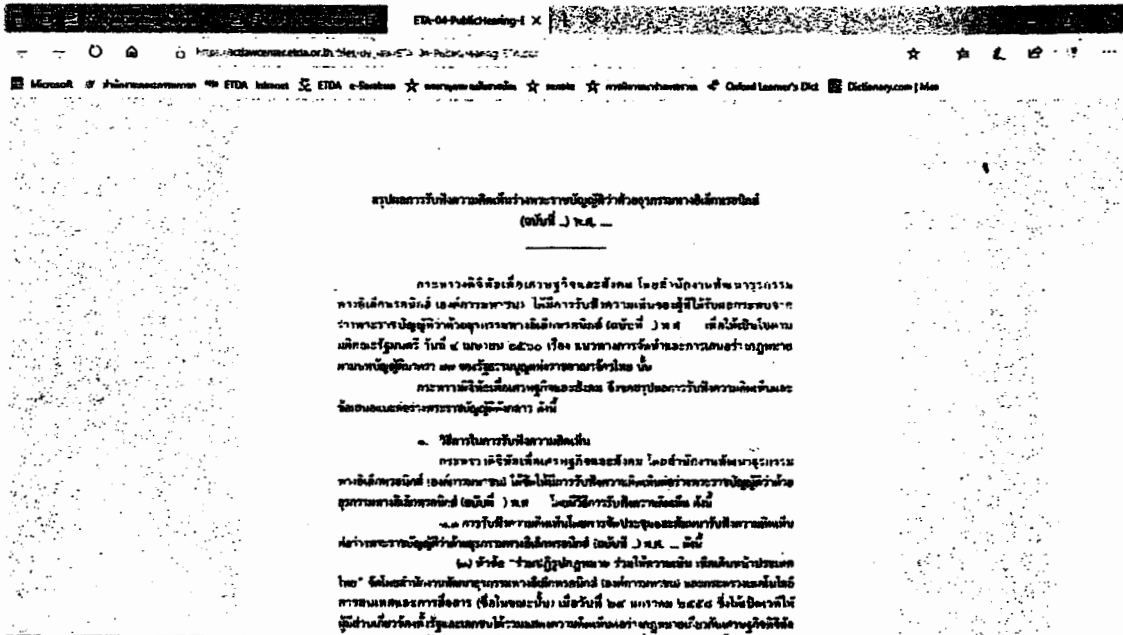
(Link : [https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de\\_law/ETA-02-CheckList-ETA-Bill.pdf](https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de_law/ETA-02-CheckList-ETA-Bill.pdf))

### การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....



(Link : [https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de\\_law/ETA-03-Impact-Analysis-ETA.pdf](https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de_law/ETA-03-Impact-Analysis-ETA.pdf))

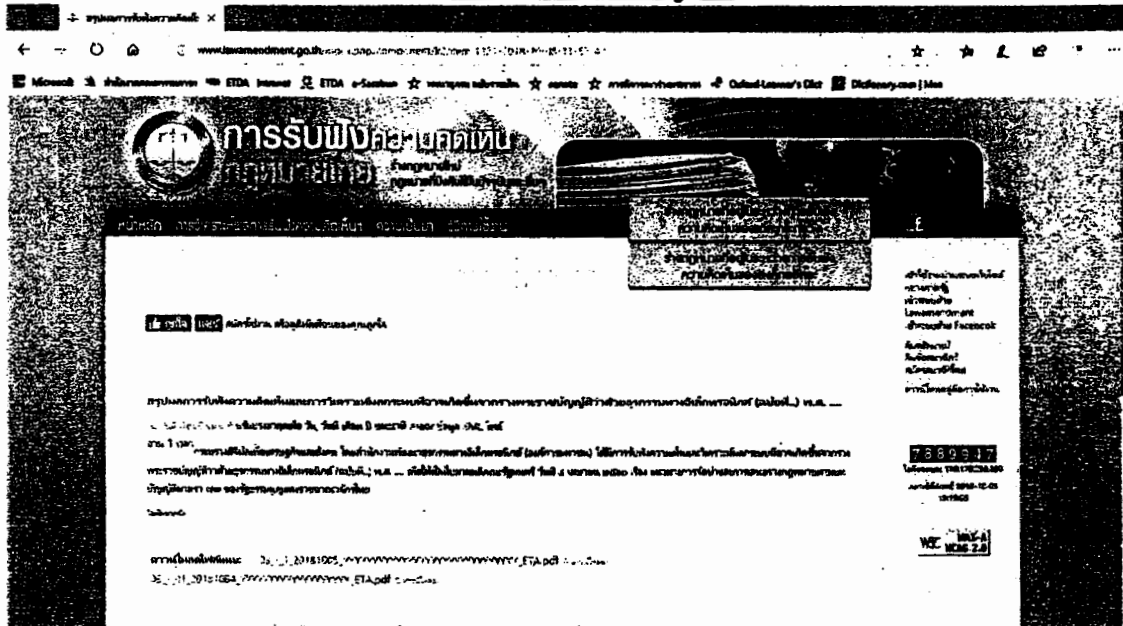
สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....



(Link : [https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de\\_law/ETA-04-PublicHearing-ETA.pdf](https://ictlawcenter.eta.or.th/files/de_law/ETA-04-PublicHearing-ETA.pdf))

### เว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย

([www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th))



(Link : <http://www.lawamendment.go.th/index.php/component/k2/item/1321-2018-10-05-11-57-42>)

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง  
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์  
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง  
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ที่	ร่างมาตรา	กฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	ระยะเวลา
๑	มาตรา ๑๒ แก้ไข มาตรา ๓๒ , ๓๓	พระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนด ประเภทธุรกิจบริการที่ต้อง แจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาต พร้อมหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการประกอบ ธุรกิจ	เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข การประกอบธุรกิจบริการ เช่น คุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบริการ หลักเกณฑ์การกำกับดูแล รวมถึง หลักเกณฑ์การห้ามประกอบธุรกิจ การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต	เมื่อมีความจำเป็น ต้องประกาศ ประเภท และ หลักเกณฑ์และ เงื่อนไข การกำกับดูแล การประกอบ ธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์
๒	มาตรา ๑๓ เพิ่มเติม มาตรา ๓๓/๑			
๓	มาตรา ๑๔ แก้ไข มาตรา ๓๔			
๔	มาตรา ๑๕ เพิ่มเติม มาตรา ๓๔/๑	ประกาศคณะกรรมการ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือประกาศหน่วยงานที่ รับผิดชอบควบคุมดูแลธุรกิจ บริการ เพื่อกำหนด รายละเอียดการกำกับดูแล ธุรกิจบริการทาง อิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มเติม	เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการ กำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มเติมจากพระราชกฤษฎีกา	เมื่อมีความจำเป็น ต้องประกาศ ประเภท และ หลักเกณฑ์และ เงื่อนไขการกำกับ ดูแลการประกอบ ธุรกิจบริการ เกี่ยวกับธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์
๕	มาตรา ๑๗ แก้ไข มาตรา ๓๖	ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการได้มาซึ่งประธาน กรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กำหนดคุณสมบัติและองค์ประกอบ ของคณะกรรมการ รวมถึงวิธีการ ได้มาซึ่งประธานกรรมการและ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่ พระราชบัญญัติ ใช้บังคับ





## "การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)